حسن حمزوی

۲۱۰۲۵
۳۷۳۶۳۰

فتح کارها

۳	۸	۹	۱۰۴
۱۰	۱۰۳	۴	۷
	۱۰۱	۶	۱
۵	۲	۱۵	۱۰۲

فتح رجال [illegible]

۱۰۴	۹	۸	۳
۷	۴	۱۰۳	۱۰
۱	۶	۱۰۱	
۱۰۲	۱۵	۲	۵

اخراج

۹	۶	۳	
۱۶	۱۵	۱۰	۵
۱۰۴	۱	۸	۱۰۱
۷	۱۰۲	۱۰۳	۲

عقد طریق د.ط.

	۳	۶	۹
۵	۱۰	۱۵	۴
۱۰۱	۸	۱	۱۰۴
۲	۱۰۳	۱۰۲	۷

بغض

۷	۱۰۲	۱۰۳	۲
۱۰۴	۱	۸	۱۰
۴	۱۵	۱۰	۵
۹	۶	۳	

بغض مردان و زنان

۲	۱۰۳	۱۰۲	۷
۱۰۱	۸	۱	۱۰۴
۵	۱۰	۱۵	۴
	۳	۶	۹

عقد نوم و بول عقرب

۵		۱۰	۳
۲	۱۰۱	۱۰۳	۸
۱۵	۶	۴	۹
۱۰۲	۱	۷	۱۰۴

نزد پادشاه

۳	۱۰		۵
۸	۱۰۳	۱۰۱	
۹	۴	۶	۱۵
۱۰۴	۷	۱	۱۰۲

فتح رجال رفتن

۱۰۴	۹	۸	۳
۷	۴	۱۰۳	۱۰
۱	۶	۱۰۱	
۱۰۲	۱۰۵	۲	۵

فتح کارها

۳	۸	۹	۱۰۴
۱۰	۱۰۳	۴	۷
	۱۰۱	۶	۱
۵	۲	۱۰۵	۱۰۲

عقد طرق

	۳	۶	۹
۵	۱۰	۱۰۵	۴
۱۰۱	۸	۱	۱۰۴
۲	۱۰۳	۱۰۲	۷

اخراج

۹	۶	۳	
۴	۱۰۵	۱۰	۵
۱۰۴	۱	۸	۱۰۱
۷	۱۰۲	۱۰۳	۲

بغض مردان زنان

۲	۱۰۳	۱۰۲	۷
۱۰۱	۸	۱	۱۰۴
۵	۱۰	۱۰۵	۴
	۳	۶	۹

بغض

۷	۱۰۲	۱۰۳	۲
۱۰۴	۱	۸	۱۰۱
۴	۱۰۵	۱۰	۵
۹	۶	۳	

نزد بادشاه

۳	۱۰		۵
۸	۱۰۳	۱۰۱	

عقد دم دبال عقرب

۵		۱۰	۳

عقد نوم عقرب

٤	٧	١٠	١٣
٩	١٤	٣	٨
١٥	١٢	٥	٢
٦	١		١١

عقرب تفریق

٧	١٢	١٣	٢
١٤	١	٨	١١
٤	١٥	١٠	٥
٩	٦	٣	

بسم الله الرحمن الرحيم

مهمات

٣	٦	٩	
١٢	١٣	٢	٧
١٤	١١	٨	١
٥	٤	١٥	١٠

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين ورهطه المخلصين
ولعنة الله على اعدائهم اجمعين ثم بعد يقول العبد الاثيم كريم
ابن ابرهيم انه قد ارسل الى قرة عيني المكرم وحبيب قلبي المعظم
وفلذة كبدي النجم اخي خسروخان من بلدة قراجه داغ برسالة ترجمت
من بعض كتب النصارى في حركات الافلاك وقد ترجمت بلسان
الفرس وطلب مني ان اكتب عليها ما يخطر بالبال من صحتها وسقمها
ولما كانت بلسان الفرس والمطالب الحكمية على نهج التحقيق لا يفي بحقها

بغض

٢	١٣	١٢	٧
١١	٨	١	١٤
٥	١٠	١٥	٤
	٣	٦	٩

بذلك اللسان لضيق الفاظه وسعة الحكمة فلم احب ان اجيبه
بلسان الفرس خوف فوات نكات الحكمة فلاجرم عزمت ان اترجم
موضع الحاجة منها في مقدمة كتابي هذا بلسان العرب ثم اذكر ما
يسنح بالبال من صحته وسقمه قال ما حاصله ان الحكماء
لا يزالو

٧ او في حركاتها

لم يزالوا مختلفين في هيئة العالم في عدد اجرامه او في اوضاعها
وترتيبها وسكناتها فاتباع فيثاغورس وجمهور المشائين واكثر
اهل الهيئة تصوروا اوضاع العالم على ثلثة اقسام الى ان استقرت
الآراء على ثلثة مذاهب الاول مذهب ارسطو استاد الحكمة
وتابعه بطلميوس استاد الهيئة الثاني مذهب فيثاغورس وافلاطون
من المتقدمين وقوفرونقوش صاحب الرصد الثالث مذهب
تيخو براهه صاحب الرصد المتاخر عنهم ويسمى علماء الاتن الهيئة
الموافقة للمذهب الاول بالهيئة القديمة والاخرتين بالجديدة

عقد نوم جدی

٥	٢	١٥	١٢
	١١	٦	١
١٠	١٣	٤	٧
٣	٨	٩	١٤

ثم قال المذهب الاول الذي هو مذهب ارسطاطاليس وتابعه
بطلميوس وتوابعهما واكثر حكماء الاسلام الاثنى عشرية فعلى قوله الاجرام
كلياتها تسعة وفي الوسط اي وسط العالم جرم هو مركز العالم وقد اختلف هؤلاء في بعض الجزئيات فارسطو منهم
قال بثمانية افلاك ورأى ان المحرك الاول فلك البروج
ومنهم من اثبت تسعة افلاك لما رأى فيها تسع حركات وقال
بان المحرك للكل الفلك الاطلس ووافق هذا الرأي رصد
اهل الاسلام ومنهم من قال ان فلك البروج قد يتحرك

غير حركته الثانية حركة غربية من المشرق الى المغرب ومن المغرب
الى المشرق بالاقبال والادبار ومن الشمال الى الجنوب ومن
الجنوب الى الشمال على نحو الاضطرابات هي سبب اختلاف المدارات
في الميل الكلي فاثبتوا فوق فلك البروج فلكين اخرين هما
منشاء هاتين الحركتين ومتكلموا النصارى اثبتوا فوق الفلك
الحادي عشر فلكا اخر سموه فلك اهل الايمان وزعموا انه دار البقاء   ساقط هذا الراي
والمعاد وقد اختلفوا ايضا في امكان الخلاء وعدمه فوق الافلاك
بعد اتفاقهم على انه ليس بين الافلاك جسم زائد ولا خلاء
وقد سمى فيثاغورس وبعض الحكماء والاوائل ذلك الخلاء بالبعد المجرد
ومتكلموا الاسلام بالبعد الموهوم فمن هؤلاء من تصدى باثبات
امتناعه ومنهم من اعترف بالعجز عن فهمه ثم قال لما [illegible] مجدد
اثبات كليات الافلاك بضبط حالات الافلاك ودوائر حركات مختلفة
فيها اثبتوا فيها افلاكا جزئية ثم قال المذهب الثاني فهو لاء
قالوا بان الشمس مركز الكل وهي في وسط العالم وقد شيد بنيان
هذا المذهب فورفوشيوش الحكيم المسيحي وقال انه منقطع من   پورقیچوش
القديم الى الان القائلون بحركة الارض بدلا وقد نقل رئيس
المشائين

المشائين ارسطو ان فيثاغورس واتباعه جعلوا الشمس التي هي عندهم
النار اكمل العناصر ومركز العالم وعدوا الارض من السيارات حول   پولتارخوش
الشمس وصرح فولتارخوش المورخ انه لا كان في اواخر عمره ذهب
هذا المذهب ثم قال ثم شيدوا هذا البنيان بالارصاد حتى اشتهر عند   قوپرد نقوش
رهبان في ملل النصارى قرونا القول فوتوانى الحكيم قال بهذا القول الفاضل
ثم قال برقوفرونقوش ثم بلاده وشيد بنيانه بالارصاد واشتهر
هذا المذهب باسمه وقبل منه متاخروا حكماء اوروفا الى ان وصل
الى قاركتيوش الحكيم واحكم اسه حتى اشتهر في المتاخرين باسمه
ثم وصف هذا المذهب بان الشمس المنيرة كوكب ثابت وهي مركز
العالم وقد احاط بها دائرة عطارد ويقطع دورته ثلاثة اشهر
واحاط بها دائرة زهرة ويقطعها في ثمانية اشهر واحاط بدائرة
زهرة دائرة عظيمة ويقطعها الارض المحاطة بالماء والهواء في سنة
وفي داخل هذه الدائرة حول جرم الارض دائرة القمر والارض مركزها
ويقطعها في اقل من شهر ثم احاط بدائرة الارض دائرة المريخي
ويقطعها قريب سنتين واحاط بدائرة المريخي دائرة المشتري
يقطعها في اثنتي عشرة سنة ثم احاط بدائرة المشتري دائرة

زحل ويقطعها في ثلثين سنة وكما ان القمر يدور حول الارض
يدور حول المشتري اربعة كواكب اخر وكذلك يدور حول
زحل خمسة كواكب اخر وقد رصدها المتأخرون وتسمى عندهم
حبلة اي الاقمار الصغيرة ثم احاط بالكل دائرة الثوابت وعلى
راي كارتس يوش كل كوكب من الثوابت بعظم الشمس ويجوز ان
يدور حول كل واحد منها كواكب سيارة كما تدور سيارات حول الشمس
وعلى هذا الراي الارض تدور اولا من المغرب الى المشرق فتقطع
دائرة البروج يوما فيوما بالحركة السنوية وثانيا تدور حول
محورها حركة يومية من المغرب الى المشرق ومنها تبدل الليل
والنهار ولاجل ذلك يرى ان الكواكب تسير من المشرق الى
المغرب ومثل الحركتين تدحرج كرة على الارض فان لها
حركتين ولما كان الشمس بين الارض والبروج ترى في كل شهر
مقابلة برج ومركز دائرة الارض السنوية خارج عن مركز
الشمس الى جانب الجنوب فالارض اذا كانت في البروج الجنوبية
كانت بعيدة منها اكثر وفيها مدارها اوسع فيرى الشمس في البروج
الشمالية اكثر لبثا ومحور الارض ليس بموازٍ لمحور المعدل

وبسببها

وبسببها يتحقق اختلاف الليل والنهار والفصول فان قيل يلزم
من حركة الارض في مدارها ان تكون حين كونها جنوبية اقرب
الى نقطة الجنوب وابعد من نقطة الشمال وحين كونها شمالية اقرب
الى الشمال وابعد عن الجنوب فيلزم ان يختلف ارتفاع القطب
في الفصول قلنا ان جميع مدار الارض بالنسبة الى فلك البروج
كنقطة واحدة ولاجل ذلك لا يحس بالتفاوت ثم ذكر ان من
استبعد حركة الارض فليكن استبعاده من حركة الفلك الاطلس مع
عظمه اكثر ثم قال ان محور الارض مع موازاته نوعا مع محور العالم له
حركة بطيئة حول قطب دائرة البروج ويتمم في خمسة وعشرين
الف سنة تقريبا وثمانمائة وستة عشر سنة حول قطب دائرة
البروج مدارا نصف قطره ثلث وعشرون درجة واربعون دقيقة
ويلزم من هذه الحركة ان ينتقل نقطة تقاطع المعدل والمنطقة على
خلاف التوالي وسموا هذه الحركة تقدم الليل والنهار وبه
يظهر حركة الثوابت على التوالي واختلافات ابعادها من محل
مساوات الليل والنهار وهذه الحركة ايضا مشتهرة لان من يوم
تم فهم رده الى زمان بطليموس قد حركة الثوابت بدرجة في كل

فيكل مائة سنة ومن زمان بطليوس الى زمان البتاني تكثير في كل
ست وستين سنة وفي هذا الزمان برصدتيخو فيكل سبعين
سنة وبرصد كشبولش في اثنين وسبعين سنة وتخيل قوفر
دنقوش هذا التنوش مع ثبات الثوابت في حدذاتها في كثو
حركة نقطة مساوات الليل والنهار ولما شاهد تيشيو والفونس
الراصدين اختلاف الميل الكلي ايضا تخيل قوفر دنقوش انه يتحرك
محور الارض ايضا من الشمال الى الجنوب وبالعكس درجتين وثمان
دقايق خطر في محور الارض تحرك بالالتواء كالبلاب بمحور
الارض يرسم دائرة مركبة من قطعات في خمس وعشرين
وثمان مائة سنة على خلاف التوالي ثم ذكر سبب استقامة
الكواكب واقامتها ورجعتها ثم اقامتها واستقامتها انها
بسبب حركة الارض في الدائرة السنوية ووقوع الكواكب
بين الناظر واجزاء فلك البروج ولا نطيل الكلام ثم ذكر
ان قاردشيوش يقول ان الارض ساكنة في نفسها وحولها
مادة لينة محيطة بها وهي تتحرك كساكن السفينة والسفينة ثم
ذكر اعتراضات واهية اعترضوا على مذهبهم واجاب عنهم

كپرنش

تيخيس

٧ وبالعكس اربعا وعشرين دقيقة ومن المشرق الى المغرب
صح

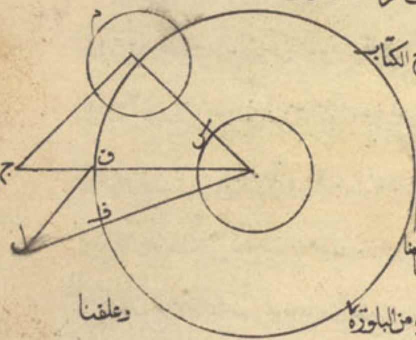
الى ان قال

الى ان قال المذهب الثالث مذهب تيقي نو براهوش واتباعه فهولاء
يقولون ان الارض مركز العالم والشمس مركز السيارات سوى
القمر فانه يتحرك حول الارض ويقطع الدورة في سبع وعشرين
الكواكب الى الارض والشمس ايضا تتحرك حول الارض وتقطع الدورة
في سنة وهي في البعد الاوسط ثم فلك البروج في غاية البعد
ويقطع الدورة في خمسة وعشرين الف سنة والكواكب الخمسة
تدور حول الشمس والزهرة وعطارد لا يشمل حركتها الارض دائما
العلوية فتشمل حتى ان المريخ ربما يصير اقرب الى الارض من الشمس
في موضع من مداره ولم يذكر الحركة اليومية فلا جرم اتباعه احتاجوا
الى اثبات فلك البروج والى الخروق والالتيام في الافلاك وقالوا
انها اجرام لينة وقال صاحب المذهب الاخير ان عطارد والزهرة
قد يكونان فوق الشمس وقد يكونان تحتها وقال ان ذوات الاذناب
تسير في سطوح الافلاك انتهى مواضع الحاجة من ذلك الكتاب
وكتب في ظهر الكتاب بخط اخر انّ اصحاب المذهب الثاني
ينسبون الحركة الى المادة اللينة المحيطة بالارض على زعمهم والحركة اليومية
السنوية بجذب الشمس الارض وميل الارض الى الهبوط ورسمه

٧ تحرك فوق
صح

٨ الفصل الثالث في ان الافلاك لها حركات يومية وخاصة واصحاب المذاهب الطبيعية يقولون

هذا الشكل وذكران الشمس في موضع س تجذب الارض وهي في موضع
م من الدائرة السنوية الى نفسها باستقامة خط س م والارض
بطبعها مائلة الى موضع ج باستقامة خط م ج فلتدافع
هاتين الحركتين تتحرك الارض على دائرة م ق ف وكذلك
اذا وصلت الى نقطة ق تجذبها الشمس اليها باستقامة ق س
وتميل الارض بطبعها الى موضع ك ولولا جذب الشمس لوصلت
الى ك ولكن بتدافع الحركتين تاتي الى موضع ف وهكذا
فبذلك تتحرك الارض على الاستدارة حول الشمس وكتب ايضاً

خارج الكتاب
وليلا
اخرجهم
وهو انا صنعنا
منارة من البلورة الصافية جوفاء واخرجنا هواء جوفها بالالات
وعلقنا
شاقولاً من هواء ~~جوفها بالالات~~ مركز قاعدتها العليا بحيث اذا
نزل نزل على مركز قاعدتها السفلى وجذبنا الشاقول الى الفوق
وقطعنا الخيط فرايناه يقع على غير المركز الاسفل فاذا قسنا

زمان الهبوط بالساعات وقسنا بعد مسقطه عن المركز اربعة وعشرين
ساعة وحركة الارض اليومية رايناهما موافقة وجربنا ذلك
مكرراً فرايناه لا يتخلف فهذا دليل حركة الارض هذا غاية
ما وصلنا من تحقيقاتهم المسطورة في الكتاب الى هنا ونحن الآن
نشرع في بيان ما رزقنا الله سبحانه من العلم بحقيقة الحال فاقول
اعلم ان بيان الحق في هذه المقامات يقتضي رسم مقدمة وفصول
وخاتمة المقدمة في بيان امور يجب تقديمها لابتناء بيان الحق
في هذه المسئلة عليها وفي هذه المقدمة اصول ا صل اعلم
ان الجسم جوهر غليظ قابل للابعاد الثلاثة وهي الطول والعرض والعمق وكونه
قابلا هو صورته المقومة التي بها الجسم جسم وهو في كل الحالات
حافظ لصورته وليس وجود الابعاد بما به الجسم جسم فان جميع
الابعاد الممكنة للجسم لا يمكن وجودها فيه في ان واحد بل يمكن
عروضها عليه على التعاقب والتبدل والجسم ابداً جسم فالابعاد
الموجودة بالفعل هي الصورة المتممة للجسم فالجسم المحسوس له
مادتان وصورتان فمادة نوعيته هي الجوهر الغليظ وسميناه
بالغليظ نظراً الى كونه اغلظ من العقل والنفوس ولولا غلظته

لم تقبل صورة غليظة كما حققناه في الفلسفة من ان المواد الرقيقة
لا تقبل الصور الغليظة والمواد الغليظة لا تقبل الصور الرقيقة
اللهم الا ان تستحيل عن كيانها كما ان مادة الرمل الغاسقة مادامت
غاسقة لا تقبل صورة الزجاجة فاذا طهرت المادة وصفيت
وازيلت اوساخها تقبل صورة الزجاجة وكذا مادة الياقوت
الصافية لا تلبس صورة الحجر الغاسق مادامت لطيفة الا ان تختاب(?)
بالاوساخ وتتوسخ فح تقبل صورة الحجر الغاسقة فالمادة النوعية
للجسم هو الجوهر الغليظ بالنسبة الى جوهر العقل والنفس والصورة
النوعية له هي الصورة المقومة وهي قابلة للابعاد الثلثة و
صلوحها لتلبسها والمادة الشخصية هي هما معا او حصة منهما والصورة
الشخصية هي الابعاد المعينة الموجودة التي لا تجامع اضدادها وهي
متميزة عنها بخصوصيتها مثال ذلك في السرير لان له مادتين
وصورتين المادة الاولى النوعية هي مادة الخشب وهي الحصص
الماخوذة من العناصر والصورة الاولى النوعية هي ما به امتازت
عن الحديد والفضة وغيرهما وصلوحها لان تصير بابا وسريرا
وصنما وغيرها فاذا وجد النوع وتم اخذ منه حصة والبس
عليها

عليها صورة السريرية الفعلية فتلك الحصة الماخوذة هي المادة الشخصية
وتلك الصورة المعينة هي الصورة الشخصية فالصورة المقومة
هي قوة الصور المتممة وهي فيها مستجنة استجنان الامواج في البحر
قبل التموج ولا تعين للمتممات فيها بوجه من الوجوه فاذا اخذ
الصانع حصة من النوع اخرج بالترجيح ما يشاء من تلك القوى
~~وكل ما يشاء من تلك القوى~~ وكل ما يشاء من تلك الممكنات
حتى اخرجه من القوة الى الفعلية كما ان قطعة تصلح لان تكون الشمع
كروية او اسطوانية ولا تعين لهما فيها بوجه فانت اذا رجحت
الكروية كلمتها بفصل كالك اي حركة يدك على الاستدارة فانطبعت
في مطبع يدك على شكل حركة يدك فظهرت الكروية فاذا رجحت
الاسطوانية كلمتها بفصل كالك اي حركة يدك على الاسطوانية
فضعفت الكروية لعروض المنافي عليها حتى انكسرت وذابت
واضمحلت في حجر امكان الشمعة وتقوت وتكملت الاسطوانية
حتى خرجت من القوة والامكان الى الفعلية فلكل جسم محسوس
ظاهر بالابعاد الشخصية هاتان المادتان وهاتان الصورتان
المبهمة والمتممة من عالم الكون والفساد وعالم الزمان لانها تتغير

وتتبدل وتظهر وتخفى وتتكون وتفسد والمقومة من عالم الدهر
باقية ببقاء الدهر لانها ثابتة لا تتغير ولا تتبدل وذلك جار
في جميع الامور الا ما كان كينونته ونوعه من عالم الزمان كما
ان البدن مثلاً مقومة هي الهيئات النوعية التي بها يسمى بدناً وهو
بدن زيد سواء قام او قعد تحرك او سكن نام او استيقظ اطاع ام عصى
واما اذا صار تراباً وتفرقت اجزاؤه ليس يبقى بعد ذلك فان البدن ما كان
على هيئة خاصة فافهم فقوام البدن بما هو بدن من هذه الدنيا وليس
من الدهر ولكنه حافظ لصورته في جميع حالاته وله دهرية اضافية
بالنسبة الى متممات فتدبر واحفظ هذا الاصل اصل ان
جميع ما يرى او يحس بالحواس الظاهرة هو الصورة المتممة للجسم ومعروض
هذه الصور هو الجسم الطبيعي والابعاد المرئية عليه هو الجسم التعليمي
لصدق حد الجسم على الجميع فالارض والماء والهواء والنار والافلاك
والكواكب كلها اجسام لان لها ابعاداً محسوسة لا ينكرها عاقل
ومنها ما حد ابعاده وقدرت ومنها ما لم يعرف تحديده وتقديره
وعجزت المقاييس عن تحديده ولا يضر ذلك بكونه جسماً فان
كونه ذا ابعاد معلوم مشهود نعم فيها تفاوت في رقة المادة

وغلظتها فمادة الارض اغلظ المواد الجسمية ولذلك تلبست بصورة غليظة
محسوسة ومادة الماء الطف من مادة الارض ولذلك تلبست
بصورة ارق من صورة الارض بالبداهة ومادة الهواء الطف
من مادة الماء ولذلك تلبست بصورة ارق من صورة الماء بالبداهة
ومادة النار ارق من مادة الهواء ولذلك تلبست بصورة ارق
من صورة الهواء بالبداهة ولذلك اذا سلطت النار على الهواء ترقق
وتراه يصعد عن حيز الهواء الا ترى انك اذا اخذت ورقة خفيفة
على بعد مقدار عن النار دفعتها وتركتها تصعد ولا يصعد شيء من
الهواء عن موضعه من غير تسلط النار عليه فعلمنا ان النار تصعد
وتصعد بالهواء واذا سلطت النار على الماء بخرته وجعلته هواء
وصعد لم يبرد وما لم يستحل ثانية الى الهواء يبرد وعلمنا من ذلك
ايضاً ان حيز المادة الرقيقة اللطيفة والجسم الرقيق غير حيز المادة
الكثيفة والجسم الكثيف الا ترى انك لو لقيت التراب في الماء
لرسب التراب في صحن الماء ولو صببت الماء في الهواء لنزل الماء
وصعد الهواء الذي تحته ولو اشتعلت ناراً لصعدت النار وتركت
الا هوية ودخانها من ذلك علمنا ان حيز الجسم الكثيف غير حيز

اسم طالب مطلوب
حرف اول بعد از الف ممزوج
شود بعد وصله اول دفعه اسم
ودو دفعه سیم اسم حرف آخر وار ثبت
بعد عملت بعض وار ثبت بعض
یازده حرف اینجا است
ا ب ت ث ظ ا ظ
ف ح ل ك ى

الجسم اللطيف لكن حيز الكثيف تحتنا لانه مما يلي اقدامنا وحيز الجسم
اللطيف اعلى لانه مما يلي رؤسنا ونرى ايضاً ان حرارة اعالي البدن
اكثر ولطافتها اشد والارواح لرقيقة البخارية في الوسط
والدخانية في الاعلى والاعضا الغليظة الصلبة في الاسفل
ولذلك يميل الارجل الى الاسفل والرؤس الى الاعلى على حذو
العناصر فلا باس بتسميتنا حيز الارض الاسفل ومعلوم ان ما
يقابل الاسفل الاعلى فلا نكير على تسميتنا حيز النار الاعلى
وجهة التراب الاسفل ثم نقول لا شك ان الافلاك ايضاً اجسام
لان لها ابعاداً محسوسة اذ لها يمين وشمال وفوق وتحت بعضها
فوق بعض ومرادي باليمين واليسار وفوق وتحت بعض التمييز
من جهة البيان اي بعض اجزائها واقع في يمين الناظر وبعضها
في يسار الناظر وبعض اجزائها مما يلي رؤسنا وبعض اجزائها
مما يلي ارجلنا وبعضها اقرب الينا وبعضها ابعد عنا ومن ذلك
عرفنا ان فوق كرة النار الى حيث تنتهي الانظار اجساماً ولها
ابعاداً محسوسة وان انكر منكر ذلك واحتمل عنده خلو الفضا
فسنتكلم في ذلك في الاصل لا في هذا وجميع الفرق مقرون

بوجود

لو كان البعض اجزائها واقع

بوجود افلاك ولما كان كلامنا الان في الافلاك فالافلاك اجسام كروية بالاتفاق
ثم نقول انها اجسام لطيفة شفافة غير حاجبة لما وراءها لرؤية
الكواكب من ورائها اما صلبة كما يقوله بعضهم واما لينة كما يقوله
بعض اخر وان كان الحق انها لينة كما يأتي وهي شفافة تشف عما
وراءها بالبداهة والا لكانت ترى بانفسها كالارض ولا شك ان
مادة الجسم الشفاف الطف من مادة الجسم الكثيف الحاجب لما
وراءه المرئي بنفسه لما مر من ان الصورة الكثيفة لا تحل الا في المادة
الكثيفة والصورة اللطيفة لا تحل الا في المادة اللطيفة وقد
ثبت في الفلسفة علماً وعياناً ان صورة الشفافة لا يمكن ان تحل
على المادة الا بعد تطهيرها عن الاوساخ بالمناخل الاكسيرية
وازالة الارمدة والسواد منها وتحقق ذلك في صناعة البلور
والزجاج وغيرها فمادة الافلاك اللطيفة النيرة ثم نقول ان مادة
الافلاك الطف من مادة العناصر لان الهواء مثلاً اذا تراكم
في مسافة بعيدة يحجب الاضواء وما كان على كثير منا ويحجب
المرئيات والافلاك على تراكم اجزائها ومتانة حجمها لا يحجب
ما وراءها من الاضواء والكواكب وما عدم حجب الهواء اياها

فلكبر الكواكب وقلة حجم الهواء بالنسبة اليها واما حجم الافلاك
وعظم ثخنها فهو اكثر من الكواكب بما لا يحصى فلو قسنا كبر ضوء
على الارض قد يحجب مقدار كم الهواء وبعد مسافة الهواء بيننا وبينه
بالكواكب وبعد مسافة الافلاك لعلمنا ان الافلاك في المقابلة
اكثر واكثر ومع ذلك ليست تحجب الكواكب وهم مقرون ان
مدار الارض بالنسبة الى فلك البروج كنقطة لا يعبؤ بها وبين
الهواء وبين ثخن الافلاك في اللطف والرقة من الهواء هذا وسرعة
حركاتها مع كبرها ادل دليل على رقة موادها وانها ارق من
النار والهواء فانها لا يكاد ان يقبل ان تلك السرعة في الحركات
ونحن قد جربنا في السفليات ان المادة الغليظة ابطأ حركة اذا
تحركت من المادة الرقيقة كما ترى من سرعة حركة الماء اذا
حركته بالنسبة الى التراب وسرعة حركة الهواء بالنسبة الى الماء
وسرعة حركة النار بالنسبة الى الهواء وذلك ان المادة كلما كانت
الطف وارق كانت اسرع انفعالا لفعل الفاعل فالمادة الرقيقة
اسرع تحركا اذا حركها محرك البتة ومحرك الافلاك اي شيء كان
يحركها وهي مع عظمها تكون اسرع حركة من العناصر وانما

ذلك

ذلك لان مدارها اضعاف مدار العناصر في السعة اذا تحركت
فمن ذلك عرفنا ان مادة الافلاك ارق من مواد العناصر
وشفافيتها اكثر من شفافية العناصر فعلى فرض حركة الارض
والعناصر حركة سنوية لو قيس مدارها بمدار زحل والمريخ
لعرف ان مدارهما اوسع من مدار الارض بما لا يحصى مع ذلك
يقطعان مدارهما في مدة لو قيست حركتهما بحركة العناصر
على فرض تسليمها لوجدت حركتهما النسبية اسرع فسرعة حركتهما
دليل على سرعة انفعالهما وسرعة انفعالهما دليل على رقة
مادتهما وصورتهما فاذا ثبت رقة مادة الافلاك من
العناصر فلنتكلم في حيزها على خلاف حيز الارض الذي كان اسفل
فحيزها بهذا اللحاظ اعلى من حيز النار ونحن لا نريد بالاعلى
الا ذلك وكذلك كل فلك هو اوسع وارق بالنسبة الى ما هو
اضيق واغلظ فجهة الافلاك العلى وجهة الارض اسفل
فالارض اسفل من الكل واوسع الافلاك اعلى من الكل ولا
نريد الان غير اثبات ذلك فما شاء القوم فيه من كون الارض
اسفل والافلاك اعلى ليس في محله ولا يخفى ذلك على من كان

لها دنى وسكنه وما زعموا ان كون الارض اسفل الامكنة غير مبرهن
وغير ثابت خطاء كما تبين فان مناط الاسفل والاعلى الرقة
المادة وغلظتها وقد تبين ان مادة الارض اغلظ المواد فهى
اسفل من الكل من جميع الجهات والافلاك اعلى ولا نريد من الاعلى
والاسفل الا ذلك وما زعموا ان الاعلى والاسفل بالنسبة الينا
لا بالنسبة الى طبايعهما خطاء محض فان الرقة والغلظة من طبايعهما
واينما يكون الرقيق هو اعلى واينما يكون الغليظ هو اسفل
ولا نزاع فى اللفظ وانما النزاع فى المعنى وقد ظهر كون الافلاك
ارق وكون حيزها غير حيز الارض وكل كثيف يميل الى حيز الكثيف
اذا خلى وطبعه وكل لطيف يميل الى حيز اللطيف اذا خلى وطبعه من جميع
الجهات والكثيف اخس وادنى من اللطيف واللطيف اشرف
واعلى من الكثيف وقد سمينا مثل هذا الكثيف اسفل من جميع
الجهات ومثل هذا اللطيف اعلى من جميع الجهات هذا ونحن
صار رؤسنا اعلى وارجلنا اسفل لاجل كثافة الرجل ولطافة الرؤس
ويصعد ارواحنا الى جانب الرؤس واثقالنا الى جانب الارجل
فالارض بمنزلة رجل الانسان نحو العالم والسماء بمنزلة رأس الانسان

نحو العالم

نحو العالم فالسما فى التسمية اعلى والارض فى التسمية اسفل
والاثقال تنزل الى جانب الارض والخفاف تصعد الى جانب السما
وهذا هو الذى نريد اثباته لا غير ولا نزاع فى كلمات الاسما
فتبين وظهر لمن نظر وابصر وتفكر واعتبر ان السما اعلى العالم
والارض اسفل وقد سمينا هذا الاسفل من كل جانب بمركز
العالم ولا مشاحة فى التسمية فتدبر هذا والقوم لا برهان
لهم على دعويهم انما هم فى شك من معرفة الواقع وليس لشاك
حجة على العالم وهم ينادون على انفسهم بالشك ومحض التخيل
وعدم البرهان راجع كتبهم تجدها ذكرناه مصرحا به وبيانك
انه لزوم تساوى بعد سطوح الافلاك من كل جانب من الارض
يتحقق لها مركزية الارض لها فرض حصول وجود الابعاد
والمكان من غيرها ده شاغلة لها فى عالم الاجسام وفوقهما
وذلك ان الابعاد انما يقال لها لا شيئ محض وممتنع صرف
فلا ابعاد ولا تمايز بين الطول والعرض والعمق فان الممتنعات
المحضة لا يعقل تعددها وتمايزها وقولى الممتنعات محض
لفظ تعبيرا عما فى القلب سوقا للكلام والا فلها لا حقيقة لها

لا اسم لها وكذلك البعد لا ينحصر بين الوجودين وليس له مسافة
واجزاء قريبة من هذا واجزاء قريبة من هذا واجزاء قريبة
من هذا وتمايز بين الاجزاء فان جميع ذلك اعراض وصفات
تحتاج الى محل ومادة تتلبس بها والعدم المحض ليس بمادة ولا يقبل
العرض والتمايز والاوصاف ولا تتصف والاعراض لا تقوم بلا
مادة فمحال ان يكون بين جسمين خلاء على معنى العدم اما ويقال
انها شيء فان كانت شيئا فلا يخلو اما هو جوهر قائم بنفسه
واما هو عرض قائم بمحل فان كان جوهرا قائما بنفسه فهو اذا
مادة مستقلة وهو نقيض زعمهم الخلاء عن المادة فان كان
عرضا قائما بمحل فلا قوام له الا بمادة يعرض عليها فلا خلاء
سواء ذلك في خلل الاجسام او فوقها فلا يوجد بعد الا مادة
هو قائم بها البتة والمادة التي لها ابعاد جسم فاذا فوق العناصر
الى حيث ينتهي النظر ملاء من الاجسام رقيقة كانت او غليظة
لطيفة كانت او كثيفة فبين النار والقمر جسم فبين القمر وعطارد
جسم وبين عطارد وزهرة جسم وبينها وبين الشمس وهكذا الى فلك
البروج جسم ولا شك ان الكواكب السيارة اجسام ولا يعقل سيرها

في الخلاء لما بان في سائر المواضع التي لا ترى فيها كوكبا ايضا اجسام
لطيفة شفافة وقد احدقنا بالعناصر اجسام الى فلك البروج
ليس موضع منها خلوا من الاجسام البتة وما زعموا من انه يمكن
افراغ الوعاء بالالات لما تستر له مثلا فذلك باطل وعن حليته
الاعتبار عاطل وغاية ما يحصل منها ترقيق الهواء فانه جسم يقبل
التلزز والترقق فاذا ادخلوا الهواء على هواء فيه تلزز فافيه من
الهواء فاذا مصوا بعض هوائه ترقق وذلك بجلده يظنون انه
خلى عن جسم الهواء فنسالهم هل بقي بجوف ذلك ابعاد جوفه ام لا
لا سبيل لهم الى انكار بقاء الابعاد فنسالهم هل هي جوهر ام عرض
فان قالوا انها جوهر ولا يقول به عاقل فلم يخل عن الجوهر والمادة
الجسمانية وان قالوا انها عرض فكيف تحقق العرض بلا جوهر
هذا وليس الابعاد الا نهايات المادة واطرافها فما لم يكن مادة
لا يكون نهايات واطراف فلا يعقل خلو وعاء عن الهواء وان حفظت
ذلك عرفت ان دليلهم المنا رمز لا يأتي نفخ في غير ضرام ومحض ادعاء
لا اصل له واما فوق عالم الاجسام فعلمه من مشكلات العلوم وذلك
ان الفلك الاعلى جسم لتبيه والجسم متناه لتبيه بدليله المقرر من دليل

من الهواد
ع

السلم او الترس وهو محقق في محله لا شك فيه فله محدب ينتهي اليه
التبه وان كان لا يعلم تحديد ثخنه وحجمه الا ان العقل يشهد بان
له محدبا ينتهي اليه وهو طرف مادته ونهايتها فهل فوق محدبه
شيء ام لا فان كان فوقه شيء هل هو جسم فننقل الكلام اليه
فلا بد للاجسام ان تنتهي كما هو مقرر في محله او غير جسم والجسم
لا يعقل ان ينتهي الى غير جسم من نفس او عقل او روح وامثالها
فان الجسم اذا انقطع وكان وراءه شيء انقطع دونه وما سته
لكان له طرف ونهاية كطرف الجسم ونهايته وكان له اجزاء قريبة
من حد الجسم واجزاء بعيدة فيحصل له ابعاد كابعاد الجسم فلا جرم
يكون مادته كمادة الجسم حتى تلبس بصورة كصورة الجسم وما
كان مادته كمادة الجسم وصورته كصورته هو جسم فانتقض
الفرض فلا يمكن ان يكون وراء منتهى الجسم شيء لا جسم ولا غير
جسم فيكون ولا شيء وراءه ابدا لا جوهر ولا عرض ولا امكان
ولا مسافة وبعد انما المكان ينتهي هنالك بانتهاء الجسم وكذلك
الابعاد فانها من لوازم الاجسام وقد انتهى الجسم هنالك فلا
[illegible] فراغ ولا فضاء وراءه فان قلت فعلى ذلك قد انخلد الجلد

الا منقطع صح

بانخلاد الجسم حصل له طرف ما من طرف الجسم فان في عرضه الجسم وجود وما وراءه
عدم فتناهى العدم الى منتهى الوجود فاذا هو شيء محدود
قلت ليس كذلك ولا انخلد العدم بانخلاد الجسم لم يحصل طرف فان
العدم ليس بشيء حتى يتناهى ولا لتناهي عرض يحتاج الى مادة
ومحل والعدم ليس له مادة فليس له تناه وانما الباعث على الاستبعاد
انك تتصور العدم فراغا كالفضاء والفضاء جسم ليس كرة
الاجسام في جوف العدم اذ ليس العدم المحض جوفة كل ذلك صفة
الاجسام والعدم ليس بشيء وصفات الاجسام كلها تنتهي الى الجسم
فليس له ورائية فان الورائية صفة مادة ولا مادة وان قلت
فان لم يكن للجسم وراء فاذا هو غير متناه قلت ان نهاية الشيء
عرضه لا مادة وعرض الشيء لازم مادته ونهاية الجسم لازمة لمادته
وهي موجودة ونهايتها طرفها والعدم ليس بعرض الجسم ولا
بعرض لمادة اخرى وليس بنفسه مادة لها عرض فوراء العرش لا شيء
محض فليس وراء العرش اجزاء جوهرية او عرضية قريبة من العرش
واجزاء بعيدة منه وليس مسافة اذ جميع ذلك من صفات الاجسام
وانت بعدما اقررت بانتهاء الجسم يلزمك ان لا تثبت صفة

حتى يتخلل وبعد ما ليس فالجسم متناهي
تناهي الى طرفه ولكن العدم
لم يتناه الى طرف الجسم فانه
ليس بشيء صح

حيث لا تنتهي
صح

لو رائه ولا وراء وهذا المطلب بحمد الله لا غبرة عليه عند العاقل
فاذا بطل الخلاء جملة ثبت انه يكون ما فوقنا الى حيث ينتهي الجسم
ملاء واما ما وعدناه من عدم امكان السير في الخلاء فبيانه ان السائر
في مسيره لا بد ان يفارق جزءا ويقارن جزءا حتى يتحقق السير وماله
جزآن ممتازان يمكن التباعد من واحد والتقارب من آخر شيء موجود
لان هذه الخصال اعراض لا تقوم الا بمادة ومحل فاذا محل السير
يكون شيئا بل جسما لان هذه الخصال خصال الاجسام وان
قلت فعلى ذلك كيف يجوز ان يتحرك الفلك الاعلى في الخلاء قلت انه
يتحرك في نفسه وهي وجوده لا في الخلاء ولا يفارق جزء مخصوص منه
جزءا من الخلاء ويقارن جزءا وقد ذكرنا انه ليس في جوف العدم
ولا مكان وجوده بعد فليس يسير في العدم وانما يسير في الوجود
في نفسه في مكان وجوده والجزء المخصوص منه يقارن مكانا ويفارق
مكانا وليس لاجزاء سطحه مقابلة ومقارنة مع اجزاء دائرة بوجه
من الوجوه فذلك على خلاء فلما فرضنا من كون عدم وخلاء بين
جسمين بعيد ان يسير فيه سائر ابطلناه فان القائل بهذا القول
يزعم بين حائطين مثلا خلاء يمكن السير حائطا الى حائط فابطلنا

ذلك بانه اذا فارق الحائط الاول وسار الى الحائط الثاني
يكون في كل آن في جزء من هذه المسافة فيتحقق لهذه المسافة
اجزاء وابعاد وذلك من خصال الجسم بل نقول لا يمكن ان يكون
بين كرتين خلاء محض لانا لو فرضنا ان يسير سائر وهو يصعد من
الاسفل الى الاعلى هل يبعد من الكرة السفلى ويقرب من العليا ام لا سبيل
له الى الانكار فان كان يبعد من السفلى ويقرب من العليا ويمكن ان
يصل الى العليا فبينهما اجزاء وتمايز وابعاد وذلك من خصال
الاجسام كما عرفت هذا ونقول هل بين الكرتين بون وبعد ام لا
فان لم يكن بون فهما ملتصقتان وان كان بون فهو من خصال
الاجسام وعرض جسماني لا يقوم الا بمادة جسمانية فتبين
وظهر لمن نظر وابصر ان من فوق الهواء الى منتهى الفلك الاعلى
ملاء من الاجسام وقد قدمنا انها اجسام لها مواد رقيقة
حتى يثبت الصور الرقيقة الشافة وليس فيما كنا نرد كما
كان الجسم المتحرك الاسرع اعلى كان الطف وارق واشف
فاحفظ هذه المقدمات لتفوز بالحق فيما بعد اصل ان
الجسم بنفسه لا يجوز ان يتحرك وينتقل من غير ان يحركه شيء

فاعلم ان الجسم من حيث انه جسم كما عرفت له مادة نوعية وصورة
مقومة بها يكون الجسم جسماً وقد عرفت ان الصورة النوعية
المقومة امكان الصورة الفعلية المتممة ومن اجل ذلك يمكن
ان يطرء عليها متممات عديدة متضادة فلو لم يكن صورته المقومة
امكان تلك الصور وقوتها لكانت فعلية بعضها فاذا كان
فعلية بعضها لكان يعدم الجسم اذا ذهب تلك الفعلية وجاء
اخرى كما يعدم الكوز اذا ذهب صورته وجاء صورة اللبنة
فاذا وجدنا ان ذلك المسمى امكان هذه المتممات وتعاقبها
لا يخرج من تلك الصورة الامكانية كما انك اذا صنعت الطين
كوزاً نسميه طيناً واذا كسرته وصنعته لبنة نسمي طيناً واذا
كسرتها وصنعتها كاساً نسميه طيناً فمن ذلك عرفت ان الصورة
الطينية امكان هذه الصور ولا يخرج بتعاقب هذه الصور عن
الطينية فالصورة الطينية مقومة الطين اي بها يكون الطين
طيناً بخلاف صورة الكوز فان الطين ليس بها طيناً فان اللبنة
طين وليس صورته صورة الكوز فاذا عرفت هذه المقدمة فنقول
ان الحركة والسكون من متممات الجسم وليسا من مقومته فان

نعني بطريان عليه نقيضها نقضنا ده وبعضك لا يسع ذلك لانه عليه لا انقاد بت علمنا ان مقومه

الجسم جسم سواء تحرك او سكن بالبداهة فالصورة الجسمية التي
بها الجسم جسم امكان الحركة والسكون فالجسم يمكن ان يتحرك
ويمكن ان يسكن وكلاهما بالنسبة اليه على حد سواء وليس الجسم
حال كونه متحركاً اولى بالجسمية من حال كونه ساكناً وبالعكس فهما
فيه بالقوة اي معدومان ومتساويان فان ذلك معنى القوة
كما ان الالف والباء في المداد معدومتان لا تمايز بينهما فيه
ليس باحدهما اولى من الاخر وهو صالح للتشكل بالالف كما انه
صالح للتشكل بالباء فاذا صار الجسم بما هو جسم صالحاً لان
يتحرك وصالحاً لان يسكن فلا يجوز ان يتحرك الجسم من لدن
نفسه ويختار الحركة لنفسه دون السكون او السكون دون الحركة
من غير مرجح من الخارج فان طباع الجسم بالنسبة اليهما على
حد سواء ولا يقتضي من حيث انه جسم الا امكانهما معاً فلا يكون
ما دام هو هو ولا يقتضي ما دام هو هو الا ان يكون ممكن الحركة
والسكون لا متحركاً ولا ساكناً اللهم الا ان ياتي شيء اخر ويرجح
احد طرفي امكانه ويكمله ويقويه حتى يظهر ويخرج الى عرصة الفعلية
كما بيناه سابقاً وهذا بعينه علة احتياج كل ممكن الى الصانع

ولا يمكن ان يحدث اقتضاء الحركة في ذات الجسم من غير محدث
فان الحادث من غير محدث محال والمعدوم المحض لا يعقل ان
يوجد نفسه ليس نفسه بمحدثه اقتضاء لنفسها فان الشيء حين
هو على حال لا يقتضي الا ان يكون على تلك الحال فهو لا يحدث
لنفسه حالة اخرى ليست غيره ولا يقتضيها فاقتضاء الحركة
ان كان من ذاتيات الجسم فهو متحرك ومقومه المتحرك ولا يجوز
ان يسكن وان لم يكن من ذاتياته فهو عرض فهو ايضا من
الفعليات التي كانت ممكنة فيه فينقل الكلام اليه فان قلت انه
حدث فيه اقتضاء آخر ننقل الكلام اليه والتسلسل كلام غير العاقل
فلا يعقل ان يحدث في الجسم اقتضاء بنفسه ويحدثه الجسم لنفسه
فيقتضي به الحركة فيتحرك فلا بد من ان يكون له محرك خارجي
يقوي بقوته احد شقي امكانه ويخرجه من القوة الى الفعلية
ومن الامكان الى الكون وذلك حكم عقلي لا شك فيه ولا ريب
يعتريه فلا يتحرك جسم بنفسه ابدا ما لم يحركه محرك ما دام ما صفته
تكميل المكمل فهو في علم اعلى ليس ههنا موضع بيانه فتبين
لكل ناظر بصير وعاقل خبير ان الجسم بما هو جسم يمكن ان يتحرك
ويمكن

ويمكن ان يسكن وان كان جسم لم يزل سكونه او لم تزل حركته فمحض كونه
جسما صادق عليه وعلى غيره كاف في امكان تحركه او سكونه فاذا امكن
تحركه وسكونه وكان ذلك الامكان مقومه فثبت ان الحركة والسكون
من فعلياته الخارجة عن قوته بتكميل مكمل خارجي اي محرك او مسكن
وكما ان الحركة لا يمكن ان توجد ليس الا بمحرك كذلك يكون السكون وليس
ان الجسم ساكن بنفسه لولا محرك فان السكون ليس بمقوم الجسم الا فان
المتحرك ايضا جسم فالسكون لتمام وجودي فعلي لا بد ان يخرج من
من القوة بمسكن فقد اخطأ من زعم ان السكون عدم الحركة ولا يحتاج
الى سبب فافهم وتثبت على الحق وخذه مقدمة اخرى لما سيأتيك من
البيان فالاجسام المتحركة لها محرك غيرها كائنا ما كان والاجسام
الساكنة لها مسكن غيرها كائنا ما كان واصل قد قدم الحكما
الذين لا يعرفون الا ظواهر الامور وهم عن البواطن غافلون ان الحركة
باعتبار الى طبيعية والى نفسانية وذلك انهم وجدوا بعض الاشياء
يتحرك الى حيزه من غير نفس له كحركة الحجر اذا خلي وطبعه من الاعلى الى
الاسفل وحركة الهواء اذا سفل الماء الى الاعلى وبعضها يتحرك بنفس
غير ظاهر الجسم وهذه الحركة اما ارادية كحركة الحيوانية او غير ارادية

كحركة النبات الى الاطراف فزعموا ان الحركة اذا كانت بسبب خارج
على خلاف ميل طبع المتحرك فهي قسرية كحركة الحجر بسبب ميله الى
الاعلى وانما تمموا هذا التقسيم بمحض النظر الى ظواهر الاشياء وهو تقسيم
خال عن التحقيق وذلك انا قلنا ان الجسم بما هو جسم يمكن ان يكون
متحركا ويمكن ان يكون ساكنا وليست الحركة ولا السكون من ذاتيات
الجسم فذات الجسم مركبة من مادة هي الجوهر الغليظ المذكور وصورة
هي صلوح الصور المتميزة من الابعاد المذكورة والحركة والسكون الى
الفعلية الا بمرجح مكمل خارجي فكما ان الطين بنفسه لا يصير على هيئة
الكوز كذلك لا يعقل ان يتحرك بنفسه ولا ان يسكن بنفسه فالحجر
فما زعموه في بعض الاشياء من الحركة الطبيعية هو من قصور باعهم
في معرفة حقائق الاشياء فالحجر الذي يمكن في ذاته ان يتحرك ويسكن وان
كيف يكون الباعث الى حركته الى الاسفل اذا خلي وطبعه من نفسه وليس
الحركة من مقوماته وانما هي من فعلياته التي هي في كونه حجرا غير متعينة
ولا موجودة وكيف يعقل ان يوجد بحجريته التي يكون الحركة والسكون
بالنسبة اليهما على حد سواء ولا مرجح من نفسه للحركة لنفسه دون السكون
ما لم يكمل بحركة شيء اخر خارج عنه لتساوي فيه الحركة والسكون

فلا بد

فلا بد ان يكون للحجر النازل محرك من غير نفسه مكمل له بفضل كما ان
وبفضل فعليته فمن اجل ذلك انكرنا نحن الحركة الطبيعية والسكون
الطبيعي للاشياء هذا وهم يزعمون ان الطبيعة هي الصورة التي
وبها يكون هو هو وقد عرفت ان صورة الجسم امكان الصور الشخصية
الفعلية وهو لا يقتضي احد الاشخاص الممكنة كما ان المداد الذي
صورته امكان الحروف لا يقتضي خصوصية الالف دون الباء فكيف
يقتضي صورة الحجر التي هي امكان الحركة والسكون الحركة دون السكون
من دون سبب خارج فان قيل ان صورته الثقل والثقل يقتضي الحركة
الى الاسفل اذا خلي وطبعه قلت هذا مصادرة فان الشيء الثقيل لا يخلو
اما يمكن ان يسكن كما يمكن ان يتحرك واما لا فان كان لا يمكن فكيف
يسكن الحجر حين يسكن وان كان يمكن فلا نسلم انه يقتضي الحركة الى
الاسفل ولو كان بذاته يقتضي الحركة فهي مقومة ففي حال السكون
ليس بحجر وكذلك يمكن في حقه من حيث انه حجر ان يصعد كما يمكن ان
ينزل ام لا فان كان لا يمكن ان يصعد فكيف يصعد اذا رميناه وان كان
يمكن فليست الحركة الى الاسفل مقومة وان قلت ان صعوده وسكونه
بالقسر قلت ان القسر اول الكلام ونحن لا نقول بامكان القسر

مالم يكن في قوته ذلك كما سيأتي تلك القول فيه فان قلت فما وجه حركة
العناصر والجمادات الى احيازها ولا نرى لهما محركا بحسب الظاهر قلت
ان محرك الجسم كائنا ما كان هو النفس المهيمنة عليه سواء كان النفس
كامنة في نفس ذلك الجسم او في غير ذلك الجسم فاذا كانت كامنة
في نفسه فانها تحركه من غير سبب خارج كما يحرك نفس الانسان او
الحيوان اجسامها من غير سبب خارجي وان كانت كامنة في غيره
فانها تحرك الغير حتى يتحرك فاذا اتصل به جسم لا نفس له يتحرك
بتكميل ذلك المكمل فانه من قوة الحركة كما ان لك نفسا محركة لبدنك
فاذا حركت يدك وتحركت قويت بالحركة وقارنها حجر مثلاً
واتصل بها تحرك الحجر بفضل حركة يدك وتكميلها له ويتحرك بيدك
شيئاً ويحرك ذلك الشيء الآخر الحجر مثلاً فهذه الوسائط وان لم يكن
لها نفس الا انها تكمل بفضل حركة يدك وسيأتي هذا الكلام
في حركة النفس عن قريب وعند تمام الكلام فتبين وظهر لمن انصف
واعتبر ان الحركة الطبيعية كلام قشري لا حقيقة له وانما يعلمون
القائلون بالحركة الطبيعية ظاهراً من الحيوة الدنيا وهم عن الآخرة
هم غافلون واما الحركة النفسانية فهي حق لا شبهة فيها ولا

١ ويتحرك ذلك الشيء شيئا آخر وهكذا الاشياء على التوالي ح

ديب بعينه وقد حقق في العلم الالهي ان النفس وتدبيرها اعلى مرتبة من
الاجسام وهي من عالم الملكوت وهي صورة عالية عن المواد خالية
عن القوة والاستعداد تجلى لها ربها فاشرقت وطالعها فتلألأت
فالتي في هويتها ما لم يظهر عنها افعال فهي بنفسها فعلية محضة
كاملة في مقامها وهي في وراء عالم الاجسام كما حققناه في محله
فاذا تعلقت بجسم تظهر افعالها فيه على حسب قابلية الجسم وخصوصياته
واصباغه واشكاله كما ان الروح الحيوانية دراكة بنفسها ادراكية
مبهمة مطلقة فاذا ظهرت في الجسم وتعلقت به ظهر ادراكها في العين
بالبصر وفي الاذن بالسمع وفي الانف بالشم وفي اللسان بالذوق
وفي الاعضاء باللمس وكذلك هي فعالة مطلقة فاذا ظهر فعلها
في اللسان ظهر بالنطق واذا ظهر في اليد ظهر بالقبض والبسط فاذا
ظهر في الرجل ظهر بالمشي وهكذا وكذلك النفس فعالة مطلقة فاذا
ظهرت في الجسم ٢ الكروي البسيط ظهرت بالحركة المستديرة او في غير
الكروي ظهرت على حسبه فالمحرك للجسم هو النفس المهيمنة عليه وهي
من عالم الملكوت وهي فعالة بالفعل على الاطلاق ويظهر فعالها
في الاجسام على حسب الاجسام فكل جسم يتحرك من دون محرك خارجي

٢ ظهرت فعلها على حسب الجسم على حسب صفاته وكل وحده ولونه وشكله وغير ذلك من صفاته ووجوده فاذا ظهرت ... في الجسم

فحركته من نفسه الملكوتية الكامنة فيه وكل جسم تحرك بمحرك خارجي
فذلك المحرك الخارجي ان كان متحركاً من دون محرك آخر خارجي
فهو يتحرك بتحريك نفسه ثم اذا كمل وبلغ في الحركة وقوي حرك
غيره وان كان تحركه من خارج فحركه كذلك وتحركه تحركه الى
ان ينتهي الى محرك له نفس ملكوتية فالسبب الحادث في التحريك
بل وفي التسكين فان التسكين ايضاً حركة بالمعنى الاعم ولذا تقول
سكنه وتصيغ من السكون فعلاً وتقول سكن الشيء وتسكن وكل
ذلك انفعال والفعل حركة ايجادية كما حقق في محله فالسبب الحادث
في التحريك المطلق هو النفس ولو كان لك قدم وضرس قاطع
في العلم لقلت لك ان النفس ايضاً لا حركة لها من تلقاء نفسها وانما
الحركة وكل الحركة وتمام الحركة لله سبحانه بمشيته وارادته الا ان
النفس لطيفة شديدة المطاوعة وهي قد طاوعت ربها حتى عهدت
مراجهاد فارقت الاضداد وشابهت مشية الله سبحانه كما سيأتيك البيان
بلغة طبيعية فلذلك صارت فعالة بالفعل كان ربها يفعل
بقدرته ويحكمها بربوبيته فلما كملت في الفعالية حتى صارت فعالة
بالفعل على نحو الكمال صارت تحرك كل ما يقارنها فاذا قارنها

وتشعبت حركتها فيه ح

جسم وتعلقت به ظهرت آثارها من حركتها فيه على حسبه وتكثرت اذا كان
متكثراً وظهرت بصور مختلفة كما مثلناه لك ان فهمت فلا محرك
في الوجود الا الله سبحانه لا يحرك شيء من محله ومقامه الا بمشيته
وارادته وقدره وقضائه وامضائه واذنه
واجله وكتابه ولو كان لك مسكة علم لشرحت لك شرحاً تاماً
تحريك الله سبحانه بكل شيء وانه المحرك وحده لا شريك له هذا وذلك
من علم الالهي فالذي نحتاج اليه في هذا المقام منه هو انه لا تحريك
الا للنفوس وسيأتيك ان حركتها كيف تظهر في الاجسام على
انواع مختلفة ان شاء الله واما الحركة القسرية التي زعموها فذلك
ايضاً كلام قشري لا ينبئ عن حقيقة فان الشيء لا يخلو اما ان يكون
الحركة فيه ممكنة ما دام هو هو بمقتضى صورته المقومة صلوح الحركة
او لا تكون فيه ممكنة فان كان لا يمكن فيه الحركة ما دام هو هو
فالقاسر لا يقدر على تحريكه وهو هو حافظ لصورته الا ان يغيره
عن كيانه ويجعله غير هو هو فاذا لم يحرك ذلك الشيء وانما عدمه
وخلق غيره فتحرك ذلك الغير كما ان الماء مثلاً لا يمكن ما دام هو هو
ان يكون مثلاً سيفاً الا ان يجمد ويستحيل الى الحديد فيصير حديداً

فيصير الحديد سيفاً فحين ان الماء صار سيفاً وهو هو وانعدم
الماء وبطل صورته المائية التي بها يكون الماء ماءً ورد الى امكان
الماء والحديد فخلق حديداً ابتداءً وجعل الحديد سيفاً الا ترى ان الالف
لا يمكن ان تصير باءً ما دامت هي الفاً ولكن اذا رددتها الى المداد
وبطلت صورتها وعدمت صارت مداداً يحتوي فيه الالف
والباء ثم كتب المداد الذي عدم الالف فيه باءً كانت باءً ابتدائية
فان الباء الابتدائية هي حصة من المداد الصالح لان يكون الفاً وباءً
فليس حق ان الالف محفوظة الصورة والوجود صارت باءً فافهم
ما قولته لك فانه دقيق فالذي لا يمكن في حقه من حيث هو هو
ان يتحرك لا يمكن ان يتحرك بقاسره وهو الى ان يعود الى الامكان
فيعود متحركاً ابتدائياً وان كان يمكن في حقه ان يتحرك وهو هو
فالحركة كانت ممكنة فيه وصورته المقومة التي بها هو هو كانت
امكان الحركة وصلوحها فاذا حركه محرك فليس نرى قسره على الحركة
وحمله على ما لم يكن فيه فان كان مثل ذلك قسراً فجميع ما خلق انه
مقسور على صفته وما جعل عليه ولا يقول به احد عاقل فالشيء
الذي يمكن ان يتحرك وصورته التي بها هو هو صلوح الحركة اذا
حركه

حركه محرك فقد قوى القوة التي كانت فيه وكملها حتى اخرجها من الكون
الى الظهور ولذا قيل ان الحكمة ابراز ما قد كمن لا ايجاد ما لم يكن
فالحجر الذي رمي به الى فوق فاذا صعد صعد وهو حجر ونزل وهو حجر
دليل انه اذا رمي به الى فوق خرج من كونه حجراً فتبين ان صلوح الحركة
الصعودية مما به الحجر حجر كالحركة النزولية بل والسكون فاذا صعد به
قويت ما فيه من قوة الصعود واذا نزل قوي منزله الذي سنذكره
ما فيه من قوة النزول واذا سكن قوي مسكنه الذي سنذكره ما فيه
من قوة السكون فليس سكونه ولا صعوده من القاسر كما بينا واوضحنا
وشرحنا لمن كان له ادنى مسكة اصل اذا علمت ان المحرك
للجسم لا يكون الا النفس وعلمت انها في الغيب والملكوت وليست من الجسمانيات
فان ما كانت من الجسمانيات يجري عليه حكمها كما في الاجسام انما ويكون صح
ينبغي ان يتحرك بمحرك اخر مهيمن عليه فاعلم ان الجسم اما كثيف
غاسق غليظ واما لطيف شفاف رقيق فالجسم الكثيف هو الذي يحجب
ما وراءه من انوار النفس الغيبية فلا يظهر عليه صفتها واثارها
واما الجسم الرقيق اللطيف فهو الذي لا يحجب ما وراءه من انوار
النفس واثارها فيما غلظ الجسم وكثف حجب ما وراءه من انوار

النفس ومهما رقت ولطفت حكى عما ورائه وذلك كما تشاهد من امر النطفة
فمهما تكن غليظة كدرة تحجب انوار النفس فلا يكون حية ودراكة
متحركة وهكذا اذا صارت علقة ثم مضغة ثم عظاما ثم كسيت
لحما وصارت بدنا ولكن اذا تمت اعضائه واتصلت وجرى الدم
من سرته الى معدته وصار كيلوسا وميزت المميزة بين صافيه
وكدره ثم طراطير الجسمانية وجذبت الكبد صافيه اليها وجعلته
كيموسا وميزت بين طراطيره الطبيعية وصافيه فجذب الصافي
القلب بقوة حرارته ثم بخرته الحرارة الغريزية حتى صار بخارا
لطيفا شفافا بل قاما مركبا من خمسة اجزاء جزء من الحرارة وجزء
من البرودة وجزء من اليبوسة وجزئين من الرطوبة حكى عما ورائه
من سر الروح والحيوة فحيي وتحرك بالقبض والبسط فاذا صعد
ذلك البخار الى الدماغ واعضائه وصار الطف وارق صار يتحرك
بالحركات المختلفة وحصلت له اللامسة والباصرة وغيرها من
المشاعر حتى اذا خرج ادرك الاشياء واحس باللذات والالام
وتحرك بحركات مختلفة وكلما عاش وارتاض وحصر لطف ورق
وقل رطوباته قويت مشاعره وتميزه وحركاته حتى صار يعقل من

المعاني الدقيقة والكليات المعنوية وظهر عليه اثار النفس وهل ذلك
الا لاجل رقة الروح البخاري وشفافيته وهل عدم ادراك
النطفة وعدم حركتها الا لاجل غلظتها وكذلك سائر اعضائها
الغليظة بعد مفارقة الروح البخارية اللطيفة تصير ميتة لا احساس
لها ولا شعور وهل ذلك الا بانقطاع الروح الملكوتية والنفس
بقيت الاعضاء بلا احراك ولا شعور وانما ذلك لاجل ان الجسم
الشفاف يشف عما ورائه والكثيف لا يشف هذه الشفافة
لها حد معلوم وهو الغاية التي تناسب النفس وليس كل شاف يحكي عن
شيء غليظ كدر وورائه كالقرطاس الرقيق مثلا ولا يحكي عن الاشياء
اللطيفة وكلما يكثر الشفافة يزيد في ايضاح ما ورائه حتى انه يحكي
عن الاشياء الدقيقة التي ورائها فكذلك من مراتب الشفافة
ما لا يتجاوز عن حكاية الاجسام كشفافة الماء والهواء ومنها ما يتجاوز
ويحكي عن الروح الغيبية كالروح البخارية وهذه العناصر
طراطيرها نعترض عن حكاية الروح كما ترى من ان الطبع لنا ودد
المركب منها عليه بميز طراطيره ويخرجها منه طرفيها ويتخلص الروح.
البخارية منه ولو كان العناصر لا طراطير لها لكان اكبر

٧ السبب بينها وبين الروح الغيبية من الروح البخارية
فاذا انقطع ذلك الجسم الرقيق الشفاف الحاكي ماورائه
من سره

٧ عما ورائه من النفس الاتى
ان الشفافة لها مراتب فاذ
مراتب الشفافة يحكي صح

منها بل الطاطير فان المركب من الصوافي صوافي كما حقق في الفلسفة
فلاجل ذلك لا يشف العناصر عما ورائها من الروح لغيبيته ما دام
الطاطير فيها باقية فاذا صفيت حكت لبشرفيتين للناظر
الخبير المنصف لبصيرة الجسم اذا اعتدل بالميزان الكوني والكيفي
وصفي وطهر من الكثايف الحاجبة حتى شف ورق فحكى عما ورائه
من النفس ولا لا يشف بقي شيء وهو انه كما سمعت من تفاوت
مراتب الشفافة في الجسمانيات وحكايتها عما ورائها من النفس
٧ من الاجسام كلك اذا صادت شفافة معتدلة بحيث حكت عما ورائها م
تختلف في حكايتها للنفس فاول ذلك تحكي النفس الا انها تحكي
افعالها وانوارها الغليظة وكلما رق ونلطف اكثر تصير حكايتها
الدقايق للنفس وانوارها الخفية اكثر فاول ذلك انها اذا اعتدلت
كما وكيفا حكت عن غلايظ افعال النفس وحضا لها وانوارها
وتسمى تلك النفس والافعال والانوار في بطونها بانصباغها
بغلظتها بالنفس النباتية وتظهر افعالها في بطن نارها بالجاذبة
وفي بطن هوائها بالهاضمة وفي بطن مائها بالدافعة وفي بطن
ترابها بالماسكة وفي بطن المركب منها بالمربية ولما كانت الاجزاء
في النبات قليلة الايتلاف كما جنا هذ في الالواح امكان تفصيلها بالالات

التفصيل

التفصيل على قانون الفلسفة تظهر النفس النباتية متكثرة الافعال
والمربية الظاهرة في المجموع المركب ضعيفة التوحد بعيدة عن
النفس النباتية تبتر افعال الخفافة غليظة لسر انصباغ نور النفس
وفعلها في بطن اجزاء الكدرة بالنسبة ومثال الانصباغ ما نرى
من انصباغ نور الشمس في المرآة الكدرة بالكدورة وفي الحمراء
بالحمرة وفي الصفراء بالصفرة وهكذا وكذلك ينصبغ افعال
النفس في بطون اجزاء النباتات تتكدر وتتغلظ فتسمى النفس
الكدرة المصبوغة فيه بالنفس النباتية والافعال المصبوغة بها
ذكرنا فاذا صفت الاجزاء اكثر وزال كدورتها واصطلحها اكثر
حكت عن ادق من انوار النفس وافعالها وارق واخفى فصارت
حيوانا وسمي النفس الظاهرة فيه بالنفس الحيوانية فصارت اوحد
فصارت دراكة مطلقة وفعالة مطلقة بالنسبة الى الحيوان
وافعاله وآثاره من بصره وسمعه وذوقه وشمه ولمسه افعاله
في بطون الاعضاء الطبيعية النباتية واذا رقت وشفت
اكثر من ذلك صارت اكثر توحدا وحسا كلا ودقة وشفافة
حكت عن لطايف انوار النفس ودقايقها وخفاياها فصارت

انسانا ويسمى النفس الظاهرة فيهما بالنفس الانسانية وصارت مدركة
مطلقة وفعالة مطلقة بالنسبة الى مداركها وافعالها وانما
يمتاز متخيلة ومتفكرة ومتوهمة وعالمة وعاقلة وغير ذلك
من مشاعره فى بطون مراتب حيوانية بالجملة الغرض ان الجسم
كلما صار اكثر شفافية ورقة واحكى لدقايق النفس الغيبية وكلما
كان اقل شفافية صار اقل حكاية وان صار عديم الرقة والشفافية
صار عديم الحكاية فلاجل ذلك لا تحكى الجمادات نفسا ولا
يظهر عنها افعال والنبات تحكى عن انوار غليظة ويظهر عنه افعال
غليظة ولذلك يسمى نفسه بالنفس الطبيعية وهى اول درجات النفس
والحيوان يحكى عن الطف منه ويسمى نفسه بالنفس الحيوانية والانسان
يحكى عن الطف منه ويسمى بالنفس الانسانية كما بيناه وشرحناه واوضحناه
فاحفظ هذا الاصل فانه مهم جدا فاذا عرفت هذه الاصول الاصلية
التى هى ابواب لكثير من المسائل فلنشرع الان فى الفصول ونستخرج فيها
نتايج من تلك الاصول فاحضر لبك وخفف فهمك فاستذكره
لك بحول الله وقوته الفصل الاول فى ذكر نتايج المتقدمة وبيان
اظهار الحق من تلك الخيالات فصل اعلم اولا قبل خوضنا فى الاستنباط ١٧ الاصول م

ان

٢ ما يحصل م

ان الاعتقاد عن ادلة قطعية وبراهين منتجة بديهية لا يحتمل عند تحصله
خلافه فى الخارج مثل ما يستدل به من وجود المصنوع على ان له صانعا
ومن اتقان الصنع وكونه على نهج الحكمة والصواب على كون صانعه
حكيما عليما فاذا رتب الانسان مقدمات دليله وكانت بديهية
لا شبهة فيها ولا ريب يعتريها ولا يحتمل خلافها استنتج النفس منها
نتيجة وهى اذا ثبتت فى النفس وخرجت بها وزال عنها التردد
والريب واحتمال الخلاف فى الواقع سميت اعتقادا ومذهبا
واما اذا راى اثرا ولم يعرف حال مؤثره وشخصية مؤثره وشك
فى كون ذلك الاثر من مؤثر كذا وكذا سمى ذلك شكا ان كانت الاحتمالات
متساويين وان كان احدهما اقوى والاخر اضعف سمى الاحتمال الاقوى
ظنا والاخر وهما توضيحا اخى الحقا اقول وتفهم عنى فان هذا القول
عمدة جوابى لك الا ترى انه اذا سمعت صوتا من وراء جدار دون ثبت
البرهان على ان هذا الصوت اثر حادث لم يكن بالبداهة والاثر الحادث
الذى لم يكن لابد ان يكون له مؤثر اذ لا محل لان الذى لم يكن
معدوم غير محيز فلا يمكن ان يخرج شيء من العدم المحض الى الوجود
من غير ايجاد موجد ولا يعقل ان يكون الذى لم يكن موجد نفسه فله

مؤثر خارج فنعلم على القطع والبت والجزم الذي لا شك فيه ولا
ريب حتى نخبر ان هذا الصوت له مصوت ما وهذا العلم يسمى بالاعتقاد
والمذهب لانك تعلم علما قطعيا بان علمك هذا لا يخالف الواقع
والواقع لا يخالف علمك فيقال انت معتقد بان لهذا الاثر مؤثرا
وجازم عليه واما اذا قلت يحتمل ان يكون مصوت هذا الصوت انسانا
ويحتمل ان يكون حيوانا لا يقال انك في ذلك على مذهب
واعتقاد بل فانك لا برهان لك قطعيا على ان المصوت انسان
وكما يحتمل عندك انه حيوان وكذا الذي يحتمل عنده انه حيوان (لا انه انسان يحتمل عندك)
يحتمل عنده انه انسان فلست من اصحاب الاعتقاد بانه انسان
وليس صاحبك من اصحاب القول بانه حيوان وانتما متفقان في
الشك والتردد واحتمال الطرفين فح ليس لك ان تتصلب
في القول بالانسانية وليس لصاحبك ان يتعصب في القول بالحيوانية
فافهم ذلك واتقنه فاذا عرفت هذه المقدمة فنقول ان سكنة
الارض رأوا ليلا ونهارا وشهورا وسنة ونزولا للكواكب وصعودا
واستقامة ورجعة واقامة ومقارنة ومقاربة ومباعدة وحركة
وسرعة وبطأ وزوالا وعودا وغير ذلك من هذه الآثار

مشهودة

مشهودة للكل ولا شك فيها ولا ريب يعتريها لكل ناظر متأمل
فيها فعلموا بالاستدلال والفطرة ان لهذه الآثار مؤثرا ولهذه
المتحركات محركا وجزموا على ذلك وايقنوا عليه بلا شك وارتياب
وهذا اليقين هو المجمع عليه بين جميعهم وهو حق ومسلم واعتقاد
ثابت جازم منهم ويصح ان نقول ان اعتقاد الكل ان لهذه الحركات
محركا ثم فحصوا عن معرفة المحرك لهذه المتحركات والمؤثر لها
وكيفية اظهار المؤثر هذه الآثار فصاروا في ذلك على قسمين
فمنهم من استدل ببراهين قطعية على خصوص المؤثر وعلى كيفية
اظهاره هذه الآثار حتى تثبتوا بعد التبيين وصاروا على يقين
من الامر وعرفوا المؤثر والكيفية بالدليل موصولة ومفصولة فيقال
ان اعتقاد هؤلاء كذا وكذا وهم اهل اعتقاد ومذهب وقول ومنهم
من قال يحتمل ان يكون المؤثر كذا ويحتمل ان يكون كذا فهؤلاء ليسوا
باصحاب رأي ولا اعتقاد ولا مذهب ولا قول وانما هم اصحاب شك
وريب وتردد فالقسم الاول هم الحكماء الراسخون المستدلون على
مؤثر هذه الآثار وصفة تأثيره واظهاره وهم نحن وامثالنا
من العلماء المستدلين بالادلة البينة البديهية على ذلك كما سمعت

وستسمع انشاء الله واما اصحاب الهيئة والعلوم التعليمية فهم اصحاب
شك وريب وتردد فانهم يقولون ان هذه الاثار يحتمل ان تظهر
هكذا وتظهر هكذا ولا برهان لهم بها ابدا فهؤلاء ليسوا باصحاب
اعتقاد ومذهب فما تقدم منهم ان الحكماء على ثلثة مذاهب في حركات
هذه الاجرام وسكناتها غلط باطل وبحث نشأ لمن ليس في ذلك مذهبا
لهم وهم جميعهم مقرون معترفون مصرحون في كتبهم انما يقولون
تخيلات فانه لا برهان لهم بما يقولون ولو قلت لعل هناك الف
فلك بعضها فوق بعض يقولون يحتمل ذلك لعله ولو قلت انه
ان يكون اقل مما زعمتم يقولون يحتمل ذلك ولذلك ترى ان اصحاب
ارسطو وبطليموس لا يقدرون على نفي قول الاخرين واصحاب
فيثاغورس وافلاطون وفرفوريوس لا يقدرون على نفي قول
الاولين ويقولون يحتمل ذلك واصحاب [illegible] براهمة لا يقدرون
على نفي قول الاقدمين فان هؤلاء كلهم يقولون يحتمل كل ذلك المتقدمين
فان هؤلاء كلهم يقولون نرى هذه الاثار ويحتمل ان تظهر مثل
هذه الاثار اذا تخيلنا عدد الافلاك كذا وحركاتها وسكناتها
كذا وباعد هندستهم وهيئتهم وتعاليمهم كل ذلك فلا برهان
لهؤلاء

لهؤلاء على اقوالهم والاصل في ذلك ان شان الهندسي واصحاب التعاليم
ليس معرفة حقيقة المؤثر وصفة ايجاده الاثار وانما ذلك من اصحاب
علم اعلى من علم الهيئة والتعاليم غاية حدهم معرفة الحركات والسكنات
وضبط الهيئات والكميات والنسب والاشكال وامثال ذلك فاذا
حاولوا ما ليس من شانهم وان قلت ان هؤلاء الحكماء الذين سميتهم
كانوا اصحاب العلم الطبيعي ايضا وذهبوا الى ما ذهبوا بالادلة
الطبيعية قلت ان اصحاب القول بحركة الارض مقرون بان ذلك
تخيل منهم كما صرحوا في عباراتهم ولم يقيموا دليلا على ابطال قول
ارسطو وبطليموس وانما ذلك محض احتمال منهم وان لم تصدق قولهم
فراجع كتبهم واطلب الدليل منهم على مخالفة خلاف ذلك ولو كان
خلاف ما قاله ارسطو محالا لما وافق الحركات والسكنات قول
فيثاغورس وفرفوريوس لتخالف ارصادهم وحسابهم ولو
كان خلاف قول فيثاغورس محالا لما وافق الحركات والسكنات
اختيار ارسطو وحسابه ونحن نرى ان حساب الرصدين يوافق الاثار
خرج من بلد وورد بلدا في مدة شهر فيقول احد يحتمل ان يكون
قد ركب الساعي جملا يسير كل يوم ثلثة فراسخ وثلث فرسخ وكان

ولكن الو كان القول الثالث محالا لما وافق حسابه ودخل الواقع ومثال هو ذلك ان ساعيا

[illegible] العلم الطبيعي معرفة [illegible]

وكان بينهما مائة فرسخ ويقول واحد يحتمل ان يكون قد ركب فرسا
يسير كل يوم عشرين فرسخا وكان بينهما ستمائة فرسخ ويقول
واحد يحتمل ان يكون قد طوى له الارض وكان يسير كل يوم ثلثة
الاف فرسخ وثلث مائة فرسخ وثلث وثلثون فرسخا وثلث فرسخ
وكان بينهما مائة الف فرسخ وهكذا فهذه الحسابات توافق كلها
سيره من ذلك البلد الى ذلك في شهر ولكن الكلام في موافقة
الواقع فتوافق الحسابات لا ينافي عدم مطابقة الواقع اذ لعله كان
بينهما فرسخ وسار كل يوم عشر ميل فهم ما اقوله لك فان زعمت
بسبب حسن الظن بهم كيف يمكن ان يقول مثل هذه الحكماء قولا من غير
دليل فتفحص في كتبهم فان الانسان يقول احسن ما يعلم ويكتب احسن
ما يقول في كتبهم فتتبع علمهم فافحص فيها وانظر هل لهم دليل على حركة
الارض ومحالية سكونها ام لا لانك لا تجد ابدا ابدا وان امكنك فاسئل
حكيما منهم عن الدليل على محالية قول ارسطو وسكون الارض ٧ صفح كتابهم
فانك لا تكاد تسمع منهم دليلا اللهم الا ان يقولوا يحتمل ان يكون كذا
وذلك ايضا حجة من توافق الحساب لا من جهة مقابل حجتهم
او يجيب لهم شكا واما دليل المنارة فسنوضح لك خطائهم في ذلك

وتسويلهم

وتسويلهم على انفسهم وتكذيب انفسهم لانفسهم ان شاء الله وغرضنا
من هذا الفصل ان نخرج من قلبك ان هؤلاء ليسوا اصحاب مذهب
ولا اعتقاد وما قلت لك حين كونك في كرمان انه لا يقول عاقل بذلك
حتى صدقت وان هؤلاء لا يعتقدون ذلك ولا دليل على ذلك حتى
يوجب شكا علميا وانما هو محض تخييل تعليمي حسابي راجع عباراتهم
في السابق انه تخييل فوق وتحت كذا وتخييل كذا حتى تصدقني
وانت لو بقي في قلبك شيء فانهم اذا وقع كتابي بيدهم يصدقوني
في عدم دليل لهم على وجوب قولهم ومحالية قول ارسطو وبطلميوس
بل لنا قول ودليل على محالية حركة الارض ومحالية طبيعية عادية
كما سنبين ان شاء الله تعالى ولكن طبيعة الناس اهل بل اغلب الناس تميل الى
بديع وشيء جديد يلذ ان لكل جديد لذة واذا تنبهوا على هذا الاحتمال
قووه وتعصبوا عليه فرضلوا له واصروا عليه ولكن الادلة الطبيعية
ترفع هذا الاحتمال وان كان الادلة التعليمية لا تمنع عنه

فصل

الدليل الذي يوجب الاعتقاد والثبت على المطالب بعد المشاهد
والعيان هو الدليل العقلي باقسامه المقررة واخبار الله سبحانه بعد
العلم بانه خبر صادق عن الله سبحانه واخبار الانبياء والرسل وحجج الله

صفت مریخ

علی الحیا فاذا قام مثل هذه الادلة علی شیء یوجب القطع بجزافا
ما سوی ذلک فلیس من القطع والاعتقاد فی شیء وهو محض خرص
وتخمین والوغول فی مثل ذلک والتعصب علیه والتصلب تضییع
للعمر ومحض شهوة لاظهار امر جدید وحب الشهرة کما قالوا خالف
تعرف فما اصر صاحب الکتاب فی کتابه برهان لا یؤتی بدلیل ینقض
علیه فضلاً من کتب السماء واخبار الانبیاء فذلک محض وحشة
عن نقض فضله وابطال امره ولا فلا معنی لهذا الاصرار فان اخبر
سبحانه الذی خلق السموات والارض لا معنی لعدم القبول والاصرار
علی الاحتمالات التی لا برهان لهم بها ولا فائدة فی الاصرار علیها
الا تری ان الحساب فی اللیل والنهار وحرکات الکواکب کلها یاتی
مستقیماً علی حساب ارسطو وبطلیموس وقد رصدوا علیها ارصاداً
وحسبوا احسابات کلها توافق الآثار لکنا رجعنا الی فائدة فی القول
بحرکة الارض وهذا الحساب الجدید الا الشهرة وشهوة الامر الجدید
وتضییع العمر هذا ولا سیما اذا ابطلها الدلیل العقلی واخبار الله خالق
السموات والارض واخبار الانبیاء النازلین من السموات الصاعدین
الیها فتبین وظهر لمن نظر وابصر انه لا فائدة فی تعصبهم علی هذا
الاحتمال

دو احضر الانبیاء الذین نزلوا من السماء وصحف الهیة عن امرء السماء والارض

الاحتمال عند العقلاء ولا یفعله عاقل واما تصدینا لرد هذا القول
السخیف فهو نصرة للدین والکتاب والسنة والعقول السلیمة واحقاق
للحق وابطال للباطل واما حق الاخوان السائلین عن ذلک فلا
علینا ما علیهم من اللوم فصل واذ قد فرغنا من تمهید مقدمة العقلاء
ان ذلک التخییل لیس باعتقاد ولا مذهب وانما هو صرف تخییل نقیم
الدلیل القطعی علی ابطال احتمالهم وانه لا یحتمل ما یحتملونه ابداً
وهو انه لا شک فی ان العناصر لا سیما الارض لیس لها شفافیة
ورقة کاشفة عما وراءها لم الاجسام من النفس المحرکة لکل جسم
متحرک وانه لا حیوة لها ولا شعور ابداً ابداً ولا اظن ان عاقلاً
یشک فی عدم حیوة الارض والماء والهواء والنار کیف وهی ارکان
منها بل وصفی قلیلاً کالنطفة لا حیوة لها ولا شعور بل والعلقة
والمضغة والعظام واللحم التی ترقت عن مقام النطفة وانما هی
میتة لا حراک لها ولا شعور فانها بعد لم تتخلص من شوائب
الاعراض المکدرة وفیها اطراحات حاجبة للنفس بالبداهة ومن
عرف العلم الفلسفی او الطبیعی الحق لا یکاد یخفی علیه هذا الامر
فلما کانت حاجبة لنور النفس والجسم بنفسه کما حققناه فی الاصول

ليس يتحرك بنفسه فلا يجوز ان يتحرك العناصر بانفسها هذا والارض ذات
اجزاء مختلفة ولكل جزء طبيعة مخالفة للجزء الاخر فمنها اجزاء حارة
ومنها اجزاء باردة ومنها اجزاء رطبة ومنها اجزاء يابسة وهي مركبة
من العناصر البسيطة ولما يبلغ كلها المعدنية والمعدنية مع كونها اصفى
من الارض واعدل لم يظهر فيها اثار النفس بالاتفاق فلئن لم يحي وليس
نفس فكيف يجوز عند عاقل ان تتحرك الارض وتسكن الشمس التي هي الطف
من الارض وارق واصفى واشد حرارة اذ ذلك لا قول لا ينبئ عن عقل
فانا نقفت مما ذكرنا من الاصول لا نكاد نشك في سكون العناصر
فاذ قد تبين موت العناصر وكل حي بطل حيوته وشعوره يعود اليها
ويستحيل لا حراك لها وشعور فاثار الحركات موجودة في العالم
فالحركات في الافلاك هذا وهي شفافة دقيقة صافية متخلصة عن الطبائع
والاعراض [illegible] والغرائب كما بينا واوضحنا ونرى اثره في انفسنا
ان الغذاء الماكول ميت لا شعور له ولا حركة خارجا وحال كونه في المعدة
كيلوسا وبعد اخراج طراطيره الجسمانية عن طريق الامعاء ودخوله
في الكبد وفي الكبد وبعد اخراج طراطيره الثلاثة من طريق المرارة
والطحال والبول وفي القلب ما لم يتخير بخارا لطيفا وصعد عن الغلظ

الدعوية فاذا تبخر بخارا شفافا لطيفا صافيا متخلصا عن جميع الاكدار ترا
يظهر فيه الحركة والحيوة والشعور والارادة والرضا والغضب
وان فارق ذلك البخار البدن تراه يتجز ميتا لا حراك له ولا شعور
ولا حيوة ولا ارادة ويتعفن ويتفسخ ويعود بعد الموت الى العناصر
فيكون ترابا وماء وهواء ونارا على انية فلو تدبر في هذا
المثال الذي اراناه سبحانه في انفسنا نتيقن ان العناصر ميتة
لا حيوة لها ولا شعور فلا يعقل ان للعناصر حركة فاذ لم يبق مجال
في حركة الارض والليل والنهار يتعاقبان والشمس والقمر يجريان
والاقامة والرجعة والاستقامة والصعود والنزول في الكواكب
مشهودة فالحركة تمام الحركة كل الحركة من الافلاك بل الافلاك
والكواكب سائرة دائرة حية حساسة لانها شفافة رقيقة
حاكية لاثار النفس فكل كوكب يسمع ويبصر ويذوق ويشم ويلمس
فانه شيء حي دراك متحرك بالارادة الحيوانية بل الانسانية كما
ان الروح البخاري المتخلص العناصر في الفلك خالصا صافيا في نفسه
شفاف لطيف وحداني الاجزاء متشاكلها فان قلت فما بالنا نرى
ان الحجر يتحرك قلت اما الحركة الصعودية فهي بدفع وتحريك

[illegible] ان الانسان [illegible] حقيقة [illegible] كيف [illegible] والروح البخاري [illegible]

اياه بقوة حركة روحه الحيواني البخاري كما شرحنا وبينا او بتحريك
محرك اخر وقال حركته الى النفس فان حركة روح البخاري من
ذلك حركة كل محرك واما نزول ثقلين بطبعه كما زعموا وانما
هو بقوة دافعة الافلاك فان الافلاك اصغا غاد شغا فيها قد
حاكيه لغالبية النفس ولها قوة دافعة للمنافية لها بقلة منافاتها
وقوة جاذبة المناسبة بقدر مناسبتها كما ان لا على الشجرة قوة
جاذبة تجذب ما يشاكله وقوة دافعة تدفع ما ينافيه بدرجة
ادنى بدرجة وما ينافيه بدرجتين الى ادنى بدرجتين وما
بثلث درجات الى ادنى بثلث درجات فاذا كان الارض جوف
وله قوة دافعة من كل جانب كلما ارتفع جزء منها الى السما يدفعه
الى منتهى ما يمكن دفعه مثلا اذا كان تحت الحجر الارض لا يمكن دفعه
ازيد لتدافع الارض من كل جانب واما اذا كان تحته بئر يدفعه
بلا مانع الى قرار البئر واما الماء فانه يجذبه الفلك بقلة مناسبته
بقلة منافرته وكذلك الهواء يدفعه الفلك عنه بقلة منافرته
ويجذبه بقلة مناسبته ومثل المنار وآثاره نزول الهواء في البئر
فانك اذا خرجت تراب البئر ضاق مكان الهواء فوق الارض ودخل

جوف البئر واما سر عدم جذب الفلك هواء البئر الى الخارج لعدم امكان
خلاء جوف البئر عن جسم بعد الفلك وضعف جاذبيته وعدم مطاوعة
سائر الاجسام حتى يدخل جوف البئر بدل الهواء فلذلك لا يجذب
الى الاعلى واما اذا انتبه له بيد ليسطا دخلت ماء في البئر او ترابا جذب
الفلك من الهواء بقدر ما جاء بدل له وعدم مطاوعة الهواء الجاذب
مع عدم البدل محسوس فانك اذا مصصت قارورة ضيقة الفم بطا
قليل من هوائها ثم يصعب عليك المص في كل مصة بعد مصة
الى ان لا يطاوعك في الخروج لانه يأتي بدل يشغل مكانه فيخرج
بطوع بسهولة فاذا صببت الماء في البئر وحصل البدل وجذب الفلك
الهواء وطاوعه وسهل له مصاد الحال ببلغه موضع المناسبة واتقا
اذا اراد الصعود عنه ودفعه واقره في مكانه وكذلك الهواء اذا
تحت الماء وخليته تجذبه الفلك الى اعالي الهواء ودفع الهواء
الكثيف قائم في مكانه الى الاسفل وانما لم يدفعه قبل لعدم
المطاوعة ولزوم الخلاء المحال وهكذا لو انزلت النار الى اسفل
وخليتها جذب الفلك اياها ودفع ما قام مقامه من الهواء
سائر فروع المسئلة فان الجميع بدافعة الافلاك وجاذبيتها

١٢ الاعلى ويدفع الماء الى مكانه بل لو انزلت بجيلة من اهوية فوق كرة البخار هواء الى اسفل الهواء وخليته لجذبه الفلك الى

وقلنا بكونهما للفلك لما علمنا انها شفافة رقيقة صافية عن الطرا طير

والاكدار حاكية لانوار النفس ولآثارها وانها لها مثل الروح البخاري

اذا او لطف وشف فانه يحكي افاعيل النفس بالبداهة وحصل له جذب صفح ٣

ودفع وساير الافعال والارادات والمشاعر فعرفنا ان الفلك جاذب

دافع بالضرورة وشاهدنا من النار جذبه صعود الابخرة الى السماء

اذا اشرق عليها الشمس ولولا جذبها لما صعدت كما انها تنزل بالليل

لعدم الجذب ومدافعة الجذب للدفع وغلبة الدفع وشاهد دفعها

في الليالي المقمرة حيث يرفع القمر الماء الى تحت البئر فيمده واذا اصابه

حر الشمس جذبه الى الاعلى فيجزر البحر وينبغي ان لا يجذب السماء و

دفعها ويجذب باشمك بالمشاكلة لما فيه من الارواح اللطيفة الى الاعلى

ويدفع دجالات الى الاسفل ويجذب روس فروع الاشجار لرقتها

ولطافتها الى الاعلى ويدفع اصولها وجذوعها الى الاسفل لغلاظتها

بل لو كان راس الغصن لعارض متدليا جذبه الى الاعلى شيئا بعد شيء

حتى يقيمه وكذلك يجذب بطون اوراق الاشجار للطافتها الى الاعلى

ويدفع ظهورها لغلاظتها الى الاسفل ويجذب روس الاشجار الى

الاعلى ويدفع سوقها الى الاسفل وان كان للنباتات بنفسها ايضا

ظل

ظل من النفس غليظ والانفعال غليظة ولكن الاثر منهما جميعا اما ترى انك

لو زرعت في الفيء ولم يصبه حر الافلاك واثرها لما استقام الزرع على سوقه

ولما قوي مثل ما يعرض في معرض الكواكب فان قلت فعلى ما ذكرت

من عدم تاثير الفلك في غير معرض في النبات فلم يؤثر الفلك

تحت السقوف في دفع الحجر وجذب الهواء وغير ذلك قلت ان للفلك

٧ فالاثر الذي يتبع نوره ٣ اثرين اثرا يتبع وجوده ودوامه واثرا يتبع نوره لا يظهر تحت

سقف واما الاثر الذي لحيوته وتربيته للسفليات فيستوي فيه المستور

وغيره والمعروض عليه وذلك بين ان شاء الله ولو كان غرضنا البسط

في هذه الامور لشاهدت منا ما لم تشاهد من احد ولا قوة الا بالله ولكن

بغينا ان نكتفي بقدر ما يظهر به سخافة قول من قال بحركة الارض بالجملة

تبين وظهر مما بينا ان الارض والعناصر بانفسها لا حراك لها

ولا شعور وتمام الحركة للافلاك سواء اثبتنا فيها الحركة بخصوصها

او الجأنا الى الاقرار بها حيث عرفنا ان الارض لا تتحرك فلا بد

وان يكون الحركة للسماء والكواكب فصل كان قد تشوش من

هؤلاء تنبيه على سخافة قول القائلين بحركة الارض لكن المتعصب

لهؤلاء لم يدع ان يرجع الى الحق فاثبت حول الارض مادة اثيرية محيطة

بما على زعمهم دابة وهي تتحرك كالسفينة وتتحرك الارض فيها
كحركة ساكن السفينة وهو بنفسه ساكن وكانه عرف في الجملة ان
المادة الغليظة الارضية متبوعة لا حراك لها ولا بد من وجود مادة
لينة رقيقة تكون قابلة للحكاية والحركة النفس ولم يدر ان هذا القول
في الخطاء كالقول بحركة الارض فان هذه المادة اللينة الرقيقة اما
ان يقول انها محيطة بالارض فقط فليس ذلك الا الهواء فقد اثبتنا
ان الهواء بنفسه ساكن الا ان يتحرك بتحريك كالهوة المتحركة بتبدلات
الكواكب وذلك مرجعه الى النفس او يتحرك الى الارواح الخبيثة وذلك لا بتحريك ح
ايضا راجع الى النفس واما ان يقول انها محيطة بالهواء ايضا فالمحيط
به هو النار كما هو الحق وقد اثبتنا انها بنفسها لا حركة لها ولا عنا
المحرك لها اجاذبة الافلاك وهي شريكة الهواء وعدلها لرقتها د
فشاكلها مع الافلاك واما ان يقول انها محيطة بالعناصر فهي
كرة محيطة بكرة فنسأله عن تلك الكرة هل هي بسيطة ام مركبة
فان كانت بسيطة لها اقتضاء واحد وطبع واحد كان اللازم ان لا
تتحرك الا حركة واحدة كما هو شان البسائط والحال انهم يثبتون
للارض حركة سنوية وحركة يومية وحركة اقبالية هذا ان كان

اللازم

اللازم ان يقتضي حيزا واحدا وتلتزمه ولا تتعداه فكيف تفر من حيز
وتقصد حيزا اخر وتخلي مكانا وتشغل مكانا اخر وذلك لا يحصل
الا بمنافرة الطبع المكان الذي ينفر عنه ومناسبته مع ما تقصده
وذلك لا يوجد في البسيط الذي له حيز واحد باقتضاء واحد وان كانت
مركبة فهي من نوع المواليد اجزاء هذا العالم حادثة بعدها وكانت
الاجزاء قبلها وكانت العناصر سابقة قبلها فكانت الحركة
للسموات ولا باعث لتغيرها عن كيانها ولا اظن ان نجاره تائل
هذا القول ولا ان نجاره عاقل فهيم فضلا من الامور البينة
ان هذه العناصر مركبة من العناصر ففي كل عنصر اجزاء نارية واجزاء
هوائية واجزاء مائية واجزاء ترابية الا ان الغالب في كل عنصر
سميه وذلك بديهي عند كل عاقل ولكل عنصر ~~بسيط~~ ولكل عنصر
بسيط مقتضيات على حدة وهي العناصر اضداد فالنار
ضد الماء ويبوستها ضد الهواء وحرارتها ضد التراب لسم وكذلك
الهواء ضد التراب وحرارته ضد الماء ورطوبته ضد النار
لسم فايهما غلب على العناصر الظاهر المركبة منها غير سائر الاجزاء
آولا فاولا واحالها الى شكله بعد الغلبة التامة الا ترى انك

لو سلطت النار على التراب جففته اولا وصيرته اجزاء فاذا شددت
النار عليه اذابته كالزجاجة واذا سلطتها اكثر فرقت اجزاءه
وكلسته فاذا سلطتها عليه اكثر صعدت بها وفرقتها واعدمت
اثرها حتى لا يكون بعد في ذلك واذا سلطتها على الماء بخرته دخنة
داخلة ثم نارا وهكذا وذلك معلوم بداهة عند كل عاقل لا سيما
الفلاسفة ومعلوم عند كل عاقل ومجرب ان الحركة تحدث
الحرارة في المتحرك حتى انه يبلغ الحركة مبلغا يوقع بها الجاهل
وتذيب الاسرب والرصاص وتحمي الحديد كالجمرة وتحرق الخشب
وتجعله رمادا وذلك محسوس سواء كان المتحرك متحركا بلا واسطة
او مع الواسطة ومن شك في ذلك فليجرب انهم مقرون بعد
الشمس عن الارض قريب الف ومائتين وعشرة اجزاء على ان نصف
قطر الارض جزء ونصف قطر الارض الف ومائتان وثلثة وسبعون
فرسخا فيكون محيط دائرتكم السنوية تسعة الاف الف ومائتين وثمانية
واربعين الفا وثلثمائة واربعين فرسخا تخمينا وتقطع هذه
المسافة في مدة سنة فيكون سيرها في يوم خمسة وعشرين ٧ فرسخا
تقريبا فيكون اسرع من بندقة التفنگ بمرات لم اجرها

وعلى

٧ الفا وثلثمائة وثمانية
وثلثين فرسخا تقريبا
فيكون في ساعة الفا
وخمسة وخمسين فرسخا
صح

وعلى ذلك كان الواجب ان تكلس الارض وتصير رمادا ثم يتحلل
كلها ويعدم البحار نارا ويصير كلها بخارا وهوا ثم نارا ويصير الهوا
نارا لان الحركة تورث الحرارة بلا شك وان الحديد بقليل حركة
يصير كالجمرة فلو كان الارض تسير على ما يقولون لكانت تحلل
البتة وتفنى هذا وهم يقولون ان لها حركة يومية على محورها
تسير كل يوم ثمانية الاف فرسخ ففي كل ساعة تسير بهذه الحركة
نصف ثلثمائة وثلثين فرسخا تقريبا وفي كل ثانية الفا ومائة
ذراع وعشرة اذرع وثمن ذراع تقريبا وبندقة التفنگ لا تسير
هذا السير وهذه الحركة بمفردها كافية في تسخين الارض وابطال
صورتها البتة كيف وهذه الحركة تنضم الى تلك الحركة وكانهم
لم يشعروا ابدا بان هذه الحركات بوجه من الوجوه وتخصوا في محض
مطابقة الحساب فان قيل فعلى ذلك لم لا تبطل صور الافلاك
قلت ان الافلاك بسائط من شانها الحركة والبسيط الذي من شانه
الحركة بسرعة الحركة لا يزداد الا قوة فيما هو عليه الا ترى ان
النار لو حركت لا تزداد الا قوة في النارية وفيما هي به هي اما
تبطل وتفنى ما يكون ضد الحرارة اذا وردت فحفظ ما قلت فانه

لم يتنبه بذلك احد فيما اعلم ولا قوة الا بالله فصل انا نرى عيانا
ان الحجر مثلا اذا رفع عن الارض و ترك ينزل الى سمت الارض
و جهتها و كذلك لو رفع جميع اجزاء الارض و ترك ينزل الى تلك الجهة
فعلى فرض ان يكون نزوله طبيعة كما قالوا نسئلهم ان الجهة التى ينزل
اليها هى عين اجزاء الارض او شىء غيرها تلك الاجزاء فيها لا اظن
ان عاقلا يقول ان الجهة هى عين الاجزاء و يرى ان كل جزء اذا ارتفع
ينزل الى تلك الجهة فلو كانت الجهة عين الاجزاء لما كانت تنزل بعد
لانها نفس الجهة فجهة النزول اليها و محيطة الاجزاء هى غير الاجزاء فاذا
نقول لاصحاب قارنشيوش فانقولرا سو بابطال قوله بجعل قول
قوفرونقوس و اصحابه برسم فنقول لهم انا لو فرضنا كرة من المادة
اللنيترية التى تخيلتم فهل ذات جهات و كل جزء منها ام جميع اجزائها ما فى جهة م
فى جهة واحدة لا اظن ان عاقلا يقول ان الجسم الواقع تحت الفلك
الا على جميع اجزائه فى جهة واحدة فان ذلك خلاف الحس فكل
جزء من تلك المادة اللنيترية فى جهة و لذلك يكون الجزء المحاذى
منها مع برج الحمل غير الجزء المحاذى منها الميزان لنيترية و قد مران الجهة
غير نفس المادة و غير الارض المحاطة لها فنفرض حين كون الارض

فى جهة مثلا فى جهة برج الحمل اذا رفعت حجرا عن الارض و تركته ترة
ينزل الى مركز الارض و كذا لو رفعت كل جزء من الارض و المركز
نقطة موهومة فى جهة معلومة فاذا انتقل الارض من تلك الجهة
و حاذت الميزان تبقى تلك الجهة الاولى مشغولة بجزء اخر من المادة
اللنيترية فاذا رفعت الحجر كان الواجب ان يميل بطبيعة الى الجهة الاولى
فان الميل اليها مقتضى طبيعة ليس الطبع بحيوان ذى شعور و ارادة
يسير مسير منزله و يطلب منزله اين سار حتى يسير اليه و يجده فيدخل
فيه بل هو امر طبيعى ليس له الا مقتضى واحد لما كان مقتضاه النزول
الى تلك الجهة كان الواجب ان ينزل اليها من اين خلى و طبعه و المشهود
خلافه فانه ينزل ابدا الى جهة مركز الارض سواء كانت فى هذه الجهة
من الشمس او تلك الجهة بل نقول مقتضى القوانين الطبيعية ان لا
ينزل الحجر ابدا الى مركز الارض فانكم تقولون ان المادة اللنيترية
محيطة بالارض و تسير بها سير السفينة براكبها فاذا كان الحجر بموضع من
الهواء و تسير بالارض و الهواء و الحجر المادة اللنيترية بتلك القوة و
السرعة التى بينا حركة دورية حول الشمس و قوة تلك الحركة اشد
و اعظم من قوة نزول الحجر كان الواجب ان يسير الحجر بالحركة الدورية

في محله ويعوق المادة اللينة وحركة الهوا عن الحركة المستقيمة التي هي
حركة بخلاف جهة الحركة الدورية فان الحركتين اذا تعارضتا
كان الفعل والنقل للاقوى كما ترى ان الريح اذا اشتدت على الحصاة
ورمتها الى فوق ولا تنزل الا بعد سكون الهوا وكما يرى من انه اذا رمي
شيء من اعلى عود السفينة ينزل مع انه له حركة اخرى مع السفينة
فانما هو في تكافؤ الحركتين واما اذا كان احدهما قاسرة في الغاية
فانها تمنعه عن حركة اخرى اليسيرة كما تشاهد من عدم نزول بندقة
التفنك الخارجة عن التفنك اذا دفعت مستقيمة الى الغرض ما دام
قوة الدفع باقية والا لما اصابت الغرض فاذا سكن قوة دفع البارود
تبتدئ في النزول وحركة تجدد سير المادة اللينة اشد من سير البندقة
الف مرة فلم يكن جائزا ان ينزل الحجر ابدا وان قلت انا نرى ان
النملة تنزل من على سطح الرحى الى اسفلها في طرفها بضعفها والرحى
تدور بتلك القوة فاي مانع من نزول الحجر قلت ان هذا القياس
مع الفارق فان النملة حيوان متحرك بالارادة والرحى تسير بجسدها
وحركتها النزولية من روحها وحركة الحجر طبيعية ان عاقها شيء
لم يتولد محرك اخر فلم يكن يجوز ان ينزل الى مركز الارض بل كان

الواجب ان لا ينزل ابدا ان كانت المادة اللينة تسير والا كان
الواجب ان ينزل الى تلك الجهة الاولى التي كان يقتضي النزول اليها بطبعه
افهم ما اقول لك فان قلت ان الارض مقسورة بحركة المادة
اللينة كما ان الحجر مقسور والارض تميل الى تلك الجهة كما ان الحجر
يميل فاذا يكونان دائما محفوظي النسبة فينزل الحجر الى مركز الارض
دائما قلت على فرض جواز تسليمها ليس كذلك لان الحجر الاعظم اذا
دفع وخلي يكون اسرع نزولا واشد خرقا ودفعا للهواء والاصغر
يكون اضعف خرقا ودفعا وابطأ نزولا من الاعظم فاذا مالت
الارض الى تلك الجهة كان الواجب ان يكون نزولها الى تلك الجهة
اسرع من الحجر بلا تخلف فتبطل النسبة فهذه الوجوه ما
يتخرج منها بالفكر لنا فتبطل حركة الارض بل هي مستقرة
في جهتها وكلما يرفع شيء منها قسرا على زعمهم يرجع اليها طبعا
واما على ما اخترناه من ان نزول النازل وصعود الصاعد
بالجذب والدفع ولا حركة لنفس الجسم من نفسه فيجيب بانا نقول
ان الجذب والدفع للافلاك لا لخصوص الشمس الا ترى انك
بالليل لو رفعت حجرا وخليته يندفع الى اسفل فلو كان

بدفع الشمس لكان الواجب ان يصعد الاحجار بدفع الشمس فانما ذلك
بدفع الافلاك والافلاك محيطة فتدفع دائما الكثيف وتجذب
اللطيف فاما الان فانا نقول ان الارض مندفعة من كل جهة
بالسوية فوقفت في الوسط واما على ما تقولون من انها متحركة
حول الشمس والشمس هي المركز كان الواجب ان تندفع من كل جهة
تدنو منها وتقرب من جزء من الفلك المحيط بها فان الافلاك
كانت جمادا فاعتبر بقوة نفسانية قوية لكل منها فزد الارض
تنافر الافلاك فيجب دفعها كما تشاهد دفع الحجر بل كل جزء
منها اذا ادني من السماء بالرفع فكان الواجب ان تندفع من محلها
بقوة الافلاك المحيطة بها ومعلوم ان القوة الدافعة كلما قرب
من مبدئها تكون اشد واقوى وكلما تبعد تكون اضعف فاذا
كان الارض في جهة برج الميزان وما بينها من الافلاك كان
القوة الدافعة في هذه الجهة اقوى فكان الواجب ان يزحفها الافلاك
التي تليها الى جانب الحمل حتى توصلها الى حاق الوسط فتستوي
الدافعتان فتقف هناك وان قلت ان الافلاك التي تجوف المادة
اللنية على فرض كونها كرة محيطة بفلك عطارد تدفع الارض

الى

الى الوراء والافلاك التي وراءها تدفعها الى الامام فتقف في مدار
الحركة السنوية ومدار المادة اللنية لا تتقدم ولا تتأخر
قلت اذا سلمت دافعية الافلاك لاجل كونها ذات نفس ولا جلها
تتحرك يلزمك ان تقول ان المادة اللنية التي زعمتها متحركة
هي ايضا فلك لها دافعية وكليات الحكمة لا تتخصص فاذا كانت
الارض من جميع جهاتها تندفع كان الواجب سكونها لا الحركة
الدورية وكذلك اذا قررت بجهة الافلاك يلزمك الاقرار
بحركة الشمس ايضا يبطل عليك الحساب في هذه الادلة تدفع
بها قول فارقشيوش القائل بالحركة للمادة اللنية واما على
زعم فيثاغورس وقوفرنقوس الذين يثبتان الحركة لنفس الارض
فنقول ان الارض بطبعها ان قالا بالحركة الطبيعية تميل الى
جهة خاصة لما بينا في صدر الفصل فلا معنى لانتقالها بطبعها
عنها او لحركة هذا وهم يقولون للارض حركات مختلفة حركة
سنوية وحركة يومية وحركة التوائية والجسم الواحد لا يتحرك
بالطبع هذه الحركات المختلفة فان الطبع معنى واحد مجبول
على مقتضى واحد بداهة ولا شعور ولا حركة ارادية كما

بيّنا فلا معنى لهذه الحركات المختلفة لها من دائرة هذا والارض
جسم مختلف الاجزاء كل جزء منها له طبع وكم وكيف غير طبع الآخر
وكمه وكيفه والحري بنا ان نفصل هذا المطلب في فصل خاص
ليظهر خطاؤهم كما وضح من الشمس في رابعة النهار فصل
اعلم انا قد اسلفنا في الاصول ان الجسم بنفسه لا حركة له دائما
هو صالح للحركة والسكون ولا بد من محرك من الخارج والحركة
الطبيعية خطاء من القول لا يجوز الاصغاء اليه لما مر في الاصول
وقد اسلفنا ان الحركة كلها للنفس وقد اسلفنا ان النفس فعلية
محضة مطلقة لا تعين في فعليتها بخصوصية فعل دون فعل كما
انه لا خصوصية في الروح البخاري بسمع او بصر او ذوق او غيرها
وانما تصبغ فعليته المطلقة في بطون القوابل فتظهر افعالها خاصة وقد اسلفنا
ذلك كله في الاصول واسلفنا ان الجسم الكثيف غير الشفاف لا يحكي
عما وراءه والشفاف يحكي عما وراءه وقد مر كل ذلك فالآن
نقول ان الجسم ما لم يكن صافيا خالصا عن الاكدار
والطراطير لا يشف عما وراءه فاذا بلغ مبلغ الشفافية والرقة
يغلب عليه سر الوحدة لان الاجزاء ما لم تتشاكل لم تشف

كما هو مبرهن عليه في محله خصوصا في علم المرايا والمناظر فاذا تشاكلت
الاجزاء تقاربت بالطبع فاذا تقاربت اتحدت في الظاهر واقتضت
حالة واحدة وكمية وكيفية واحدة فاذا ظهر سر النفس فيه انصبغ
بصبغ جسماني لكن متشابه الاجزاء فلا يظهر منه الا حركة متشاكلة
متشابهة فهي اشبه شيء بالحركة الطبيعية التي يزعمون
ولعل الاقدمين الذين سموا حركة الافلاك طبيعية ارادوا هذا
المعنى ثم لم يفهم من زعم انها غير حيوانية فالجسم اذا كان
متشاكلا في اجزائه كلها يقتضي ما يقتضيه الاخر لتشاكل في الكم
والكيف والطبع ظهر عليه حركة النفس متشاكلة كما ان جميع مدارك
الروح البخاري في نفسه حركاته متشاكلة الا انها بعدما نزلت
الى سائر الاعضاء انصبغت فظهرت عنها حركات مختلفة
ومشاعر متفاوتة واما الجسم اذا كان كثيفا وهو الجسم المختلف
الاجزاء المختلف الطبائع المختلف الكم والكيف فلا يكون شفافا
ولا يحكي صفة النفس ولا اثره ولا يظهر عليه حركة اصلا
لعدم اتصاله بالنفس اللهم الا ان يتحرك بنفس اخرى متصل بالنفس
فما ظنهم في الارض هل هي شفافة متفقة الاجزاء في الطبع

شفافيتها

والكم والكيف فيكذبهم المرئي والمسموع ومختلفتها فان فرضنا

فلا يجوز ان تحرك الحركة السنوية مرة واليومية تارة اخرى

والتوالية تارة اخرى فان هذا الا خبط عشواء والحكماء الاقدمون

لما عرفوا هذه المعاني اثبتوا لكل حركة شاهدوها في الكواكب

فلكا خاصا بها واما كانوا حكماء علماء اخذين من الانبياء عم واما

المتاخرون فمن باب شهرتهم في الامور الجديدة وان لكل جديد

لذة ارادوا ان يظهروا امرا جديدا ولما يعضوا على العلم بضرس

قاطع واصحاب الشهوات والجهلاء الجديدة كانوا في كل عصر وكانوا

يخترعون شيئا جديدا ولكن كان الحكماء الراسخون اذا وجدوه

مخالفا للاصول الالهية كانوا يقرعون روسهم بقوارع الادلة

المحكمة وان استعظمت مثل فيثاغورس انه كيف يجوز ان يقول

قولا بمحض حب الجديد اقول لا تستعظم ذلك فان بطليموس ايضا

مثله عظيم وارسطو ايضا عظيم وهم يقولون بخلاف ذلك

وسائر الفلاسفة يقولون بخلاف ذلك وهم عظماء فان لم

تكن انت ممن يحب الجديد فاتبع الادلة هذا وذلك منهم محض

تجويز وخيال ولا برهان لهم بخلاف الذي خالفهم له برهان الهي وبيان اعلاه

الكتب

الكتب السماوية وسنن الانبياء وتقريرهم عليهم السلام على قولهم ذلك واجماع

الناس الباقين على الفطرة من تقرير الانبياء لهم على ذلك ولسنا

نتكل على ذلك وحده حتى تقول ان فلانا يرد الحكماء بالاجماع

فلانا انا نتكل على الاجماع وحده ولا هولاء حكماء بالعنوان وانما الحكيم

من له برهان على قوله لا من يجوز بتجويز ذهنه من قوله في نفسه

وانت يا اخي لم تفهم ما اقول فان اولئك ان كان لهم عقل وشرف

٧ علم م

العلماء يفهمون ما اقول وان كان لهم انصاف سوف يصدقون

وبالجملة ان فرضنا شفافيتها فذلك حكمها وكان اللازم ان يكون

لها حركة واحدة متشاكلة متناسقة وان لم تكن شفافة فهي

كذلك فهي مثبتة لا حراك لها بنفسها السنوية ولا اليومية ولا

التوالية والقول بحركة الارض بنفسها اسخف الاقوال والاقرب

الى طريق الحكمة والفلسفة قول ارشميدس القائل بالمادة

اللينة المحيطة بالارض وهو ايضا لا يستقيم الا ان نفرضها فلكا

حاملا للارض ثم لا يستقيم في الحركات المختلفة التي اثبتوها

في الارض فان الفلك الحامل المفروض اذا كان شفافا فلا يحرك

حركة واحدة سنوية فباقي الحركات تبقى بلا محرك اللهم الا ان يجعل

انه جعل الارض جسماً فلكياً محيطا بها هو يتحرك بالحركة اليومية
وذلك الجسم مركوز في فلك حامل لها كالكوكب وهو يتحرك
بالحركة السنوية فحينئذ يثبت لها حركتان وتبقى الحركة الالتوائية
بلا محرك وليس الحركة الالتوائية للبلابية شان الاجسام المتنفسة
لانها حركة مركبة من المستقيمة والدورية فصل ووجه اخر
يبطل ادعائهم انهم يزعمون ان الارض تسير حركة يومية ونقطة
منها تسير في اربع وعشرين ساعة ثمانية آلاف فرسخ في كل
ثانية تسير الفا وثمانية ذراع وعشرة اذرع وثمن ذراع تقريبا
وهذا السير اسرع من سير الريح العاصف او سير بندقية التفنك
والهواء على قولهم يسير ايضا هذا السير من المغرب الى المشرق فنحن اذا
رمينا حصاة في وجه الريح العاصف بما لا تذهب ويدفعها
الهواء البتة وليس سيرها بسرعة ما يقولون ونرى اذا رميناها ٧ انا اذا رمينا حصاة الى المغرب لا تندفع وتذهب كما تذهب ح
الى المشرق هذه الحصاة بسيرها الطبيعي على ما يقولون تسير الى
المشرق اشهر بتلك السرعة والهواء يسير بتلك السرعة ومع هذين
يذهب الحصاة الى المغرب مثل ما تذهب اذا رميناها الى المشرق
وما مقدار قوتنا حتى ندفع ما تذهب كبندقية التفنك على

٧ وبل معها ايضا الهواء بتلك القوة على خلاف جهة الدفع ح

خلاف جهة الدفع وانهم قالوا ان الحصاة المرفوعة عن الارض لا تسير
الى المشرق لكون في صفحها الهواء فانهم قالوا ان الهواء لا يسير ولا
يدفع فقد انتقض قولهم رأساً وكذلك كان اللازم اذا دفع
حصاتان بقوة واحدة واحدة الى المشرق وواحدة الى المغرب يكون
ذهاب المدفوعة الى المشرق اكثر بمراتب ليس كذلك وكذلك
ما كان ينبغي ان تتدحرج الكرة المدحرجة الى المغرب اصلا
لان لها حركة الى المشرق بتلك القوة والقول بان ابعاض الارض
لا تسير الى المشرق وكلها تسير هذيان ولا اقل من تفاوت
التدحرج تفاوتا فاحشا واما على قول فارتشيون ان الارض
ساكنة والمادة اللطيفة تسير بها فلا ينفعهم اذا كانت تسير بالهواء
وبابعاض الارض جميعاً فان الارض على اي حال لا تسير من المغرب
الى المشرق الا ترى ان السفينة اذا سارت شديدة من المغرب الى ٧ مع الهواء ح
المشرق تمنع من اراد المشي فيها الى المغرب البتة ولا بد لهم
ايضا ان يقولوا بسير الهواء ايضا مع الارض والا لكنا نحس
بريح عاصف دائما والمشهود خلافه الا ترى انك لو كنت
بسرعة في هواء ساكن نحس بريح عاصف فاذا لم تجد ريحا عاصفا

دائما لا بد ان يقولوا بحركة الهوا ايضا فان قالوا به فيرد
عليهم ايضا ما اوردنا اولا فان جميع اجزاء الارض تسير هذا
السير اي المغرب الى المشرق كالبندقة من التفك فيما نقدر ان
يدفع البندقة على خلاف جهة سيرها هذا وينضم الى ذلك ايضا
سير الدائرة السنوية وذلك اكبر اعظم واذهى فانها ايضا
من المغرب الى المشرق وفي كل ساعة تسير الفا وخمسة وخمسين
فرسخا تقريبا وتكون اسرع من نفوذ التفك مرات عديدة
والعاقل لا يتفوه بمثل هذه الهذيانات وجميع الشواهد على
خلافه واظن ان الاكابر الذين نسب اليهم هذا القول انما
صدر عنهم قول بانه لو كان يتحرك الارض هكذا لكان يطابق
الحساب هذا وعلى ما ذكرنا ليس للمتصلبين لهذا القول ان يثبتوا
على هذا القول ويجعلوه اعتقادهم لعدم دليل لهم وهم ايضا
منهم على ريب مما ذكرنا ويدفع الريب ان كانوا طالبين للحق
والصواب بفضل وخير احسن تجاربه ينقض عليهم فعلمهم انهم تخيلوا
ان الشمس ساكنة وحولها فلك الزهرة وحول فلك الزهرة
فلك عطارد وتدور الارض والعناصر حول فلك عطارد

ويدور

ويدور حول ذلك اجمع فلك المريخ وحول فلك المريخ فلك
المشتري وحول فلك المشتري فلك زحل وحول فلك زحل
فلك البروج ومما ثبت في علم ابعاد الاجرام ان بعد عطارد
الابعد عن مركز الارض ثمانية واربعة وسبعون مثلا لنصف قطر
الارض وبعد الزهرة الابعد الف ومائة وستون مثلا لنصف
قطر الارض وبعد الشمس الابعد الف ومائتان وستة وخمسون
مثلا لنصف قطر الارض وبعد المريخ الابعد ثمانية آلاف و
ثمانمائة وعشرون مثلا لنصف قطر الارض وبعد المشتري
الابعد اربعة عشر الفا ومائتان وتسعة وخمسون مثلا لنصف
قطر الارض وبعد زحل الابعد تسعة عشر الفا وتسعمائة وثلاثة
وستون مثلا لنصف قطر الارض وهو البعد الاقرب للثوابت
وكل بعد ابعد من الكواكب الادنى بعد اقرب للكواكب الاعلى
وكل ذلك تقريبي فلو كان الارض مثلا في جانب برج الميزان
وكان المريخ في جانب برج الحمل لكان الواجب ان يكون بعده
عن مركز الارض بمقدار بعد القمر ونحن فلكه ومقدار تمام فلك
عطارد وما فيه من فلك الزهرة والشمس واذا كان المريخ في جانب

الارض متصلا بفلك القمر كان البعد الاقرب صغيرا اقل من ذلك
بكثير كيف ما حاسبه هذا المحاسب ولا بل اختلاف منظر المريخ
هذا المقدار اذ لم يرهن بعد بعيدا زيد من سبعة الاف وخمس مائة
وثمانين جزء على ان نصف قطر الارض جزء وهو كيف ما
يريد فليحاسب فانه من جانب لا بد ان يتصل بفلك القمر ومن
جانب لا بد ان يبعد بقدر بعد تمام كرة فلك عطارد على زعمهم
وكذلك الامر في المشتري وزحل وليس صغر الارض عند الافلاك ايما
يجعل هذا الاختلاف فيهما غير محسوس فان جرم المريخ مثل جرم الارض
مرة ونصفا كما بين في محله فاذا جاء الى جانب الارض وماس فلك القمر
كان الواجب ان يرى اكبر من القمر والقمر جزء من تسعة وثلاثين درجة
جزء من الارض فكان الواجب ان يرى المريخ حين هو في الميزان
والارض في محاذاة الميزان اكبر من القمر مرات ولا يكون بعده الا
بقدر بعد القمر الابعد حين كونه في البعد الاقرب واذا جاء المريخ الى الحمل
صار اصغر وصار بعده بقدر كرة فلك عطارد بما فيه وبقدر تحت
فلك القمر ونحن كرة النار والهواء معا وهذا الخطا فاحش منهم ولم
يشاهد المريخ مختلفا بقدر ما لا يسامح فيه وكذا المشتري وزحل

بل وكذا

بل وكذا عطارد حين كان في جانب الارض وحين كان مخالفا لها وكان
الواجب ان يكون بعده الاقرب ابعد القمر وابعد بقدر جميع بعد ما بين
طرفي فلكه ونحن فلكه من الطرفين وهكذا الزهرة ولو تفكرت في ذلك
لتبينت الخطا في خيالهم ثم ذلك ايضا من الوجوه المحكمة واعلم ان هذه
المقادير التي ذكرناها كانت على وجه المسامحة والاشعار بالنوع
فلو كان حساب هولاء او غيرهم مخالفا لها في الجملة في الخصوص
لا يخالفها في النوع الذي هو غرضنا من ذكرها فلا يعيبن علينا
المحاسبون فانه لم يكن موضع الحاجة لنا الا اظهار محض القرب
والبعد في الصغر والكبر نوعا ولو شئنا التدقيق لدققنا لكن محصوله
٧ عند س ح يسير وتحصيله عسير وانما هو كصيد الخنزير بجرجر وهذا النقض
يبطل مذهب تيقوبراهو ش واتباعه ايضا فراجع فانصف وتدبر

فصل في بيان مخالفة الدليل الذي زعموه من ان الشمس تجذب
الارض الى نفسها والارض بنفسها وبطبعها تميل الى جهة انا
اخرج منها خط الى مركز الارض حدث مع الخط المخطوط بينه
وبين الشمس قايمة مثلا نفرض الشمس موضع س والارض موضع
ا فيجذب الشمس الارض باستقامة خط س ا والارض بنفسها مائلة

الجذب متدافع هذين الحركتين حيز الارض حركة دورية في
اح ولولا جذب الشمس لكانت تاتي ب باستقامة خط اد
وكذلك الشمس دائم الجذب والارض دائم الميل الى النزول ولو
جذب الشمس لنزلت الى د ولكن بتدافع الحركتين تتحرك حركة دورية
في قوس د ه وهكذا وهذا الدليل كان صدر عمن لم يعض على العلم
بضرس قاطع فانا نقول ما ورا مسير الارض على زعمهم خلا ام ملا
فان قال خلا كذبه البرهان الذي مر في الاصول من محالية الخلا
وان كان ملا من كرة اخرى وهي على زعمهم فلك المريخ فكيف
تميل الارض لان تنزل الى فلك المريخ ولطافته وهي في كثافتها ٧ وتصير بشفافة فلك المريخ ٣
وغلظتها وهو كالقول بان الارض تميل بطبعها ان تسكن حيز الهوا
وحيز اللطيف غير حيز الكثيف وميل طبعه غير ميل طبع اللطيف
بالبداهة هذا وجهة ا ب غير جهة ج د فان كان الارض من تطلب
جهة ا ب بطبعها كيف يمكن ان تطلب من ج جهة د والطبع ليس
الا كيفية واحدة وليس يطلب الا امرا واحدا وبالجملة هذا القول
بمعزل عن التحقيق وهو بالاعراض عنه حقيق فضلا عن اظهار
خطائهم في استدلالهم بالمنارة الجوفا اعلم ان دلالة تخلية

وذلك
المنارة من الهوا امر محال كما بينا في الاصول من محالية الخلا
بعض خيال منهم نعم الهوا جسم كساير الاجسام يقبل التلزز
والترقق فان ادخل هوا على الهوا الذي في شيء اجوف بقوة
يقبل التلزز ويمكن ان يدخل فيه اهوية اضعاف ما فيه بقوة شديدة
وان مص الانا تخرج منه بعض الاهوية التي فيه ويترقق حجمه
ولا يتخلل كما زعمه بعض من لم يعض على العلم بضرس قاطع لمحالية
الخلا كما بينا في الاصول فليس في ذلك الا من باب الترقق والتلزز
فتخلية جوف المنارة عن الهوا خيال محض ثم ذلك الشاقول
من اجزاء الارض جسم ارضي او غير ارضي وانى لهم بنا فو
غير ارضي فهو جسم ارضي فان كان الارض لها حركة طبيعية من ٧
المغرب الى المشرق ايضا كما اجاب اصحاب هذا المذهب فنقول من رد
عليهم بانا نرى ان الثقيل اذا حوذي بنقطة من سطح الارض
وخلي بطبعه ينزل على تلك النقطة بعينها ولو كان الارض
تتحرك لما نزل عليها فاجابوا بان للجسم الثقيل النازل قسطا
من حركة المادة اللينة وكما ان الارض تتحرك كذلك الجسم الثقيل
ايضا يتحرك فنقول لذلك مثالين احدهما حركة السمك

٧ من المغرب الى المشرق
فكذلك الشاقول ايضا له
حركة طبيعية ٣

في الماء المتحرك ان السمك له قسط من حركة الماء كما انه يتحرك بنفسه ويكون
القيت من اعلى عمود السفينة بحيث تماس العمود الى ان تقع فلها
حركتان حركة نزولية من نفسها وحركة بدفع العمود اياها
بالجملة هم جابوا عن رد الخصم بهذا فكيف يسوغ لهم ان يدعوا
ان الشاقول له حركة نزولية واحدة والارض تسير وليس له قسط
من حركة المادة اللينة وان زعمتم ان سبب ذلك خلاء جوف المنارة
فالخلاء محال وعلى فرض ان يكون الخلاء جائزا ليس لم خليته
في حركة الارض ~~طبيعية~~ حركة طبيعية والشاقول من اجزاء الارض
ولم حركة كالارض فعلى قول قوم فيقوض القائل بحركة نفس
الارض وضح بطلانه فان الشاقول على طبعه يتحرك كما تتحرك
الارض من المغرب الى المشرق والامور الطبيعية لا تتخلف واما على
مذهب القائل بسكون الارض وتحريك المادة اللينة
اياها فقد قدمنا ان المادة اللينة ان كان تحرك العناصر برمتها
وجميعها فالشاقول في جوف العناصر ومن العناصر فلا معنى لعدم
حركة الشاقول للحركة اليومية والسنوية وحركة الباقي كما انك
لا تجد في السفينة جزءا واحدا لا يتحرك بحركة السفينة والشاقول

في جوف

في جوف سفينة المادة اللينة هذا والخلاء محال كما قدمنا ولا فرق
بين جوف المنارة والخارج الا بالرقة والغلظة ابدا والرقة الهواء
لا تصير سببا لدفع الحركة اليومية والسنوية عن الشاقول وان
زعموا ان المادة اللينة هي تحرك الهواء والهواء يحرك الماء والارض
فاذا نحن فرغنا جوف المنارة عن الهواء يصير الشاقول مخلى بطبعه
وطبعه الحركة المستقيمة كسائر اجزاء الارض فحركة الارض قسرية
بتماس الماء وحركة الماء قسرية بتماس الهواء وحركة الهواء قسرية
بتماس ~~حركة~~ المادة اللينة مثلا او النار ثم هي متحركة قسرا بتماس
المادة اللينة فلا حاجة الى تخلية المنارة عن الهواء فانه لا تماس
بين هوائها وسائر الاهوية حتى يتحرك قسرا ويحرك الشاقول
وان قلتم ان كان فيها هواء فالمنارة متحركة ويتحرك الشاقول وطين
~~قلتم ان كان فيها هواء فالمنارة متحركة ويحرك الشاقول ولذا~~
نخرج هواءها قلت فاذا لا تبلغون مناكم فان الخلاء محال وانتم
لا تقولون بان مع عدم افراغ المنارة تنزل الى خارج مركز
القاعدة السفلى وان قلتم ان الهواء بنفسه متحرك ويحركها كان
جوفه فلو كان جوف المنارة هواء لحرك الشاقول قلت ان

جوف المنارة لا يخلو امن الهوا المحالية الخلاء بل يصير ~~الماء الغليظ~~
~~رقيقكم الهوا لا يدفع شيئا لما~~ صار رقيقا والجسم اذا رق ولطف
صار اسرع حركة من حال كونه غليظا كما ان الماء الرقيق كالريح
اشد تموجا من الماء الغليظ فتر فيقكم الهوا لا يدفع شيئا فما ادعيتموه
من امر المنارة محض دعوى وانا استندتم الى التجربة وانكم جربتم
ذلك كرات ومرات تلت انه يقع في قطعكم الخيط او اخراجكم
اياه حركة في الشاقول ولاجلها يقع على غير المركز هذا وكيف يمكن
افراغكم المنارة عن الهوا وانتم تدعون بانكم تجرون خيط الشاقول
الى فوقه وتقطعون الخيط وتحرقون والمنفذ الذي تجرون الخيط
منه يدخل منه الهوا ويبطل الخلاء الذي تزعمون واذا اخرجتم
الخيط او قطعتم ووقع الشاقول يدخل الهوا من ذلك الثقب
دفعة بقوة شديدة اشد من الريح العاصف لحصكم الهوا وجذب
هواء الجوف الخارج ليسد ذلك الريح الداخل يحرك الشاقول
ويميله وعلى فرض انكم جربتم ذلك مرارا ووجدتموه كذلك لا يفيد
شيئا فان الشيء [7] يدخل ريح قوي بمقدار واحد كيفية واحدة
ويحركه تحريكا مشاكلا للمرة الاخرى واما وقوعه دائما في جهة

[7] اذا الم تتفاوت في مرآة ودبرت في المؤلفات بتدبير مشاكل يحدث عنها اثر مشاكل في كل مرة 6

واحدة من المركز ان صح فانما هو لخلل واختلاف في الالات او لكونها
على نهج اذا قطع الخيط او احرق رفع الشاقول الى جهة وانما ذلك
من جهة اعوجاج في بعض الالات ووقوع الخلل في امثال هذه
الالات كثير الوقوع كما وقع ويقع في الات الارصاد كثيرا كثيرا
وفي الاسطرلابات والرخامات وغيرها وقد حقق في التعليم [7] [7] علم
ان الاستدلال بالالات غير مرضي وليس بدليل يسكت الخصم
ويثبت المطلب ويحتاج في العلم الى دليل عقلي او تعليمي او طبيعي
او غير ذلك بالجملة جوف المنارة اذا رق هواءه يصل باقوى مص
الهوا الخارج من كل مسام باي ضيق كان والمنفذ الذي تجر
الخيط منه وينزل له هنا فذ يدخل الهوا وانه يدور في جوف المنارة قطعا
فلكات هي تجر الخيط وتنزله وتقطعه بنفسها من دون مص
بدخارجة في المثل كفى موضع المص تنفس المنارة وبعد ذلك
كله يقع في تلك الفلكات حركات متنافية وتموجات للهوا الذي
فيما يحرك الشاقول غاية ان تلك الحركات في مرات التجربة
متشاكلة واني ما صنعت مثل هذه الالة ولكني اظن انه لو مص
من جوف شيء اجوف هواءه في قصر غاية ما يمكن حتى لا يكون

يمكن مصرفو تيرياتة فوتيران ينكسر ذلك الشيء ولو كان من الحديد
او نحاس وان لم ينكسر وفرضنا انه الفي غير شيء ان لا ينزل ذلك
الشيء الملقي فرو لا متعارفا كالصعود الخرق والالتيام في مثل
ذلك الهواء فان من جهة غاية الرقة وقربه يخلو من الهوا
يلتزم كل جزء من الهوا الذي جوفه مكانه ولا يفارقه ويلتزم
كل مكان ذلك الشيء الملقي غير لشدة حاجته اليه ولا يدعه ينزل
اللهم الا ان ينزل بغاية بطوء فان جرب في ذلك صدق الظن فذلك
ايضا مما يكذب دليل المنارة مزيدا على ما مر بالجملة لما ليس من شأن
العالم ان يقول المدعي امرا وهو عالم كذبه لم نكذب بهذا المدعي
بان نقول لم يجرب في ذلك وسولت ذلك المحض اسكات الخصم فالله
اعلم بالواقع ولكن ان وقع على ذلك فانما هو من التحريكات و مجربتهم
تموجات الهوا التي لم يلتفتوا اليها ومن نفوذ الهوا من المنافذ
من منفذ الخيط او موضع المصاع تحريكات الفلكات وغير
ذلك والدليل العقلي القاطع كما علمت يخطئهم والالات تخطي
ونصيب ومن ذلك اختلاف الزيجات في عصرين متقاربين
بل في عصر واحد بل من صاحب واحد المدعي عدم اختلاف في الالات

مكابر

مكابر وكفى بما ذكرنا في هذا الفصل بيانا لرد دليلهم ان كان منصف
هذا وعلى ما يزعمون من الحركة اليومية تسير الارض فيكل ثانية الفا
ومائة ذراع وعشرة اذرع وثمن ذراع تقريبا على ان دوره الارض
ثمانية الاف فرسخ وبعد غاية البعد منارة بلور ومص هوائها
ويكون قطر قاعدتها الفا ومائتين وعشرين ذراعا وثمن ذراع
بشرط ان يكون طولها بقدر نزول الحجر الى اسفلها في ثمانية واقل من ذلك لا يضبط بل وفي ضبط مبدء النزول لا منتهاه في ثانية م
يجب على ما يقولون ان يحرف عن المركز ذلك المقدار وبناء منارة
بلور بذلك الطول وبذلك الحجم واخراج هوائه خارج عما
انهم وانصور من قدرة امثالنا والعلم عند الله والذي ازعم انهم
جعلوا هذا الكلام كالاعجيبات ليختبروا عقل الناس انهم هل
يتحققون في هذا القول ويردون ام لا يتحققون اصلا ويتلقون
كلامهم بالقبول من غير شعور اما عقلي فلا يقبل ذلك وان
صنعوا شيئا ما فقد رجحوا بروان ارادوا التخليط فذلك مالا
يقبله عقلي كما سمعت حتى ارى خاتمة في بيان ما يقتضيه الاصول
المختصر من اوضاع الاجسام على نهج الاجمال والاختصار
وفيها فصول استنبطت من اصول فصل كل اعلم انه في هذا

العالم عالم الاجسام اجساما بسيطة واجساما مركبة واجساما
مركبة فالاجسام البسيطة هي ما لم تتركب من جسمين متقابلين
قبل التركيب وهي بسائط اضافية لا حقيقية فانها مركبة من مادة
وصورة كما حقق في علم على بل من العناصر الجوهرية الدهرية
والمركبة ما تركبت من جسمين او زيد قائمين قبل التركيب مستقلين
موجودين في الخارج كالطين المركب من الماء المستقل الموجود
في الخارج قبل التركيب ومن تراب كذلك وكلامنا في هذا
العالم في وضع البسائط فالاجسام البسيطة اما كثيفة كدرة
غاسقة حاجبة لما وراءها من نور النفس وفعلها واثرها واما
لطيفة شفافة كاشفة عما وراءها من سر النفس ونورها واثرها
وفعلها فالجسم الكثيف ميت لا حراك له ولا شعور ولا ارادة
ساكن لا يزول ولا يحول الا بمحرك ذي نفس خارجي والجسم
اللطيف حي مريد متحرك شاعر ينتقل ويتغير عن حاله وعلى
هذا الاصل الاصيل ينبغي ان يكون العناصر ساكنة لا حراك
لها الا بمحرك يحركها في صورة القسر كما قدمناه في الاصول
وينبغي ان يكون الافلاك متحركة لثبوت السكون في العناصر

ووجود

ووجود الحركات واثار الحيوة ولاجل ان الافلاك شفافة بسيطة
لطيفة فالافلاك حاكية للنفس فهي جهتها والارض فرجا كثيفة
مرئية لنفسها فهي جهة الجسم ولما كانت النفس هي المربية للجسم ولكن
الافلاك هي جهة الربوبية الفواعل والعناصر جهة النفس والمنفعلات
فالافلاك هي الاباء والعناصر هي الامهات والمركبات هي الاولاد
الحاصلة بين هذه الاباء وهذه الامهات وقد يجمعها بالدوران
والحركة والعقد في ارحام اجوافها نطفة شعلاتها وانوارها
واثارها حتى مكنتها واثارت لطائفها التي هي نطفتها وضرب
بعضها ببعض حتى تولد من بينهما الاولاد فمنها ما سقط نطفة
ولم يبلغ حد الكمال فكان منه الجماد الميت كالنطفة المنتنة ومنها
ما سقط علقة فكان المعادن التي ظهر فيها بعض شعر اثار النفس
ومنها ما سقط مضغة فكان منه البرزخ بين المعدن والنبات
كالمرجان وما يشاكله ومنها ما سقط عظاما فكان منه النبات الظاهر
فيه بعض اثار النفس ومنها ما سقط مكسي اللحم فكان منه البرزخ
بين الحيوان والنبات كبعض الحيوانات النباتية وكالنخل وامثالها
ومنها ما سقط بعد نفخ الروح فيه واثار الخلق الاخر فكان

منه الحيوان الظاهر فيه شعور النفس وارادتها وحركتها ومنها ما تولد
من جنس مستويا ذا نفس ناطقة فكان انسانا تاما كاملا فكان الانسان
فهذه المواليد بسعة هي اولاد السموات الفاعلة التي هي الذكور والعناصر
المنفعلة التي هي الاناث انظر الى الكلام الحق كيف ينطبق بعضه
على بعض بلا تكلف فصل الجسم البسيط المتشاكل الاجزاء
في الكم والكيف والطبع يقتضي شكلا بسيطا متصلا وحدانيا
لعدم وجود المقتضيات المختلفة فيه فلا بد وان يكون كريا متوازي
السطحين ليس له اضلاع ولا زوايا فان الاضلاع والزوايا من مقتضيات
الطبايع المختلفة كان ضلعا غير ضلع وزاوية غير زاوية وجهاتها
مختلفة واما الشكل الكرى فلا يحيط به الا سطح واحد متشاكل متناسق
فالجسم البسيط لا يجوز ان يتصور اذا كان بلا مانع الا بصورة الكرة
فالافلاك كلها كرات متوازية السطوح متناسبة الثخن بالضرورة
وكل فلك لازم لمكانه وحيزه الذي يقتضيه لا يصعد عنه ولا ينزل
من غير قاسر ظاهري فلا يليق الا حركة دورية في وضعه وحيزه
لانه متحرك بفضل النفس وحركتها وهو كرى وهو بسيط ليس
فيه بواعث عديدة ولا دواع ومقتضيات مختلفة فلا يقتضى

الا وضعا

الا وضعا واحدا وحيزا واحدا فليس له حركة مستقيمة صعودا و
نزولا لان الحركة المستقيمة تستلزم النفوذ عن وضع والميل الى
وضع اخر وذلك لا يكون الا من داعيين في الشيء والبسيط ليس له
داعيان ومقتضيان فليس له حركة مستقيمة[1] ليس بثقيل ولا خفيف
ولا تعجب من حركته بكبره اذا كان كل جزء منه حيا متحركا ولا ثقل
فيه من حركة ولا تعب ولا نصب لانه ليس له اجزاء مبتغية محلها اجزاء
حيه[2] متحركة بنفسها ولاجل ذلك نقول ان الكواكب ايضا لها
حركة وضعية في حيزها ومحلها بل يزداد الفلك بكل حركة
ودورة شوقا الى الحركة ونشاطا ولا كسل له ولا ملالة لعدم
مقتضيهما فيه ويتحرك عن شهوة وميل لعدم ميل الى المنافي فيه
ولعدم مقتضى السكون فيه فيتحرك دائما في وضعه ولا يعرضه
بوار ولا دثور لعدم لحوق المنافي فيه وعدم باعث التغير
والتبدل فهو مطيع دائب في حركته سريع ولا يعقل فيه اختلاف
الحركات من سرعة او بطوء لعدم عروض عارض عليه وحدوث
مقتض جديد فيه ان كان يكن فيه ولا اختلاف الحركات
في الجهات لوجود البساطة وعدم المقتضيات المتشتتة فصل

[1] بمقتضى قابليته الفعلية واشتغاله من وضع ولما كان وليس له حركة مستقيمة
م

[2] بل كل اجزائه حية
م

واما الخرق والالتيام فقد تكلم فيهما الناس كثيراً ولي فيهما كلام
وهو ان الافلاك جسم كما ان العناصر جسم والجسم من حيث انه
جسم صورته المقومة لمادته صلوح انواع الحركات والسكنات
وليس شيء من الحركات المستقيمة او المستديرة بذاتية له البتة
فهي اي الافلاك من حيث انها جسم صالحة للحركة المستقيمة
والحركة المستديرة وصالحة للتشقق والخرق وصالحة للالتيام
بلا ارتياب الا ان الافلاك ظهرت بصنع الصانع وحكمته على
صورة البساطة والاستدارة وتشاكل الاجزاء فتغاوتت
من حيث النوع مع العناصر لها من حيث النوعية بعد تجانس حصته
الجنس فالصورة النوعية احكام تلزمها ما دامت تلك الالتيام البتة
الصورة وما لم يغلب عليها غالب قاهر فالكلام يعود الى
ان الافلاك من حيث هي كرات وبسيطة حالكونها كذلك هل
يجوز فيها الخرق والالتيام ام هي من قبيل كون الجسم حاراً حين
كونه بارداً فنقول الصورة النوعية للافلاك البساطة و
الطبيعية الواحدة والاقتضاء الواحد فمتى اذا كانت تقتضي الحركة
المستديرة لا تقتضي حين هي كذلك الحركة المستقيمة فان الحركة

المستقيمة

المستقيمة فرار من جهة وميل الى جهة بالبداهة والحركة المستديرة
حركة لا الى جهة كذلك فان الكرة جهتها في نفسها الا ان فرض جسم ولا
يقصد جسماً اخر ولا تنتقل من مكان ولا تاوي مكاناً اخر فمقتضى
الحركة المستقيمة غير مقتضى الحركة المستديرة والبسيط حين هو
بسيط ليس له داعيان ومقتضيان فلا يفعل غير الحركة المستقيمة
فاذا لا يخرق حتى تتلزم اجزائه ويميل جزء الى جزء بالحركة المستقيمة
ثم لا يلتئم فيعود كل جزء منه الى موضعه بالحركة المستقيمة ولا
نزلت من الافلاك العالية نازل بالحركة المستقيمة عن حيزه الذي هي
يقتضيه بطبعه اليه فيخرقه ولا يصعد من الافلاك الدانية صاعد
بالحركة المستقيمة عن حيزه الذي يقتضيه اليه فيخرقه ولا يصل اليه
واصل من العناصر لان الافلاك تدفعه دفعاً ولا يمكنه الصعود
اليه بل ويحترق ويفنى من حيث انها جسم ليس يمتنع وان غلب عليها
غالب يخرق وصعد اليها خرقها البتة لانها جسم لين الين من
الهواء ويجوز عليها الخرق فاذا تحرقت تخرق فالخارق وصعد الخارق
اذ منه لتلتئم لطلب كل جزء منها موضعه الذي كان يقتضيه
بالطبع ويحرك النفس كل جزء الى موضعه لوجود المقتضي حـ

اذا فرض فلك خرق ولا التيام لما بعد كونها افلاكا لا ... كل ... واحد ...

وهو الزوال عن موضعه فيلتئم واما العرش فنجوز ايضا فيه اذا

وصل السير الخارق لانه جسم كما في الافلاك ولا يلزم منه حركة

الجسم الى الخلاء بل اذا تحرق تلزز الاجزاء من الجانبين في تحته

ولو كان الجزء من محدبه فان الممنوع صعود الجسم عن سطح المحدب

اما ما تلزز اجزائه في نفسه فلا مانع منه لانه تلزز في حيزه

كما كان بدنه في حيزه فافهم ولنا كلام طويل لذيل في صعود

ادريس و ايليا وعيسى ونبينا محمد صلى الله عليه واله وعليهم باجسامهم

الا انا في هذه القواعد فصلنا ذكرناه في سائر كتبنا وليس هنا ابدا

موضع بيانه اذ لا حاجة اليه فانا لا اقول بامتناع الخرق

والالتيام ولا اقول بوقوعهما بحسب العادة والطبيعة اذا فرض

امر فيهما يمكن وقوعهما فيهما ولو خليت وطبعها لا تنخرق ولا

تلتئم ولا ينفصل ما هي عليه من التضاق الاجزاء بعضها ببعض

وتناسق الحركات ولا داعي لهما بالفعل فتدبر فصل ان

الفضل في خلقة الحكيم جائز كما ان النقصان غير جائز سواء كان ٧ غيرها

الخلق من الفلكيات والعنصريات والمركبات ولا اختصاص

منه في السموات الا ان معرفة الفضل وغيره من المشكلات فلربما

يكون

يكون في الشيء جزء ولا نعرف سببه الحاجة اليه٧ في بادي النظر

وربما يرى اصبعا واحدة فضلا مثلا وبالجملة الحد الذي يجزم به

الحكيم على القطع ان الفضل والنقصان محالان في خلقة الحكيم

واما الجزئيات فمما لا يحيط به الا علم خالقها ومن الهمهم بعلمها

من عنده الا ان الذي يقتضيه القواعد الحكمية والعقول الراجحة المتزنة

الموزونة الا يكون في الافلاك المتشاكلة الاجزاء البسيطة

فضول في تداويرها وحواملها ومثلها مثال افلاك اخر

زائدة عما يرى لها اثار وحركات وهذا هو اللائق بالخالق

المتقن والامر المحكم فصل اذا عرفت ان كل فلك بسيط لازم

الحيزه محدود من حيث المحدب ومن حيث المقعر متحرك في طبعه

لا معنى لتحريك فلك اخر اياه على غير طبعه فان الفلك الاخر

ايضا في حيزه محدود من حيث المحدب والمقعر غير مرتبط بغيره

ومحض المماسة لا يوجب تحريك احدهما الاخر اذا كان كل واحد

في حيزه غير ممازج بالاخر ~~وغيره~~ ولا مرتبط بالاخر ولا برزخ بينهما الذي

يرى في السفليات ان المتحركين المماسين على الاختلاف في تفسير

اقويهما الاضعف فانما ذلك لتعلق بعض اجزاء احدهما بالاخر ووجود

٧ لظهر غيرها في بادي النظر انه يحتاج السير الاقوى انه ربما يحسب لها بل ان العينين احدهما زائد حتى لا يعرف سببها حجر لا طاقة السفر الجهة منه

برزخ بينهما وامثال ذلك وفي الفلكيات لا يعقل امثال ذلك
فلا يتصور فيها جسما من دون حمل ونقل عن مكان ولو كان
انما تحرك بتحرك المحاط لكان الواجب بتحرك العناصر حركة
بحركة الافلاك وهي عندها كنقطة لا مقدار لها وكان يلزم ان يكون
لها حركة خاصة هي نتيجة حركات الافلاك جميعها وحاصلها
ولا يقول به قائل ولكان فلك المشتري يتحرك بحركة فلك زحل
ويقطع دورة بقطعه دورة والمحرك قسرا لا يكن قسرا فلكه
قسرا مبطئ قسرا فكان اللازم ان يمسك فلك زحل فلك المشتري
بل ويمسك فلك البروج جميع الافلاك فان الاقوى يقهر
الاضعف وكان اللازم ان يكون حركة جميع الافلاك على حسب
حركة فلك البروج فان لم يكن ارتباط بين الفلكين ولا يكون التماس
سبب التاثير فلا تحريك وان كان فيكون التسكين ايضا فلا معنى
لتحريك فلك فلكا تحريكا قسريا جسمانيا على ما يقولون وذلك
خطاء منهم وانه تفصل اعلم انا وان قلنا بجسمانية الافلاك
الا ان الغرض البساطة النسبية لا الحقيقية فبساطتها بمعنى عدم
تركيبها من اجسام فلكية او عنصرية اخر ولا ينفي لها مواد وصور

وطبايع

اي جوهرية بحرارة وبرودة ورطوبة ويبوسة جوهرية دهرية
فمنها ما هو اشد حرارة ومنها ما هو اشد برودة ومنها ما هو
اشد رطوبة ومنها ما هو اشد يبوسة ولذلك اختلفت اجرام
الكواكب والوانها وكيفياتها وآثارها وترتيبها ولطافتها
وكثافتها واحيازها وسرعتها وبطوها الى غير ذلك ولو كانت
بسيطة حقيقية ~~لم يجر عليها احكام البسيط الحقيقي~~ لما كانت فيها
هذه الاختلافات البينة اذ لا يعقل اختلاف البسيط فاذ لم
تكن بسيطة حقيقية لم يجر عليها احكام البسيط الحقيقي ويجري
عليها احكام المركبات الدهرية لا الزمانية وجاز فيها جريان
بعض احكام المركبات فيجوز فيها الرقة والغلظة والتلزز
والتخلخل بمعنى الرخاوة وسائر ما ذكرنا من الاختلافات وامثالها
مع الدوام والثبات على الحالة الواحدة والطبع الواحد لاقتضاء
الواحد لعدم طريان حدوث تغير فيها وكونها مصونة عن التبدل
والتغير مدى الزمان والى ما شاء الله فلاجل ذلك ترى اجرام
الكواكب متلززة مرئية وسائر اجرام السماوات غير مرئية وبعض
الافلاك ارق اي اقل ثخنا وبعضها اكثر وبعضها متحركا من المشرق

الى المغرب وبعضها من المغرب الى المشرق وامثال هذه الاختلافات
يجوز فيهما ولكن على نهج الدوام فانكار اكثر الاشيا فيهما لاجل
بساطتها لا معنى له لانها ليست ببسيطة حقيقية فتدبر فصل
فاذ قد اثبتنا ان الارض ساكنة لا يعقل حركتها واثبتنا ان الحركة
للسموات واثبتنا ان المشهود من السموات حركات مختلفة واثبتنا
ان لكل حركة لا بد ان يكون محرك خاص ومبدأ خاص ولا يجوز
لفلك واحد حركتان اختياريتان ولا يتعلق بجسم واحد نفسان
مدبرتان قاهرتان في ان واحد فيجب ان يكون الامر على ما ذهب اليه
فلاسفة الاسلام وحكمائهم ومتكلموهم واصحاب التعاليم منهم
وذهب اليه ارسطو وبطليموس من المتقدمين وغيرهم نعم يقع
بعض الاختلافات في المسائل الجزئية التي لا تضر باصل المطلب
وذلك غير ضائر بالمراد فالحركة الكلية اليومية من المشرق الى
المغرب لفلك خاص كلي محيط بالكل وتحريكه البواقي لتبعيتها
حاملها او مماسها لما بينا وانما ذلك لاجل وقوع ظله
وشعاعه الروحاني في سائر الافلاك فاذا سار اصل الفلك
سار الظل معه كما يسير نور الشمس مع الشمس وذلك الشعاع يدير
بالافلاك

بالافلاك وتسير معه لرقتها ولطافتها وروحانيتها وسرعة مطاوعتها كما
يسير البخار بسير الشمس وتسير ذوات الاذناب بشائبة شعلات الكواكب
ولا تصير العناصر بشيا بتبعية ظل فلك الافلاك لغلظتها وكثافتها
وعدم انفعالها بفعله كما لا تتحرك الصخرة بحركة شعاع الشمس
بل بحركة الهواء ثم بعد فلك الافلاك فلك البروج فالذي
تحقق عندنا من امره ان الكواكب التي فيها متحركة وتقطع دورة
في ثلثين الف سنة وان البروج هي الصور المعلومة لا موضع
مفروض من فلك البروج بل نفس الكواكب الواقعة على الصور
المعينة هي البروج وهي التي لها خواص واثار واحكام وتعينات
وامزجة وتعلقات وحصص مفروضة من فلك البروج المتشاكل
الاجزاء لا تختلف احكامها واثارها وتعلقاتها ولا يكون
قطعة من الفلك حارة بلا جهة وقطعة باردة بلا جهة
وهكذا سائر منسوبات البروج ودرجاتها وحصص الافلاك المتشاكلة
لا تختلف احكامها فالبروج هي الكواكب وهي التي لها نفوس
مختلفة جزئية ولها اثار واحكام وتعلقات ومنسوبات وغير
ذلك ومن قال غير ذلك فقد خبط خبط عشواء فالبروج

تنتقل من امكنتها كما انتقل العقرب الى محل كان سابقاً محل القوس
والقوس في محل الجدي وهكذا تتحرك محل تقاطع المعدل والمنطقة
على خلاف التوالي الى ان يقطع دورة في ثلثين الف سنة والكواكب
كلها ذوات تداوير وحوامل وفلك البروج في حركته من جهة تعارض
حركات التداوير وحواملها وكل كوكب يتحرك في نفسه على
مركزه وما زعموه من اختلاف الميل الكلي فانما هو لاجل نقصان
الات الارصاد وعدم نقصانها مكابرة والمعصوم من عصمه الله
حسب الفلك الواحد لا يعقل له حركتان والاقبال والادبار
والحركة اقل من دورة وقد اثبتنا ذلك في محله واما الكواكب
السبعة فلكل كوكب حركة خاصة كما هو معلوم ولها الافلاك
المعلومة كما هو مقرر في الهيئة القديمة ولا حاجة الى تطويل
المقال فيها اذ هي معروفة فالذي افهم ان الفلك البروج ايضاً
بطرح شعاع في الافلاك السبعة يحركها بفضل حركته على
وفق منطقته كما تحرك العرش سائر الافلاك بل هكذا يحرك
فلك زحل ما دونه وفلك المشتري ما دونه وفلك الشمس ما دونه
وهكذا كل فلك قوي يحرك ما هو اضعف منه بطرح شعاع

كما ترد هذه الحركة المحسوسة هي حاصل مجموع تلك الحركات والحركة
الحاصلة لكل كوكب غير هذه المرصودة اذ كليات الحكمة
لا تتخصص وما ترى في خلق الرحمن من تفاوت فاما نضدها
وترتيبها فالذي ظهر لنا هو الترتيب المعروف فاولها زحل
ثم المشتري ثم المريخ ثم الشمس ثم الزهرة ثم عطارد ثم القمر
كلها تدور حول الارض والارض وسط الكل ولما لم يكن
اقامة البرهان على هذا البنيان من وضع هذه الرسالة وكانت
مقصودة على ابطال الهيئة الجديدة ولم تستدع مني
ان ابرهن على قاعدتنا طريقتنا لم نقصد بذكر الادلة مفصلاً على
الهيئة القديمة هذا والكتب مشحونة وان كان عندنا من
الادلة عليها ما لم يكن عندهم فلنختم الرسالة ههنا ولا
قوة الا بالله وقد اتفق الفراغ منها في غرة
شهر رجب المرجب من شهور سنة تسع
وستين من المائة الثالثة عشرة من الهجرة النبوية
على مهاجرها الف صلوة وتحية حامداً مصلياً مستغفراً
وكاتبها مصنفها العبد الاثيم كريم بن ابرهيم تمت

هر کس مستحصله کرد و جواب مسو با بیرون آورد حقیقت
مرشد کامل است عهد شده باید جا کرده خرج میکنم باو خدمت

دفع خصم

۱	۱۰۴	۱۰۱	۸
۱۰۱	۷	۲	۱۰۳
۶	۹		۳
۱۰۵	۴	۵	۱۰

حاجم کرد — محبت

۸	۱۰۱	۱۰۴	۱
۱۰۳	۲	۷	۱۰۲
۳		۹	۶
۱۰	۵	۴	۱۰۵

۱۰۵	۴	۵	۱۰
۶	۹		۳
۱۰۲	۷	۲	۱۰۳
۱	۱۰۴	۱۰۱	۸

حب بند

عقد نظر

۱۰	۵	۴	۱۰۵
۳		۹	۶
۱۰۳	۲	۷	۱۰۲
۸	۱۰۱	۱۰۴	۱

عقد زبان

۱۲	۱۰۵	۲	۵
۱	۶	۱۰۱	
۷	۴	۱۰۳	[illegible]
۱۰۴	۹	۸	۳

عقد

۵	۲	۱۰۵	۱۰۲
	۱۰۱	۶	۱
۱۰	۱۰۳	۴	۷
۳	۸	۹	۱۰۴

دفع خصمها	محبت زوجین دو زن	بغض	محبت سینه
عقد زبان	بغض	بغض مردان	عقد قوم سلطان
فتح رجال	اخراج	عقرب عقد طریق دو کس	فتح کارها
حب شدید	عقد قوم دولول	رفتن نزد شاه	عقد نظر

خاک	آب	باد	آتش
آتش	باد	آب	خاک
آب	خاک	آتش	باد
باد	آتش	خاک	آب

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین وصلی الله علی محمد واله الطاهرین ولعنة الله
علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین وبعد بدانکه عمل فلسفی از ابتدا
وتا انتها او چهار ربع است اول تفصیل و حل ماده و
تطهیر او است از اعراض عرضیه متخلله در او و دویم
ترکیب ماده وعقد او است که عبارت است از تزویج
سیم تفصیل ارکان طبائع ماده وحل انها و تطهیر
انها از اعراض طولیه او چهارم ترکیب ارکان وعقد
انها است وهیچ مولودی تمام نشود مگر باین دو حل و دو عقد
پس تفصیل اول ماده نوعیه است برای مولود فلسفی وعقد اول
صورت نوعیه است و حل ثانی ماده شخصیه او و عقد ثانی صورت
شخصیه پس شروع میکنیم در تفصیل هر یك از این چهار ربع اما
کیفیت ربع اول و حل ماده بدانکه علما تمام این ربع را مکتوم
داشته اند بکلی که نه در کتب خود بان تصریح کرده اند ونه تفوه باو
نموده اند مگر شیخ مرحوم اعلی الله مقامه ورفع فی الخلد اعلامه
که ان بزرگوار بعضی از اکتمان فرموده وبعضی دیگر را از
راه جود خود نوشته اند ولکن از انجا که علم توفیق یافتن
نمودم بر این عمل معلوم است تمام این ربع عرض میشود والا

قوة الا بالله بدانکه چون بخواهی که حل ماده را نمائی بگیر انواع
تفریق کن مابین روح وجسد ان وسماء وارض او و غیب و شهادت
او و زیبق و کبریت او پس طاهر کن ان دو را از اعراض و غرائب
پس بعد از ان باید از اله نشود سوا دارض وجسد و سفید شود
تا صالح از برای ارتباط با سماء و مشاکل او شود و چون چنین شدند
باید مقترن شوند با یکدیگر و مرتبط گردند یعنی مرکب شوند و
موتوق گردند مثل اول چنانکه خداوند عالم فرموده اولم یرا
الذین کفروا ان السموات والارض کانتا رتقا ففتقناهما پس
در این هنگام او عالی شود براسد که ارضی دارد مشاکل سماء و سماء
مشاکل ارض بطوری که حکم هر یك از ان دو حکم دیگری است
ودر منظر وجود خارجی یك شیئی شده اند در اخرت هم ارض او
متحد است و سماء او متحد با ارض او پس ان ماده شود که مرکب ‏‏‏‏ ‏‏‏‏ با سماء او
از بسیطین باشد واز برای او جرمی است وامواجست بالنسبة
وگفته میشود براو زیبق و خل و روحانی وملح ان چنانکه امور سیت
در احادیث افتتاح و اختتام بان ورد باطن اختلافی مابین
ملح و خل نیست بخلاف بعضی دیگر که اختلاف در انخصوص کرده اند
پس چون این ماء ابیض حاصل شد حفظ کن او را وباید این اب
بسیار باشد پس از ان ماده جرم را بقدر ده رطل بنا بر قول اصح
وهر رطلی نود مثقال است پس بشوی اولا او را با صابون یا اشنان

واوّل حل است و ثانیاً بگل و ثالثاً بسرکه و رابعاً بعسل و خامساً
بلب صافی سرّ مذکوره زیرا که او ضرر داده پس بعد از آن همچون کرده
در جام پاک در سایه خشک کن او را در اینوقت باقی مانده
شعر خالص طاهر از او و ساخ ظاهر پس با مقراض منعم شود لیکن
باید بنهایت نعامت حاصل شود بعد از قرض و این بمنزله مضغ
بادیان است و از اینجا گوئیم هر کس صحت بدن خود را خواهد
باید مبالغه در مضغ نماید پس مخلوط میشود ماء حاد مذکور با
شعر مقرض تا انکه منحل شود و منعقد گردد و میزان این ماء و شعر
میزان اخر عمل است بدون تفاوت بجهت قول خدای عز و جل
ما تری فی خلق الرحمن من تفاوت پس گرفته میشود نه جزء از شعر
که بمنزله ارض است و گذارده میشود در نار حاضنه هفت روز
یا کمتر یا زیادتر و زیادتی و کمی او بظهور علامات است از انحلال
و تشاکل اجزاء و بعد انکه این ماء مذکور اصلح و انسب میاه و رطوبات
برای حل ماده مقرضه زیرا که از خارج او نیست بلکه از خود مستخرج
شده و از سنخ اوست پس چون شعر مقرض در این ماده حاد منحل
گردید تقطیر میشود و کیفیت تقطیر ان است که قرار میدهی از او در
قرع یا اثال تا نصف یا ثلثان و وصل میکنی انبیق را با و و باید عبا
کنی در اتصال این دو پس بعد از آن میکنی اتش بر مستوقد تا تقطیر
شود از او اب لسبیا وری و در اینهنگام حاصل میشود دو چیز اول

ثقلی

ثقلی و روحی و جسدی که هر یک از آن دو مرکب‌اند از روح و
جسد اول و از دو طبیعت بخلاف ماء اول و جسد اول
که هر یک از آن دو مرکب از ماده و صورت سابقه بوده‌اند پس
ماء ثانی مرکب است از لطائف ماء اول و جسد اول و ثقل
و جسد ثانی مرکب است از غلائظ ان دو و گفته میشود بر ماء
دوم سماء و زیبق و روح و رطوبت و ماء قراح و امثال اینها
و گفته میشود بر ثقل جسد و غراب و تراب ارض و کبریت غلیظ
و پوست و خمیره و امثال اینها پس از حصول این ماء و ثفل
باید تصفیه سفید شود و ازاله شود از او اعراض و اجزای
کثیفه که در وقت تقطیر مشایعت لطائف کرده است و صعود
نموده و بعد از آن قرار داده میشود در ظرفی و گذارده میشود در
مکانی سرد مذکوره و بعد از آن گرفته میشود از ثقل یک جزء بنا بر اصح
و چهار جزء از رطوبت و مخلوط میشود و گذارده میشود در داله
عمیاء و باید محکم کنند سر او را بطین حکمت و گذارده میشود در نار هاضمه
و نار زبل و بطن فرس یا حمام ماریه هفت روز تا انکه ظاهر شود
علامت از انحلال اجزاء و امثال ان پس بیرون آورده میشود
لکن قبل از ان که سرد شود سر او را نگشایند پس چون سرد شد
میگشایند او را و تقطیر میکنند و ان اب تقطیر شده را حفظ میکنند
چنانکه گذشت پس بعد با زچهار مثل ثقل میکنند و با او مخلوط

مخلوط میکنند و تعفین میکنند مثل سابق و باز تقطیر میکنی و مقطر
را حفظ میکنی و تکرار میکنی تا اینکه نصف ثقل منحل میشود و در اینهنگام
اب تقطیر شده خالی از لطائف ثقل نیست زیرا که در تقطیر
لامحاله بعضی از اجزای ثقل صعود میکنند و باز گفته میشود بر این اب
انچه گفته میشود بر اب اول از اسماء پس بعد از ان داخل کنی بر
ثقل باقی مانده مثل او از اب اول و یکبار مخلوط دادی و تعفین چنانکه
گذشت و بعد از ان تقطیر شده را حفظ کن علیحده چنانکه گذشت
و همچنین مکرر کن این عمل را تا انکه نصف پوست دیگر هم حل شود
و گفته میشود بر این اب حاصل شده از ثقل مثل از اب اول ارض و
کبریت و جسد و ثقل و ماء غلیظ زیرا که این نسبت باین ماء
که حاصل شده بود از ثقل و چهار مثل او از اب اول ارضیت و
جسدانیت و غلظت دارد و اما انچه از ثقل باقی مانده و ماده است
واقوی بر او مترتب نیست و لهذا انداخته در خارج پس بعد از ان
بکن ادا ان ماء غلیظ را بر ناری مناسب او اقوی است از نار تقطیر
تا انکه قوام او مثل قوام عسل شود و در این وقت گفته میشود بر او
ارض سوداء و باید ازالت سواد شود از او باینطور که داخل میکنی
بر او از اب که حاصل شده بود از ثقل و چهار مثل او از اب اول و
مقداری معین و میزانی مشخص از برای اب نیست پس تعفین او را
سه هفته تا انکه یک اب متشاکل الاجزاء شود پس تقطیر میکنی او را

مکرر

مکرر تا انکه ارض بیضا شود و هیچ سواد در او باقی نماند و در این
هنگام سوادی که در او ضرر اگر بود منبث در سماء و ماء
مقطر و بجهة همین ماء مقطر را احمر طبعانی گویند و ثقل باقی
مانده را ارض بیضاء و شحمه بیضاء گویند و در اینهنگام امر منقلب
شود یعنی شحمه بیضا را نطفه ذکر خوانند و ماء احمر طبعانی را
نطفه انثی بخلاف سابق و تا اینجای عمل ربع اول بود و مقام
کیلوس است و اما کیفیت ربع دوم و عمل اول ان انکه گرفته
میشود یک جزء از شحمه بیضاء و چهار مثل او از ماء احمر طبعانی
پس مخلوط میشود با شحمه اولا مثل او از اب طبعانی که یکجزء از
چهار جزء است و گذارده میشود مخلوط در بطن فرس یا حمام ماریه
چهل روز و او سیاه است بطوریکه اگر تقطیر میشود از او حاصل
شود مثل قیر و این علامت صحت عمل و عدم خطا است و در این
هنگام حاصل شده برای او ازدواج تمام زیرا که این جزء اب طبعانی
وارد بر او زوجه کبرای او است پس بعد از ان تقسیم میشود ان
سه جزء باقی مانده از ماء طبعانی بدو قسم و نیز تقسیم یک قسمت
از ان قسم بر سه قسمت اب که در وجات ثلث او سید در سه مرتبه
باینطور که در هر مرتبه بیست روز او را در تعفین نار زبل گذا
پس بیرون اورند و بعد از سه مرتبه شدن تقطیر کنند چنانکه سابق
فهمیدی تا انکه در مرتبه سیم شود سفید و این مقطر هم قوم است

که او را توصیف کرده اند باوصاف مختلفه وتعبیر از او کرده اند باسمای مختلفه باسماء متشتته واشاره باو کرده اند که معدنی است ومصنوع ومعمول است ومل تبو وامثال اینها وبدانکه این حجر حاصل میشود از هر چیزی ولازم نیست بخصوصه شعر یا بیضه باشد یا غیر اینها باشد زیرا که کل شیء فیه معنی کل شیء در جای خود ثابت ومحقق است ولکن بعض چیزها بسهولت حاصل میشود مثل شعر واز بعض بطور واشکال چنانکه نطفه انسانی که حجر است برای مولود انسانی از هر چیزی حاصل میشود ولی از شیر سرها حاصل میشود چنانکه تجربه شهادت دهد باین معنی بالجمله پس چون حاصل شد حجر باین طور یکه گذشت ومطهر شد از اعراض عرضیه وتمام کردی نصف عمل را شروع میکنی در نصف دیگر عمل که آن حل ماده وحل ثانی وربع ثلث وربع چهارم است بدانکه در این نصف عمل باید تفصیل ارکان طبایع شود ومطهر شود از اعراض طولیه وبیان او آن است که تفریق میکنی مابین حجر وروح وجسد او چنانکه چنین کردی سابقا در ماده حجر پس تقسیم میکنی آن قسم از ماء طبعانی را که از دو قسم باقی مانده بود نزد تو بر شش قسمت که اینها جوهریات ستة الله برای او پس ضم میکنی هر یک از اقسام بروح حجر ومخلوط میکنی روح را با جسد حجر شش مرتبه وهر مرتبه تعفین میکنی او را در نار زبل یا حمام مادیه هفت روز

تقطیر میکنی وبدانکه در بین این تقطیرات ماء را اخراج تفصیل ارکان ظاهر میشود در قبه انبیق ملح ابیض ونوشادر جنسی پس طبخ میکنی او را وهم چنین تصعید میکنی او را انبادلینه وقرار میدهی او را در ظرفی وسر او را محکم مینمائی تا عند الحاجه بکار برده شود واین ملح را او حلت ونار تیت است ومتوسط است با هر یک از عناصر ارواح واجساد وبمنزله آن ترابی است که ملک از ابین النطفتین ریزد بالجمله بعد از تقطیر ششم حاصل شود انحلال تام وتشاکل تمام از برای طبایع وباقی ماند از برای تو دو چیز ثفل که در او هیچ از ارواح نمانده باشد وحالت بمنزله حالت نفخ صور است از برای اشیاء وماء کثیری که حاوی جمیع خصال کمالیه است زیرا که مثلث الکیان است بجهت آنکه روح ونفس وجسد در او هست اما روح او مائیت او است ونفس او دهانت او وجسد او ملوحت او است ومربع الکیفیه است بجهت آنکه نار وهوا وماء وتراب دارد وهم چنین سایر خصال پس مشتمع است وحاد وخلال پس بعد از آن تقطیر میکنی این ماء مصفی را انبادلینه بنا بر اقل چهار مرتبه وبر اکثر هفت مرتبه واین موقوف است در نزد ما بحبس ملتهب وسوز ملتهب وتعیین خاصه در او بلیت وعلی ای حال این تکسیر در اصطلاح مناخل اکسیر تیر کومید که بمنزله طواف اسبوع است در حج وگفته

میشود بر این ماء صافی متخلص ابن الطیوی و کبریت احمر و ظاهر او
سفید است و باطن قرمز است بطوری که اگر میخی را که از آهن
باشد گرم کنند و داخل او کنند سرخ شود و بعد آنکه بعد از منا
اکسیر تیر عمل مقسم بد و قسم طریق اوسط و طریق اعظم اما او
که ملی هست صاحب مکتسب است چنانکه از عبارات و کلمات
مفهمیه میشود آن است که گرفته میشود از خارج از شمس یا قمر و
متدبیر داو میشود با روح که ماء خالص است لیکن این قسم خالی
از اعراض و غرائب نیست و اما طریق اعظم نیز منقسم میشود به دو
قسم اول که گرفته میشود جسد از ثقل باقی مانده نه از خارج و
کوشش در تطهیر او میشود و بعد از تطهیر ترکیب میشود با روح و لیکن
این قسم هم باز نفع تمام داو نیست و کمال تام ندارد و دویم
و آن طریق اعظم اعظم اکمل اکمل است و این قسم مختار شیخ مرحوم
اعلی الله مقامه و رفع فی الخلد اعلامه و از این جهت گویم اولی و
احسن است از سائر اقسام زیرا که آن بزرگوار انار الله برهانه
واقف بودند بر حقایق مستوره و دقایق معموره جهت اینکه موید
بودند بتاییدات حق او و عالم و ائمه طاهرین سلام الله علیهم
اجمعین و کیفیت این قسم آن است که مفصل کنند ارکان ماء
مخلول را با نیطور که میکنند او را برنا رلینه که از اثار حضانه و
جناح طیر گویند و بعد از آن راس الغیل وصل بقابله کنند تا اینکه

تقطیر شود آب رقیق سفیدی که آن را در اصطلاح ماء الهی ذو
الوجهین و ستر و احدیت داوست پس بعد از آن زیاد نقل
سلس حرارت را تا اینکه تقطیر بشود آب غلیظی نسبت باب
اول و گفته میشود بر او زیبق غربی و با این آب تطهیر کنند ارض
و جسد را چنانکه خواهد آمد و باز زیاد نقل سلس حرارت را
تا تقطیر شود آبی زردی که او را اصفر شرقی گویند و او چیزیست
مثل زعفران پس باز زیاد کنند آتش را چنانکه گذشت
تقطیر شود مائی احمر که او را احمر شرقی و زیبق شرقی و چون
چنین آن ماء اول که ذو الوجهین بود گیرند و بر ثقل باقی
مانده که جسد میت بود ریزند بقدر یکی او را گیرد و طبخ کنند
آن مخلوط را در نار تعفین تا آنکه ظاهر شود بر دوی او صبغ احمر
پس آن صبغ را جدا کرده گیرند و حفظ کنند و هم چنین مکرر کنند
این عمل را تا اینکه بجای صبغ گرفته و باقی نماند در ثقل چیزی از صبغ
پس بنا بر تقطیر ماء الهی را از صبغ گیرند و صبغ را در ظرفی ضبط
پس بعد از آن در تطهیر جسد کوشند و سعی در ازاله سواد
او و بتبییض او نمایند و بدانکه احسن اشیا برای تبییض جسد ماء
حیوة است که ابیض غربی و زیبق نامند زیرا که او ماء الله است
در تبییض باقی پس ارسال کنند از او بر جسد ~~او ساخ~~ میت اسود
و استنباط کنند بواسطه مکرر بر مکرر تا ازاله شود او ساخ

ارخسید باتے مانند او سفید مثل سحالة فضه و در انهنگام بر او ارض
مقدسه گویند پس بعد از آن مقدری از نوشادر حبشی داخل فیا[؟]
اربعه کنند تا حاصل شود برای ایشان مابه الاشتراك و باینواسطه
هو ملك از ایشان مشاکل و مناسب باقی شود و در او حدتی پیدا
شود و بعد او را از ایشان استخراج کنند و در انهنگام حاصل
شده است هفت چیز ماء الهی که او را ذو الوجهین گویند و
زیبق غربی که او را فرار خوانند و ماء اصفر شرقی و ماء احمر
شرقی که حضرت امیر علیه السلام او را تشبیه فرموده ببرق در جائیکه
فرموده و شیئی یشبه البرق او صبغ که او ماده اکسیر احمر است
و ملح که او را اکلیل و نوشادر جبشی گویند و ثفل که او را جسد
مطهر و ارض مقدسه گویند و حضرت امیر ع او را طلق فرموده
و در اینمقام تمام شود تفصیل ارکان و ربع سیم و اما
کیفیت ربع چهارم که تزویج و عقد ثالث است بدانکه چون
تطهیر نمودی ارواح و عناصر را و ازالهٔ اوساخ ظاهریه و باطنیه
از ایشان نمودی و اراده نمودی اکسیر بیاض را بگیر یکجزو از ارض
که آن طلق است و یکجزو از شرقی که او شبه برق است و نصف
جزو از ملح و دو جزو از زیبق غربی که او فرار است پس مخلوط
کنی ایشان را و سحق کن او را بسحق طبیعی باینطور که تعفین کنی او را
و حل کنی بماء الهی و عقد کنی او را تا سه مرتبه یعنی سه مرتبه از

ماء

ماء الهی داخل او کنی پس چون چنین کردی تمام شود برای تو
اکسیر بیاض و اما سبب آنکه دو جزو از زیبق غربی گرفته میشود
بخلاف باقی آن است که شان اکسیر بیاض بالبداهه آن است
که مطروح علیه اثر طبیب نماید تا قمر شود پس باید در خود او
رطوبت مطلوبه باشد و چون زیبق غربی در او این رطوبت
است دو جزو از او در این اکسیر بیاض بکار میرود و بدانکه اکسیر
بیاض رصاصین و نحاسین را فضه میکند و فضه و زیبق را
اکسیر و طرح شود یکی بر هزار و اگر تلطیف او را زیاده کنند بجائی
رسد که یکی طرح شود بر قنطار و اما اگر اراده کنی اکسیر ذهب را
پس بگیر یك جزو از فضه و دو جزو از صبغ احمر و نصف جزو از
از نوشادر و مخلوط کن ایشان را پس آن مخلوط را سقی کن از آب
ذو الوجهین شش مرتبه و در هر مرتبه و عقد کن او را که مجموع
سقیات در اکسیر احمر نه مرتبه میشود و آن جوهری است براق
مثل یاقوت و این ذهب و زیبق را اکسیر کند و فضه را ذهب و سایر
فلزات را فضه و اگر دو مرتبه بر فلزات طرح شود مرتبه دویم ایشان را
ذهب کند و بدانکه اگر کسی خواهد تضعیف کند اکسیر را
ممکن است باینطور که از ماء الهی بگیرد و او را سقی کند با ماء
الهی اگر چه هزار مرتبه باشد و لا غیر الی نهایه بخواهد سقی
کند میشود و بواسطه این تساوی روحانیت و فعالیت او

زیاده شود و بجائی رسد فعالیت که یکی از او طرح شود برده هزار
از اجساد ملکه بوصل هزار ملکه بومثل زمین از اجساد و بواسطه
نسالهٔ هم چیزی در حجم او زیاد نشود و بلا انکه اکسیر در میان جمادات
ایت شخص کامل است پس هم چنانکه حجم او کم و فعالیت و روحانیت
او بسیار و زیاده است چنانکه کامل هم کوچك و قوه فعالیت او
بسیار پس بسا کاملی که فضل روحانیت و فعالیت خود طائفه
و قبیله تکمیل و شفاعت کند و بسا انکه طوائف و قبائل را متوجه
و شفاعت کند و بسا اینکه ملك شهرها و شهرها اهل زمین را
هدایت کند و شفاعت نماید و بسا اینکه اهل زمین و اسمان
را شفاعت کند و بسا انکه اهل هزار هزار عالم را تکمیل و شفاعت
کند بواسطهٔ غلبهٔ روحانیتی که در او است و او خاتم پیغمبران است
صلی الله علیه و آله که خدا او را عالم دستان او فرموده تبارك
الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا و دیگر بر
تو باد که قیاس بکنی بر این علم شریف و عمل لطیف عالم صغیر
عوالم و علوم را و استنباط نمائی از او مسائل معاد و جنت
و نار و برزخ و نفخ صور و احوال رجعت و احوالات این دنیا
و بانچه ذکر شد اکتفا میشود و همین جا ختم میکنم کلام را حامدا
مصلیا مستغفرا فی شهر ربیع الثانی من شهور سنه هزار و دویست و هفتاد و سه
تمام شد بر دست هاشم بن مرتضی الحسینی در پنجم شهر رجب از سنه ۱۲۹۸

محرم الحرام در آب در سبزه در و فیروزه سوره الضحی
صفر المظفر در شمشیر زر آئینه دار در سپر سوره نوح
ربیع الاول در شرق چشم چهار پایان سوره مجادله
ربیع الثانی فیروزه در آب زر در دسته نجوم سوره الملك
جمادی الاول آئینه جواهر کف دست آب روان در آسمان سوره الحشر
جمادی الثانی فیروزه مصحف دی صلی سوره یس
رجب المرجب مردار در سبزه پا در گل و آب روان سوره
شعبان المعظم در مصحف شمشیر سبزه سوره ص
رمضان المبارك در آب سبزه زر سوره ق
شوال المکرم در صورت آئینه نخل جواهر سوره فتح
ذیقعده در زنان فرزند طفل شمشیر سوره القلم
ذیحجه گوسفند مروارید در قفل سوره الفجر

[illegible]

حروف [illegible] حروف [illegible]

حرف حاصل اول		جمع [illegible] حروف		
ش	حرفی ف	۲۲۹۴	جمع احاد ۲۱	ن ح ل ن

حرف	جمع ان	[illegible]	حرف	بسط
ل	۱۴۷		ح	۵

قرانیه حرف

دجح دجح ن

ز	و	ه	د	ج	ب	ا
ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
ش	ر	ق	ص	ف	ع	س
ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ

طالع مطلوب

س ف ق ش ث ذ ظ	ا ج ه ز ط ک م
ع ص ر ت خ ض غ	ب د ح ی ل ن

زبن

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

یا صاحب الزمان ادرکنی

بسم الله الرحمن الرحیم

در طالب و مطلوب جهت محبت حروف زهره و مشتری باید و در عداوت حروف زحل و مریخ **فصل** در طالب و مطلوب رعایت اوقات حساب ضروری است پس باید که بداند روز زهره جمعه است و شب سه شنبه شب زهره روز مشتری پنجشنبه و شب مشتری شب دوشنبه و ساعتهای اول و هشتم ازان روز و ازان شب **فصل** بخور زهره عود و مشک و شکر و قسط و زعفران و عنبر و قشور خشخاش است و بخور مشتری سعد و سند روس و حب الغار و در اینجمله اجزای مساوی باید کوفته و حب ساخته بکار برند و بداند که صاحب تکسیر را از معرفت این چند فصل چاره نیست تا عمل او بر اصل باشد و عمل کننده از بصیرت عمل کند **فائده** جامعه تکسیر حروف چنانکه معلوم گشت که چگونه میباید کرد اکنون در عمل خواهیم او در سه نوع است یکی نوع تکسیر اسماء الله است که هر یکی خاصیتی دارد در غایت آن چون تکسیر اسم کرد چنانچه حروف سطر اول باز یافت در آخر اعداد آن حروف جمع کند بحساب تهجی و بر پشت حروف تکسیر در مربعی وضع کند

بطریق

بطریق وفق بر وضع طبیعی تا از وی تاثیری که خاصیت آن است پیدا گردد چنانچه در الحی القیوم نموده شد و باقی اسماء الله بر این قیاس و هذا امثال و فقه

۳۴

یا حی یا قیوم

۸	۱۱	۱۴	۱
۱۳	۲	۷	۱۲
۳	۱۶	۹	۶
۱۰	۵	۴	۱۵

ح ی ق ی و م
م ح و ی ی ق
ق م ی ح ی و
و ق ی م ح ی
ی و ح ق م ی
ی ی م و ق ح
ح ی ق ی و م

و در این نوع تکسیر جز آنکه محافظت وقت معین یا چیزی کرد و آن نقش کنند از زر یا نقره یا نگین یا برق یا حریر یا کاغذ چنانچه در تکسیر هر اسم و خاصیت آن یاد کرده باشند و انتفاع از آن گفته اند و معلوم شد نزد ارباب آن هیچ چیز دیگر نیست و یک نوع دیگر آنکه چون خواهند میان دو کس محبت و الفت پدید آید خواهنده را طالب گویند و آنکس را مطلوب حروف نام طالب در سطری بنویسد بر پهلوی حروف اسم مطلوب چنانچه طالب عمر باشد و مطلوب علی بدین طریق تکسیر کند پس حرفهای اول این سطور هفت گانه که از اصل خواستند فرا گیرد و در یک سطر

ع م د ع ل ی
ی ع ل م ع د
د ی ع ع م ل
ل د م ی ع ع
ع ل ع د ی م
م ع ی ل د ع
ع م د ع ل ی

ینبغی ان یکون صاحب العمل فی موضع خال [illegible] لا یدخل احد و لا یخرج [illegible] و یتطیب [illegible]
خالیا عن العقد و لا یقول [illegible] و صنعت

اسماء موکل افلاک فلک زحل اسمعیل فلک [illegible] موکلش
مشتری [illegible] موکل او فلک مریخ [illegible] موکل او
فلک شمس [illegible] موکل او فلک زهره [illegible] موکل او
فلک عطارد [illegible] موکل او فلک قمر [illegible] موکل او [illegible]

ثبت کند براین مثال ع ی د ل ع م ع م ع ی د ل ع م ع ی

پس از هر دو سطر صدر و مؤخر یك سطر بیرون کند باین طریق که یکحرف از سطر اول و یکحرف از سطر دوم بگیرد و مجموع در یکسطر ثبت کند براینمثال ع ی ی د ل ل ع ع م م ع ع ی

واین راسطر متولد ○ سطر نیز گویند پس این سطر متولد را اگر ممکن نشود پیوسته بنویسید و اعراب بزند چنانچه اعراب حروف گفته شد بفتح و کسر و ضم و جزم براینمثال عَیِیُدِلِلعَعَمَمَعَعَی

پس در ساعت زهره یا مشتری یا روز زهره یا مشتری چون زهره در خانه خود باشد که ان ثور و میزان است یا مشتری در خانه خود که قوس و حوت است باشد و در نظر قمر باشد بتثلیث یا تسدیس یا مقارنه مشغول گردند باید که بخور زهره یا مشتری بر اتش نهد اندك اندك ابتدا از زمان تکسیر تا غایت فراغ از عمل و این حروف را بر پاره حریر زرد یا سفید نویسد چون این حروف را اعراب زده باشد او را همان نحو میخوانند و این حریر را چون فتیله می پیچد و در چراغ ان نهد و روغن گاو و عسل در چراغ ان ریزد چنانچه دو بخش روغن و یك بخش عسل باشد و چراغ بیافروزد و در همه حالات از خواندن حروف معرب خالی نباشد و روی چراغ را بجهتی کند که مطلوب در انجا است و خود در برابر چراغ بنشیند در موضع خالی و این

کلمات

کلمات بعدد حروفی که دران سطر معرب است که بر حرف نوشته است بخواند و این خواندن وقتی بود که فتیله بسوزد و کلمات این است اقسمت علیکم یا ارواح العلویة والسفلیة بکل اسم حاصل من تکسیر هذه الحروف من اسماء ربنا و ربکم و الهنا و الهکم من اسمائنا و اسمائکم من الملائکة المقربین والارواح المقدسین ان تعینونی محبة فلان بن فلان و تهیجه الی الی الی اگر با خواندن فتیله سوخت و روغن تمام شد خیر و الا خاموش بنشیند تا انگاه که تمام شود مقصود حاصل گردد و کفر الله بسا باشد که در حالت این عمل فتیله تمام ناسوخته که ان مطلوب در نزد انکس امده است و یك روایت چنین است که فتیله بعدد حروف سطر معرب باید تا باشد و بر هر فتیله ان یك سطر حاصل معرب بنویسد و بر پشت حریر فتیله نام مطلوب و طالب با حروف زهره یا مشتری ممزوج بنویسد یعنی عمرو علی را با مَعَنُلِغُ که حروف زهره یا وَذُرِ د که حروف مشتری است بنویسد مقطع و یکبار تکسیر کند تا ممزوج شود و ان ممزوج بر پشت فتیله نویسد مثاله ع م د ع ل ی هرف ذغ عَعِنِ د مَرُمِعَیلَ. فصل یکنوع دیگر از تکسیر اسم طالب و مطلوب بجهت محبت و ان اشرف انواع است چون رعایت شرائط کرده شود و دقائق عمل بجا اورد باید که روز یا شب معلوم باید

ساعت وقت معلوم هرچیز که کار است بجهت عمل اماده کرد بجلوت
درایل ودو رکعت نماز استخاره بکند ازو واز حق سبحانه وتعالی
خیر خود را در ان عمل بخواهد وحروف طالع طالب ومطلوب
در دو سطر بیکدیگر امتزاج دهد بر ان قاعده تا تمام شود اگر
حروف هر دو اسم در عدد با یکدیگر مساوی باشد اما اگر
حروف اسم طالب زیاده باشد از حروف اسم مطلوب ان زیادتی
را سبقت هم حروف اسم طالب تمام کند واگر حروف اسم مطلوب
زیادت باشد ان زیاد را سبقت هم اسم مطلوب تمام نکند چنانچه
در مثال نموده کرد پس ان دو سطر ممتزج از طالعین واسمین
با یکدیگر امتزاج دهد ابتدا بحروف طالعین اما بر این قاعده
که اگر حروف سطر طالعین تمام کند چنانچه در مثال باز یابی
انگاه از این سطر متولد از همه سطور اسماء حسنی بیرون اورد
و بر طرف راست بنویسد وهم اسماء ملائکه استخراج کند ان
ملائکه که در تحت اسماء بروج کواکب وحروف نام ایشان
نوشته شده است بر طرف چپ بنویسد وان نیز در مثال ظاهر نمائیم
پس حروف این سطر اخیر بشمارد که چند است وبعدد وی
حریر پاره سازد وبر هر پاره یک سطر بنویسد پیوسته واعراب
کرده وانرا فتیلها سازد وبر هر فتیله یکبار ان حروف معرب را
با اعراب میخواند وبر فتیله میدمد وان فتیلها در چراغ مسین مهد

واز روغن گاو وعسل بهم امیخته پر کند ودو وی چراغ سوی خانه
مطلوب کند وخود در برابر چراغ بنشیند وبعد هر فتیله یکبار
اسمای حسنی واسمای ملائکه با قسم بخواند بر این وجه که مثال یاد
کرده ایم ودر اخر هر خواندنی ان سطر معرب میخواند واز اول
عمل تا فراغ از عمل بخور زهره یا مشتری بر اتش اندک اندک می نهد وبه انکه
ملائکه را بدان حروف دعوی باید کرد اگر در حروف سطر اول
حرف بیاید وان ی است واگر نیاید انچه باید مثلا ا فلان
ی فلان و فلان یا یا فلان وا فلان یا ای فلان یا او فلان
یا وای فلان واگر حروف نیابد هم چنان مجرد بگوید مثال هر یک
اینست که نموده میکرد اکنون فرض کنیم که نام طالب داود است
ونام مطلوب سلیمان وطالع طالب اسد وطالع مطلوب
جوزا وبرین مثال بنمائیم انشاء الله تعالی طالع طالب اسد
حروفه ه ط ح طالع مطلوب جوزا حروفه ق ا ی ص اسم طالب
د ا و و د اسم مطلوب س ل ی م ا ن سطر الامتزاج
ه ق ط ی ح ص سطر الامتزاج د س ا ل و ی و م
د ا ا ن سطر المتولد من السطرین ه د ق س ط ا ی د
ل ح و ص ی ه و ق م ط د ی ا ح ا ص ن
اسماء المستخرجة الرب واحد احد صمد قدوس هادی اسماء
ملائکه لوما طائیل حولا لا اسموه سطر متولد که در چون

متصل ومعرب بنویسد هِدْ قِسِطاً یلحوصِیهو قمطِن یا
حاصِن واین سطر مذکور را باین اعراب نیز میتوان نوشت
هَدْ قسِطا یلحوصیهو قمطِن یا حاصِن وچون
عدد حروف این سطر ۲۴ حرف است فتیله را ۲۴ باید ساخت
واین کلمات را ۲۴ بار باید خواند بغیر از انکه در اخر اسمای
حسنی واسمای ملائکه ۲۴ بار باید خواند باین عبارت یا الو
طائیل یا حولا لا یا اسمون بحق الا له الواحد الاحد الصمد
القدوس الهادی ان تمزجوا محبتی علی سلیمان کما مزجت حروف
اسمی بحروف اسمه فاقلعوا قلبه وفواده بمحبتی بحق الا له الواحد الاحد
الصمد القدوس الهادی هِدْ قسطا یلحوصیهو قمطن یا
حاصن ودر محبت شرط ان است که این سطر معرب بر حریر
که فتیله خواهد ساخت بزعفران وگلاب بنویسد واز برای
عداوت بسیاهی ودر محبت فتیله را چهار ته بپیچد ودر عداوت
سه ته وباید انکه بعضی حروف زهره یا مشتری نیز بعد از حروف
طالع مینویسند وهم زیان ندارد اگر در صورتی باشد که
حروف طالب مطلوب ندانند یا یک طالع معلوم نباشد
باید که بر جای ان هر دو حروف زهره که ان م ف ذ غ است
وحروف مشتری که ان و د ر د است بنهد وبر همان
منوال که گفته شد عمل کند ودر ان حروف نهاد چنان ثبت

کند ووصل وتصور که زهره طالب ومشتری مطلوبست اما
طریق تکسیر از برای عداوت ان است که در عداوت عمل کرد نزا
طریق همان است که یاد کرده شد الا انکه در محبت از ان دو
سطر حاصل از طالعین اسمین یکحرف از اول سطر طالعین
میگرفتیم ویکحرف از اول سطر اسمین تا تمام میشد ودر عداوت
وفرقت مقلوب میباید گرفت ودر محبت ملائکه را بحروف
دعوی میخواندیم ودر عداوت بحروف راذه بخوانیم که
ان سه حرف است م ر ه ودر محبت سطر معرب را بر حریر
زرد یا سفید مینوشتیم ودر عداوت بر پارهٔ مانده از کفن
میت یا بر پارهٔ جامهٔ یهودی باید نوشت ودر محبت روغن
گاو وعسل بچراغ مسین میریختیم ودر عداوت نفط سیاه و
روغن بز وپارهٔ موی در وی حل کرده باید ریخت در چراغدان
اهنین وهر جا که در محبت حروف زهره ومشتری در می‌اورد
در عداوت حروف زحل ومریخ در اورد وباقی همان است بلا
زیاده ونقصان واز جهة اسانی مثال مذکور در عداوت اعاده
کنیم مثاله طالع طالب اسد ه ط ح طالع مطلوب جوزا
ق ی ص سطر الامتزاج مقلوبا ح ص ط ی ه ق اسم طالب
د ا و د اسم مطلوب س ل ی م ا ن سطر الامتزاج من
السطرین مقلوبا د ن و ا ا م و ی د ل و س

سطر المتولد من السطرین معقلوبا ف س ج و ی ل ط د ص ی ح
و ق م ج ا ی ا ط و ص ن ح ذ سطر ترکیب هذه الحروف
معربا فتهو بلطل صیحو قمها یا طو صنحل واین سطر را کود
دا باین اعراب نیز میتوان نوشت وآن اینست فتهو بلطل
صیحو قمها یا طو صنحل خطاب با ملائکه د اینصورت
چنین باید کرد سه لوما طائیل یا مذلوما طائیل حولا لا
اسمون بحق الاله الاحد الواحد الصمد القدوس الهادی
ان تلقوا بین فلان و فلان عداوة وبغضا ونفرة وفرقة
بحق وابینهما وبین قلوبهما بعد المشرقین بحق الاله الاحد
الواحد الصمد القدوس الهادی هر بار که بخوانند دعوت
ان سطر معرب بخوانند و پشت چراغ سوی انکس کند که میخواهد

مقصود حاصل کرداند

بسم الله الرحمن الرحیم

فصل این علم ۲۸ حروف که در کلام باری عز اسمه هست
ونظام همه عالم بر آن است بچهار قسمت کردیم قسمی حار و قسمی
بارد و قسمی یابس و قسمی رطب بر این مثال حار منصوب او یلمنع
یابس موضوع جزکسفتح رطب مجرور هرشذ صط بارد
مجزوم بد خظ غضق و حروف حاری ناری بود و رطب بادی
بود و بارد آبی و یابس خاکی بود و از خونده طبیعت خود بستدیم

و بکوکب دادیم هر کوکبی را چهار رسید و باید که آنکس که عمل کند
کواکب و بخور و حروف کواکب و اوقات دعوات نیز بداند
و ما همه را یاد کنیم انشاء الله و چون بود و شخص عمل کند اول نام
طالب بعد از آنکه نام مطلوب و نام حروف کواکب که بدیشان
منسوب بود و ما این همه را باز نمائیم انشاء الله تعالی فصل
در بیان زحل اج م ب بخور زحل حنظل فلفل سیاه
بلادر افیون کوویا کوهی روز زحل شنبه و شب چهار شنبه
ساعت اول و هشتم دعوت زحل ایها السید العظیم اسمه
الکبیر شانه الرفیع قدره العالیة درجته انت البارد الیابس
المظلم النحس الصادق القول المتعب المتعود بالغم والحزن
المتخلی من الطرب والفرح المحتال المکار العالم اللاهم الشیخ
المجرب الشقی من النحسة والسعید من اسعد قد اسئلک ایها
الاب الزکی بحق اخلاقک الکریمة ان تفعل بی مرادی و مقصودی
فصل در بیان مشتری حروف مشتری د ذ ر د بخور
مشتری صندل کافور صنوبر مرجان مازوی سبز زعفران روز
مشتری پنجشنبه و شب دوشنبه ساعت اول و هشتم دعوت
مشتری ایها السید المبارک الحلیم الذکی الزاهد البارع علیم
الهنیة الصالح الکریم السخی المعین الوفی بالعهد اسئلک ایها
الاب بحق اخلاقک الحسنة الجمیلة واعمالک النفیسة ان تفعل

تا حروف زحل

مرادی ومقصودی **فصل** در بیان مریخ حروف مریخ
ی ل ش خ بخور مریخ دزنبخ کلنا دسند روس دار فلفل
افیون کوکرد روز مریخ روز سه شنبه وشب شنبه ساعت اول
وهشتم دعوت مریخ ایها السید الفاضل الحاد الیابس الشجاع
القلب المهرق الدم القوی الذکر المزکی القلب القاهر الغالب
الباطش الحدید صاحب الشر والعداوة والضرب والسجن القلیل
المبالات بالقتال الوحید الغریب حامل السلاح کثیر النکاح
اسئلك ان تفعل بی مرادی ومقصودی **فصل** در بیان
افتاب حروف افتاب ل س ش ظ بخور افتاب کندر دو
پوست شقایق کافور روز افتاب یکشنبه وشب پنجشنبه ساعت
اول وهشتم دعوت افتاب ایها السید الحاد الیابس المتین الحکیم
ملکت قیاد الکواکب فانقادت لك وعلوت علیها اذا بعدت
عنها رجعت الیك واذا قربت احترقت بك ومن نورك تقتبس
بضیائك تشرق ولك الفضل علی جمیعها وانت الملك علیهم وهو
بك یسعدون اذا وافقت ویحسون اذا خالفت فلن تحاط معرفة
فضلك ولن تدرك منعة سترك اسئلك ان تفعل بی مرادی ومقصودی
فصل در بیان زهره حروف زهره م ف ذ غ بخور زهره
شکر قسط لادن مقل ازرق پوست خشخاش پوست ترنج روز
زهره ادینه وشب سه شنبه ساعت اول وهشتم دعوت زهره

قلیل المبالات المحرق القاهر الغالب الشدید صاحب الشر والعقاب والفرب والسجن والکذب العبث القلیل

ایتها

ایتها السیدة المبارکة الوطبة المعتدلة اللطیفة العطرة الحسنة
الحلقة الضاحکة الظریفة العطرة الحسنة الخلیقة صاحبة الحلی والزینة
والذهب والفضة واللهو والطرب واللعب والسماع والرقص واللعب و
المزاح المقامرة المماطلة الهاتکة المنزجرة العادلة المحبة
الخیر والنکاح صاحبة السرور اسئلك ان تفعل بی مرادی ومقصودی
فصل در بیان عطارد حروف عطارد ن ت ص ذ بخور
عطارد مصطکی دار فلفل پوست ترنج پوست شاهسفرم ذیره کندر
روز عطارد چهارشنبه وشب یکشنبه ساعت اول وهشتم دعوت
عطارد ایها السید الفاضل الصادق العاقل الناطق الفهم
الناظر العالم الکاتب الحاسب القلیل الفرح المفسد المال فی
التجارة صاحب الخبث والمکر والمشاغل والظنون اللطیف
الکبیر الخفیف فلا یعرف لك طبع ولطفت فلم توجد ولم تحد بوصف
وانت مع السعود سعد ومع النحوس نحس ومع الذکور ذکر ومع
الاناث اناث ومع النهاریة نهاری ومع اللیلیة لیلیة تمازج
فی طبائعهم کل لك انت وتشاکلهم فی تشاکلهم کل لك انت اسئلك
ان تفعل بی مرادی ومقصودی **فصل** در بیان قمر حروف
قمر ع ح ط ق بخور قمر لبان لادن کوفته با آب مورد عنبر
اشهب روز قمر دوشنبه وشب جمعه ساعت اول وهشتم دعوت
قمر ایها السید البارد الرطب الجمیل الفرح السعید القاضی فی

التدبیر المحب اللهو واللعب والاخبار الکثیر الکتمان للسر
السخی الحلیم الکریم انت اقربهم الینا فلکا واعظمهم نفعا و
ضرا وانت المولف بین الکواکب الناقل لانوارها والمصلح بین
بعضها ببعض بصلاحک یصلح کل شیء وبفسادک یفسد کل شیء
واعطاک الله الکرامة والشرف والفضل اسئلک ان تفعل
بی مرادی ومقصودی وهو دعوتی از دعوات مذکوره را
سه وسه بار بخوانند ودر صفاره یا شیشه دمند تا مقصود
حاصل کردد **فصل** در بیان خطوط کواکب خط زحل
خط مشتری خط مریخ
خط افتاب خط زهره خط عطارد
خط قمر وبراین نوع ترتیب میباید
کرد مثلا اسم طالب محمود واسم مطلوب فاطمه وکوکب مقصود
زهره حروف محمود نهادیم مح مود وحروف فاطمه فاطمه
وحروف زهره مرف ذغ چون خط زهره بنهادیم ترکیب بر این
مثال است مرف مح اف | مرط ذوم غ د ه
مقمحا فمطن ومغلده ترکیب کرد باین نوع اعراب نیز میتوان
داد مَقمَحاً فَمَطَنَ وَمُعَذِهِ ابجد ترکیب باشد بر خط
زهره نقل باین نوع منمحا مطف وجمله ترکیبات براین
کرد ار بود نیز نجات از انجام تخریج شود پس چهار نسخه باید نوشت

وچهار صورت از موم میباید کرد و نسخها در سینه صورتها باید
نهاد و بروز وشب کوکب مطلوب و بخور بکار و باید داشت با
دعوت وجامه پاک پوشد و بی مزاح نشیند واز حیوانی احتراز
کند واکر بروز بود بهتر بود چون این شرطها نکاه دارد مطلوب
میسر کردد بقدرة الله تعالی و باید که حروف حاره منصوب
کند و یابسه موقوع و رطبه مجرور و بارده مجزوم **فصل** در
وزن ادویه وشرح نوشتن عمل اکر عمل زحل کند بسرکه و نیل
نویسد وعمل مشتری بکلاب زعفران وعمل مریخ بشنکرف و
سرنج وعمل افتاب بزعفران وعمل زهره بشکر وکلاب و زعفران
وعمل عطارد بکلاب زعفران وعمل قمر بزعفران مداد امیخته
وزن ادویه زحل سه درم مشتری هفت درم مریخ پنج
درم شمس یک درم زهره یک درم عطارد یک درم قمر نیم
درم

طریقه تنزیل ب د و ح ی ل ن ع ص ل ت خ ض غ ... ظ ذ ث ش ق ف س ... ا ج ه ز

مطلوب ... از حروف ... مطلوب

ای قغ ب لدج
اثس دم تجهن ش
ادس خ ذ ع ذ ح ف
ص ط ص ظ

جرابض

بسم الله الرحمن الرحیم

قاعده در ترفع و ترقی و تنزل و مساوات طرز تقدیر ترقی ان است که بد و چند ان میشود و ترفع یکی زیاده میشود و تنزل بد و نصف میشود و مساوات همان عدد حروف است و انیکه همه را با حاد برده حساب نمایند همینکه بعشرات رسید عشرات را نگیرند و انیکه داخل حروف عدد صفحه و سطر و خانه هم بکنند سه عدد و چهار حرف که مستحصل شد یکی و در حساب نمایند و یک عدد داخل اعداد کنند و حرف اول و دوم ... مثلا اوّل از حروف لیسا د کرفته حساب نمایند اوّل ض حروف ترقی است و عدد او این است ۸ و ۱۶۸ میشود و عشرات را انداختیم ۶ ماند صفحه و سطر و خانه بر کرفتیم که ۳ باشد و داخل نموده ۹ شد و مستحصله اول بود ۱۰ شد از حروف ایقغ بجهت نسبت مزاج الف را کرفتیم نوشتیم در یمین حرف اوّل ذال بود چون اول مستحصله تنزل بود بکیر او را تنزل دادیم ۶ شد س نوشتیم بجهت تقویت ی و

س چون س اوّل بود قابل تنزل نبود ۶ کرفتیم و از وسخ خ نوشتیم و بجهت الف س چون سین دوم بود و قابل تنزل نبود ساد ۳۴۶ و یک دور ۱ و یک مستحصله خودش ۸ کن افال الا و یحتمل ان یدخل فیها سین السابق و ۱ از مساوات بود مساوی خودش را کرفتیم ۱ بود و ۱ را از ایقغ ی نوشتیم و مساوات داعداد سطر و صفحه و حروف داخل نکنند و ج مساوات ۳ و یک دوره ۳ و دوم مستحصله ۶ و یک مستحصله خودش که جیم اول ست ۷ و دا ترقی ۴۰۰ و ۳ د و سیم مستحصله ۱۰ و یک دوره ۱۱ شد از ایقغ نوشتیم بجهت انیکه واو بادی و دا خاکی و باد دشمن خاکست و موذی است تقویت خاک کردیم و او از ترفع ۷ و ۱۳ شد و دو دوره ۱۲ نوشتیم بجهت انکه باد در میان واقع شده و موذی بود و ض ترقی ۱۶ و ۹۲ شد از صیفط ص نوشتیم و س ... ست تنزل دادیم ۳ و ۶۳ شد از وسخ س نوشتیم و س سین چهارم تنزل دادیم ۳ و ۶۳ مستحصله سیم ۹ و دوم دوره ۱۱ شد نظیره خود را نوشتیم و ن ۵ و ۲ ۸ ح نوشتیم بجهت تقویت غ ص را ترقی ۸۱۸ و اول مستحصله چهارم بود ۹۰ شد بعینه س نوشتیم خ ترقی ۲ و ۲۳۴۵ و یک مستحصله خودش ۶ شد و نوشتیم غ ۲ و ۳۵۳ مستحصله تمام قبل ۸ بجهت انکه مستحصله چهارم بود تمام شد بود نموده ۳ و یکی

ب د و ح ی ل ن ٤ ص ر ت خ ض غ ترقی

ظ ذ ث ش ق ف س   ا ج ه ز ط ك م

تنزل   مساوات

ق دیکر نوشتیم تمام هی بود ج ترقی ۱۲ و ۳ ۵ واول مستحصله
۶ وچهار مستحصله بود تمام قبل حکم یك دارد ویك کوفتیم ۶
۷ ص ۹ و ۱۸۹ و ۱۱۳ ومستحصله تمام شده قبل ۱۷ ن
ترقع ۵ و ۱۶ خ نوشتیم مراعات غ و س چون حروف ببینیم
وبلور دسیده باز ح نوشتیم س چون اول دوره است ۶۰ کوفتیم
وتنزل نه ادیم ح نوشتیم ض ترقی ۱۶ و ۲ و ۹ ووا و ۶ وششم
مستحصله است ج ۷۴۹ و د ۱۴ و ۵ دوره تمام بود ۹۱۹ سطر و
صفحه وخانه ۲۱۲ مستحصله سیم که تمام است ۵ ۱ مستحصله آخر درش
ج مساوات ۲ و ۳۶ مستحصله تمام ۹ س تنزل ۹۲ ۶ دوره
تمام ۵۱۵ ودوم مستحصله ۱ س ۳ و ۳ ۶ ۱۱ و ۱ تنزل ۵
و ۶ مستحصله تمام ۱۱۱۲ از ایقع غ نوشتیم از این حروف کم
شد جواب سائل موجود است درست بیاید دمکان بعد انکه
قاعده چنان است که چون سئوال کردی وجواب استخراج نمودی
وبیرون امد باز از چهار حرف اول جواب عدد یکی از ماضی
ان شخص حکایت کند وچون چهار حرف اخر وا یکی از مستقبل
ان شخص خبر دهد وقاعده س چنانست که هرجا که یك دوره
س بعد از ان مستحصله اش بعینه خود ش میشود والسلام
والعاقل یکفیه الاشاره

ی غ ا ب ق	ك ا ب ج ر	ل ب ج د ش	م ج د ه ت
ن د ه و ث	س ه و ز خ	ع و ز ح ذ	ف ز ح ط ض
ص ح ط ی ظ	ق ط ی ك غ	ر ی ك ل ب	ش ك ل م ج
ت ل م ن د	ث م ن س ه	خ ن س ع و	ذ س ع ف ز
ض ع ف ص ح	ظ ف ص ق ط	غ ص ق ر ی	ب ق ر ش ك
ج ر ش ت ل	د ش ت ث م	ه ت ث خ ن	و ث خ ذ س
ز خ ذ ض ع	ح ذ ض ظ ف	ط ض ظ غ ص	ی ظ غ ا ق

بدانکه این فن شریف را غایت ونهایت نباشد واین علم را علم اسماء وکلمات الله العلیا خوانند
ودر غایت المناسبت سوال ائمه هدی سلام الله علیهم که خود اسمای حسنی وکلمات الله العلیا میباشند
هیچ کس را ادراک این علم ورسیدن بانتهای او واحصای اسمای الهی میسر نبوده ونیست الا انکه
افاضه این فیض نیز بقدر استعداد از جانب ان بزرگواران باولیای امت میشود لطائف وغرائب
این علم بسیار ونکات ودقائق این فن بیشمار توصیف وتعریف ان ممکن نیست قل لو کان البحر
مدادا لکلمات ربی الایه وقوله تعالی ولو ان ما فی الارض اه واحادیث بسیار در توصیف این علم از حضرت
پیغمبر وائمه هدی علیهم السلام وارد شده چنانچه از حضرت رسول صلی الله علیه واله مرویست علیکم بحسن
الخط فانه مفاتح الغیب والرزق که گفته اند مراد از حسن خط خط تکسیر ست واز حسن خط غرض اتیان
مال تکسیر ست پس بدین تقدیر معنی چنان باشد که مفاتح الرزق است سطور تکسیر وقتی که بصفات
جمیله که از قبیل شرائط ولوازم این فن شریف است آراسته باشد ه

در لغت غرب جفر چله روشن پر آب را گویند که هیچ دلو تاریک ونقص نگردد ودر اصطلاح ارباب کشف واصحاب الکف عبارت است از ینابیع فیض که از جانب فیاض بارند وهم نمود در قلوب اصحاب حضور وارباب ظهور در محل تخمیر ونماید برتحقق ملفوظات لا ریب فیها یکون باعثا علی تحصیل المراد وذلک السعادات وذیل الطلبات وکاشف غایة الحالات ه ه ه

بسم الله الرحمن الرحیم

بدان ایدک الله تعالی که علمای جفر مدت بوکا بتهم مبر متتبع
بسیار فهم کرده اند که هو امری از امور که بحسب او وا دبظهور
میرسد از ایجاد واعدام ولوازم ان من الازل الی الابد مظهر
ان اسمی است از اسمای الهی تعالی شانه که موجد وموثر است
ودانستن این اسم بحسب کشف میتواند بود که بجهت ریاضت
بر بواطن اولیای امت مکشوف گردد یا بحسب رشف که علمای
جفر از کنیه ولقب واسم هر کس اسم وفعل هر جسدی بیرون
اورند وترکیب میکنند چون ترکیب جسدی ومعرب ومعجم
علیا ذند وبعد چند از اعداد اصل کانی ووافی ومفید ومفض
همخوانند ینابیع فیض از انهار ناقص الجود بر ناض وجود اوجریان

علیابد

علیابد ومفتاح ازلی که سرمایه عنایت لم یزلی است ابواب حصول
بر مقاصد ووصول بمطالب بروی او مفتوح گردد نمیتوان وجوده
بدانکه اصل در استخراج اسماء سه چیز است کنیه ولقب
واسم ودر نزد بعضی طالع وصاحب طالع نیز داخل کنید
هو اسمی بود که مصدر باب وابن وام باشد چون ابو البرکات
وام ایمن وابن عقیل ولقب هو اسمی بود که دلالت کند بر مدح
یا ذم چون شمس الدین وکعب الدین واسم ان است که مصدر
باب وام وابن نباشد ودلالت بر مدح وذم نکند چون اسحق ویعقوب
وطالع برجی بود از بروج اثنی عشر که با شیئی حادث تعلق [redacted] داشته باشد وبعضی از درجات طلوعش وصاحب طالع
کوکبی بود که ان برج بوی متعلق باشد بحسب بیت وچون
معرفت انجمله مبنی بر حروف وکلمات است اول بیان حروف
نمائیم پس ترکیب حروف که کلمات از ان مستفاد میشود بدانکه
حروف با لفاظ عرب منقسم بر بیست وهشت میشود یا بیست ونه
علی اختلاف القولین بدائره ابجدی بیست وهشت وبدائره
اثنی بیست ونه قومی بر انند که لام الف از حروف مفرده است
واین اثنیانند وقومی بر انند که از حروف مرکبه است واین
ابجدیانند اما ایقغیان واهطمیان با ابجدیان متفقند
واصل ان است که اسما ومن اخلات اسما دا بحسب دو انواع بعد

منقول است که مامون الرشید نامه بحضرت امام رضا علیه السلام نوشت ومبالغه بسیار در ان حضرت بجهت امر خلافت وولایت عهد نموده وتعهد نموده بعد حضرت جواب نوشتند که ان تجعل ولکن الجفر الجامع شاهد علی خلاف ذلک یقول انا لیس عندک فان الله شاهد انما تعقد فاد انی بادرک الی المضجع واصیا بما قل تلی ربه وصلی الله رب العالمین ه

یعنی در وقت ظهور ان شیئ حادث یا اختیار امر مطلوب شود درجه از درجات هر برج از بروج اثنی عشر بر افق شرقی الموضع بود ان درجه درجه طالع شیئ حادث وامر مطلوب بود وان برج برج طالع خواهد بود

کداد وار کاملان است درست کرده باشیم وبالله التوفیق

فائده در مداخل حروف بدانکه مداخل در افراد حروف میباشد
ودر مرکبات حروف معزداست حروف بر چهار قسمست
احاد وان از یکی است تا نه بحسب ابجد وابتث وایقغ
واهطو وعشرات وان از ده است تا نود بحسب دوانواز بعد
ومئات وان از صد است تا نهصد والوف والف اگر از
احاد الوف است یك عین تا نه واگر از عشرات الوف است ده عین
تا نود واگر از مئات الوف است صد عین تا نهصد واگر از
الوف الوف است هزار عین تا ده هزار است وبدینجمله مضاعف
میشود الوف الوف الوف احاد حروف را یك مدخل است
وعشرات را دو مدخل ومئات را سه مدخل والوف را چهار
مدخل والوف الوف را پنج مدخل است کبیر وان اخذ عدد
حروف بود بعدد جمل کبیر وسیط کبیر وان بعدد الوف
الوف بود بالف والف بود بمئات وبعدد مئات بود بعشرات
وبعدد عشرات بود باحاد وسیط مجموعی وان جمع کردن اعداد
بحسب مراتب کنند احاد وند عشرات وند مئات ویکی الوف
صغیر وان اسقاط منتهای احاد است از عشرات ومئات
والوف وگفته اند که ان اعتبار کردن عدد است بلا مرتبه
بدانکه حروف احاد را در اسماء مداخل دو وسه وچهار میتواند بود

ودر ترکیب مداخل بالا میرود چنانچه در مبسوط مذکور است وچون مداخل معلوم شد
شروع کنیم در انکه هر حروف بحسب اسوس وغوانز وموازین اربعه طالب حروف دیگر کند

مثلا از انچه حروف بحسب دوانواز اربعه کر ابجد وابتث وایقغ واهطو باسامی برابر

ا	[illegible]
ا	[illegible]
ا	[illegible]
ا	[illegible]
[illegible]	[illegible]

واساس حروف بحسب دوائر اربعه بر این موجب است

اساس ابجدی

وان اوردن چهارده حرف ابجد است مقابل چهارده حرف دیگر چنین

ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ

اساس ابتثی

وان اوردن چهارده حروف ابتثی است مقابل چهارده حرف دیگر چنین

ا	ب	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص
ض	ط	ظ	ع	غ	ف	ق	ک	ل	م	ن	و	ه	ی

اساس ایقغی

وان اوردن چهارده حروف ایقغ است مقابل چهارده حرف دیگر چنین

ا	ی	ق	غ	ب	ک	ر	ج	ل	ش	د	م	ت	ه
ن	ث	و	س	خ	ز	ع	ذ	ح	ف	ض	ط	ص	ظ

اساس اهطمی

ناری							هوائی						
ا	ه	ط	م	ف	ش	ذ	ب	و	ی	ن	ص	ت	ض
مائی							ترابی						
ج	ز	ک	س	ق	ث	ظ	د	ح	ل	ع	ر	خ	غ

غوائر وان عبارت از سطر اخیر تکسیر است که از وی تمام حاصل اید واین سطر را غوائر گویند از انکه حروف متفرق سطور

تکسیر

حروف آتشی
ا ه ط م ف ش ذ
حروف هوائی
ب و ی ن ص ت ض
حروف آبی
ج ز ک س ق ث ظ
حروف خاکی
د ح ل ع ر خ غ

بدانکه از این دائره حروف کا[illegible] را مزاج میدهند میان آتش و هوا دوستی است ظاهرا وباطنا میان آب و خاک دوستی است ظاهرا وباطنا میان آتش واب عداوت است ظاهرا وباطنا و دشمنی است باطنا میان خاک و هوا دشمنی است ظاهرا و دوستی است باطنا میان خاک و آتش و میان هوا و آب مسالمت است

تکسیر ابصوت سطر اول میکرانند و غوائر بحسب دوائر اربعه بدان موجب

غوائر ابجدی

ب	د	و	ح	ی	ل	ن	ع	ص	ر	ت	خ	ض	غ
ظ	ذ	ث	ش	ق	ف	س	م	ک	ط	ز	ه	ج	ا

غوائر ابتثی

ب	ث	ح	د	ر	س	ص	ط	ع	ف	ک	م	و	ی
ه	ن	ل	ق	غ	ظ	ض	ش	ز	ذ	خ	ج	ت	ا

غوائر ایقغی

ی	غ	ک	ج	ش	م	ه	ث	س	ز	ذ	ف	ط	ظ
ص	ض	ح	ع	خ	د	ن	ت	د	ل	ر	ب	ق	ا

غوائر اهطمی

ه	م	ش	ب	ی	ص	ض	ز	س	ث	ر	ل	د	غ
خ	ع	ح	ظ	ق	ک	ج	ت	ن	و	ذ	ف	ط	ا

فائده این دوائر ان است که چون مداخل حاصل کنی واز مداخل حروف بیرون اوری وخواهی که ترکیب کنی که موافق بود بحسب مداخل ان اسم الحروف میباید که بحسب موازین یا غوائر یا اسوس موافق باشد بان مداخل واعلی ادموازین این دوائر ابجد شهرت یافته نزد علوم اعداد ابجدی است وان یا بحسب جمل کبیر میباشد ویا بحسب جمل صغیر اما جمل کبیر بر این موجب است

ترفع و ترقی و تنزل و مساوات
ترفع
ب د و ح ی ل ن
ترقی
ع ص ر ت خ ض غ
تنزل
ظ ذ ث ش ق ف س
مساوات
ا ج ه ز ط ک م

ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰
س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱:	۲:	۳:	۴:	۵.	۶.	۷:	۸:	۹:	۱۰۰۰

واما جمل صغیر برا این موجبست

ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۸	۶	۴	۲
س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۱۲	۱۰	۸	۶	۴	۸	۱۲	۴	۱۰	۱۲	۴	۸	۱۲	۴

و با مجسب بسط میباشد و ان نیز بسط حروف ملیباشد و بسط اما بسط حروفی برا اینمو جبست

الف ۱۱۱	با ۳	جیم ۵۳	دال ۳۵	
ها ۶	واو ۱۳	زا ۸	حا ۹	طا ۱۰
یا ۱۱	کاف ۱۰۱	لام ۷۰۱	میم ۹۰	
نون ۱۰۶	سین ۱۲۰	عین ۱۳۰	فا ۸۰۱	
را ۲۰۱	شین ۳۶	تا ۴۰۱	ثا ۵۰۱	خا ۶۰۱
ذال ۷۳۱	ضاد ۷۰۵	ظا ۹۰۱	غین ۱۰۶	

اما بسط عددی مثلا از الف احد ثلثین ثمانین مجموع

هزار و ششصد و پنجاه و چهار ۱ ۶ ۵ ۴ و بسط بحسب
تکسیر حروف نیز میباشد ال ف ف ال عددی که چندین
هزار شود مشتمل بر ل ف ا چندین اسم از اسماء الهی تواند
بود ملتبو تامل فائده در استخراج اسمی از اسماء الهی از
کنید و لقب و اسم برادر جانی ابو المعصوم شمس الدین محمد اول
کنید را بسط حروف کنیم اب و ال مرع ص م و م
پس لقب را بسط کنیم ش م س ال د ی ن
پس اسم را بسط کنیم م ح م د و در اصطلاح اینرا اصول
اربعه خوانند اعداد اصول اربعه اصل اول ۶ ۸ ۲ اصل
دویم ۵ ۹ ۴ اصل سیم ۹۲ فاتحه اولی ا مع ۱ فاتحه ثانیه
ا مع ۲ فاتحه ثالثه ا مع ۴ واسطه اولی ا ۸ ۷ واسطه
ثانیه ۸ ۷ ۳ واسطه ثالثه ۷ ۸ ۵ واسطه اولی با ثانیه
۹ ۵ ۱ ۱ و این را نتیجه اولی خوانند و واسطه اولی با ثالثه
۸ ۶ ۳ ۱ و اینرا نتیجه ثانیه خوانند و واسطه ثانیه با ثالثه
۵ ۶ ۹ و اینرا نتیجه ثالثه خوانند مجمع الاصول ۳ ۷ ۸ بدانکه
این اسماء که در مدخل کبیر اسم یا صغیر اسم یا وسیط کبیر یا وسیط
مجموعی مطابق اسم کسی باشد موید ذات ان شخص باشد و ان
اسماء که مطابق لقب باشد ممد اخل مذکوره موید افعال ان
شخص باشد و ان اسماء که ممد اخل خود مطابق کنید باشد موید

نتایج افعال و مراتب درجات ان شخص باشد وان اسماء که مطابق
طالع باشد بمداخل ثلثه یا اربعه ایصال فیض فائض الله تعالی
است بهر فردی از افراد ادمیان وان اسماء که مطابق صاحب
طالع باشد بمداخل اربعه یا ثلثه مرتبه ذات و افعال ذات باشد
و اسماء که مطابق واسطه ثانیه باشد بمداخل و اوضاع صاحب
طالع باشد وان اسماء که مطابق مجمع الاصول باشد بمداخل
ذاترا و افعال را تربیت میکند و سبب ایصال فیض فیاض
میشود مر صاحب اسم را و اسماء که مطابق واسطه اولی باشد
بمداخل خود مرتبه ذات و افعال ذات باشد و اسماء که مطابق
واسطه ثانیه باشد بمداخل مرتبه ذات و سبب ایصال فیض حق
تعالی باشد و اسماء که مطابق واسطه ثالثه باشد تقویت افعال
و تقویت ایصال فیض حق تعالی باشد فعال است و اسماء که
مطابق نتیجه اولی بمداخل خود سبب تکمیل عقل انسانی کرده
و تقویت قوی عقلیه کند و اسمی که مطابق نتیجه ثالثه باشد سبب
دوام فیض ذاتی و صفاتی و کمالات نفس قدسیه کند بصاحب
اسم و انجمله که ذکر شد از یک نطق اسماء الهی [illegible] میرسد که
نفس ادمی بانفس قدسی برابر میشود و تجلی میرسد که فوق
طوق بشریت باشد الا ان است که اسم و تدبر را هر کس دید تواند
یافت ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم

چون مداخل معلوم شد از اسم و کنیه و لقب خواستیم که طالع
نیز معلوم کنیم صاحب اسم طالع مولود میداند طالع اسمی
فواکیر میر بهر چه اشهر باشد و چون صاحب اسم مشهور بکنیه بود
طالع اسمی از کنیه نهادیم ابو المعصوم مجمل صغیر بعد از طرح دوازده
ده عدد باقی ماند جدی طالع اسم او باشد و چون ابو المعصوم
بمداخل مجموعی جمل و سه عدد دارد سی طرح کردیم که درجات
بروج است چهارده ماند گفتیم طالع صاحب اسم جدی است
بچهارده درجه و صاحب جدی زحل است پس اسم مطابق زحل
و جدی طلب داشتیم زحل بمداخل کبیر ٣٥ و وسیط مجموعی او
١٨ و بمداخل صغیر ٩ و عدد نقط و مجموعی شش حرف بیرون
امد ه م ح ی ط ا از این حروف طه و ماحی امد و
بحسب موازین الواجل که بعدد مداخل زحلست و از جدی مداخل
گرفتیم کبیرش ١٧ است و بصغیر ٨ حروف این مداخل
ذ ی ح از این حروف حیذ بیرون امد یعنی محل گنجایش شیئی
و بروج جدی حیز زحل است و بحسب موازین بهی که بمعنی
اراسته و زیبا است بیرون امد پس صاحب اسم طالع خود
معلوم کرده باشد که جدی است بچهارده درجه و موازین
چهارده جواد است پس بحسب طالع و درجه طالع و صاحب
طالع یا جواد یا بهی الواجل مقرر داد و چون خواهیم که تا

محمد اسمے حاصل کنیم که موافق باشد با او در مدخل یا در حروف
محمد بر بینات بسط کنیم و جمع کنیم بر این موجب م ی م ح ا
م ی م د ا ل این یاز ده حرف را بهمین ترتیب در صفحات جفر
طلب ادیم بنوعی که م و ح و م و د را علامت جزو ساختیم
و حروف صفحه و سطر و خانه را بترتیب بر داریم اسمے حاصل اید که
مداخل کبیر و صغیر و وسیط موافق اسم باشد بر این موجب م ا د ل
ح ب ل م ب د ا د ی ج د اینجو و هوا نیز بترتیب جمع کنے اول
بلا بد اید بیرون مے اید که مدخل کبیر ۹۲ و مدخل صغیر ۱۱ و چون
خواهیم که از کنید اسمے حاصل کنیم که مداخل با و موافق باشد
علی مداخل کبیر کنید ۲۸۶ و وسیط مجموعی ۳۲ و صغیر ۷
حروف اینها د ع د ج م ذ خواستیم صحت میزان از ۲۸۶
که مدخل کبیر بود ۱۶ امد و از شانزده ۷ امد و از ۳۳ که مدخل
وسیط بود ۷ امد و از مدخل صغیر نیز ۷ امد پس حرف هفت
ذ است در جزو جفر طلب کردیم و حروف صفحه و سطر و خانه بر
گرفتیم بر این موجب ذ ج ب ا ذ د م ل ذ ی ی ی این سه جزو
جبار ملی بیرون امد که مداخل کبیر موافق کنید است و چون
خواهیم که از لقب اسمے استخراج کنیم که موافق باشد با لقب در
مداخل نظر در مداخل او کنیم کبیرش ۴۹۵ و وسیط مجموعش
۲۸ وسیط کبیرش ۱۸ و صغیرش ۹ از مدخل کبیرش دو

۹ حاصل اید و از وسیط مجموعی یک ۹ و از وسیط کبیرش
ده ۹ و از صغیرش نیز ۹ مجموع شش ۹ باشد حروف ط را علامت
جزو کنیم حروف صفحه و سطر و خانه بر گیریم بر این موجب ط م ه
ی ط م ن م ط ح ب ا ط ل م ق ط س ط ی ط ن ن ن
و در شش صفحه حروف صفحه و سطر و خانه چون جمع کنیم مهیمن
محب المقسطین بیرون اید که موافق لقب بود و چون خواهیم که
اسمے استخراج کنیم که مداخل با علی و اسطه اولے موافق بود
نظر کنیم در مداخل او مدخل کبیرش ۱۸۷ و وسیط مجموعش
۲۴ وسیط کبیرش ۱۶ مدخل صغیرش ۷ حروفش
ا ف ذ د ک و ی ذ از این حروف مدخل صغیر ۱ امد علامت
نهادیم حروف صفحه و سطر و خانه جمع کردیم بر این موجب ا م
ن ذ ا ل ا ل ا ب ر ک ا ت ت از این حروف منزل
البرکات بیرون امد و هو بر این موجب خواهیم که اسمے استخراج
که با مداخل و اسطه ثانیه موافق باشد مداخل و اسطه ثانیه
را نظر کنیم مدخل کبیرش ۲۷۸ وسیط مجموعی او ۲۷ صغیر
۹ وسیط کبیرش ۱۸ حروفش ح ع ش ذ ک ط ح ی
مداخل صغیر این حروف ۹ امد علامت جزو ساختیم بر این موجب
ح ی د ۹ ف ی ع از این ده صفحه حروف صفحه و سطر
و خانه جمع کنیم حی رفیع بیرون اید که بعینه مدخل کبیر مطابق

بود بواسطهٔ ثانیه وچون خواهیم که اسمی استخراج کنیم که بمداخل با
مداخل واسطهٔ ثالثه موافق آید در مداخل او نظر کنیم مداخل کبیرش
۵۸۷ وسیط مجموعیش ۶۵ صغیرش ۲ حروفش ز ف ث
و ن ب از این حروف مدخل صغیر کیرم ۷ باشد علامت حرف
کردانیم بر این موجب ز و ا ف ز ی ش ض ذ ی ق ق و از حروف
این سه صحفه حروف صحفه وسط و خانه که بر آید وافی شفیق
که بمدخل کبیر با مدخل واسطهٔ ثالثه برابر باشد وچون خواهیم
که اسمی استخراج کنیم که بمدخل کبیر با مدخل نتیجهٔ اولی موافق باشد
در مدخل نتیجهٔ اولی نظر کنیم مدخل کبیرش ۹۵ ۱۱ مدخل
وسیط مجموعیش ۶۱ وسیط کبیرش ۲۵ مدخل صغیرش ۷ حروفش
ط ن ق غ ا س ه ك د مدخل صغیر این حروف الف را علامت
جزو کردانیم و حروف صحفه و سطر و خانه جمع سازیم بدین صورت
ا م ذ ك ا و د ب ا ل ل ل ا س ا ن
از این حروف مذکور بکل لسان که بمدخل کبیر ۹۵ ۱۱ باشد
که مدخل نتیجهٔ اولی است وچون خواهیم که اسمی استخراج
کنیم که بمدخل با نتیجهٔ ثانیه برابر باشد نظر در مداخل او کنیم
مدخل کبیرش ۱۳۶۸ وسیط مجموعیش ۱۲۴ مدخل وسیط
کبیرش ۱۷ مدخل صغیرش ۸ اسماء متوافقه این مداخل اله
منعم راحم الضعفاء بدانکه نتیجهٔ ثانیه واسطه است میان نتیجه

فاتحه

فاتحه ونتیجه خاتمه اسماء متوافقه از این مداخل اسرع است در
اجابت بحکم خیر الامور اوسطها واسماء جمیع این مداخل را
بیاوریم اسماء مدخل وسیط مجموعی این مداخل صمد وفید
اسماء مدخل کبیر این مداخل هاد اسماء مدخل صغیر احد
مداخل نتیجهٔ ثالثه را غالب خوانند از آن جهت که در او اسمی است
که تعلق با میر النحل قاتل الکفره اسد الله الغالب غالب کل غالب
مظهر العجائب ومظهر الغرائب امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه
السلام دارد چنانچه در حدیث قدسی آمده که انما انت منذر العباد
وعلی لکل قوم هاد واسم اب اسمی دیگر است که متعلق بدان
حضرت علیه السلام است چنانچه در روایت آمده که جبرئیل امین
بجهت امیر المؤمنین علیه السلام تلمذ میکرد حضرت رسول صلی
الله علیه وآله سبب از او پرسید عرض کرد که حق تعالی پیش از
من هفتاد جبرئیل خلق کرد واز وی پرسید که من انا ومن انت
در جواب گفت انا انا وانت انت واز روی غضب ورا هلاک
کرد تا بخلقت من رسید از من پرسید که من انا ومن انت خواستم
که همان جواب که سابقین میگفتند بگویم علی علیه السلام در عالم
وطی چنانچه بر سر من زد وگفت قل انت رب جلیل وانا عبدک جبرئیل
یا رسول الله علی معلم من است در ازل وابد اسم اوست که
همیشه بود ومیباشد دیگر اسم صمد که بی نیاز از خلقانست

ومستغنی از همه اکوان دیکو اسم مغنی است که فواید
او در هر عالمی بهمه عالمیان میرسد لاجرم فواید این مدخل
اتم و اعم خواهد بود و در این سر اثر چند بیت که بحسب ادوار
بظهور خواهد امد دعن قریب والله اعلم و چون خواستیم
که اسمی استخراج کنیم که بمدخل کبیر یا نتیجه ثالثه موافق باشد
نظر در مداخل او کنیم مدخل کبیرش ۹۶۵ مدخل وسیطش
۵۶ صغیرش ۲ حروفش ه س ظ ی ن ب از این حروف
مدخل صغیر کرفتیم جهت استخراج حروف ج امد علامت جزو
نمودیم و حروف صفحه و سطر و خانه جمع کردیم بر این منوال ج
ح ب ی ج ب ا ل ج ا و ا ج ب ع ن ج ن ث
ی ج د ا ل ج ع ط ا ج ااا از این حروف بر امد حبیب
الاوابین کثیر العطا که بعدد ۹۶۵ است و چون خواهیم
که اسمی استخراج کنیم که بمدخل کبیر با مجمع الاصول موافق بود
نظر در مداخل او کنیم مدخل کبیرش ۸۷۳ مدخل وسیطش
۴۵ صغیرش ۹ حروفش ج ع ض ع م ط و از این
حروف مدخل صغیر طلب نمودیم ط امد علامت جزو نمودیم حروف
صفحه و سطر و خانه جمع کردیم بدین هیئت ط ا ل ه ط ا
ح د ط ن ع م ط ا ل م ط د ل ی ط و ن ع ط م ا ل
ه ط ن ص ی ط د د از این حروف بر امد الدائم نعم

المولی

المولی و نعم النصیر که بمدخل کبیر موافق مدخل مجمع الاصول
است که ان ۸۷۳ و چون استخراج این اسماء صورت یافت
مناسب نمود که اسماء متوازنه بروج و کواکب بیاوریم تا در
اعداد هر جا که احتیاج افتد محتاج استخراج دیگر نباشد
حمل اعز نور منجی من الافات جوزا بادی سرطان معز
اسد دیان سنبله جلیل المآب میزان حق عقرب
شعب قوس الله بهم جدی بهی دلو حی حبیب
حوت قاهر الاعداء اسماء متوازنه متعلق بکواکب سبعه زحل
الواحد مشتری جلیل ذو العلم مریخ شدید المحسن الباسط
شمس نور المجمل زهره محب الاحباء حبیب الاوابین
عطارد مزدائم خادج قمر مکفی مداخل سیارات
زحل مداخل کبیرش ۴۶۵ وسیط مجموعش ۱۸ وسیط کبیرش
۱ صغیرش ۹ مشتری مدخل کبیر ۹۵۰ وسیط مجموعی ۱۴
وسیط کبیر ۱۴ صغیر ۵ مریخ مدخل کبیر ۸۵۰ وسیط
مجموعی ۱۳ وسیط کبیر ۱۳ صغیر ۴ شمس مدخل کبیر ۴۰۵
وسیط مجموعی ۱۳ وسیط کبیر ۴۰ صغیر ۴ زهره مدخل کبیر
۲۱۷ وسیط مجموعی ۱۹ وسیط کبیر ۲۹ صغیر ۱ قمر مدخل
کبیرش ۳۴۰ وسیط مجموعی ۷ وسیط کبیر صغیر ۷
بدانکه معرفت این مداخل را فائده ان است که چون اسمی بحسب کنند

عطارد مدخل ۸۰
کبیرش ۲۷۴ وسیط
مجموعی ۲۳ وسیط
کبیر ۱۴ صغیره

۴

یالقب یا اسم حاصل کنی و خواهی که بدعوت ان اسم مشغول
شوی طریق قرائت ان اسم ان است که برای هر عددی که
تعیین کرده بجهت مطلوب از طالب مداخلات اسم ادمداخلات
کواکب ضرب باید کرد ابجد از ضرب بیرون اید همچنان عدد
باید خواند مطلوب بحصول پیوندد چنانچه فرموده اند مانحی
اسمک من اسماء ربک تکفی فی مطالبک بشرط دعوتک و تلک
مثلا اگر بعدد تام کنید که چهل و سه است ضرب کنند در مداخل
که صاحب طالع سا تلست و مجاصل ضرب بخوانند ۹۳۵ و اگر
بعدد مفید خواهد بخوانند و ان از ضرب وسیط کبری اصل
است در وسیط مجموعی کوکب ان از کنیده ۱۳۵ عدد الشت
که از ضرب شانزده در نه حاصل میشود عدد وافی حاصل
ضرب کل کواشت در صغیر کوکب که نه است و ان در این اسم
۹۳۴ عدد فیض حاصل ضرب صغیر هست در وسیط کبری
کوکب که ان دخلست و ان ضرب نه در نه بعدد ۲۲۸ عدد
کافی ضرب صغیر اصل است در صغیر کوکب و ان ضرب در هفت
۹۳ میشود و چون این عدد را نسبت بکنیم معلوم کرده باشی عدد لعب
با کوکب همین حسنا دارد هر عددی که از ضرب حاصل کنی باید خواند
و هم چنین ضرب عدد اسم با کوکب با عداد حسنه همین طریق عمل کنی و
با اسم حسبت عدد فاتحه و اسطه و نتیجه اول و ثانیه و ثالثه و مجمع الاصول

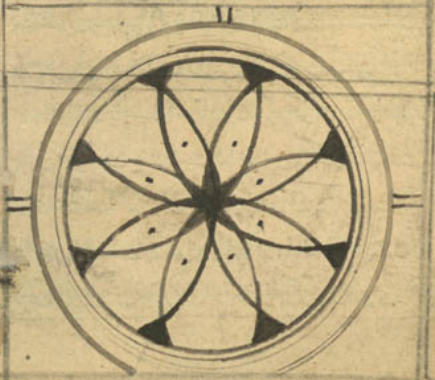
بهمین طریق ضرب نماید و حاصل ضرب اقرائت کند پس اگر تسخیر
سلاطین خواهد عدد اصل اول یا ثانی یا ثالث را در مداخل شمس
ضرب کند و بخوانند و اگر تسخیر زحل طالعان خواهد در مداخل زحل
ضرب کند و اگر تسخیر علما و اشراف و امراء کبار خواهد در مداخل
مشتری ضرب کند و اگر تسخیر سپاهیان و ترکان خواهد اهل سلاح
در مداخل مریخ ضرب نموده بخوانند و اگر تسخیر زهره طالعان و
محبوبان خواهد مداخل اصل را با مداخل زهره ضرب کند و بعد
حاصل ضرب قرائت نماید و اگر تسخیر مستوفیان و اهل قلم و کاتبان
و شعرا و اطبا و منجمان مداخل اصل را با مداخل عطارد ضرب کنند و بعد
حاصل ضرب قرائت نمایند و اگر تسخیر عوام الناس همسایگان و سیر
و سفر و سلامتی راه خواهند مداخل اصل را با مداخل قمر ضرب کنند
و بعد حاصل ضرب قرائت کند و چون مقدمه تمام دانستی کلمه
چند در باب خواص اعداد نوشته میشود بجهت زیادتی رغبت
بقرائت اسماء حسنی و بالله التوفیق اگر بجهت زیادتی جاه و
حرمت و مرتبه و حشمت و منصب یا فتن از سلاطین خواند بعدد
تمام باید خواند و نظر کرد که ان اسم شبی است یا روزی و ان را از اعداد
افراد و ازواج توان دانست اگر اعداد فرد است روزی باشد و اگر
زوج است شبی و بعضی نظر در مداخل صغیر کنند اگر مداخل فرد بود
یومی و اگر زوج بود شبی و انکه ان اسم با سبوع بکدام روز منسوب است

بعضی از حروف اوّل کیوند از الف تا دا کر یکشنبه تا شنبه حسنا
کنند هفت حروف مذکوره را اسبوع معروف کویند و از خا تا
نون اسبوع منکوده و از سین تا شین شبی معروف و از تا تا
عنین شبی منکوده کویند معروف را برای الفت و محبت خوانند
و منکوده را برای عداوت و ذلت تعیین نمایند اعداد حروف
اسم را سی طرح کنند سی یا کمتر که بماند درجات اسم بود
مثل آن مدخل صغیرا اگر یکی بود آتشی بود و اگر دو بود بادی
و اگر سه بود آبی و اگر چهار بود خاکی و اگر پنج بود آتشی و
و اگر شش بود بادی و اگر هفت بود آبی و اگر هشت بود
خاکی و اگر نه آتشی و بعضی عدد اسم را شش طرح کنند اگر
یکی ماند آتشی و اگر دو خاکی و اگر سه آتشی و اگر چهار آبی و اگر
پنج بماند بادی و اگر شش بماند خاکی و بالجمله اگر بجهت زیادتی
رزق و روزی و فراخی معیشت و ادای وام و حصول مال و
منال خواهد بشرط قرائت بخواند بعدد کامل و بجهت زیادتی
مدد و دشمنان و ایمن بودن از شر حسودان و باطل کردن سحر تهمت
عدد بخواند بشرط قرائت عدد معیل و بجهت حصول دولت و
تسخیر قلوب سلاطین و اکابر و اشراف و نفاذ قول و پیش بردن
مهمات و سرفرازی و غلبه بر دشمن بشرط دعوت بخواند بعدد
الله و اصل و بجهت سلامتی در سفر و دفع اعراض و امراض و هموم

وغموم

و غموم و سحر و هموم جنون و وبا و امراض معدیه بشرط دعوت
بخواند عدد ولنه و بجهت محبت و مودت و مطیع کردانیدن
هر کرا که خواهد بو شیرینی بخواند و بخورد آنکس دهد و اگر
بر کلاب در ساعت اول روز جمعه تا شب سه شنبه خواند و
بر روی مالد هر که او را ببیند دوست دارد عدد فیض و بجهت
انتفاع علوم لدنی و روشنی دل و کشف اسرار غیبی بشرط قرائت
خواند عدد کانه مفتاح الدعوه است هر روز اول روز و آخر
روز بخواند و بعد از آن هر حاجتی که داشته باشد بدین اسماء
شفیع سازد با جابت مقرون کردد و مرادها بر آید و خطرها
دفع کردد فائده شروط قرائت آن است که آن اسم را بلفظ
صحیح و اعراب صحیح بخواند بنوعی که از عدد نکند و بلند سبب
کر اسماء الله بمنزله دعوت باشد در مقامی که قدم بر دارد
بمقصد برسد پس اگر قدم بر دارد بوی برسد و اگر باز قدم
قدم بروی از مقصد دور افتد و بکند و باید که عدد
عدد قرائت را ضبط کند تا زیاده و کم نخواند و شرائط دیگر
همین معنی است الا آن است که ابتدا ابروی کند که ساعت آن
و آن شب که آن اسم بدان منسوب باشد اگر آفتاب طالع
و تسخیر پادشاهان خواهد باید که جامه ملوکانه در پوشد
و بوهای خوش معطر کند التخوردا و اگر بوی خوش در آتش

داشته باشد بهتر است و اسم یا عالی الشامخ بعد اعداد اسم
دعوت بخواند بمدخل کبیر ش و لباس زربفت مناسب او بود
و اگر بجهت تسخیر زحل طالعان باشد لباس سیاه پوشد
و بوسه نهند و بخور زحل سوزد و در مقام تاریک نشیند و
ناخن نگیرد و ذکر یا من یسجد له سواد اللیل و غموض الظلمة
طوعا و رغبة بحقا بهما بحقا د دبهیا عن ادراک کل مدرک و
اگر بجهت تسخیر مشتری طالعان و درک علوم و رسیدن بموید
وحی و الهام الهی خواند در مقام متبرک و منزل روشن باصفا
و زینت از سبزه و آب روان و روشن و لباس سفید کافوری
یا زرد روشن مطیب ببوهای خوش از عطر طیب و پاکیزه
و جامهای نورانی باید خواند بشرط طهارت و تقوی و ذکر
حق و قرائت قرآن مجید

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله اجمعين
اما بعد متأمل ومتطلع در لطايف جفر و تأثير حروف نكته
نيست که حضرت حق سبحانه وتعالى در فواتح سور قرآنی
بيان حروف فرموده و در ميان حروف مفرده شرح
آن ميفرمايد تا عالميان بدانند شرح لطايف و غرايب
اين فن شريف نمائيم مجلدات تحمل بيان او را نخواهد داشت
آنچه مذکور ميشود عاقل و عامل را كافيست چنانچه گفته‌اند
يكفيه الاشاره اكنون محل آن شد سخن را از مقصود گوئيم
بعون الله الملك المعبود و این مشتمله على مقدمتين و فصول
وخاتمه اما مقدمه در بيان تحقيق معنی جفر و اصطلاحات
آن و آنچه لوازمست و فصول در بيان اعمال جفر بجهت حصول
مرادات است خاتمه در بيان استخراج احوال و تتبع و استکشاف
رموز خفيه مقدمه اول در تحقيق معنی جفر در استخراجات که
موقوف عليه کتاب است بدان ارشدك الله تعالى که جفر
در لغت عرب چاه آب روشن را گويند باصطلاح ار
باب كشف عبارتست از ينابيع فيض كه از اسحار
فايض الجود از ما منفجر شود در قلوب اصحاب شهود
و از باب عهود از محل مخزونات غيبي و مكشوفات

لاريبي بحيث يكون باعثا على الكفيل المرادات او على كشف
عن كيفية الحالة رزقنا الله جميع الله حساب الله كريم
الوهاب اما مقدمه ثانيه در بيان اصطلاحات که در این
ضرورست و این اصطلاحات را انواع البسط خوانند
و آن ١٢ البسطاتست که نموده اند اینست اول

١ البسط عددی و آن بر دو قسم است بسط حرفی و ترکیبی
٢ بسط طبيعي ٣ بسط عزيزي ٤ بسط مرفوع و آن بر ٣ نوع است
عددی و حرفی و طبیعی
٥ بسط تجنيس ٦ بسط مضارب ٧ بسط تواخي
٨ بسط تقوی ٩ بسط تضاعف ١٠ بسط تكسير
١١ البسط تمازج

اما اول بسط عددی و آن
بر دو نوع است یکی در بسط حرفی و دیگر ترکیبی و هر دو
نوع مستخرج معمول است اما بسط حرفی چنان است که
هر کلمه را که خواهی حروف آنرا مقطع کن و ببین
که هر یک از آن حروف چه عدد است از اعداد
ابجد پس استنطاق کن که بسط عددیست اما بسط عددی
در ترکیب آنست که هر چیز را که خواهی عدد بگیر و
مجموع عدد را جمع کن و استنطاق نما و حروف مستنطقه

را جمع کنی و ابجد عددی است در ترکیب و ابجد حرفی عبارت
از لفظ کردن حروف باز بر و بینات و این ظاهر است
محتاج بتفصیل نیست و این ابجد را ابجد لفظی گویند و
ابجد ظاهری نیز میگویند و اما ابجد طبیعی عبارت از او رد
حرفی است که توتیا و مصوری ابجد و حروف مطلوب را
بحسب طبیعت چنانکه حروف آتشی را هوائی موجب
و هوائی را آتشی و آبی را خاکی و خاکی آبی موجبت باین
ضابطه این است در الصفحه و اما ابجد عزیزی عبارت
است از طالب بودن

ناری	هوائی	آبی	خاکی
ا ه ط م ف ش ذ	ب و ی ن ص ت ض	ج ز ک س ق ث ظ	د ح ل ع ر خ غ

هر یک از حروف آتشی [illegible]
و هوائی را [illegible] درجه او باشند و
طالب بودن حروف آبی است
و خاکی را هم درجه او است
چنانکه الف ناری طالب بای هوائیست و ج آبی طالب
د خاکی است و برین طریق است سایر حروفات و این
ابجد عزیزی بغایت معتبر است و معمول این فن اتم
از ابجد طبیعی و اما ابجد بر سه نوع است عددی و حرفی
و طبیعی اما عددی عبارت است از ترفع حروف مطلوب
بحسب اعدادی که قائمست بدل آن از وضع ابجد

چنانکه عدد هر یک از حروف مطلوب اگر در درجه احاد است
او را بدرجه عشرات برند و اگر درجه عشرات است او را
بمائت برند و اگر در درجه مائت است بدرجه الوف برند
مثل خواستیم که محمد را ابجد ترفع کنیم و از ابجد تحصیل حروف نمائیم
لفظ کردیم به میم محمد چهل بود و چهل از عشرات است او را بمائت
بردیم چهار شد چون استنطاق نمودیم ت حاصل شد باز
ح محمد را که هشت بود و هشت از آحاد است بعشرات بردیم
هشتاد شد ف حاصل آمد باز میم محمد که از عشرات بود بمائت
بردیم ت حاصل شد پس دال محمد که از احاد بود بعشرات
بردیم میم حاصل شد پس از ابجد ترفع محمد این حاصل شد ت ف
ت م اما ابجد ترفع حرفی عبارت است از ارتفاع
هر یک از حروف ابجدی یا ابتثی یا القفی یا اهجمی بحروف
مثالش را خواستیم که محمد را ترفع حرفی کنیم
بالعدد ان
پس از برای میم ن و ف آوردیم و برای ح ط او
باز از برای میم ن و ف آوردیم و برای دال ه ا آوردیم
پس حروف محمد این شدند ط ن ه اما ابجد ترفع
طبیعیه عبارت است از ارتفاع حروف بحسب
طبیعت چنانکه حرف خاکی را بدل کنند بحرف

ابا و حروف ابا را ترقی دهد بحروف هوا یا و حروف هوا را
برا تشی و چون آتش بالای طبایع است از او ترقی حاصل ممکن
نیست پس حروف آتش را بحال خود گذارند مثال خواستیم
محمد را ترقی کنیم بحسب طبیعت چنانکه میم از حروف بادی بود
بحال خودش گذاشتیم و از برای ح ذ آوردیم باز میم را بحال
خود گذاشتیم و از برای دال ج آوردیم چنین شد م ذ م ج

اما بطا تجامع عبارت است از جمع نمودن هریک از حروف
طالب و مطلوب و از آن تحصیل نمودن حروف اجتماعی مثالش
خواستیم محمد را بطا تجامع کنیم و از آن تحصیل حروف نمائیم اول
محمد را طالب نوشتیم پس مطلوب جعفر را قرار دادیم باین نوع
م ح م د ج ع ف ر پس میم محمد را که چهل بود با جیم جعفر
که ۳ بود جمع نمودیم ۴۳ شد بجای جیم و میم بعد از آن ح محمد را
با ع جعفر جمع نمودیم ۷۸ شد عدد از جای ح ع شد پس
میم محمد را با ف جعفر جمع نمودیم ۱۲۰ شد ک و ق بیرون آمد
پس دال محمد را با را جعفر جمع نمودیم ۲۰۴ در حاصل شد پس
حروف ... محمد که طالب بود و جعفر مطلوب بود این شد
و نوشته شده ج م ح ع ک ق د ر اما بطا تضارب عبارت است
از ضرب نمودن هریک از حروف طالب و حروف مطلوب

و تحصیل حروف از حاصل ضرب نمودن مثالش محمد طالب جعفر مطلوب
پس میم را با جیم ضرب نمودیم ۱۲۰ شد و از او ک ق حاصل شد
پس جیم را در ع ضرب نمودیم این عدد ۲۱۰ و از وی ... حاصل
شد پس میم را در ف ضرب نمودیم ۳۲۰۰ و از وی ... غ غ غ
حاصل شد پس دال را در ر ضرب این ۸۰۰ و از وی ض پیدا آمد
پس مستحصله از بطا محمد و جعفر این شد ک ق س ت ... غ غ غ ض

وضا و بطا دیگر از جعفریان در بطا تجامع و تضارب عدد
مجموع طالب را در عدد مجموع مطلوب ضرب میکنند و از آن
تحصیل حروف مینمایند و این نوع اگرچه خالی از ضرورت نیست
لیکن طریقه اول اتم و اکمل و انفع و بحصول اجابت مراد است
قرین است اما بطا توافق عبارت است از طالب بودن
حروف متشابهه یا مزاوجه یا متوافقه و حروف متشابهه را
قرین باشند با یکدیگر در وضع ابجد و وضع لوح محفوظ
حضرت باری سبحانه و این بطا توافق را بطا نشانه بود
بطا مزاوج نیز گویند اما مثالش خواستیم محمد را از بطا
توافق حروف نمائیم چون در حروف نگاه کردیم میم از حروف
مفرده بیرون بود بحال خود گذاشتیم و ح از حروف متشابهه
بود جهت آن ج و خ آوردیم باز میم از حروف مفرده بود

بکار خود ماند پس دال از حروف متوافقه بود جهت او دال
آوردیم پس مجموع حروف محمد که از بسط تواخی حاصل شد اینست
م ح م ج ح د ف و علمای جفریه بسط تواخی را جهت تسخیر قلوب
الناس و اتحاد اخوان و محبوب بودن در دل خلایق و اجلاب
منافع و فواید و تحصیل حاجات عاجله بغایت معتبر دانسته‌اند
چنانکه بعد از این در اعمال بیان این مثال را خواهیم نمود اما بسط تقوی
عبارت از قوت یافتن حروف بحسب ضرب آن در نفس
خودش و این بر سه نوع است اول ضرب باطن در باطن حروف
دویم ضرب ظاهر حروف در ظاهر حروف است سیم
ضرب باطن در ظاهر حروف است و ما جهت آسانی درک
مبتدی هر سه نوع را در اسم محمد ظاهر خواهیم کرد و چون خواستیم
م محمد را بسط تقوی کنیم بر نهج اول یعنی ضرب باطن در باطن
و طریقه‌اش آن است که میم محمد را ملاحظه نمودیم عددش چهل
بود در نفس خودش ضرب کردیم هزار و ششصد شد و از او خ
و غ حاصل شد پس ح را که ۸ بود در نفس خودش ضرب
نمودیم این شد ۶۴ از او د س حاصل شد باز از میم
خ و غ حاصل شد و از دال که در نفس خودش ضرب نمودیم
این شد ۱۶ و استنطاق نمود و ی حاصل شد پس

مجموع مستحصله از بسط تقوی محمد بعنوان ضرب باطن در باطن این
حاصل شد خ غ د س خ غ و ی اما چون خواستیم م محمد را
تقوی کنیم بعنوان ضرب ظاهر پس عدد ظاهر حروف را
در نفس خودش ضرب نمایند و مراد از ضرب عدد ظاهر در
ظاهر حروف آن است که مراتب آن را ملاحظه نمایند و هر
مرتبه را عدد اعتبار کنند و در نفس خودش ضرب نمایند
و مراتب ابجدی از این قرار است که الف در مرتبه اول است
یک عدد و ب در مرتبه دوم است دو عدد دارد ج در مرتبه سیم است
سه عدد دارد و بر این قیاس تا بت و ثخت که مراتب
نهایت عدد حروف است پس م محمد را ملاحظه نمودیم
که در مرتبه سیزدهم بود در نفس خودش ضرب کردیم این
شد ۱۶۹ استنطاق نمودیم این شد ط س ق پس
ح را که در مرتبه هشتم بود در نفس خودش ضرب کردیم
این شد ۶۴ و از وی دال و سین بیرون آمد و از میم دوم
نیز ط س ق حاصل شد و از دال که در مرتبه چهارم
بود چون در نفس خودش ضرب کردیم ۱۶ و از وی
و ی حاصل شد پس بسط تقوی ضرب ظاهر در
ظاهر محمد این شد ط س ق د س ط س ق و ی

حاصل شد

اما ضرب باطن در ظاهر یعنی عدد ابجدی را در مرتبه ابجدی ضرب نمایند
و طریقش این است که میم را که چهل است در مرتبه ابجدی که مقام
سیزدهم است ضرب کردیم این کنث پس ح را ملاحظه نمودیم
عدد ظاهری آن هشت است و باطنی او نیز هشت و این خود ظاهر است
و حرف ح در مرتبه احاد است عدد جمله اینها که باطن است با عدد
مرتبه اینها که ظاهر است هر دو یکی است بالتفاوت پس از ح
دس حاصل شد و از میم دوم بطریق مذکور کث حاصل شد
و از دال محمد دی حاصل شد و حروف ضرب باطن در ظاهر
این است که ک ث د س ک ث و ی پس بسط تضاعف
امّا بسط تضاعف عبارت از و چنانکه بوده است بحسب
اعداد که قایم است بدینها مثال خواستیم که محمد را بسط تضاعف
کنیم و از آن تحصیل حرف نمائیم اول میم را که چهل است تضاعف
کردیم هشتاد شد منطلق نمودیم ف شد و علی هذه القیاس پس حروف
حاصل از بسط تضاعف محمد این شد ف ه ی ف ح اما بسط
تکسیر عبارت است از تحصیل حرفی از حرف دیگر مثال
خواستیم که محمد را بسط تکسیری کنیم و از او حروف دیگر تحصیل نمائیم اول
محمد را گرفتیم از این قرار که عدد چهل است و از کوار است
میم نصف در نقش ک بود نوشتیم و ربعش ی بود پس ثمن

داشت هی بود نوشتیم حروف میم این شد ک ی هی پس سایر
حروف را بدین ضابطه عمل نمودیم این شد ک ی هی ح ب اک و هی د ب ا
اما بسط تمازج بدانکه بسط تمازج نیکوترین انواع بسط است و
تمازج از باب تفاعل است و بمعنی امتحان است در لغت مطلق
امّا اصطلاح ارباب جفر عبارت است از امتحان اسم طالب
با اسم مطلوب اعم از آنکه مطلوب از اسماء الله باشد یا غیر
آن از مطالب دنیوی و اخروی خلاصه که بسط تمازج عبارت است
از مزاج کردن اسم طالب و مطلوب هرچه باشد مثلاً
خواستیم که محمد را بسط تمازج نمائیم با مطلوب و اسم مطلوب مثلاً
علیم و علیم از اسماء الله است پس در همه جا اسم طالب باید
مقدم باشد بر اسم مطلوب در آنجا نظر بانکه مطلوب از اسماء
الله می باشد بنابراین اسم مطلوب را بر طالب مقدم داشتیم
چنین شد ع م ل ح ی م م د باز محمد را با جعفر امتحان کردیم و در
آنجا نظر بانکه مطلوب از اسماء الله نبود اسم طالب را
مقدم داشتیم چنین شد م ج ح ع م ف د ر اما دلیل تقدیم
اسم طالب بر مطلوب بر سه نوع است اول آنکه اسم مطلوب
هرگاه از اسماء الله باشد آن بحسب ذات مقدم است
دوم آنکه هر یک مقدم باشد دلیل قوت آن مقدم است

واحاطه نموده است دیگر برا ستیم انکه طریقه ادب نیست که
اسم مملوک بر اسم مالک مقدم باشد و باید دانست که
عامل را در عمل تطهیر و تطییب و تنظیف از جمله لوازم است
خصوص در وقتیکه خراج اسرار اسما الله باشد و همچنین در اعمال سعید
باید ساعت نیک و قمر زاید النور و نظرات نیکو بعملها مشغول شود
و اگر سرعت اجابت خواهد باید که قمر در برج ناری باشد که زودتر
اثر ظاهر خواهد شد و اگر ابطاء مطلب باشد قمر در برج ابی باشد و در
ساعت مبالغه بسیار باید نمود و شرایط عمل را کما ینبغی بجا اورد
چنانکه ائمه این فرموده اند والاصل فی الاعمال صلاح حال الکواکب
فی الاعمال سعیدة وفی النحسیة بالعکس خلاصه انکه لابد است هر کس
که خواهد باین اعمال عمل کند البته باید اجتناب نماید از نکاح مطلق
و نگاه داشتن زبان از یاوه گویی و کذب و [illegible] در تحصیل اکل
حلال و قطع نظر از حیوانات و با خلق بصداقت سلوک و رضا نمودن
و باذی حیوانات در مقام ناخوشی نبودن مگر کسی که قصد هلاک کرده باشد
باشد و از او ضرر متوهم باشد و باید که چون بعمل مشغول شود بر کف
دست خود بنویسد این ایه بلى قادرين على ان نسوى بنانه
و ذالک سر کشفت الیک فاحفظه عن الاغیار و از جمله
شرایط عمل بخورات لطیفه است در اعمال سعیده و بر عکس ان

بخورات خبیثه

بخورات خبیثه است در امور نحسیه و سایر ملزومات ان ما جاری انشاء الله
تعالی بر نهج ادمیسر کردد و مقصود و مطلوب حسب المرام بحصول
انجامد فصل در بیان عمل ابجد طبیعی و عزیزی و طریق استخراج ملائکه
و اعوان و قسم عزیمت و اسما الله تعالی و شرط دعوت قرائت
و طریق تصریف برنحوی که مراد برآید بر ضمایر این واضح باشد که طریق
عمل ابجد عددی و حرفی در کتب ائمه جفر بسیار واقع شده مثل جفر
جفر ادم و جواهر الالواح افلاطون و جفر خافیه که امام ناطق
جعفر ابن صادق جمع فرموده اند و مذکور است و فی الجمله اعمالی
که در طریق عارفین واقع است از ابجد حرفی و عددی بیرون
نیست و تمام بیان اعمال این دو ابجد مذکور است و نزد خاص و عام
اشتهار تمام وارد بنا بر این داعی عمل دو ابجد را در اینجا طرح نمودیم
تا بر مبتدی اسان باشد فلیطلبه الطالب من الکتب المذکوره وما
انا اشرع فی المقصود بعون الملک المعبود پس بدان ایدک الله
تعالی ایها الطالب که چون به ابجد عزیزی عمل کنی باید که اول
مدعا را به بینی که حیثیت او از زمام کنی چون زمام کردی یکی حرف
عزیزیه هر یک را از حروف زمام و چون عزیزیه را اگر فتی جدا گانه
نام ملائکه این عمل است بدین نوع که اگر حرف ضمام زوج است
جمع جمع ترکیب کن و اگر فرد است پنج پنج ترکیب کن و چون

ترکیب کردی کلمهٔ ئیل بر او بیفزای که مخصوص ملائکه است برای این
کلمات مرکبه الحاق کن که نام ملائکه این عمل است و چون
خواهی که اعوان این ملائکه را معلوم کنی و اسمهای ایشان را استخراج
کنی یک حرف ملائکه را که زمام نموده الحق به کلمه و یکبار تکسیر صدر و
موخر تا سطر اول که ضمام است همان اسم ملائکه است نهایت
سطر دویم که از صدر و موخر زمام حاصل شد بگیر پس اگر فرد است
پنج پنج و اگر زوج است ۴ ۴ ۴ بنوعی که در ملائکه کردی ترکیب کن
و در آخر این ترکیبات کلمهٔ یوش ملحق کن که اسماء اعوان
بیرون آید و اگرچه کلمهٔ که اسماء اعوان است یوش مصروف متداول
شد اما الحاق کلمهٔ یوش بهتر است و چون اسماء ملائکه و اعوان
بیرون آوردی پس استخراج اسماء الله تعالی و قسم عزیمت و طلسم
کن بدان طریق که اصل زمام تکسیر با حرف فا مفرده یعنی
آن حرفی که از دال الطلف شد الحد رسید خالص کن یعنی
مکرر از طرح نماید و غیر مکرر را که آن غیر مکرر را تکسیر کرده تا زمام
بدست آید اصل مقابله کن که اگر در تکسیر غلط واقع شده باشد
بر آن اطلاع یابی و آن را اصلاح و چون تکسیر زمام کردی یک حرف که
قلب آن دو از آن تکسیر است مراد از او از قطر آن تکسیر است
و آن زیاده از چهار نمی باشد اما قلب آن از دو و چهار احتمال

دارد و ترکیب کن که اسم اعظم است این دعوت را
قسم است بر ملائکه و اعوان و بعد از آن تمامی سطور تکسیر را
مکرر ترکیب کن چنانکه اگر زوج است چهار و چهار و اگر فرد است
پنج پنج پس چون ترکیب کردی به تحقیق که طلسم این
عمل است چون استخراج کردی پس به بین در سطور تکسیر و
ملاحظه کن که کدام طبع بر او غالب است هر طبعی که
بر او غالب است او را بآن طبع باید رسانید مثلاً اگر
بر جسم باید نوشت و در آتش گذاشت و اگر بادی غالب بود
بر چیزی باید نوشت و در هوا آویخت و اگر آبی غالب است
باید نوشت و در آب انداخت و اگر خاکی غالب است
او را بر چیزی باید نوشت و در خاک دفن کرد و این در صورت
عنصری است که طبع طالب یک عنصر باشد و اگر غیر این
باشد یکی را بعنصر طالب باید رسانید و یکی را بعنصر مطلوب رساند
و طلسمات مرکبه از سطور تکسیر مذکوره بعد سطور تکسیر باید
خواند و در حین خواندن در اعمال سعیده بخورات متعلقه
بزهره یا مشتری و کوکب سعد بسوزانند اما عمل کردن دعوت
بجهت عمل آن است که در سطور تکسیر لفظ کند اگر اسمی و مطابق
مطلوب باشد منصوباً یا مغلوباً یافت شود باید به دعوت

ان اسم مشغول شود و مداومت نماید چندانکه مراد بر آید و اگر چنانکه
اسمی از اسماء الله موافق مطلب باشد در ان لجه یافت
نشود از مسعود حروف ان لجه اسمیکه مطابق مطلوب بود
تحصیل نماید و بعد داخل زمام ان اسم را مداومت نماید
دخطاب کند لعجله جهة حصول مطلوب البته چون بدین
نوع مداومت نماید مقصود بر اید انشاء الله تعالی مثال ان
ذالک بدان ایدک الله سروج منه اتیا الطالب که چون خواهی
تسخیر دلها نمائی باید حلب القلوب را زمام کنی بدین
نوع ح ل ب ق ل و ب پس چون این زمام را لجه
لجه عزیزی خواستیم عمل نمائیم وازدایره اما طمطفش نبو چنکه
قبل از این گذشت ذکر نمودیم طالب و مطلوب این
حروف را مذکور چنین شد د ک ا ب ک ر ک ه ا
پس نظر بانکه این عزیزیه فردبود و بیح ترکیب کردیم
دکلمه براو افزودیم چنین شد د کا بکیل رکهاسل و
این دو اسم ملائکه حلب القلوب است بعد خواستیم
در نام اعوان حلب القلوب را استخراج نمائیم این
حروف عزیزیه را یکدفعه تکسیر کردیم بطریق صدر و مؤخر
چنین اد ه ک ا ک ا ر ا ب ک پس چون فرد بود و بیح

ترکیب کردیم و کلمه یوش باو ملحق نمودیم چنین شد اد هلکیوش
ا ب کیوش و این دو کلمه نام اعوان حلب القلوب است اکنون
بر سر استخراج طلسم عمل و عزیمت امدیم حروف حلب القلوب را
مفرد و جمع کردیم ح ل ب ا ل ق ل و ب د ک ا ب
ک ر ک ه ا و بعد از ان مکرر را انداختیم این شد ح ل ب
ا ق و د ک ر ه پس تکسیر کردیم انکه در نقطات شد
ح ه ل ج نمودیم این ا ر ل ق و بعد از ان خواستیم که اسم اعظم
ازاین تکسیر استخراج کنیم ابتدا دو سطر چهار حرف برداشتیم و تر
کیب کردیم ح ه ل ج و بعد از ان از اخر دو سطر چهارم و پنجم
چهار حرف جدا داشتیم این شد ا ر ل ق و این دو کلمه را که ترکیب
نمودیم این شد بدین نوع جهلج ارلوق این اسم اعظم این عمل است
و قسم است براین عمل و طریق تکسیر او ابدتین طریق است که نموده
شد با کم و زیاد پس خواستیم طلسم این عمل را استخراج نمائیم نظر به
انکه حروف زمام زوج بود نظر کردیم ح ل ب ا ق و د ک ر ه
ه ج ر ل ب د ا و ق تکسیر را ۴ کردیم چنین شد
ق ه و ج ا ر د ل ب ک ح ل ب ق و د ک ر ه ح ر ل ک ب د ا ق
ل ق ب ه ل و د ر ا ق ه و ج ا ر د ل ب ک ق ب ه لود ج را
ا ر ق ج ب د ه و ل ا ک ر ق ج ب د ه و ل ک ا و ل ه
ل ا و ل ه د ق ب ج ر د ق ب ج و ر ب

کلمات را طلسم العمل گویند و چون سطور شش است این کلمات
شش دفعه باید خواند و بخور باید سوخت و چون ملاحظه نمودیم که در
سطور تکسیر حروف الف غالب بود پس این عمل الفی است باید
در سنگ سفید پاکیزه تحصیل نمود و در وقتی که قمر در برج الفی باشد
و از نحوس خالی باشد و سعد باشد و ناقص النور نباشد و بد حال
نباشد این کلمات را که طلسم عمل گویند یعنی بر آن سنگ
نقش کند و عدد جلب القلوب [illegible] رجال و نساء را
موافق جمل کبیر که بدین نوع باشد ٣ ٢٣ ٢ ١٣١٣ ح ٢٢
٣ ١٣١ ع ٥ ج ا این عدد جمع او این است ٢٠٢٣ ٥ در
مربع ٣ در ٣ پر نماید و بر روی آن دیگران سنگ مذکور نقش
نموده و حروف تکسیر را تمام حرف حرف بر دور مربع مذکور
نقش کنند و در آب روان اندازد که جهت جلب القلوب
عموم خلایق نافع است و بی نظیر است و اگر جلب خاص
خواهد و جهت یکنفر باشد تغییر در عمل آن است که در اینجا جلب
قلوب را زمام ساختیم و عمل را تمام نمودیم و یکنفر با نفراد جلب
٢٢ ٢ زمام سازد و عمل را تمام سازد و بعد از تمام سنگ را
در آب اندازد که مطلوب برسانند که عمل تمام است و دیگر
بدانکه اصل عمل آن است که موافق مطلوب باشد یک اسم

با دو دو اسم از اسمای الهی تحصیل نموده لعدد جمل کبیر از هر روزه
مداومت نماید مثلاً جلب ٢٣ با ا قلوب بود از اسمهای الهی چند
اسم و اگر یک اسم مطابق آید بهتر و الله ١٢ اسم با ١٣ اسم
ببدل که هم عدد باشد و هر روزه بحال اسمها را لعدد جلب
القلوب بخواند که نافع است و دیگر بدانکه خطاب بر جمله
ارواح و ملائکه جهت حصول امر مذکور چنین باید کرد در حرارت
حاصل ایدات علله تعالی بسم الله الرحمن الرحیم عزمت علیکم
ایها الارواح العالیات الطاهرات الزکیات و ما ملائکه
رب العزت بالله الذی لا اله الا هو المقلب القلوب
و مبشر المطلوب و عزمت علیکم باد کابکئل و بار کهائیل
بالله و باسم المذکور المذبور فی اللوح المسطور و عزمت علیکم
و اقسم لکم بحق محلکم و مقامکم و ذکرکم و تسبیحکم و تهلیلکم و منامکم
عند الله تعالی ان تحروا الا اعوان و تحروهم با طاعتی و انجاح
حاجتی و ها ادهکیوش ادبکیوش یادکابکئیل یار کهائیل اقسم
علیکم بالله المقلب القلوب و بحق هذه الکلام جهلج ادلون ان
تامروا ادهکیوش ادبکیوش به تسخیر قلوب الخلایق و الناس
اجمعین من الرجال و النساء و الغلمان و الولدان و الانس
و الجان بل جلب قلوب جمیع الاکوان فی جمیع الاماکن و الد
بحق الله الرحمن الرحیم یا اهل هذه العمل من الارواح و الملا

والاعوان اعينوني بتسخير القلوب واخذ المطلوب وانصروني
واعينوني وكونوا اعواني وانصاري واحبائي وادركوني
في جميع الاحوال والازمان اجب يا دكابئيل ويا ركهائيل
سمعا مطيعا بحق جلبائيل وقودكائيل اجيبوني يا ايها الارواح
العاليات ويا ملائكة رب العزت ويا ايها الاعوان اجيبوني
واعينوني بتسخير قلوب الخلايق اجمعين بحق الاسم الاعظم
جهلج ارلو وبحق هذه الطلسم وهذه الكلمات جلبا قودك
ده هجرل كيدا وف قهوج اردا يك كهبر لودج لا ولك هرق
بيح اجيبوني يا الله المقلب القلوب الرحمن الرحيم يا معشر
الاعوان ادهكتيوش اربكيوش ان لم تجيبوني بحصول
مرادي فسلط الله تعالى عليكم يا دكائيل يا ركهائيل بايديهم
شواظ من نار ونحاس فلا تنتصران يضربون وجوهكم
وادبارکم ويدعونكم الى النار فان اجبتم فبشركم الله تعالى
يوم القيمة الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة بارك الله عليكم
بحق هذا الكلام اجيبوني حصول المرام العجل ٣ الساعة ٣
الوحا ٣ اجيبوا داعي الله ٣ بار بعد اجيبوا يوم ينادي
المناد من مكان قريب يوم يسمعون الصيحة بالحق ذلك
يوم الخروج اجيبوني يا ايها الارواح الطاهرات بحصول
مرادي وانجاح حاجتي اعينوني يا ملائكة رب العزة

واستجابة

واستجابة دعائي وتبليغ مرادي الى بحق الله رب العالمين
و هر چند مبالغه بیشتر در خطاب ارواح و ملائکه و اعوان خواهد شد سود مند
خواهد بود ان شاء الله تعالی اما بسط در عمل ترفع و طریق استخراج ملائکه
و اعوان و طلسم عزیمت و سایر متعلقات بدان ایدک الله تعالی
الی ما المطلوب الطالب چون خواهی ترقی کنی از درجه شغل در جه
علوی عاملان او اجله باید عمل کنی به بسط ترفع و طریق آن است
که عدد را زمام کنی و آن زمام را بسط ترفع کنی اگر حروف زوج است
عدد و اگر فرد است ۵۵ حروفیکه از بسط ترفع آن زمام حاصل آید
ترکیب کرده و کلمه ایل بدان ملحق نموده ملائکه آن عمل است
و چون خواهی اعوان ملائکه را بیرون آری حروف ملائکه را
بی کلمه ایل و بی یابی هر حروف ازان حروف هر حرف چه مناسب است
و مقوی است بحسب طبیعت یعنی حروف عزیزیه که
دایره الطمطم بتقریب ام در جه بر دو نشسته میشود حروف
عزیزیه ملائکه را بگیرد بر نهج مذکور ترکیب کرده کلمه یوش لاحق
کنی زمام اعوان آن عمل بیرون آید اما استخراج قسم از اعوان
ملک و ارواح چنان است که اصل زمام را باید گرفت
و ترکیب کرد قسم شود ردایف نوع قسم از جمله نوادر است و کوت
تمام دارد اما استخراج طلسم چنان که عمل بسط عزیزی گذشت

اما خوبه سهولت درک مبتدی با سم محمد دراین عمل مثالے میاریم
تا کمال وضوح بہم رسد مثال ذالک هکذی م ح م د ن ف
ال ر ف ع ط ذ ال ع ذ ط همین حروف را بسط ترفع
عددی نمودیم یعنی هر حرفی را از مرتبه خود یک مرتبه ترقی
دادیم یعنی آحاد را بعشرات و عشرات را بمات و مات را
بالوف بردیم چنین شد ت ف ت م غ غ غ
غ غ غ س ی ش غ غ ض ذ ن س ی
ش ذ ع ن بعد ازان همین حروف را خالص نمودیم
یعنی مکررات او را حذف نمودیم غیر مکرر ان بهمین طور بدین نوع
شد ت ف م غ س ی ش ذ ض ن ع و چون
این حروف فرد بود ده خلص نمودیم ه از بسط ترفع زمان حاصل
آمده بود پس ده ترکیب نمودیم این شد تفمغ سی شذضنعل
عائیل این اسماء ملائکه عمل بسط ترفع است چون این حروف
ملائکه را این است ت ف م غ س ق ش ذ ض
ع ن بسط عزیزی کنیم یعنی هر درجه او را از دایره اعظم عشر
بیرون میاوریم چنین شد س ی ن ظ ع ط ت ث
خ م س پس مفرد بود ده ترکیب کردیم و کلمه یوش
افزودیم این شد تصعطیعوش طتثذ ضمیوش سیوش
و این اسماء اعوان بود و چون خواهیم استخراج قسم عالم

زمام عنصر را م ح م د ن ف ال ر ف ع ط و
ال ع ن ط بود بابسط حروف و بسط ترفع را این است
بعد از حذف مکررات ت ف م غ س ی ش
ص ن ظ ع ط ت ذ ض م س پس مجموع را
بنوعی نوشتیم چنین شد م ح ک ذ و ال ر ف
ع ط و ال ع ن ط ت ف م غ س ی
ش ص ن ظ ط ت ذ ض م س بعد ازان
مکررات را حذف نمودیم و غیر مکرر را نوشتیم این شد م ح ن
ذ و ال ر ف ع ط ن ت غ س ی ش خ
ن ص ظ ط ت بعد ازان او تا دو این حروف را
نوشتیم یعنی حرف اول و دهم و سادوم نوشتیم این شد
هنام ذ ل ط باز حرف اول و دهم و سادوم را نوشتیم
این شد ط غ ش ص بعد ازان دیدیم سه حرف
باقی ماند د ت م بود نوشتیم مجموع این شد م ن
ل ع ط غ ش ص م چون فرد بود ده کردن ترکیب
کردیم این شد منذلطعه غشصم این کلمات قسم شد
واستخراج طلسم این عمل هم از حروف محمد ذ و ل
ن ر ف ع ط ف ال ع ن ط و حروف بسط.

زفغش باید کرد بنوعی که در عمل بسط عزیزی گذشت بعد تکسیر باید
کرد این حروف را تا زمام را یابد و حروف ازا ترکیب کرده طلسم
ساخت و بعد سطور تکسیر باید خواند و به طبعی که مناسب است
باید رسانید اما بقیه احوال و متعلقات این عمل چنان است
که در عمل بسط عزیزی گذشت و باید حروف خالص محمد ذق
ال رفعه والعز خالص حروف بسط ترفع عمل مذکور زمام
نمودیم و تکسیر کردیم از این قرار شد م ح م د ذ و ال
ر ف ع هه ذ ت غ س ی ش ف ف ل لعوارض
همین حروف تکسیر صدر و مؤخر نمودیم و نظر بانکه زمام زمام
حروف ال فرد است ۵۵ ترکیب نمودیم چنین شد

محمد ذق الرفع هزلغس یستضن نمنخس
دیدنسو غانزی صفع عنقمه فرحوش
لدلبنا دعنو دعشنغ فذما هه نصتق د
حلرنس شوزعل سحندغ رفندض مساطح اشاد
زهعضل ذستحق نزدغ غهدشش النوفی
فرتمش عذضل لعصهذ دعشر ماتنر
وحفف یلفعح حنوهد بذلعا شمس
رسلیم فتغاح عفتود هنز د ورزذین

سهلدم دقشض عفاح خدارع رعیضف
شتهف لودم و این استخراج قسم این عمل است
و نظر بانکه سطور دوازده سطر است دوازده مرتبه باید خوانده
شود و این عمل نظر بانکه حروف آتشی و خاکی غالب است
باید با تش فلک هر دو برساند اما نظر تطریق و خطاب
برارواح و املاک و اعوان بدین نهج باید کرد تا مراد است
حاصل بسم الله الرحمن الرحیم عزمت علیکم ایها الارواح
العلویات الطاهرات الزاکیات بحق الهیاه والحکم
و بحق اسماء الله العظام و اقسمت علیکم یا ملائکه رب العزة یا تقمغائیل
و یا شفذقائیل و یا غائیل بحق الله الذی لا اله الا هو الرفیع العزیز
الذی رفع السماء بغیر عمد ترونها ان تجیبونی و تعینونی بحصول
مرادی و مطلوبی من الرفعه والعزه والاقبال بامر الله الملک المتعال
المتعال یا تقمغائیل و یا شفذنائیل و یا حائیل اجیبونی
سمیعاً مطیعاً ناصراً معیناً و اقسمت علیکم بحق الله
و بحق اسماء الله العظام الکرام ان تروا بجامع خیلکم و انتم حکم
و اشیاعکم الاحسنو لاعوان الاعوان [illegible] دیدنسولوس
غاطزبوشن صفعیوش و سحرادهم [illegible] بحیث
یکونون معینی و ناصری فی جمیع ما ارید من الترفع والتعزز

بحُبُّ العاجلة والآجلة یا ایها الارواح العالیات وملائکه
رب العزة یا ایها الاعوان اجیبونی واعینونی بحق ارتفع
ارتفع العزة والعلا عاجلة واجلة وکونوا احبابی وانصاری
واعوانی فی جمیع احوالی واعمالی یا ایها الارواح العالیات
ویا ملائکة هذا العمل یا ایها الاعوان اجیبونی واعینونی سمیعاً
مطیعاً بحق هذه الطلسمات والکلمات الطیبات تخذ
والرفع هر نفس بشف غضحش ویذسوف تز رهفع
عنقمد خرحزش لدتیار غسو وعشغ خذماه بفتد وحزش
شوذ عل سحندغ رفذض میاه هشاری دمعضل فی تحق
فروغ عهد شرانوبا حزتمش عذضل لعضهد وعشر ما تنزد
دحف یفعح ضوهزرند لعاشمر ریلم قشغاح عضتو دمترد
درزین سلام دقتنض خعاح خذارغ رعیض شستهف
لودم یا ایها الملکین والتابعین علی حصول مرادی وانجاح
حاجتی وارتفاعی بحب العز والعلی وقضاء حاجتی فی الدین
والدنیا اجیبوا داعی الله اجیبوا بحق الله اعینونی بحصول مرادی
من الترفع والاعزاز عاجلة واجلة ایها الاعوان محمختیوش
ویذسویوش غاتزیوش رهفعیوش اجیبونی واعینونی
واجلبوا قلوب الخلایق اجمعین لقضاء حاجاتی وکفایت

مهماتی من الترفع

مهماتی من الترفع والتعزز وحصول القبول والعلی من الاحرت
والاولی اعینونی اجمعین لحصول مرادی فی الدنیا والدین
بحق الله رب العالمین یا ایها الاعوان ان لم تجیبونی فسلط
الله علیکم هذا الملائکه یا تغمغاسل و یا تضذنایل و یا عانیل
بایدیهم شواظ من نار ونحاس فلا تنتصران یضربون وجوهکم
وادبارکم ویسرعونکم الی النار وان اجبتمونی فبشر الله تعالی
یوم القیامة ان لا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة بارک
علیکم اجیبونی واعینونی واسرعوا الی قضاء حاجاتی وکفایت
مهماتی اجیبونی الثالث عشر الصلاة عدد العمل ۳ بار الوحا ۲ بار
اجیبونی اجمعین ورحمة الله رب العالمین اما کتابت تمایم
دلقضا رب را جهة الفت ومحبت ودفع دشمن الاثنی
لغایت معتبر نوشته اند وطریق عمل این کتابت چنان است
که در ضابطه کتابت ترفع گذشت واما کتابت نواخر را جهة
الفت واخوان ومحبوب بودن در دل خلق واخذ فواید
ودیوان لغایت معتبر نوشته اند تخلف ندارد وصورت
حال این کتابت وطریق تصریف چنان است که در کتابت
عزیزی گذشت واما کتابت تقوی را جهت قوت حاصل
وحصول احوال وبیرون آمدن از ضعف وبی رونق

کار و بار که برونق اید و رفع پایه قوت طالع و رسیدن بقوت
طالع و از جهت حشمت و جاه و افزونی اعزاز اعمال تمام
دارد و بسط نموده اند و معمول ائمه این فن است و تصریف
عملش مطابق است بالتصریف عمل بسط ترفع که سابق ازین
گذشت اما بسط تضاعف جهت زیادتی علم و حکمت و شوکت
و غلبه کردن بر اعدا و قوت در استیلا صدق تمام دارد و رسوم
ملک کلام و طریق تکمیلش در اعمال سابق گذشت و اما بسط
تکسیر بجهت استخراج احوال آتیه است چنانکه بعد ازین در
استنباط احوال آتیه است ذکر این مقال خواهیم کرد ان شاء الله
تعالی تنبیه بر طالبان سرایر الهی و کاشفان رموز نامتناهی
مخفی و مستور نماند و هر یک نماند که هر یکی ازین انواع البسط
مذکور را میتوانند بود بمیزان سفر ادم علیه السلام عمل کرد یعنی اسما
طالب و مطلوب و طالع و صاحب طالع و قمر و منزل قمر و روز
و صاحب روز و صاحب روز و ساعت و صاحب ساعت و سایر متعلق
که مبنی بر عمل سفر است یکی از انواع البسط مذکور را بسط کنیم
و توضیح ان در سفر ادم معمول است عمل نمائیم چرا که سفر ادم هم
چنانکه بمیزان بسط عددی بیان بمیزان جمیع نوع از انواع
البسط مصروف است و عمل کرده اند ان بود معنی کلام

ابن فن که گفته اند سفر ادم میزان اعمال کل است والله اعلم
و احکم و اما در عمل بسط تمازج و این عمل بغایت قوی و نهایت
اعتبار دارد و طریق او ان است که بدانی مطلوب تو چیست
و ان در کدام اسم از اسما الله یافت میشود مثلاً اگر مطلوب تو
تحصیل علم است علیم اگر تحصیل مال است غنی اگر تحصیل عزت است
عزیز اگر ترقی احوال است رفیع اگر بزرگی است جلیل و اگر
غرض تو قهر اعداست قهار و اگر مدعا بر سبب تبدیل ضرر است
بر اعدا ضار و علی هذا القیاس فرب بر المطالب پس چون
اسم مطلوب را گرفتی خراج کن اسم خود را با ان اسم لیکن
ابتدا کن با اسم مطلوب نظر بانکه مطلوب الهی باشد تقدیم
ان ضرور است و اگر چنانکه در خراج کردن اسمین حروف
یک اسم کمتر باشد حروف ان اسم کمتر را مکرر کنی تا مساوی
شود مثلاً خواستیم که خدا کرم را با غنی خراج کنیم خدا کرم
شش حرف بود و غنی ۳ حرف چنین شد غ خ ن
د ی ا ل ک غ ن ر ی م پس دو بار غنی را با اسم خدا
کرم خراج کردیم که انهم شش حرف شد تتمه ازین قرار است
و چون دو اسم را خراج کردیم و از هر دو اسم که حاصل
شد به توالی نوشتیم یک سطر شد انرا زمام گویند العدد ان

ان سطر زمام را تکسیر باید نمود صدر و موخر تا صدری که زمام حاصل شود

وان سطر زمام اخر را نباید نوشت چون چنین کردی سطری که در

اخر است سطر ما فوق او را دیگر اگر فرد است ٥٥ و اگر زوج است

ها عا ترکیب کن و کلمه اسل بان ملحق کن که اسم ملائکه این

عمل است و چون خواهی که خلیفه بیرون اری که خلیفه سید

اعوان است پس بگیر حروف اول و اخر سطر را که عبارت است

از سطر اول و حروف اول و اخر سطر اخر را و ترکیب کن و کلمه

طلیش با و ملحق کن که اسم خلیفه اعوان این عمل است اما اسم

اعوان از حروف صدر و موخر ان تکسیر حاصل اید اما استخراج

قسم باید حروف سطر زمام را بسط حرفی نماید یعنی حروف ملفوظ کنند

بعد از آن ازان حروف او تا دا او را بر دارند و ترکیب نمایند که

آن اسم او تاد حاصل شود قسمت اما استخراج طلسم اگر

فرد است ٥٥ و اگر زوج است عا عا ترکیب نماید کل حروف

تکسیر را که طلسم العمل است و این خالطه در سایر مرکب است

و ممازج مرعی است مثال در اسم غنی و خدا کرم پس چون

خدا کرم طالب و غنی مطلوب ممزاج نمودیم و نوشتیم بدین نوع

شده نموده است ~~غ غ ن د ی اغ ل ن د ی~~

غ غ خ ن د ی اغ ل ن د ی م بعد مابین را تکسیر

کردیم چنین شد

غ خ ن د ی اغ ل ن د ی م د غ ی خ د

ت ن د ل ی غ ا ا د غ خ ی ع ل خ د

ر ن ن ن ان د ر ع د غ خ ی ل ی

ی ن ل ا ی ن ح د ع ر د غ غ ی د

ن ر ل ع ا د ی خ ن ن غ خ ی ی ی

د د ن ا ر ل غ غ ن ل غ ر خ ا ی ن ی

د د د غ د ن ی ل ن غ ی ر ا خ خ

د ا غ ر د ی ن غ ی ن ل ل خ ن د

ی ا غ غ ن ر ی د د ل ع خ ر ن ن

د غ ی غ ا ا د غ ی ی غ خ د ر ن ن

ن ا د ت غ ر د ل خ ی غ ی ی ن غ ا ی

د خ ن ل غ د ر ر ی د ن غ ع ل ا ن

ی ح ذ د ر ح ی د ن ن ا غ ل غ

پس فاعل این عمل بدانست که چگونه مثال او را در اسم

محمد و علیم که محمد طالب و علیم مطلوب ممزاج کردیم و نوشتیم

بدین نوع شده نموده است ع م ل ح ی م م د د

ع م م م ل ی ح ح د ع ع	ع ل ی م م ح م د
ل م م م م ح م د م ع ل ع	د ع م ل ح ی م م
تکسیر شد چنین شد	م د ع ع ل ی م ح ل
	ل م ح د م ع ح م
	م ل ی م ع ح م د

پس چون سطر ثالث را که مافوق سطر اخر است ترکیب کردیم
و کلمه ایل بدان ملحق نمودیم دو اسم حاصل شد حدلیع سیل
لمم مم سیل پس این ملائکه این عمل است بعد ازان بدستوری
که گفته اسم خلیفه بیرون اوردیم عدد ح طیش بعد بدستوری
که گفته قسم حاصل نمودیم چنین شد عملج بمجد و بعد ازان طلسم
عمل ساختیم چنین عملج بمجد دعمج ملیع حدلیع لمم مم محمد ملیع اما طریق
تصریف و خطاب بر عمله واقعه این عمل مناسب است
با عمل که سابق بر این گذشت و باید که بدعوت اسم علیم مشغول
شود و ابتداء از روز یکشنبه نموده که در شنبه تمام شود که یک هفته
باشد و هر روز محمد را در علیم ضرب کرده و انچه حاصل شود را از
صاحب یوم ضرب نماید انچه حاصل شود علیم را هر روز بهمان
عدد باید خواند و اسمای ملائکه و اعوان و خلیفه و قسم طلسم عمل
باید مجموع را خواند و عزیمت را روزی سه مرتبه بخواند و بخور
مناسب بسوزاند و خطاب بر موکلان نماید بدستوری که در
عزیمت سابق بر این گذشت و طلسم العمل را باید که حروف
انرا ملاحظه نموده که طبع هر دو غالب است از عناصر اربع
باید نوشت و هر روزه با آن مرکز رسانید نهایت در هر روز
به ترتیب صاحب انروز باید نوشت و بمرکز رسانید و بهم

روز این اسمها را که مطلوب است بهمان عدد که گفته
شد باید بخواند تا یک هفته و اگر احیانا یک هفته مراد حاصل
نشد تا دو هفته این عمل نماید که ان شاء الله تعالی البته مراد و مقصود
حاصل شود و بزرگان بسیار و طالبان بی شمار ازین فائده
فایده کلی و منافع زیاد یافته اند اما در اعمال قهریه و در اعمال
ضاره اسم اعدا و اسم مدعی را که مطلب خود را ازان مهیا شد
باید با اسمای مناسب مزاج نماید و عمل را با تمام رسانید
که ان شاء الله تعالی مطلب حسب المرام مقصود حاصل است
تمام شد خاتمه در بیان استخراج احوال الفبه و استکشاف
رموز خفیه و این نوع با نواع و اقسام مختلف است
و معتمد بر این دقایق این فن است و هر طایفه بنوعی
خاص و استخراج نموده اند و لطایف و دقایق است
فرموده اند و ما انچه اخلاص الخاص است و اعتماد را
شاید ذکر خواهیم نمود بر وجه که کمال فصول و غرابت

فتوح و دست بسته انشاء الله نوع اول رین بست که از حصول
خمسه عبارت است از اسم و لقب و کنیت و طالع
و صاحب طالع استخراج احوال نمایند و طریق این است
که اصول خمسه را تکسیر کرده بطریق صدر و مؤخر چندانکه
زمام باز آید بعد از آن حروف صدر را از آن استخراج
کرده در سطر دیگر تکسیر نماید تا انهم زمامش باز آید و بعد از آن
حروف مؤخر تکسیر اول را در سطر ~~اول~~ دیگر گذاشته و تکسیر نماید
تا زمام انهم باز آید پس جهت آسانی درک مبتدی طریق صدر
و مؤخر را گرفتن و طریقه تکسیر از آباد نمائیم در اسم محمد تا دانسته
باشی و غلط نمائی که عمل تمام و خاص است بدین طریق
بتوفیق الله تعالی طریقه تکسیر حروف صدر

مح	م	د
د	مم	ح
ح	د	مم

م	د	ح
ح	م	د
د	ح	م

د	ح	م
م	د	ح
ح	م	د

پس چون بطریق مذکور اصول خمسه را صدر گرفته

و تکسیر نمود در تکسیرات مرور و تأمل نماید که چه حاصل شده
آنچه حاصل شده حکایت کند از گذشته و آینده منصوبا و مشغولا
و چون این مقدمه معلوم شد الکنون بدانکه ائمه این فن را
در تشخیص احکام از گذشته و آینده از صدر و مؤخرات منصوبات
و مقلوبات سخنان زیبا است و توجیهات آن بدان نهج است
که هر کلمه را که از صدور حاصل شد متعلق با حوال گذشته
طالب است و هر چه از مؤخرات حاصل شود دلالت
بر احوال زمان آینده سائل نماید الحق این سخن از سمت
مستحسن و مزید تصور بر آن حکمی نیست رحمة الله قائلند
و کاشفه و بعضی دیگر بر آنند که مجموع کلمات مستحصله
صدور و مؤخرات بر نهج مقلوبات متعلق بزمان گذشته
سائل است و این قول نیز خالی از صواب نیست
و وضوح تمام دارد که هر کلمه را که مقلوب است اشارت
بر گذشته سائل می کند و هر کلمه که مفرد است اشارت

مستحسن

باینده سائل می‌کند نوع دیگر آن است که اسم مطلب سائل را
بسط حرفی کنند و باز از آن حروفی که از بسط حرفی حاصل شده وف
باز بسط حرفی کنند تا هفت مرتبه و از هفت تجاوز نکند
چون اسمی را با مطلب هفت مرتبه بسط حرفی نمودند
حروفی که از بسط مذکور حاصل شده خالص نموده غیر مکرر
آن را تکسیر نمایند تا زمام حاصل شود پس در سطور تکسیر ملاحظه
نمایند و ببینند که چه کلمه حاصل می‌شود که البته از حال و اطوار
سائل حکایت کند و بعضی دیگر همان هفت مرتبه را
بدان تخلیص و تکسیر ملاحظه می‌نمایند و طلب جواب
میکنند اما اگر هر دو طریقه را بجای آورند و در هر دو موضع
تأمل نمایند اتم و انفع خواهد بود و بعضی دیگر اسم
سائل را به تنهائی بدان مطلب بسط می‌کنند و استنتاج
جواب میکنند نوع دیگر از استنتاج کیفیت احوال
آن است که احوال بیمار را از آن معلوم کنی و طریقه

او آن

او آن است که از بیمار لفظی بپرسند هر چه گوید آن کلمه را با اسم او
و طالع وقت بسط تکسیر نمایند و از آنجا حروف تحصیل کنند و ببینند
که در آن حروف چه طبع غالب است هر طبعی که غالب باشد
بیمار را مرض از آن طبع حاصل شده است و این از جمله غرایب است
و اعتبار تمام دارد و اطبای حاذق از شفقت و رحمتی که دارند در
تشخیص مرض دارند زیرا که تعیین مرض بغایت مشکل است
و در آن اختلاف کرده‌اند و این نوع استخراج از جمله نوادر است
جهت آنکه مبنی بر حکمت عظیمه است پس چون مادهٔ مرض
معلوم شد علاج آسان شود چنانکه گفته‌اند انما العلاج الارخ
مادت المرض بأضدادها نوع دیگر از استنباط از بسط عددی است
چنانچه اسم سائل را با هفت مرتبه بسط عددی کنند و بر طریقه‌ای که در
بسط حرفی بیان نمودیم استحصال کیفیت احوال نمایند
نوع دیگر از استکشاف احوال آینده است چنانکه حسین ابن
منصور حلاج که مشهور به حلاج بغایت معتبر داشته‌اند و طریق

چنان است که سؤال را با طالع وقت و اوتاد طالع جمع
نمایند و مجموع را بسط تکسیر نمایند یعنی کسور تسعه بگیرند و
حروفی را از کسور تسعه حاصل شود جمع کرده و خالص ساخته
مکرر آن را در یک سطر نمایند پس تکسیر صدر و مؤخر نمایند تا زمام
باز آید پس نگاه کنند که در سطور تکسیر کلمه جواب مستخرج تواند
بود نسبت سؤال بدان آید البته اما اصل آن است که جواب
مطابق سؤال باشد یعنی عربی را عربی و فارسی را فارسی جواب
شود و بغیر آنچه گفتیم میتواند شد لیکن حصول مطابق اولی است
و ما بسط کسور را از میم محمد باز نمائیم نصف ربع خمس
خمس عشر ثلث سدس سبع تسع ثمن نوع
دیگر آن است که اسم سائل را با اسم مدعای سائل یعنی که
مطلب او باشد مزاج کرده بعد از آن آن سطر را با طالع
وقت و صاحب طالع و صاحب ساعت سؤال مزاج
نموده و حروف مجموع را تکسیر نموده تکسیر صدر و مؤخر

نمایند تا زمام

نمایند تا زمام باز آید پس در سطور تکسیر نظر کنند که اسم جواب
مطابق سؤال بیرون آید و بعضی دیگر برآنند که اسم یوم
و صاحب یوم را نیز داخل نموده مزاج کرده و بعد تکسیر نمایند
و از تکسیر آن استنباط جواب نمایند و بعضی دیگر همان اسم سائل را
و اسم مدعا را به تنهائی با هم مزاج کرده و آن حروف را از هم
ساخته تکسیر صدر و مؤخر کرده و از آن تکسیر استنباط جواب کنند
نوع دیگر آن است که طالب را با مطلوب مزاج کرده و آن
سطر را با طالع وقت صاحب طالع نیز مزاج کرده و آن
مجموع را تکسیر کرده تا زمام را باز آید پس در سطور تکسیر نظر کرده
جواب مطابق سؤال شاخی بیرون آید نوع دیگر از استنباط
آن است که اسم طالب را به بسط صد و هشت نوعی بسط
کرده و بعد بسط آن اسم را با حروف مستحصله از آن بسط خالص
ساخته تکسیر کنند که ۱۴۴ صفحه تکسیر حاصل شود که جمیع احوال
سائل را از گذشته و آینده از خیر و شر و نفع و ضرر دینی و عقبی و متداعی

و شبهها با کلام معلوم شود و کامل ترین وجوه استخراج همین است
و مجموع معلومات استخراج جفریه همین است و هر که درین نوع
استخراج را نیکو حطاب در این علم کامل و مکمل و بر احوال جمیع
اشیاء واقف خواهد شد ان شاء الله تعالی و معارف را این مقدار
استبصار در این فن کافی است فلیطلب الباقی من الریاضات
والمجاهدات والمشاهدات اوراق العارفین والاصول المنقوله
من الانبیاء والائمه المجتهد اهل الیقین اما سؤال از جفر جامع بعد از انکه
از جفر جامع که موسوم است به جفر مبارک احوال افراد انسانی
واز ماضی و مستقبل میتوان دانست بدین طریق که در صفحه که
اسم شخص جلوه یافته شود حروف ملفوظی و ملبوبی و مسروری
ان صفحه را استخراج نمایند و جدا جدا بنویسند بعد از ان حرف
از قسم ملفوظی و حرف دویم از ملبوبی و حرف سیم از مسروری
برگیرند و در یکی بنویسند و ترکیب کرده و بضابطه او بتمنع اعراب
نمایند و ام چنین باز یک حرف از ملفوظی و یک حرف از ملبوبی و یک

حرف از مسروری برگیرند و در یکی بنویسند و ترکیب کنند و اعراب
نمایند بهمین ضابطه تا تمام شود و تمام حروف حاصله را ترکیب شود
که از این حروف استنتاج جواب می شود و هر گاه حروف مستحصله
و کلمه را از ابتدای صفحه تا موضع اسم سطری نمایند و ان سطر را مستحصله
و کلمه را از موضع اسم الی اخر صفحه تمام منقوطه تکسیر صدر و مؤخر نمایند
و جوابها که از این تکسیر حاصل آید دلیل است بر زمان آینده سائل
و صحیح است و حروف ملفوظی ان است که در لفظ سه حرف
باشد و ان سه ۱۰ حرف است از اینقرار است و نموده می شود

ا ج د ذ س ش ص ض ع غ ق ك ل

وحروف ملبوبی ان است که در حرف سه حرف باشد و حرف
اول و اخرش یکی باشد و ان سه است هذا م ن و بس
حرف مسروری آنست که در لفظ دو حرف باشد و ان
دوازده حرف است و این است ب ت ث
ح خ ر ز ط ظ ف ه ی ی نوع دیگران است

اول سئوال را بحرف مقطعه بنویسد بعد از آن آن را از مکرر
خالص نموده و غیر مکرر را نیز بنویسد و همان حروف غیر مکرر
سئوال را سطری نماید بعد از آن همان سطر ملفوظی را باز
خالص نموده مکرر را نیز حرف نماید بعد از آن غیر مکرر را نیز تکسیر
نماید تا زمام باز آید و سطر تکسیر صدر و مؤخر جواب شافی مطابق
سئوال حاصل شود منصوبا و معلوما نوع دیگر آن است که حروف
سئوال را ملفوظی نماید بعد از آن خالص نماید بعد از آن بین
سطر خالص را هر حرفی که دارد ملفوظی و ملبوسی و مسروری او را
جدا نماید بعد از آن یک حرف از ملفوظی و یکی از ملبوسی و یکی
از مسروری بنویسد بهمین ضابطه تا تمام شود بعد از آن همان
سطر را تکسیر صدر و مؤخر نماید تا زمام باز آید که از سطور تکسیر
جواب شافی حاصل شود منصوبا و معلوما نوع دیگر آن است
که اول عدد سئوال را بردارد و بعد آنچه عدد سئوال شود
بفارسی به حرف قطعه بنویسد و عدد آن را نیز بگیرند بعد

هردو عدد

هر دو عدد را با هم ضم نماید آنچه شود آن را نیز هم عدد بگیرد بعد این
سه عدد را جمع نموده آنچه شود بحرف بر دو حروف او را
ملفوظ کنند و عدد آن ملفوظ را آنچه شود با آن سه عدد جمع
نموده آنچه شود بحرف بر دو حروفی که از مجموع حاصل شد مکرر
آن را حذف نمایند و غیر مکرر را نیز سطری سازد و بعد از آن سطر را
با سطر سئوال مزاج دهد و بنابر اول ابتدا بحرف سئوال نماید
تا یک سطر حاصل شود و آن سطر را تکسیر نماید تا زمام باز آید
پس در سطور تکسیر البته جواب شافی حاصل شود و اگر خواهد که
همین حروف تکسیر را اول هفت هفت طرح نماید و حرف
هفتم را بنویسد یعنی حرف اول را ننویسد بعد از آن شش حرف
طرح کند بهمین ضابطه بعد از آن دوازده ۱۰۲۰ طرح کند
بهمین ضابطه و این حروف خاصه را نظیره دهند بدستوری که
گفته شد و اگر خواهد که بهتر شود همان سطر آخر را که زمام
از آن حاصل خواهد شد نظیره انطی نماید بعد از آن همان

نظیره را لفظاً اوّل تمنع نماید و بعد از ان ما[illegible] نظیره را نظیره
ابتثی نماید که البته از سطور تکسر و از سطور نظایر جواب حاصل
خواهد شد مطابق سئوال در کلام غیبیان

ای طالب علم سرّ اسرار — گویم بتو رمز گوش میدار
گویم سخنی چنانکه دانی — اما بتوای رفیق جانی
گویم سخنی چه گل شگفته — وز خار رمی لفان نهفته
گر طالب صادقی درین راه — میباش ز سرّ حرف آگاه
بنویس سئوال با کم و بیش — زاینده و از گذشته خویش
اول عدد حروف بردار — انگاه بفارسی بنطق آر
پس هر دو عدد بیکدگر ضم — گردی چه نمود کشف مبهم
خواهی بیابی ره حصولش — یک سطر ازین بیفشانش
از نصف سئوال استوا کن — وانگاه بعد جات ره جوی
ملفوظ حرف را عدد گیر — وز بعد عدد حروف بر گیر
تا باب زمام باب اوّل — گردیم تو را بحق محوّل

گر ز سیمان او بکوشی — وز نام اوش بجان بپوشی
از بعد شه سریر لولاک — لولاک لما خلقت الافلاک
محبوب امام پیشوا را — سر دفتر کشور صفا را
یعنی که پس الف بدلخواه — تو نقش جهان کعب را خواه
اید چه زمام او مطابق — لاشک و مطلبت ناطق
اما طلقه این نظم آن است که اول سئوال بحرف مقطع بنویسد
و بعد از ان موافق جمل کبیر حروف سئوال را عدد دیگر پس عدد
سئوال آنچه شود بفارسی منطق نماید و حروفی که از ان استنطاق
فارسی حاصل شده عدد بگیر و پس عدد حروف فارسی را با عدد
حروف سئوال باهم جمع نماید آنچه شود انرا نیز بفارسی منطق
نماید و حروفی که ازین حاصل شده با مجموع حروفی که از سئوال
مستفاد حاصل شده تمامی را یک سطر نماید و مکرر انرا وضع نموده
غیر مکرر را نیز یک سطر نماید بعد از ان سطر را نصف نماید و نصف
استوا را که غرض از نصفه سئوال باشد جدا نماید و حروف انرا
تمام ملفوظ نماید وان حروف را بعد عدد بگیر و پس عددش

عدد نش انچه شود انرا نیز منطق نماید و داخل حروف مذکوره
یک سطر تمام زمام سازد و تکسیر نماید بعد که تکسیر نمود حروف
اول تکسیر را بنویسد بعد شش حرف طرح نماید حرف هفتم را
بنویسد و هم چنین بنویسد تا اخر تکسیر که البته جواب شافی
حاصل خواهد شد و نصف اخر سؤال بعین قاعده عمل نماید
از انهم جواب حاصل خواهد شد سخن مطابق سؤال
تخلف ندارد اما طریقه دیگر که مثال نموده میشود این است

اح م د ب ن م ر ع م د ر س ال ط ذ
ا د ص د و ش ص ت ن ط ح ال ش
ب ج ن و ع خ ا ط د ب و د پس عدد
سؤال استنطاق نمودیم این شد ۲۹۳۷ حروف ش
این شد ذ ل ظ ا غ ع ش ت ز ل نمودیم این شد ۱۲ استنطاق
نمودیم این شد شف تنزل نمودیم این شد ۳ منطق
این شد ل الدم را تنزل دادیم این شد ۳۰ منطق نمودیم

ج شد شماره حروف و نقطه را اگر فهیم این شد ۶۴ منطق نمودیم
این شد د س بعد از ان مجموع حروف حاصله را جمع نمودیم
این شد ... ن ظ ا غ غ ش ل ج د ش بعد از ان
مکرران را حذف نمودیم این شد ذ ل ظ ا غ ش ج د س
بعد از ان این را تکسیر نمودیم این شد سطر اول س ذ د
ل ج ظ ش غ سطر دویم غ س ش ذ ظ د
ج ل سطر سیم ل غ ج س د ش ظ ذ سطر چهارم
این شد مستحصله ع ج و س ل ذ غ س ض نقاره
این شد ت ب ف ر اغ ب ال نظم

سؤال از جعفر جامع کر کجوای — بکن مستحصله بر خود درسال
ندانم تا بیابد این معما — چه دانستی بدانی سر یزدال
تزحق و ترفع هم تنزل هاسوات — اگر دانی شوی از اهل عرفان
بقسمت چهار کن هر حرف خود را — بجای خود کنار از بهر دربال
چنان قسمت رسیده از خارج — اگر دانی ز اول قسمت ان

ظلن ثشقضس ۶۷

توبدوج بلن راده ترقع — عصر تحفغ ترقی ده بجیدال
شرل ظلذ ثش قفس ساوات — اجهز حلکم کن دا خل ال
چه دانت کمن ظاهر ابد کس — چه اسم اعظمش میلاد بیدال
زراهش کر نباشی بهره بری — نخ یا حراد خود باسال
مشو غافل ازاین بنیاد برادر — دارد اسرار مکنون ست چون حال
فقیر این نکته را محمود حداد — بعینه یافتم از لطف یزدال

قاعده دیگر از جفر در استخراج مثال ولی ع ال ل ه
عدد کبیرش ۱۰۲ ۱۱۰۱ عدد وسیط مجموعش ۲۰۲ حروف عدد
کبیر ب ع ق عدد صغیر ۳ ۱۰ صغیرش ۴ حروفش د
حروفش ج ع حروفات مرستبش بالنقط ع ب حروفش
حروفات منطقه از سرو ین نیاب ست ح
ب ا ی ا ق ا ف ب ا ل ا ف ج ع م ع ا
د ال وا و ل ا ف بعد از ان نظر این حرف اکر فتیم
و عبارت از مستحصله باشد چنین شد ع سع خ

سع طع سع ج ح سع ذ سع ج ف خ ظ خ س
ر اس رص سع ض ذ سع ج و این حروف
یعنی نظیره مستحصله هر دو حرف او را مسطور بند در صفایح جفر
جامع لمزیه صفحه و خانه اند چنانکه از حروف لفظ بود حروف ۲۰۴ ۲۰۴
وسط و وقوع انها داهبو ط سطور صفحات جفریه چنین ا بت

ع ح سع ح خ سع سع سع طع ح سع سع ج
ظ ع ظ سع خ د ب سع خ ج د ن غ خ غ
ظ ر خ ص سع ر ص ظ سع ح ض و ص ک
د سع چون تحصیل حروفات مستحصله از حروفات
ابجدی از یازده خانه از صفایح جفریه جامع نظیره
و مستحصله بوده اند میزان عمل را یافته شد و حروف مستحصله
بیوت یازده گانه که عبارت از ثانیه و رابع اند بیرون
آوردیم این شد ع ح سع سع خ سع ظ ظ خ
ب خ ذ غ غ ر ض و ظ ع و ر سع و هم چنین
باید حروفات مستحصله را تحصیل نموده شد نظیره یکدیگر

طلب دارند و یک مرتبه سطر نظیره را تکسیر صدر و مؤخر
نمایند و از کنیت و لقب و اسم اطلاع یابند چنانچه عقل
در او محو گردد بدین طریق که نظایر این حروفات مستحصله
مستحصله به ترتیب ابجدی این است ب ت ی ا
ا ا م م ع ا ع ی ل ن ن و ل ن م ب ر
و ا پس بعد از این یک مرتبه همین سطر را بدین طریق
تکسیر صدر و مؤخر نموده که این عبارت از این سطر نظایر
تکسیر یافته بحصول آید که ابوتراب امیر المؤمنین ع ۴۰۰ اکبر
و بزعم بعضی آن است اصل مداخل بنجیم را از شماره حروف
و نقاط ملفوظ مداخلات اربعه را بیاید داشت و چون
بدین نحو عمل نمائیم به بیت ۲ حروف و سیزده نقطه بود
و مجموع ۳ ۱۲ عدد باشد و مستنطق از عدد گرفته ایم
این است ج ل و چون نظایر این بیت حرف را
به ترتیب گرفتیم از ابجدی این است ف ض و م چنین
علی حروف مستحصله ف ض را از صفایح صفریه از

بیدا نموده

از ثبوت نمودیم بر سبیل رخصت و تغییری در عبارت
نمی‌شد و این هم از جمله آثار صدق عمل است و در این
عمل عدد مداخل حروف و نقاط اسم در سطر مستحصله
ملفوظی دیده اند و خلافی نیست والله علی ما نقول وکیل
قاعده استخراج ملازمان قاضی حسل این است نموده
میشود هر ۲ عدد و سئوال پس عدد سوال را بر شانزده
قسم نمودیم از این قرار شد ۵۳۲ / ۳۳۵ و کمتر از شانزده
این ماند ۱۰ ۵ ۱۲ ۳ ۱۲ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳

۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵

۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳ ۵ ۳ ۳

حصه ثانیه
ن ف د ذ ض ق ن ذ ث ن
س ق ف ن ت ث ض ص لعد از
این همین حروف را بر عم تقسیم آوردیم و اهم صفحه ساختیم
از این قرار شد ذ ف د ذ ض ق ن ذ
س ق س ق ف ث ص ض و بعد از آن
همین حروف را مستحصله یعنی نوشته شده هر یک را

درو تبه خود یک ترقی دادیم ازاین قرار شد ح صف هج ف
ظ ار بف ضف خ حح ع ق سع خ ق خف
و بعد از ان همین حروف را مستحصله کردیم یعنی حروف اول
و سیم و چهارم و در این شد ح هج ظاس خ ع سع ق
ضف خ ر ضف ح د خ ضف و بعد از ان حروف
مستحصله و مستحصله و مستحطه و مستحضره و مستحصله را گرفتیم باین ف
و باین ترتیب نوشتیم و ۲۰ صفحه نمودیم این شد م ضف ر حی
هج سع ع ق صف د ح خ ح ظ ع سع و بعد از
ان همین ۲۰ صفحه را نظیره ابجدی دادیم باین قسم شد
د و ل ت ق ا ب هج د و ت ی ت م ی ا
بعد از ان همین حروف نظیره را صفحه صفحه قلب دادیم
باین قسم د و ل ن ه ب ا ق ی ت و د
ا ی م ت بعد از ان ترا ترکیب کردیم باین
قسم شد دولته باقیه و دائمة این جدول نظایر بر
سده بیت

بدانکه ترتیب حروف ۲۸ گانه بر شش نوع است که نظایر
دوایر ستّه عبارت است از براینها و دوایر ستّه آن است که
در صفحهٔ قبل نوشته شده نظایر هر یک از یکدیگر مستخرج شده‌اند چنانکه
دایرهٔ (ادغی) از دایرهٔ ابتث مستخرج است باین ضابطه
که اول الف را نوشتیم و بعد از آن نه نه طرح نمودیم و حرف
نهم را نوشتیم دایرهٔ (ادغی) حاصل شد و دایرهٔ اهطم از دایرهٔ
ابجد مستخرج است باین نوع که الف را نوشتیم و بعد از الف
۴ ۴ طرح کردیم و حرف ۴ را نوشتیم دایرهٔ اهطم حاصل شد
و دایرهٔ اجدش از دایرهٔ ابتث حاصل شد باین نوع که الف را
نوشتیم و بعد نه نه طرح نمودیم و حرف نهم را نوشتیم دایرهٔ القغ
و دایرهٔ بروح یلی از دایرهٔ ابجد بطرح ۲ ۲ حاصل شد و دایرهٔ
مشف بطرح ۷ ۷ از دایرهٔ ابجد حاصل شد قاعدهٔ طرح جفر بدانکه حبیت
در اصطلاح جفر شش نوع است نوع اول طرح عناصر است که
۴ ۴ طرح باید کرد نوع دوم طرح کواکب است که ۷ ۷ طرح
باید کرد نوع سیم طرح افلاک است که نه نه طرح باید کرد نوع

چهارم طرح بروج است دوازده دوازده طرح باید کرد نوع
پنجم طرح منازل است ۲۸ ۲۸ طرح باید نمود نوع ششم طرح
درجه است ۳۰ ۳۰ طرح باید کرد و حرف سی را باید گرفت
بدانکه طریق عناصر آن است که اول آتش است و حمل است
و پنجم او برج اسد است و نهم او برج قوس است پس چون حرف
اول را گرفته بعد از آن سه حرف دیگر را طرح نمایند که با الف
۴ شود و حرف پنجم را نویسند مثال ا ب ج د ه
و ز ح ط ی ک ل م ن س ع ف ص ق
ر ش ت ث خ ذ ض ظ غ پس حرف
اول که الف بود نوشتیم بعد ب ج د را طرح نمودیم
ه را نوشتیم و و ز ح را طرح نمودیم ط را نوشتیم تا بدین نوع است
هر نوع طرح از انواع ستّه اختیار کنند این چنین باید
گرفت یعنی هر چیز را که بخواهی از جفر بیرون بیاوری آن نیت را
بطلب یعنی جدا جدا الحرف بنویس و ۴ ۴ جدا میکنی و هم
۴ را نصفه بیده و اگر از آن حرفها در آخر یک حرف یا ۲ یا ۳ حرف

باقی ماند که قابل طرح ۴۴ نباشد باید از بینات آن
حروف باقی ۴۴ را تمام کنند و هر حرف را بصفحه حواله سازد
مثلاً خواستیم بدانیم که محمد را چه حال خواهد منعم شود یا گدا یا
نیک حال خواهد ماند م ح م د س ا ج ح ا ل خ ا ه
د ب و د م ن ع م ش و د ی ا ل ع د ا ی
ا ب ع ا ل ع ح ا ل خ ا ه د م ا ن د بعد از آن ۴۴
چهار حرف را بصفحه دادیم احفره ام را ملفوظ و ملبوس و مسرور
نمودیم و جدا ساختیم و چون هر سه باب را تمام نمودیم ۴۴
طرح نمودیم و حرف ۴۴ را گرفتیم و بعد از آن حرف چهار را تکسیر کنند
و از سطور تکسیر هر خیر و شری که باشد معلوم خواهد شد قاعده
در بیرون آوردن حالات ماضی و مستقبل از جفر جامع
نظم مبارک بعون الله تعالی

گر تو از یکصفحه جفر العلام　　نام شخصی را بر آری تمام
را ببدل تا نام او ماضی و حال　　بعد از آن مستقبل عرش تمام
چون برای این قواعد را تمام　　یابی مقصود خود را والسلام
حرف ملفوظ و ملبوس تمام　　آنچه مسرور برابر از هم مقام

هر یکی زین سه جدا گانه گذار　　تا تو را آسان شود اندر شمار
حرف ملفوظ سه حرف دان رفیق　　غیر میم و واو اندر طریق
زانکه این ملبوس شد العلام　　آنچه دو حرفیست مسرور بنام
لیک دو حرفی را با حرفش نگار　　کان دویم حرفش عیان آید بکار
باز ملبوس و مسرور تمام　　گیر از ملفوض تو ای فخر کام
جمع کن هر یک جداگانه نگار　　تا بگویم بعد از این چون است کار
جمله در ملفوض باقی برقرار　　تا که باشد آن بیاید در شمار
نیز مکتوبه چه ملفوظ گذار　　تا بماند این عبارت برقرار
۴۴ ارش طرح کن از بهر سوال　　چارش را بگیر مکتوبا بخوان
اول از ملفوض کن طرح ای علام　　چارمش را گیر و ران در مقام
پس دویم حرفش ز ملبوس بخوان　　باز چارم را بگیر اندر زمان
پهلو ملفوض نه ملبوس را　　تا بگویم بعد از آن مسرور را
پس سیم حرفش ز مسرور بود　　چارمش پهلوی ملبوس بود
چون به ترتیبش نگاری هر سه باب　　مقصد خود را بیابی در کتاب

گر ازین سه باب تحریر شد تمام | پس دو بابش میر نگار اندر مقام
از دو بابش منتهی گردد تمام | باب آخر را نویس والسلام
چونکه مکتوبات عامی شد رقم | سازد اعدادش بخوان نه بیش و کم
از دو حرف مشتغل گردد مدام | اولش را حذف میکن والسلام

نظم

هر دو این اخراج را اندر مقام | حکم استخراج را سازد تمام
گر تو از اصفاح جفر استاد | نام شخص را بر مثل آری جدا
خط آن گر دال نام او را گرام | از ید و مادر و طالع تمام
چونکه اسمش خاص گردد از علوم | پس حروفش را شمار تو تمام
چار چارش صفحه میکن تمام | میکن استخراج احکام ای کرام
آخرش گر سه بود یا دو مقام | کن تمام از بیناتش والسلام
تا شود چار تمام از حرف راست | در ازل ماضی قدرت این کرات
آنچه تحقیق است ظاهر در کسور | حالش کن ای برادر از زبر
در امور باطنی باخود بعید | تو بدال از بیناتش ای وحید
حکم استخراج جفر نیک نام | این چنین میکن [illegible]

در بیان صفحه [illegible]

وانی ضابطه بطریق آن بتمنع اعراب کند تا بداند تمام شد
باب بدانکه موازین اربعه آنچه معروف است یک عدد
کبیر است که آن عدد جمع تمام اسم است و یک دیگر عدد صغیر است
و آن با سقاط ۱۲ ۱۲ است یعنی عدد جمل کبیر را ۱۲ ۱۲
طرح نماید هرچه ماند از طرح آن صغیر است و یکی میزان البطان است
و اعتبار حروف ملفوظ چنانکه الف می شود و بعدد
و یکی دیگر ابطال بحسب تکسیر حروف چنانکه ال ف ف ا ل ا ف ل
و جمیع عدد این سه مرتبه ۳ ۳ ۳ است که میزان رابع است
و موازین اربع تمام باشد لکن عدد جمل بر دو قسم است اجمالی و عددی
و هر یک آن بر سه شعبه منشعب می گردد کبیر و وسیط و صغیر اما
در عددی ذکر شد انهم کبیر و وسیط مراتب آحاد و صغیر
وار د کبیر علوی عرض عدد تمام اسم است موافق جمل کبیر
و وسیط مراتب اعداد کبیر را تا دو رد کردن است
چنانکه الوف را بمائات و مائات را بعشرات و عشرات را

و این است که نموده شده

الجواب در سطر دویم تکسیر مغلوب حاصل شد ضاد در سطر سیم حاصل شد ضاد دوم لم یقول ذل

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

باحاد و احاد کجاف خ ع است این را صغیر و بسیط و کبیر گویند
و در بعض عدد تمام حروف مبسوطه را اسم را کبیر گویند
و در بعض جمع حروف مبسوطه را بعدد مرتبه گیرند یعنی آحاد را
در مرتبه احاد تصور کنند و این را بسیط مجموعی گویند و صغیر را
حاصل آنکه باشد تکرار ندارند و بسیط را با آحاد آورده باشند پس
آحاد را یک مداخل باشد و عشرات را دو مداخل باشد
و مائت را سه مداخل باشد و احاد الوف را چهار مداخل
باشد و عشرات الوف را پنج مداخل و علی هذا القیاس فایده
بدانکه در تکسیر خواص بسیار و سرایر و اسرار باشد باید نوع که بسط
کنی لازم آید که از حروف تکسیر اثر و دلایل خیر و شر و نفع و ضرر
بظهور رساند استنباط از حروف تکسیر که دلالت بر سر احوال نماید
شود و ما در تکسیر نمودن از اعمال حضرت امام رضا صلوات الله و سلامه علیه
بیاوریم که آن حضرت بودن خود ... و تتبعش برسند خلافت این
کلمات را تحصیل جواب فرمود کرد که کیف امر الرضا مع المأمون

و این است که نموده شده

کیف امر الرضا مع المامون

در سطر چهارم حاصل شد مضل نحار کار را و ادم له در سطر پنجم
حاصل شد معضل لفظی ما احراک در سطر حاصل شد
حراحی انام مع فور در سطر [illegible] حاصل شد لم ادرک المطیر
اداف معما در سطر نهم حاصل شد المیمی اعوم کفاو
ماضرف وردهم یا دانی یا امین والعاد اشعک ازان
اشارتیا چند است برانکه محدود نشود و ازین صفر جرب جمعت
نباشد ازان جمله ضار اشاره ضرر کثیر است و دیگر معضل لفظی
ما احوال حکم است برانکه مشکل است و برطرف شود
انچه در کار تو است یعنی در کار دنیا و اخرت تو و حرام انام
مع فور یعنی مردم مردمانند بتعجیل لم ادرک ممنوع او
داف معما یعنی این جماعت نویس ضرر کنند در حالتی
در انگشت توانگر باشد اشارت است بعرو دست الحفظ
بدختر مامون دعمی اعوم کفا او ماضر یعنی در دست از ما
سفیدی و سیاهی کف را املا ملامت کرده شوم چه
ماده بچگان یا ارض ما امین والعاد را م فک باد [illegible] بگذارند

سکان وطلب کنند خلاصی تو را ازان سکان هر چند
[illegible] ان رز ضرور العلم تکسیر نبود و همه چیز برای دل منکشف
لیکن با وجود این معنی امتحان بعض او جات همه علم
تکسیر می شدند خلاصه ازین کلمات [illegible] حضرت زا
معلوم طالع بقبول نبود و فا نکنند از نسخه اهتمام نوشته
بر کاتب نکیرند والله اعلم بحقایق الامور بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین والصلاة علی والسلام علی خیر خلقه
محمد واله اجمعین اما بعد بدانکه این نسخه از فواید و ضوابط
علم جفر از کتب علماء ماتقدم بقدر احتیاج کتبه
کفایت جمع نموده و از بسیار و اندک و از هر جانب
و از هر نسخه نکته و از هر کلامی کنایتی آورده و در محل احتیاج
کافی و شافی و نزدیک بفهم باشد مرکب از ره [illegible] درین
علم مهارت داشته باشند والله ولی التوفیق بدانکه اصل
همه جفر ها جفر جامع است و باید دانست که مراد از
لوح محفوظ جفر جامع کبیر است که ان از حضرت رسول

و از آن با امام ناطق علی ابن ابی طالب ع و از آن بحضرت
امام حسن و امام حسین و امام حسین تا آنکه بحضرت قائم ع
صلوات الله و سلامه علیه رسیده و اصل سرّ این علم
در نزد ایشان است و آنچه حالا در نزد علما جعفر و اعداد
انتشار دارد شمه و آثاری از آن است و وجود
ما لا یحصی او در آن قرار دارد و هر عالم و هر دانائی و هر
صاحب ذهن و صاحب فکری بقسمی از اقسام
مختلفه و نوعی از انواع متنوعه عمل نموده و از آن
فایده و بهره یافته اند و در آن دستورات و قواعد
متعدده و عدد و قرینه قرار داده اند و هر یک را اگر
ملاحظه نمائی از روی عقل و دانش و بینش یقین
میشود که هر یک چه مقدار مشقت کشیده اند
و چه قدر خونها به خورده اند و چند سال عمر صرف
نموده اند و چه تصدیع و محنتی بدست آورده اند
و این دُر گران بها را در این گنجینه اسرار خدا را

ارزان بکسی نداده اند و بعد از مدتهای مدید و عهدهای بعید
که طالب را بمحک امتحان زده و صفا جمیع تمام حاصل
شده که نا اهل نباشد که دانسته اند که امر ما مشروع و اذیت مسلمانان
و سبب رسوائی مردمان و باعث فتنه و در آن بحرام بوده روزی
بآن ننموده اند اگر صاحب ذهن در تتبع و قوت و در آن
که بود گوی سعادت از میدان ربوده اند و اگر لایق این گوهر
نبوده اند غفلت را پیش نهاد خود نموده اند و در جهل مرکب
باقی و از این نعمت عظمی و عتیقه کبری بی نصیب گردیده اند
پس باید که اینها همه را لازمه این علم دانند و از [illegible] اندیشه
نموده و تعلیم نا اهل ننمایند هر چند که جان در معرض تلف میباشد
و اگر نه نا اهل بیاموزد پس روزگار را بر شوراند و عرض عصمت
مردم به برد و مال مردم را در معرض تلف آورد و خلق را
از هم بر آورد و شورش در عالم افکند و رونق و عالم را
تباه و سیاه کند و خود را و خلق را بهلاکت اندازد و [illegible]

باشی تو زیاد از این چه احتیاج نصایح مصرح در حواله الاکسیر است
بکوف بس است پس بدانکه اول این علم از جناب رب الارباب
بقلم قدرت در لوح محفوظ مرقوم فرموده و از آنجا به میکائیل
الهام شد و از میکائیل به جبرائیل و از ملک جلیل به حضرت
آدم ع آورد و از آدم به نوح رسید و از نوح به شیث تحقیق
همه پیغمبران تا به پیغمبر آخر الزمان ع و حبیب حضرت سبحان
صلی الله علیه و آله جفر جامع نازل شد و از آن جناب
به جناب امیر المؤمنین ع انتقال یافت و از آن حضرت
دست بدست تا آن حضرت صاحب الامر صلوات الله و سلامه
علیه چنانکه دانا را والله الموفق والمعین اما بباید دانست
و رموزات اشارات این علم و تعلیم آن از حضرت
آدم سینه بسینه به پیغمبران و اوصیا و اولیا و اوتاد و ابدال
و اهل الله و علما و فقرا و حکما و مؤمنان دم بدم و نفس بنفس
و سینه بسینه سپرده اند و قلم و کاغذ و کتابت را از دو

دوری داشته اند و علم جفر را از نامحرم این اسرار بعید نگاشته اند
تا آنکه حضرت سید المرسلین ع مخصوص فرموده که مرقوم اوراق
و کتب نموده اند در میان اهل بیت اطهار مخفی مبذول داشته و بدانکه
دانش رموز و اشارات این علم را بدست دو دی بدانند و اکثر
این قواعد و مستحضرات از روی کتاب مشارق الانوار سید
الاجل الاکرم سید هاشم اصفهانی که مولود شریف ایشان
در آگره بوده و والد بزرگوار ایشان در خدمت علماء هندوستان در جهان
آباد هند مشهور به سید المرتضی الحسینی الطباطبائی است سید هاشم
صفر نامه در کتاب مشارق الانوار خودش را نموده شش قبال
از عمر من گذشته بود که این کتاب را جمع و تمام کردم و شصت
سیاحت نمودم و بیست سال در آگره بودم تحصیل علوم
کرده بودم و سیزده سال طفل بودم و در مکتب بودم
اشتغال داشتم و در آن شصت سال عالم سیاحت
از هندوستان تا بحر کوهان مغرب و نواحی فرنگستان و ساحت
و ترکستان و هندوستان و کل ایران و توران را در و حرز سیر کردم

وعلوم بسیار تحصیل نمودم هیچ علمی را بهتر از علم صرف و نحو
و فقه و حدیث نیافتم لیکن بعد از علم دین علم ابدانست
و انرا علم طب گویند و بعد از ان علم جفر است و بعد
از ان علم اعداد و نجوم است و بهترین علم غریبه علم
جفر است که تمامی ان علوم از این علم بیرون آید
بشرط دانستن کامل و این کتاب را در علم جفر تصنیف
نمودم و بیادگار در میان خلق گذاشتم و من بهتر از علم
دین و جفر علم دیگر بنظر نیامد والله اعلم بدانکه طالب
این علم را لابد است از انکه اشارات و رموزات
این علم را بداند و هرچه بسیار بخواند و بسیار بنویسد و بسیار
مشق کند بهتر خواهد بود چرا که در هر خواندن رموزی
بروی کشف خواهد شد و در هر مشق سری از اسرار ان
بر او مبرهن خواهد شد و در هر مطالعه چیزی از ان
خواهد فهمید و پوشیده های ان و دشواری های ان
آسان خواهد شد و دقایق کشفات مخفیه ان

بروی

بروی روشن خواهد شد اگرچه همه انها را نهان نکرده اند
به نحوی که کسی بان ره نتواند برد ولیکن چندان هم
اشکار نکرده اند که هر بی‌سواد بوالهوس را بان دست
رس باشد هر دانائی بقدر دانش خود پی بران
برده و بقدر علم خود بهره ور گردیده و خدادانا و راه
غایت بربندد کمال خود پس بدانکه علم جفر علمی است
مبارک و میمون و فرح اورنده و لطیف و نظیف
برخلاف اعداد و سحر و نیرنج و نجوم که غم و الم و نکبت
و کدورت و پریشانی و افلاس اقتضای ذات انهاست
و اول این علم را از صحف آدم علیه السلام پیدا کرده اند و از آن
کارهای عمده و عملهای شایسته بعمل اورده اند
و مراتب عالیه و مدارج متعالیه رسیده اند اگر عاقل قدر
این را بداند و حرمتش نگه دارد و او را از اغیار مکتوم
نکند و از اهلش دریغ مدارد و به نا اهل بیاموزد تا از ثمر علم

علم بده در کردی و در تنهایی بخوان و مشق کن تا رموز
انرا بدانی و این سر پوشیده بدار در سر راهها و بازارها
و معرکها و مجلسها قمره و در جاهای نامناسب مگو
و قدر سبک کنی چون بخلوت روی و ملاحظه نمایی
البته دران خطایی واقع خواهد شد و این سینه است
و سینه خلوت خانه الله است پس در خلوت
با اهل ان بگو و بخوان و بفهم تا نور الذت حاصل شود
و ازان مستفیض کردی و توانی بمجموع مقصود دست
رسیدن انشاء الله تعالی فایده در باب دانستن رموزات
این علم بدانکه در بلدی و سر زمینی و در هر مکانی لغتی
و رموزی داشته اند علماء این علم را می کویند و می خوانند
و می نویسند بطریق دیگر و زبانی علماء از سئوال
استنتاج جواب می نمایند بدان و بفهم و درک نما
و در سینه نگاه دار که در کتاب سودی ندارد پس

بدانکه بدستور

بدانکه بدستور اهل جفر حرف را درجه نامیده اند و سطر را
اسم و زمام را بروج و خصه نامیده اند و باب را
بیت و سهم خوانند و چون درجایی بگویند که دو تکسیر نزول
و تکسیر کن درجه درجه یا کویند حرف حرف یا کویند
منصوب و مغلوب یا کویند صدر و مؤخر یا کویند
حضیض و اوج و یا کویند نزول و صعود و یا رفع همه
مدعا از حروف است و زمام باب است و ازو
تکسیر کنند و وی را مخرج باب نیز کویند و گاه اسهم را
اطلاق بر مقام افتاب کنند و ان ۱۰۲ است
بعدد ۱۰۲ ابرج که افتاب در هر یکی ۳۰ روز بعد را
فایده از جمله قواعد معتبره کلیه منتخبه مخزونه جفر نادره
بی مانند ان تکسیر جفر کبیر است که موسوم است بجفر
جامع و جفر ابیض و جفر کبیر در لوح محفوظ و مجلد
کبیر الله است و واضع ان اسد الله الغالب علی ابن ابی طالب.

ابی طالب

اما طالب صلوات الله وسلامه علیه است که بهترین
ونیکوترین وکامل ترین همه قواعد است وهر کس بقدر
ادراک ازان بهره یافته نهایت بدان تعلیم استاد
وارشاد ومرشد کامل از قبیل این است که از
هوای بالارفتن بربام بلند تعبیه از ریگ روان
کنند که هر چند ان ریگ را به روی هم ریزند
وخواهد که بالا رود ان ریگ قرار نگیرد وباندک
نسیمی ازهم بریزد تا مادامی که استاد تعلیم ندهد از
پیش خود بهره نبرد وغیر این قواعد قاعده های
دیگر ازاینها ودائمه هداد علمای اهل این علم تجربه ها
ونکته ها بسیار است اما بهترین قواعد این
قاعده است که جفر ابیض کبیر است وموسوم است
بجفر جامع ومدار حروف است یعنی ۲۸
حرف وهر حرفی در ۲۸ صفحه کتابت نگیر

ان عام شود وهر جزوی ۱۴ ورق باشد وهر صفحه
ازان ۲۸ سطر وهر سطری ۲۸ خوانه وهر خوانه ۴
حرف مرقوم می گردد وازهر سطری منصوب الجد
خوانده می شود وتا زل ام درهر سطر خوانده می شود
وتمامی این کتاب از الف تا غین هفتصد و
چهار صفحه و۲۸ در ۲۸ باشد و ۲۸ جزو کتاب است
وهر جزوی ۱۴ ورق وهر ورقی دو صفحه وهر جزوی ۲۸
صفحه باشد واین صفحه تا ۷۸۴ با سطر دارد وهر سطری
۲۸ خوانه واین ۲۸ صفحه در شماره خوانه [illegible]
خوانه وهر خوانه ازان نتزل ۴ حرف است وحروف
این [illegible] خوانه جمعش [illegible]
حرف است فایده دربیان دانش ونوشتن صفحات
جفر جامع وقاعده رقم ان چنان است که حرف
اول را جزو گویند وحرف دویم را صفحه گویند وحرف

سیم را سطر گویند و حرف چهارم را خانه گویند از ابتدا
صفحه اول که خوانه اول است الف است تا باخر
کتاب خانه اخرین که غین است بهمین دستور
ان را میزان دانند و طریقه نوشتن این نوع است
که صفحه اول و سطر اول در خانه اول کتاب جفر
جامع ۴ الف است این نوع اااا و الف
حافظ مرتبه جزو است و ثانیا حافظ مرتبه صفحه است
و ثالث حافظ مرتبه سطر است و رابع حافظ
مرتبه خانه است و در خوانه دویم که حرف خوانه
اول است ااا ب رقم مینماید که تغیر در خانه
نقطه باشد که نوبت این سطر اول تا بخوانه
اخر سطر اول خانه بخوانه باید که حرف خانه تغییر باید
و در خانه سیم که پهلوی دویم است این اا ا ج
و در خوانه ۴ این ااا د و هم چنین تا باخر سطر

سه این

که این است ااا غ رقم می شود و در سطر دوم
صفحه اول و سطر زیرین است همین سطر است
چون ان سطر تعلق بسطر دارد و سطر دوم است
حرف سطر تغییر یافت مخرج ۲ که ب باشد باین
قسم نوشته شود اا ب آ و خوانه که پهلوان که دویم
باشد این شد اا ب ب و خوانه سیم این شد
اا ب ج و هم چنین تا بخوانه اخرین که این نوشته شد
اا ب غ و تمام را تا اخر صفحه باین قسم سطر و خوانه
بنحوی که نمودیم تغییر حرف میدهند تا صفحه تمام شود
چون بصفحه دویم رسد در سطر اول در خانه اول چون
تعلق بصفحه دارد حرف تغییر دارد مخرج ب و این چنین
بنویسند اب اا و خوانه پهلوی ان این اب اب
و خوانه سیم این اب اج و خوانه ۴ اب اد
و هم چنین تا باخر صفحه بهمین طریق تغییر سطر و خانه

وارد می شود که جزو تمام شود و چون خواهد که جزو دویم
بنویسد پس حرف جزو تغییر یافت مثلاً جزو دویم
تعلق بحرف ب داشت چنین بنویسد ب ا ا ا
خانه دویم ب ا ا ب خانه سیم ب ا ا ج تا باخر
دهم چنین بر این قیاس باقی صفحات را و جزو
غ را بهمین دستور می نویسند تا که صفحه تمام شود که خانه
آخرین صفحه باشد و آخر کتاب باشد غ غ غ غ
نوشته شد پس جزو ها را تغییر در حرف اول
باشد که منسوب به جزو است و صفحه ها را تغییر
در حرف دویم که منسوب بصفحه است و سطرها را در
حرف سیم و خانها را در حرف چهارم باشد پس حرف
اول علامت جزو است حرف ثانی علامت
صفحه است حرف ثالث علامت سطر است
حرف رابع اشارت خانه است فایده بدانکه خواص

کتاب جفر مالا لحصی است بحث آنکه در هر خانه باشد یک ورق از آن
خانه بدر آید و جواب آن خانه از ابیات محفوظ مانند
و افتتاحی در امور صاحب خانه بهم رسد و حصول جمیع مطالب
از این کتاب بشرط مقرر باید کرد ولیکن اکابر علما و حکما بعضی از
ابیات و تبع میان هر صفحه استخراج اسما نموده اند و عدد ابیات
مذکوره را جمع نموده در مربع بردارند و اسامی مستخرجه بر حول آن
می نوشته اند و مدعا را می یافته اند و بعضی از ابیات حروف
مذکوره الف نون که استخراج کرده اند و بعضی از خانه چهارم
خانه وسط سطر آخر و ۴ خانه از وسط ضلع ایمن و چهار از خانه
از وسط ضلع ایسر از ابیات آن بطالبق تکسیر و غیر آن بهم قسم دیگر
رسد باشد استخراج اسما علوی و سفلی نموده اند و بعضی از ابیات
صفحه تمام بحروف حی رج دعا بنهج خافیه استخراج کرده اند و بعضی کلمات
اربعه منصوب و مغلوب و خارج و نازل و بعضی از عناصر اربع
و بعضی از نورانی و ظلمانی و بعضی از اب طالب مبسوطه از تحریق

الواب که عبارت از آن است که حروف را از شش قسمت
میکرده اند مثلاً حروف ملفوظی ثلاثی را جدا جدا و حروف
ملبوبی را جدا و حروف مسروری را جدا العدا از آن
شش باب شده دیگر جدا میکرده اند که معجمه ثلاثی را جدا و مهمله
ثلاثی را جدا و معجمه ملبوبی را جدا و مهمله ملبوبی را جدا
و معجمه مسروری را جدا و مهمله مسروری را جدا که این مجموع
نه قسم باشد و هر یک را مداخل و مخارج منهج مقرر و حروف
مستحصله را بدستور معمول میداشته اند تا سه بطن و چهار
بطن و هفت بطن و نه بطن و دوازده بطن و ۱۸ و ۲۰
بطن و ۹۰ بطن و ۱۰۰ بطن الی که آنچه اراده ایشان بوده
از مستحصلات بدستور قواعد مقرره استخراج عمل نموده اند
و بعضی به بسط بینات تا ۲۸ بسط داخل آن تا [illegible]
بار کدام که اوقات آن اقتضا کند عمل مینموده اند و بعضی
از هر سطر تکسیر علاحده صفحه قرار میداده اند و از آن استخراج

مستحصله مینموده اند تا تمام سطور تکسیر تمام منقوش شده و بعضی
از صدر تکسیر قرار میداده اند و از هر صفحه صدر بر میداشتند تا وقتی
که صدر آخر بطن بطن اول میرسیده است و اکثر آن زمام
اول به آن اسم مدعا را بسط شده تا آخر و آن سطر را تکسیر
نموده صدر را در صفحه به صفحه تکسیر کرده پس صدر آخر به آن
سطر بسط اول مدعا است و از مؤخر سطور هم به همین تحویل
میکنند تا که سطر اول تمام اول صفحه اول حروف نا ظاهر
شود و از آن تکسیرها و صفحه ها سی جمال چیزها و مدعاها و لفظها
و کلامها ظاهر شود و بعضی در بسط عددی به لغت کم بوده
معمول داشته اند و انواع بسیار در این باب استخراج
در کتب متعدده شرح داده اند و [illegible] در کتب میخوانید
اما اکثر ذکر کرده اند و لفظ بلفظ و سینه بسینه حرف سپرده اند
و این شش مفتاح را هر کس که درست و شناخت این علم
بر آن اسلامی گردد و باید که تا تواند در تکسیر مشق کند تا ملکه

اورا و جمیع ملزومات او را بیابد و مهارت آن علم بهم رساند
و چون اکابر علما این علم را از حضرت سید الشهدا
خازن علم الله لفظاً بلفظ و سینه بسینه گرفته اند بعد از آن
در کتب می‌نویسند اما آنکه پرده از روی آن برنداشته اند
و لعینه این علم از قبیل جواهری است که در صندوقچه بلور
باشد با وجود رسید و علما را در این علم اختلاف بسیار است
و اجتهادات مکررات واقع است عمل هر صفحه را
باین قرار داده اند که عدد حروف ابجد را باید گرفت
که چون مکررات هر صفحه طرح شود جز آن نماند و عدد
مذکوره را در مربع نهاده ترکیب نمود و مفردات را
بر حول آن مربع باید نوشت و اسماء الله و اسماء ملائکه
و اسماء اعوان و غیره آن را از اسماء زوجات و صفات
و افعال آن که بیوت آن صفحه صورت بسته اند
بر اطراف صفحه باید نوشت و بعضی در هر صفحه اسم

که اسم خود را می‌بینند خانه اسم را اول بیوت دانند
و مربع بر آن موضع بدستور که خانه سؤال از مربع
صفحه جفر جامع که در آن اسم سائل باشد و بعضی در هر
صفحه که اسم خود را بینند خانه اسم را اول بیوت
دانند و مربع بر آن موضع بدستوری که خانه اسم در آن قرار
گرفته اول مربع باشد بر مبدا زبر و حروف مستحصله را
دو حرف آخر هر خانه بیت جمله را نظیره گیرند بعد از آن
همان حرفی که از نظیره حاصل شده تکسیر کنند و بر معینات
مطلع کردند و از آن تکسیر استنتاج جواب نمایند و خواهند
یابند اما شرائط کتابت آن است که اول عامل باید
طهارت کند و طهارت کامل عبارت ظاهر و باطن
و قلب است و صفای باطنی است و منزل عامل باید
و مکانی لطیف و نظیف و ابیض اللون و در
کمال ضیاء و روشنی باشد و چنانچه بغیر شفقت و در کنار

روان و سبزه را باشد نیکوتر خواهد بود و حضور قلب در
این امور بقدر امکان و مقدور در حال ضرورت
و چنانچه عامل این عمل قلیل الاکل و قلیل النوم را پیش
نهاد خود کند زیاده بر زیاده از فواید عمل خود مستفیض گردد
و شخصی که کتابت جفر جامع را نماید باید که دائم الاوقات
مشغول اوراد و اذکار بود و از یاد خدا غافل نباشد و در
وقت کتابت احتیاط تمام کند که حروف رابعه که
ساکنان منازل قدسند بهم متصل نشوند خصوص هر حرف
اول باید که با طلاع خانها بهم متصل نشوند و چشم حروف محلقه
کشاده باشد و حال و صلاح غلط در آن کتاب نباید
تواند و نقاط و اعداد غیر موضوعه نباشد و کاغذ و قلم
بی سوراخ و بی عیب باشد و بیوتیکه مسکن اسماء الله
نکرده اند بلون اسود نباشد بیوتات منکب الی اسم ثابت
بحر خواهد و آنکه تغییر لون باشد چون اسماء الله منصوب باشد

و خواه مغلوب و در ساعت منحوسه کتابت کنند و در اصلاح
منحوسه از قبیل حضیض و وبال و طریقه و عقرب و تحت الشعاع
و منازل منحوسه بنور و بخورات لایق لطیفه بر آتش نورانی
بی دود باید سوخت و خواه در عمل کتابت کتاب مزبور و خواه
در عمل استخراج و استنتاج جواب چنانچه باین طرایق و آداب
معمول داشته شود همه ابتدات در دست او باشد و در سهل
و چون میسر گردد بعون الله و تعالی جهت حصول دولت از
جفر جامع بدانکه منافع جفر جامع تقریری و تحریری بسیار است
لیکن خیر الجمله از آن نیست که شخص را دو نظر حصول
دولت باشد صفحه که در آن اسم دولت صورت بسته
همان صفحه را بعینها با خود نگه دارد و چنانکه همان خانه را
عبارت دولت در آن صورت بسته همان خانه را
خانه اول مربع منظور دارد و مربع از آنجا بر دارد
و عدد جمل حروف همان مربع را گرفته و عدد اسم خود را

بران افزوده و در ضمن همان مربع مربعی دیگر ساخته و همان
مربع مزاج سازد در وقت مناسب با خود دارد با بخور است
و مداد دار لعبه و در ساعت مناسب که فایده کلی بیند سایر
مطالب از ترقی و تحت و تقبیض و تغییر و غیره از
این قرار است بر عامل البته جلی خواهد بود احتیاج به تکرار
نیست فایده در اصول دانش علم جفر و اصطلاحات
و رموزات آن بدانکه اصل کلام علم حروفات ۲۸ گانه
تهجی است و چون دیده بینا بگشائی و در آن نیک نظر کنی
کلام خالق و مخلوق و آنچه ذی حیات بان ناطق میشود از این
۲۸ حروف بیرون نیست و در کلام مجید ملک حمید اشاره
بحضرت آدم ع نمود که و علم آدم الاسما کلها تا آخر ایه است
و سیفرماید و ما کنتم تکتمون این اسما از اسرار این حروف
رموز است و اشارات است و در قرآن محمد صلعم البته بسیار آیات
ها ۱۸ ایت هست که دلیل بر این علم حروف است و این

علم است شریف و عزیز و مبارک و میمون و غرض ما را و بیان
اصل این حروف بر سه قسم است و هر قسمی را اسمی معین
داده اند تا از یکدیگر فرق داشته باشند قسم اول را ملفوظی گویند
که از ترکیب آنها سه حرف غیر مکرر در الفاظ ظاهر میگردد که آخر آن
قسم اول آن ۱۳ باشد و آن ۱۳ حرف است ~~بر دو قسم است زاید السکون~~
~~و زاید الحرکت~~ بدین ترتیب اج د ذ س ش ص ض
ع غ ف ل ل و این ۱۳ حرف بر دو قسم است زاید السکون
و زاید الحرکت اما دوازده حرف آن که غیر الف است
تماما زاید السکون است بتقریب آنکه در لفظ یک حرف
اول متحرک است و دو حرف آنها ساکن است و آن یک حرف
زاید الحرکت است که الف است در لفظ دو حرف آن
متحرک است و یک حرف ساکن است قسم دویم آن
۱۲ حروف را ۳ حرف است ملبوسی خوانند و آن
و م ن باشند و اینان نیز در لفظ ۳ حرفند لیکن دو حرف

ابتدا و انتهای ان از یک جنس است الف نزد حروف
دو زبر بنیز گویند و قسم سیم را سروری خوانند که در لفظ
دو حرفی میباشد این است ب ت ث ح خ ر ف
طا ظا ف ه ها و این ۱۲ حرفند که بدستور تهجی از این
ظاهر میشود این است بی تی ثی و بدستور تهجی الف از
این حاصل میشود این است با تا ثا الی اخر و دیگر بدانکه حروف
اولی از زبر خوانند و حروف ثانی را و ثالث را بینات
گویند مثلا از الف سه حرف حاصل میشود ال ف
حرف اول ان که الف است زبر است و دو حرف
دیگر بینات اوست و در سروری دو حرف است حرف
اول زبر است و حرف دوم بینات است لیکن حروف
بینات سروری چندان اعتبار ندارد جهت انکه بینات
سروری تمامی از یک جنس است و تغییر حروف ندارد
بدانکه ترتیب حروف ۸ با کانه بر هر نوع است که دوایر بسته

عبارت از الفاظ

عبارت از الفاظ است و هر دایره بدو قسمت کرده اند ۱۰۴
حرف اول را اساس نامند و ۱۰۴ حرف ثانی را
نظیر گویند چنانکه در جدول نظایر معلوم کرده و اساس و نظیره
تمام باید با یکدیگر هم درجه افتند تا درست اید هم درجه یعنی مقابل یکدیگر
اما دیگر بدانکه در جمیع اسماء و مداخلات و مخارجات حروف تا
مدایر دوایر بسته است پس هر حرفی بحسب موازین اربع
در اساس و نظایر طالب حرفی بود در مطابق ان بود در
درجه تشخیص موازین اربع و از این قرار است اما موازین
اربع انچه معروف است یکی عدد کبیر است و یکی عدد صغیر است
باسقاط ۱۲ و غیر مشهور و یکی میزان لطایف است باعتبار حروف
ملفوظی چنانکه الف ۱۱۱ باشد در عدد کبیر و یکی دیگر لطایف
بحسب تکسیر حروف چنانکه الف ال ف ف ال ف ا
شود و جمع عدد تکسیر الف حروف ملفوظی ۳۳۳۱
میشود که میزان رابع است ۵ موازین اربع تمام باشد

تشخیص و تحقیق عزیره که سطر اخر تکسیر است که از آن زمام
حاصل شود اما عزیره و اساس کم بر دو قسم است سطر اخر
تکسیر است که از زمام حاصل شود و آن بر دو قسم است لفظی
و عددی و هر یک از آن بر دو سه شعبه منقسم میگردد
کبیر و وسیط و صغیر اما آن سه شعبه که در عددی ذکر کردیم اینهم
کبیر و وسیط و صغیر دارد کبیر عددی عدد تمام اسم است و وسیط
مراتب اعدادی دون رد کردن است چنانکه الوف را بمات
و مات را بعشرات و عشرات را باحاد و احاد بحال
خود است این را وسیط کبیر گویند و در لفظی عدد تمام حروف
ملبوظه اسم را کبیر گویند و در لفظی جمع حروف ملبوظه را
بمرتبه کبیر برند یعنی همه را در مرتبه احاد تصور کنند و این را
وسیط مجموعی خوانند و صغیر را حاصل مداخل و وسیط را
باحاد آورده باشند پس احاد را تکسیر یک مداخل باشد
و عشرات را دو مداخل و مات را سه و الوف را ۴

مداخل
و عشرات الوف را پنج و علی هذا القیاس ما ثبت و ترتیب
هر سه و باصطلاح اهل جفر سطر تکسیر را اسم خوانند
و گاه نام خوانند و حروف را درجه نامند و باب را اسم
و سطر اخر را زمام و استخراج و استمار را رشق خوانند که
بر وزن کشف است و حروف مستحصله عدد را مستنطق
و حروف را مخرج گویند مطلوب و لسان الغیب و بروج
بدانکه حروف مستحصله با بسط سؤال بنا بر هر قاعده که است
که باشد سطر زمام مستحصله انواع استخراجات و وجود عدد
درجات را جزو فرد مطلوب میرسند و آن مطلوب محصول ام
ام مطلوب دارد که آن را لسان الغیب ام مطلوب ولد
که از آن رفع گویند و اینها بدون یکدیگر نتوانند شد فایده
طریق مختلفه برداشتن حروف از جفر فایده گاه
درجات را ۴۴ قسمت کنند و هر ۴۴ را
بصفحه برند و از آنجا که خوانند همان حروف است تا آخر

صفحه برمیدارند وگاه بموازین حروف وسرال خوانه مستحصله بیت
حرف برمیدارند وگاه بموازین ان حروف خانه جمع
میکنند وگاه بموازین ان حروف منصوب ومغلوب
منازل وعارج حروف برمیدارند وگاه بموازین حروف
ان خانه جفر او را مرکز قرار میدهند وبموازین ان از ۴
جانب او حروف جمع میکنند وگاه بموازین ان مرکز تمامی
خانهای متعلقه مرکز را برمیدارند وگاه بموازین حروف مذکور
سطر برمیدارند سطر بتق وگاه این ۴ جزو مستحصله را در
نقش خودش ضرب میکنند وحاصل ضرب را اگر
قابل طرح منازل است طرح کنند والا بهمان میزان
حرف برمیدارند وگاه حوانه جمع میکنند وگاه از تمامی
۴ حرف مستحصله را جمع میکنند واگر قابل طرح باشد
بطرح میدهند وحاصل طرح را میزان وحروف برمیدارند
وگاه خانه جمع میکنند وگاه حروف ۴ خانه را از بینات

میکیرند

میکیرند واز بینات حاصل میکنند تا تکسیر بینات مکرر شود
چون بینات حروف ۴ خانه ظاهر شد انگاه تمامی
بینات را یک زمام میکنند وازانجا ۴ ۴ قسمت وجزو
وصفحه وسطر را استخراج ومدعا را بینات الغیب وزوج میرسانند
وگاه بموازین چهار عناصر عمل میکنند وگاه بدرجات عناصر
عمل میکنند وگاه بموازین کواکب عمل میکنند وگاه بموازین
بروج عمل کرداند وگاه بموازین منازل ۲۸ عمل کرده اند وگاه
بموازین درجات ۳۰ عمل کنند العاقل یکفیه الاشاره ضابطه
سئوال بتق حده لطلاه تکسیر بدانکه چون خواهی ضابطه جفر
سئوال غایت این مطلب را وان موعا را که داری لطلاکن
یعنی بحروف مقطع بنویس و۴ ۴ ۴ جدا کن و۴ ۴ را
بصفحه میده واگر از حروف سئوال یا ۳ حرف یا دو حرف
یا یک حرف باقی ماند از بینات او را تمام کن و۴
ساز وبصفحه تمام کن مثلا خواستم رشید عبدالکبیر جفر را

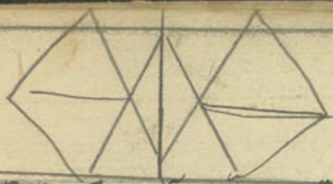
دریابیم و بدانیم که بیشتر چه نوع حال خواهد بود منعم شود
یا گدا یا بیک حال خواهد ماند بدین لبجد کردیم چنین شد
ش اهح ب د ال ک ع ب ی ی ج ف
ی ی ک ا ب ی ش ت ر ج ن و ح
ح ال خ اه د ب و د م ا ح م ش و
د ف ا ک د ا ی ا ب ک ک ح ال خ
و اه د م ا ن د پس بدین حروف را
۴۲۴ بجز و صفحه دادیم چنین شد ش اهح ب د
ال ک ب ع ح ف ر ی د ا ب
ی ش ت ر ج ط ن و ح ح ال خ
و اه د ب و د م ا ح م م ی ش و
ی ا ک د ا ا ب ی ا ح ا لخ وا
هد م ا ن د ال بدین ضابطه حروف را
چون بصفحه دادیم و ۴۲۴ طرح نمودیم در صفحه آخر

دو حرف باقی ماند که او ن ن و ن و دال
بود پس بینات دال را که الف و لام بود این
دو حرف را ملحق نمودیم تا صفحه تمام شد بعد از آن
حروف ثلاثه را یعنی ملفوظ و ملبوب و مسرور صفحه را
تمامی جدا باید ساخت چون هر سه باب را بنوشتی
و تمام بیرون آوردی آنها را ۴۲۴ طرح کن و حروف
۴ بنویس آنچه حاصل شود از تکسیر کن تا همه خبر
و شر معلوم شود آنچه باشد بعینه به لفظ خواهد آمد آنچه
برآید تمام باید نوشت و معلوم باید کرد و دیگر مختار
آن است در تفسیر و فصیح باین به پیوندی چون
ارکان چون ارکان و چون ارکان شخص سؤال را
تعیین نمودی و در آن سر است برای نیت که
ترتیب بیان بوده سائل گوید آن سر اسرار است
در تقریر فصی چنانکه گذشت اولی باشد پس اخراج

عبدالکبیر

جسد شخص سائل را از هم جدا کرده بنوعی که نموده شده
در شکل شاه عبدل کبیر و هر ۲۴ قطعه از آن جدا را
در کرهی بسته و در ربع مسکون بموضوع خانه پس
نگاه کن که هر عقده را از آن در کدام خانه
ساکن شد و دریاب که عجب ترتیب این است
و چون تحقیق نمودی اسم پادشاه ۱۵ اقلیم و حاکم
شهر و رئیس محله و خداوند خانه به پرس که از عالم
غیب جواب مطابق سؤال حواله بدان که
پس اسامی اربعه را بدان عقده در آن ۱۵ اقلیم
واقع است به ببیند به تقدیم اسامی که عظام رحیم را
حیدری جمع دهند و اگر سائل سؤال کند دس
بحر العظام و هی رحیم قل هو الذی ۲۴ ۱۴ اول
حرّة پس در تحت و اشغال کوش و از حد حسی
انگیزد و از صغیر و کبیر ۲۴ پس اول از بالا نشین

و آخر از پایین نشین بعد از آن از هر صغیر از پیش و پس (توان)
نگاه کن چیز بیابی و با تعب با خبر نگردی اما چون
بزودی چیزی نیابی از چه نشو و زود باز نگر دور است از طلب
هر دار که سکنان این شهر عروس نند که او را روایه نشان
در شمار نیابد دیگر بدانکه درجات ابجدی ۱۸۰ درجه است
و هر درجه استخراج دو قسم میشود و ده مطلوب بنجوم
در درجه اول ۱ اقلیم است در ۲ شهر است در سه قلعه در ۴
محله در ۵ خانه الفلک باز نوع دیگر این را مقرر داشته اند
اقلیم شهر محله خانه و این به ۲۴ قسمت و هر دو قسم خوب است
نیک تأمل و نگاه دار و سر سری مبین دار و بدانکه طرح
در دایره ثلاثه ۲۴ ۲۴ است و زیاده بر این نیست
فهم کن و اسرار از نااهل مخفی دار که اگر مردم از این
رموز و دو دایره سر کردانند و لیکن تا ملکه خود را
و خدمت استاد نکنی بجائی نرسی جهد کن تا بمقصود برسی

والسلام علی من اتبع الهدی تمت بسم الله الرحمن الرحیم
منتخبات مشارق انوار سید هاشم الحسینی الطباطبایی
اصفهانی غفرالله که در استخراجات و قواعدات علم جفر
جامع کبیر آنچه لوازم و ضرور بود حضرت استادی مولانا
محمد حسین اصفهانی که از جمله شاگردان سید بزرگوار سید
هاشم حسینی مدنی عربی بود بخط شریف خود از آن کتاب
این ذخایر را مرقوم نمود و انتخاب نمود و کاتب الحروف
در بلده طیبه مشهد بود در حالتی که در خدمت می بود در سنه ۱۳۴
این ذخایر را نقل برداشت امید که جمیع طالبان محرم
اسرار این علم بهره مند و محترم گردند و ذخایر مذکوره متعلق است
بحروف تهجی ذخیره اول بدانکه لابد است طالب
این علم را که در علم عدد ماهر باشد بمرتبه که در حل و عقد
اشکال اعداد و صور آنها و مراتب آنها و تفریق و تبدیل
و تحریک و تنطیق و ضرب و مداخل و مخارج و استنطاق

و تنصیق و تضعیف

و تنصیق و تضعیف و قسمت و مزاج و عشار و ترفع و تنزل
و امتزاج و استحال و تجنیس و تخلیص و تقدیر عزیزی و تنظیر
و ادخال و اخراج و مقلوب و منصوب و صدر و مؤخر
و معرب و معجم و اصامت و ناطق و ساکن و مضموم
و مفتوح و محرک و روشن و تاریک و سیاه و سفید و موافق
و اضداد و شبیه و قوی و ضعیف و اعلا و اوسط و اسفل
و طرح و مطروح همه مراتب و اعداد در راه مذکور شد
به یقین درست داند و از چندان ملکه خود سازد که در
وقت حاجت در هیچ جا در نماند و از ابتدا و اوسط و انتهای آن
آنچه خواهد از آن از خواطر خود محو نباشد و در هر چه خواهد
نظر و شبه از آن تواند فی الفور نوشت تا کار مشکل نگردد
ذخیره ۲ در مراتب و اشکال حروف و اعداد و اسماء الهی
آنها و طبع آنها و کواکب و بروج و منازل و درجات
و ترفع و تنزل و امتزاج و تباین و تضاعف و قسمت و ریز

و بلیات و والد و موالید و حاصل و مخرج آنها و ترکیب آنها از آن باید
به یقین درست ملکه خود سازد که در وقت حاجت
در نماند ذخیره ۴۳ در مراتب مداخل حال موقوف است
هر چند مراتب و هر مرتبه را درجه نامند درجه اول کبیر درجه ۲
وسیط کبیر درجه سیم صغیر وسیط درجه ۴ وسیط مجموعی درجه ۵
صغیر مجموعی درجه ششم صغیر صغیر مجموعی درجه هفتم صغیر صغیر
و این درجات تا ۲۸ درجه میرود اما آن وقتی است که عدد
حاصل بسط با حروف به میزان عدد در او در ده از مراتب الوف
تجاوز نماید غالبا که احاد و عشرات و مات و الوف را از ۲۸
مرتبه تکرار الوف الوف کرد اند الوقت درجه بحد ۲۸ درجه
یا کمتر میرسد و این قسم عدد نادر و استادان ما تقدم چندان
تاکیدی در تمامی ننموده اند و هر چند که بسط مداخل کمتر و عدد سبکتر
آسانتر و اتم و اکثر است ذخیره ۴۴ در ذکر اوایل حروف
و در اوایل بسیش آنچه لازم قرار گرفت حروف شد به باید عالم باشد

که الف را
بمخرج حروف و صفات کلام بموافق فصحا و آنند مثل حاء را
عین و عین را الف و قاف را غین و غین را قاف
و بر عکس دانند و هم چنین باید که در لغت عرب حامل و جهات
تمام داشته باشد و در لغت فرس هم دانا باشد و لغت
که لفظ آن حامل جاری باشد و بان لفظ خواهم عملی بکند
باید که افصح و اکمل باشد و در آن لغت خواه عربی و خواه
فارسی و خواه ترکی و خواه هندی و خواه حبشی و خواه زنگی
و غیره و هر لغتی که باشد و از زیر بالای و عبری هر چه باید و آن
در آن لغت افصح باشد و الا نتواند که میان خوب و بد مشغول
و جواب مستخرج را فرق نماید و آن موجب لغت تلف نمود است
ذخیره پنجم باید که طالب این علم در خواندن این حروف و این
عدد مرتبه ماهر باشد و حرکات حروف میخواند در صور اعداد
و در صورت مفردات و مقطعات آسانتر از مرکبات تواند خواند
و چندان ملکه خود کرداننده باشد که بمحض یک لفظ ارقام

ویار

ان را در یک سطر تواند منصوب و مغلوب از تمایق
بمنزوع و مروع ادوار و افراد و اوساط صور و مشغوخ اهلّه
و اسفل را اسطر و مغیر سطر باید نحو ممکن و متصف تا شود تواند
بابسانی بخواند و بسیار شده است در یک سطر چند جواب
خوانده شده که هر مرتبه معنی علاحده و مطابق سؤال
جواب بوده بنوعی که در آن یک سطر خوانده شده چنانکه

در آیه مبارکه معظم ع ل ف ع ف ل ع

و در آیه مبارکه نفع ل ام ق و ل ام ن د ب و
ح ف م که در تفسیرات با نواحات ازان در هر سطر حرف
لفظ سر ول می آید که معنی بانجی در شان حضرت رسول
طبیبی است که اگر بر مثال ادویه مطلب خویش بدو در اندازیم
موقوف و ان شاء الله در نسخه علاحده ثبت خواهیم کرد بعون
الله از من بار کار رجائی ذخیره ششم در باب ترکیب نمودن
اسطلاب مدعای طالبان غیب انی توفیق ملک الوهاب چنین

ارمن

قسم مرقوم میگردد که ان شاء الله تعالی طالبان کامل عیار را
باید کار باشد اولاً باید در همه اسطرها ابتدا بنام نامی از نامهای
پروردگار نماید که آن نام در معنی اسم بدان و دعا و اسم مناجات
باشد مثلاً بگوید بسم الله الرحمن الرحیم خداوندا یا بگوید پروردگارا
یا بگوید ای دانای اسرار نهانی یا بگوید ای یاور درماندگان یا بن
نحو پس اول باید این بنده عاصی متوسل بخدا و ائمه هدی شود
آنگاه بخور بر دارد تا خنده کار را بر زلف سازد مثال خداوند
محمد حسین پسر کمال الدین پسر محمد حسین اصفهانی در تجارت ملک
مازندران و استرآباد و بیارجمند تا مشهد مقدس از روی جمعه سالکین غیب
اول از ماه شعبان ماه اول پنجم سال هزار و صد و ... آباد خند
سال مدار اختتام کردن و این نحو اسطرلاب معقول بسیار شده است
و کسی باین قسم اسطرلاب رجوع کمتر میکنند اما آنچه اهل و ... ترقی
موافق روایات استادان است که از حضرت امام محمد باقر و امام
جعفر صادق و امام رضا علیهم السلام ذکر فرموده اند اسرار

پسر محمد حسین

و کامل است این چنین خداوند محمد حسین پسر کمال الدین
از حال الله که یوم سه ماه شعبان است سال هزار و صد و [illegible] است
تا چند سال دیگر در محال مازندران تجارت خواهم نمود و ...
مدعا را بهمین طریق العمل اورده بران کوشیده اند [illegible]
چندین میباید کرد شبه و باید صاحب این علم بداند
و یقین خود کرداند که استادان کامل بسیار است هر چند او
افضل عصر خود باشد البته از او بهتر است نخود غره شود
و هم چنین تا باولیاء الله و اهل الله و فقراء و بعد از ان بسیار است
عصام و الیاس سید اولیا و فخر اولاد آدم و خاتم اوصیا قرب
عین المؤمنین سراج المسلمین والدین هادی المضلین امام المتقین
و یعسوب الدین نور شرف الارضین سفینة النجات
اعنی مولانا و مقتدانا حجت الکامل و امام العادل حجة الله
الملک المنان محمد بن الحسن صاحب العصر والزمان علیه و ابائه
الکرام الف صلوات الی یوم القیامه و الحضرت [illegible]

قلم انجا رسیده بر شکست استعداد در همت توفیق از الحضرت باید
طلبید و راه نماینده و مرشد کامل و عادل و دستگیر در تمام
کاران است و فریاد رس بیچاره کان است کشاینده در های
اسمان است رحمة للعالمین است و شفیع المذنبین است
حجة الله اکبر است و هر کس را باین موحد متوصل شد جمیع
مراد است او حاصل شد و دیگر بدانکه ابجد را باید عدد گرفت اول
ان ابجد را سه سهم کامل المعنی قرار دهد بعد از ان کلمات مدعا را
در لفظ تمام معنی است ان مفهوم گردد مثلا خداوند خداوند
اگر خ جدا و د جدا الف جدا کن و بگوید خ معنی ان معلوم
نیست و بعد بگوید الهم معنی ندارد پس باید کلام کامل المعنی
باشد در حروف بعد از ان عدد کبیر بگیرد هر لفظ را بدستور عدد
جمل کبیر و ان عدد مستعمل است باخر اعداد و در این کتاب
جفر جامع و بعضی جاها لک را باید ذخیره ها در طریقه عدد
ابجد مدعا و تحصیل ذخیره بواطن و درجات بدانکه چون مطلب بدستور

سفره نظلم وادی الکاه ۳ سهم کردی و هر یک از انزا
کامل المغنی عدد کرفته و در تحت هر یک ثبت نمودی
و از ان سهم اول جمع مداخل کرفتی بعد از ان سهم دویم را بطریق
مذکور اعداد الف ظا کرفته ثبت نمودی و مداخل جمع کل انزا
هم مداخلات تحصیل و ثبت نمودی و پس سهم ۳ را بهمین طریق
بعمل اوردی بعد از ان حروف ابجد را شمرده و انزا هم ثبت نمودی در
اخر هم بعد انچه از سهم اول حاصل شده استنطاق نموده در تحت
ان عدد در درجه ان عدد ثبت نموده که درجه انرا کم یکی تا اخر
سهم سیم ۱ عدد حروف و نقاط است چون همه این عدد را
استنطاق و هر مستنطقه را در درجه خود نمودی الکاه موضع
زمام را باید معین نمود و چون موضع زمام را معین کردی
ابجد اول مدعا را بحروف مقطعه سهوم او را هر یک سهم را
زمام قرار داده که ۳ زمام شود پس حروف مستنطقه سهوم را
علاحده زمام کردان چون زمام ها را نوشتی عوز مام حاصل شود

۳ از ابجد اول و ۳ از حروف مداخل ۵ انها را مستحصله کویند
این عو زمام را جمیع مر یکدیکر عوضه دار و به بینی ۵ ۳ اول
چند حرف و چند نقطه دارد و سه سهم مستحصله چند درجه دارد
و چند دقیقه دارد پس ملاحظه کن که چند حرف از مستحصله
با ابجد زیاد امده کدام زاید باشد انرا بنویس و در تحت زمام
ان باب پس ملاحظه نما که زاید توجه مخرج دارد ان مخرج را
ملاحظه کن که کدام جزو است از اقلیم یا کانه چون جزو را دانستی
و شناختی پس ملاحظه کن که درجه اول و زمام سهم اول و مستحصله
اول کدام درجه است چون درجه را شناختی پس ملاحظه کن
که ان درجه کدام اقلیم است و منظور مسیدار چون بان اقلیم
رسیدی ملاحظه کن در کدام شهر خواهد رفت پس در شهر
نظر کن که بکدام قلعه خواهد رفت پس در ان قلعه نظر و ملاحظه
کن بکدام محله خواهد رفت پس در ان محله ملاحظه کن
که بکدام خوانه خواهد رفت چون ان خوانه را دانستی

از ان درجه ضامن بگیر که تکریز دبس برسی درجه اول زمام
سهم دویم نقل کن که ان کدام درجه است و باز هم بدین طریق
تا ضامن ز زاو بگیری بعد از ان هم ضامن بگیر از ان سهم مستحصله
از اول هر سهم یکجا جزو است ان جزو را بر داشته اندر انطریق
مذکور را از هر یک ع۴ ضامن که گرفتی و ثبت نمودی پس هر یک
سر درجه دویم زمام سهم دویم بنوع زمام سهم اول بهمین طریقه
همراهی او میکش ضامن بگیر و ثبت کن پس بر میگردی برسر
درجه دویم زمام سهم دویم انهم باین نهج تمام میکنی بعد از ان
بر میگردی برسر درجه زمام سهم سیم ان را هم تمام میکنی بدستور
الثان که تمام سه سهم حروفش تمام از دستور مقرره از خانه
طلبیه مطلوبه را حاصل مینمائی و هر یک را در موضع خود بنویسی
و باید ه ضامن درجه اول سهم اول نوشته شود و ضامن
درجه اول سهم دویم پهلوی ان پس بنویس و ضامن
درجه اول سهم سه در پهلوی او نوشته شود بهمین طریق

و ترتیب بنویس تا تمام شود و میانه ضامنها باید بقدر دو
یا سه نقطه فاصله باشد که با هم مخلوط نشوند این از مفهوم
کبیری بهم رسد از حروف و نقاط انها را کاهی کرد اذا کر
انهم وفا نکند از بینات با نها ملحق کنند و تمام کنند و چون
تمام شود انگاه سه سهم را به مطلوبه این رجوع نکرده
نیک ملاحظه کن و ببین و بخوان اگر خوانده شود باید
که بدستور دایره ثلاثه که عبارت از ملفوظی و ملبوسی و مسرودی است
انها را بدال ثلاثه برده و تفریق نموده انگه دور دوم
و دایره او را شمارد و حرف ع۴ بنویسد و بر سر ان حرف
علامتی بگذارد که مشتبه نگردد در شماره و بعد از ان از دایره
سیم بشمارد و حرف ع۴ بنویسد اما اول مکررات را حذف
نموده و غیر مکرر را بدایره ثلاثه برده طول نکشد و داغ
عامل بسوزد اما اگر همه را بدایره برد عامل ترست و چون
دو دایره را تمام نمود دور انها را بعون الله و لطفه تعالی انطلق اید

واگر خوانده نشد همان سطر را منصوب یکدفعه تکسیر کند که
خوانده شود و چون این باب را تا باخر تمام کنند تکسیر
کنند از هر سطری نوعی جوابها و قسمی و حرفی و کلامی ظاهر شود باید که
در هر سطری منصوب و مقلوب نازل خارج و صدور و موخر
بدین قسم چیزی که خوانده شود که کامل المعنی باشد بنویسد
هرچند مطابق سؤال نباشد در سطر کلامی بهم رسید که این را
پرورش دهد و مطابق گرداند و چون خواهد تکسیر کند باید
حرفهای سطر باهم المدرجه باشند که در خارج و نازل توانند
خواند و این سهو نکته ثلاثه را اول خلاصه کنند و بعد انها را
بضامن رسانند و حلول آن نشود و اگر مطول است و حاصل را
دو مانع یاری تکسیر آن نیست والا هر گاه همه را استخراج نماید
کامل و خوب است ذخیره ۸ بدانکه چون ابجد ملاقا را
ترتیب نمودی و هر یک از انها را کلمه کامل المعنی گردد
و عدد گرفتی همان کلمه را مداخلات بکر دو در زیادی بنویس

وال را استنطاق

طریق

وان را استنطاق کن تا که ابجد مدخل تمام شود و این لفظ بدین
محتاج بر سه سهم نیست و چون همه لفظها را عدد گرفتی و استنطاق
نمودی کل اعداد در را جمع کن وان او مداخلات حاصل کن
وانگاه استنطاق کن چون تمام ابجد را بلا مرتبه جمع کن و مداخلات
بکر و استنطاق کن چون تمام شد عدد کل آن ابجد را و این
عدد را بلا مرتبه جمع کن و مداخلات حاصل کن وان را تمام
بنویس انگاه انچه کبیر است همه انها را باهم جمع کن و مداخلات
بکر و استنطاق کرده بنویس و بعد انچه وسیط مجموع انها است
انرا باهم جمع کنند و مداخلات حاصل کن و استنطاق و بنویس
وانگاه انچه صغیر مجموعی هاست ان است بعین دستور بعمل
اورد و انچه صغیر صغیر است انهم بعین طریقه بعمل اورد
چون اینها تمام شد انچه از این عوامل داخل است همه را
جمع کن و مداخل بکر و استنطاق کن و بنویس و انچه حروف
متحصله است همه را جمع کن و مداخل بکر و استنطاق کن

وحروف ونقاط حاصل را باهم بشمارد و بنویسد النقاط همه انها را
حاصل میشود هر سهمی باید مستحصله او را بدستور زمام باب حته
طلب مطلوبه حروف نماید و مدعا را بدستور عمل اول
که از درجه اقلیم ضامن میگرفت و دراین قاعده نیز در اقلیم
وشهر و قلعه و محله ضامن از هر علاحده بگیرد و ترتیب هان
ترتیب سه سهم است در نوشتن و استخراج تا نه سهم تمام
شود این معنی را خوب بفهم و بدان و در باب عمل و بعمل
اوره تمامت ذخیره نهم بدانکه چون بطلا نمودی
وان را سه سهم گردانیدی باید هر سهم را علاحده عدد
بگیری و بدستور مقرر از مداخلات و استنطاق کنی
چون آن سهم تمام شود بلا مرتبه عدد سهم دیگر و مداخلات
حاصل کن و بعد عدد حروفات و نقاط را هم بگیر و مداخل
کن و بنویس النقاه همه را باهم جمع کن و باز مداخل و استنطاق
کن شماره حروفات را هم بنویس و شماره کن نقاط را

هم بنویس پس سهم سیم را بهمین دستور عمل کن چون تمام شد
عدد حاصله سهم سیم را هم چنین از دو سهم را باهم جمع و مداخلات
حاصل کن و حروفات را و نقاط را بنویس النقاه همه
باهم جمع کن و مداخلات حاصل کن و حروفات را و نقاط را
بشمار و بنویس النقاه سهو را معین کن هر حاصله یک سهم است
وازاین قاعده دوازده سهم حاصل میشود بهمین دستور سابق
میزان کن پس از اقلیم و شهرها و قلعه ها و محله ها ضامن بگیر
وثبت نما و بدستور اول استخراج کن و اول هر سهم را خلاصه
کن والنقاه از آن مطلوبه را طلب نماید خوب فهم کن
ای برادر بعمل آور ذخیره ۱۰ بدانکه چون بطلا را یک
دادی دو سهم قرار ده از اول بطلا تا اسم یک سهم و آن
باقی یک سهم پس از این دو سهم را باید یکی با هم درجه گردد
هرگاه سهم اول و ثانیه در درجه با هم تفاوت کنند هر کدام
زیاده باشد بآن کم قسمت کند بنوعی که هم درجه شوند

وار ترتیب بسط نیفکند که درست خوانده شود اگر ایشان حروف
کسر کند از مخرج شماره حروف اضافه کنند لکن مخرج
مراتب درجه عدد دارد بلا مرتبه حساب نموده مخرج
انرا اضافه نموده بعد از ان امتزاج دهد و درپایه رد درجه
نصف اخر را بر درجه اول مقدم دارد و امتزاج دهم
واین بسط را ملکم تمازج نامند نیکو بسط عزیزیست النقاط
انرا بر سه قسم کرده اند هیچ یک در حروف با هم التفات
نکنند واگر در انها کسر بهم رسد از مخرج شماره نقاط ملحق
النقاط کامل شود پس هر سهم را علاحده تکسیر کنند منصوبه
تا زمام باز اید وسطر صغیر زمام الذی عام بر گویند
ان سطر را علم مجمله دهد اگر از حروف محلله کسی غایب باشد
از درجه و دقیقه طلب نماید که البته از حروف تلد ملفوظ
فی السطور می اورند النقاط این سه زمام را باین قسم کامل
گردان پس ملاحظه مخرج میزان نمایند اگر میزان

حرف الف است اگر دو باشد ب والم چنین هر جا که
دهد او را داشته سیر رقم بهم دشهرها وقلعه ها ومحله ها کن در هر
یکی هر چه خاص بستان وقایم نکه دار چون تمام شد هر سهم را
انچه جمع اورده همه را خوش کن و در اخر کن تا بگویم حرکت
باید رسد هر سه سهم را خلاصه کردانی وانها را بلیات بگردانی
ولیکن زبر را از اثبات جدا بکن النقاط تکسیر کن یک بار
پس خالص گردان پس بخوان اگر نشد یکبار دیگر تکسیر کن
ول ن الغیب و روح الحروف را در انها بدم که زنده شود
واگر نشد همان دستور و رونق که هست روح الحروف را ایک
نوبت دیگر در ان بدم وبانها ضم کن وخالص گردان خوانده میشود
وتکسیر عجیب است واین بسط هر استخراج را در اقالیم سبعه متقرر است
تمام و در این منفصله جاری وبان عمل میتوان نمود ذخیره ۱۰۱ بدانکه
ترکیب بسط را چون کامل گردانیدی بسط را حروف مفرده گردان
وعناصر اربعه را از انها هر یک را در مرتبه خود جمع کن دوم

در ۴ باب حاصل شود انگاه هر عنصری که افزون العنصرات
آنها را با ام دیگر میزان درجه بگیر و اگر یکی را کسر شود از حروف
و نقاطش تمام کن و اگر یکی از آنها بعمل نیاید از حروف و نقطه
مطلوبش تمام کن و اگر از هم نیاید نقطه حروف را بهر دو بهم
جمع کن و از مداخلات آن را تمام کن انگاه با یکدیگر امتزاج
ده چون هر ۴ عنصر را امتزاج دادی ارث نزد بینات بساز
و زبر و بینات را تمام عدد بگیر و بدستور مقرره طلوع مداخل ترا
گرفته استنطاق کن انگاه حروفات تمازج و مستحصله الاولی
او را و نقاط را ابوام بشمار و مداخل او را ابزین انگاه
جمع کن اعداد ابن زمام حاصل آن را و از آن مداخلات
بگیر و استنطاق کن انگاه حروف مداخل بگیر چون چنین
کردی پس این حروفات مستحصله را تمام بیک زمام
ثبت کن آنچه در اول ثابت کردی با انام مداخل کن
از طالب و مطلوب در درجات با یکدیگر گردان انگاه

الربع نقص باشد از شماره حروف و نقاط کامل گردان چون
کامل شد امتزاج ده چون امتزاج دادی و آن دو حرف دیگر را
هم بدستور چنانکه کردی بکن انگاه این هر دو سطر را امتزاج
ده چون امتزاج دادی پس تکسیر کن او را تا زمام باز آید انگاه
ام الزمام را در قاعده تقسیم اربعه منقسم گردان ابجد هوز
بعد که هر حرف رسیند حاصل حاصل کن و یکبار دیگر امتزاج نایخ
و رتبه تکسیر کن اگر در پنج مرتبه کمتر زمام ده ام الزمام را
و لسان الغیب و بروح الحرف را یار گردان اول بروح
الحروف را با نهایا یار گردان اگر در سطر روح الحرف خوانده
شود المطلوب و الا ام الزمام را یار گردان و با روح الحروف
امتزاج ده و اگر باز خوانده نشود روح بر دخش افزا تا سطر
تمام شود انگاه خلاصه کن و بخوان اگر خوانده نشود تکسیر
کن و بخوان اگر خوانده نشود در سطور تکسیر کن روح باش
یار کن تا خوانده شود و گاه باشد در بعض جا تمام حروف

ناطق شود در اینجا احتیاج بروح نمیباشد اینجا که ناطق
محتاج بروح است و هر ۴ را بدین طریق بعمل آور تا تمام
آنچه مستحصله که قسمت ۴ نموده تمام جزو بنطق آورد
تمام سازی و در این بسط عمل به نحوی دیگر میشود چون بسط
استراج ام الزمام کل حاصل شود از اول آنکه سطر درجه را
بردارد و از اقلیم طلب النظاره شهر و النظاره قلعه و النظاره
محله و النظاره خانه باین طریق از هر درجه خوانه میکرد
و منویسی هر خانه ۴ مشخص و چون ام الزمام را تمام از
اقلیم و شهر ۴ و قلعه ۴ و محله ۴ و خانه ۴ جمع آورد النظاره
بدایره ثلاثه را متصل کردان و اوراد و ورده بدستور النظاره
بخوان عجب سری است این و اگر این را لسان الغیب
فاش کنی یا ام درجه کردانی او هم با تو راز ۴ دارد و اگر
تکبیر کنی از بد تو حکایت ۴ انکار د ذخیره ۱۰۲ بدانکه
چون بسط را بکلمات کامل المعنی ترتیب دادی النظاره

انزا مقطعه

بطن
انزا مقطعه کردان و خلاصه کن و ملفوظی کردان ۲ انزا
ازان ظاهر شود و النظاره هر بطن را عدد گرفته مداخل انزا
استنطاق کن و حروف و نقاط را هم بشمار و بدستور بنویس
چون تمام شود انزا بر قاعده اقسیم مطلوبه را طلب نموده
بدایره ثلاثه طرح نما و دور تکسیر باد را امتزاج لسان
باز حروف لسان الغیب ممدوحه کردان تا ناطق شود
لیکن برای انکس لسان بود که از استاد تعلیم گرفته باشد ذخیره ۱۰۳
بدانکه چون بسط را ترکیب کردی حروفات را مقطعه کردان
تا هفت بطن از وی ببینند حاصل کردان و النظاره ابقلوزان
فوق عمل کن و مطلوبه را خواهی یافت ذخیره ۱۰۴
بدانکه چون بسط را معین نمودی ان را در دو بخش متساوی الحروف
قرار ده النظاره نصف اول را مداخل گرفته در تحت او
بنویس و بعد از آن سه مرتبه حروف و نقاط را بنویس
و بهم جمع کردان و آن را هم مداخل گرفته ثبت کن الخ

اعداد ازان دو جمع حاصل شد بهم یکجا جمع کن و بنویس
و مداخل را ثبت کن الفکاه نصف دویم را بجای
طریق بعمل آور الفکاه تمامی این دو بخش را بهم جمع کن
و مداخلات را ثبت کن الفکاه همه را بلا مرتبه
حروف و نقاط را جمع کن و عدد را جمع کن و ثبت
کن الفکاه مداخلات بخش اول را با مداخلات بخش
ثانی جمع نموده ثبت کن و مداخلات حاصل کن
الفکاه تمامی مداخلات مخرج حروف را بنویس الفکاه
شماره نقاط و حروف آورد بنویس و مخرج حروف آورد را
بنویس و همه آن حروف را بیک زمام آورده آن را
دو بخش بالتسویه کن پس بخش اول را بدستور لغت
استعمال نماید بهمان لغت آن بخش را حرف بحرف
بسط عددی کن الفکاه مداخلات آورده حاصل و ثبت
کن الفکاه بلا مرتبه عدد گرفته بنویس و بهم جمع نموده

مداخلات

حاصل شود
مداخلات آن را ثبت کن الفکاه آنچه مداخلات
همه را جمع کن و بنویس و مداخلات را ثبت کن الفکاه
بخش دویم را مثل بخش اول مداخلات حاصل کن
ثبت کن الفکاه بلا مرتبه حروف و نقاط را ثبت کن
بعد از آن آنچه از مداخلات حاصل شده همه را بهم جمع کن
و بنویس و مداخل ثبت کن الفکاه جمیع این مداخلات را
دو بخش بسط عددی را بهم جمع کن و ثبت نما و آنرا مداخلات
گرفته بنویس الفکاه جمع حروف بسط عددی را بلا مرتبه
عدد گرفته با حروف و نقاط جمع کند و مداخلات بنویسد بعد آنچه
از این ها مداخلات کل بهم رسید همه را بهم جمع نموده مداخلات بنویسد
و بلا مرتبه تمامی حروف را بنویسد و مداخلات را و نقاط را ثبت
نماید الفکاه آنچه مداخلات مداخلات است که از این بسط عدد که
حاصل شده از بیک زمام آورند الفکاه این زمام را دو قسمت
مساوی نموده نصف اول را بسط ملفوظی نموده بهمان

دویم را

طریقه این را مداخلات حاصل نماید انگاه بدستور مذکور نصف
بسط ملفوظی نموده مداخلات را بالعمل آورد و تا آخر حروف
سه رقم حاصل اول از بسط مدعا دویم از بسط عدد سیم از بسط
ملفوظی انگاه این سه باب را با یکدیگر ممدرجه کرد آن
و ملاحظه کن که کدام از این ابواب حروف او کم است
از اقران دو باب از هر یک بقدر مقدور بر آن اضافه
کن و بهم مساوی گردند اگر از باب اول کم آید از اول
باب دویم حرف بردار و بعد از آن از سیم و اگر از دویم
کم آید از ۳ بردار و بعد از اول بر آن افزاید اگر از سیم کم آید
از اول بردار و بعد از آن از دویم بر آن افزاید تا تمام شود
و اگر بدون درج هر سه باب را جدا جدا خلاصه کن انگاه تدریجه برابر
کرد و اینها هر یک که کسر داشته باشد از حروف فضلة الحروف
ثلاثیه را بر آن افزاید تا تمام شود این است بعد از آن
که در درجه با هم موافق شدند آنها را امتزاج ده بدستور دوایر

بنگار

سه را اول چهار چهار و از هر باب طرح کن و حرف نهم را
بعد ۱۲ اطرح کن و حرف ۱۲ را بنگار بعد از آن ۲۰
۸ ۲۰ طرح کن و حرف ۲۸ را بنگار بعد ۳۲ ۳۲ طرح کن
و حرف ۳۲ را بنگار پس از سر گیر و ابتدا از باب سیم
کن بمثل اول اما این نوبت بر عکس آن کند که اول
۳۲ ۳۲ طرح کن و حرف ۳۲ را بنگار و بهمین دستور تا طرح
۴ تمام شود انگاه باز از طرح ۴ چهار چهار را از باب اول گیرد تا
ثلث ثلث تمام شود بهمین دستور تا تمام انسه باب را بطرح
ثلث بار تمام شود بهمین دستور تا تمام آن سه باب را
بطرح آورد و این یک طرح حاصل گردد پس آن را
بدستور اقالیم سبعه بمطلوب رسانیده چون جمع گردد ابتدا
برابر ثلاثه دور دهد و چون تمام گردد دور را یکبار
تکسیر منصوب کند و باب ن الغیب ممدرجه کرده اند
لکن ل الغیب تا طلق شد فهو المطلوب والله ...

افزاید
باز گردان و با روح امتزاج ده الف ه بخواند والا بروح روح
و خلاصه آن را بخواند و دیگر کند تا که مدعا رد یا بد اسمائه
ذخیره ۱۰۵ بدانکه چون بسط را از تکسیر و از ان جواب خواستی
اول طالب را و رب را و حدر را مداخلات حاصل کن
بعد از ان مطلوب را الف ه ثم ان بسط را جمع کن و
مداخلات حاصل کن الف ه اول را عدد دیگر کن و مداخلات
حاصل کن الف ه جمع اول را همه باهم بابد اخلات کلمه
یک جا جمع اور و مداخلات انرا م ثبت کن الف ه
بسط اول را ملفوظ کن و مداخلات انرا ثبت کن
الف ه جمع ان را و جمع کل تا یا را بهم جمع اور و مداخلات
ثبت کن الف ه تمام حروف مداخلات را بشمرد
نقطه ها را م بشمر و ثبت کن پس مجموع این مداخلات را
استنطاق کن الف ه به زمام اور و همه را یک زمام گردان
الف ه خلاصه کن و خلاصه را یک زمام گردان الف ه

انچه زاید

درجه
انچه زاید است انرا م خلاصه گردان و در تحت خلاصه اول درجه
بمدرجه گردان الف ه فاضله را خلاصه گردان و ان خلاصه را
در تحت خلاصه ثانی ثبت نماید دستور اول باین طریقه خلاصه
گردان تا بحدی که از حروف خلاصه چیزی نماند و باید حروف
درجات از یک جنس باشد الف را در درجه الف خلاصه ع
اول بنویسند و هر حرفی را باین طریق درجه دوم الف ه ان
سطور باین طریقه جمع میشود و هر حرفی در درجه جمع امده اند
بدستور نزول انها را جدا جدا جمع کنند و باین طریق تا که تمام
انها را جمع کنند پس هر یک را مداخل علاحده بگیرد الف ه تا یک
درجات را بلا مرتبه گیرد و مداخل هر یک را بنویسند الف ه
از این درجات حاصل شده زمام سازد و ان را [illegible] ۱۰ با قالیم
رساند و در هر منزل از عین و لب دار خارج و نازل هر یک
۴ خانه بردارد و بهمین طریق انچه را ارقام مطلوبه حاصل کند
الف ه بدوایر ثلاثه دوران بدهد و انچه حاصل شود انرا بخواند.

واگر نخواهد بسان الغیب عرض دهد و بر دوش برساند
واگر محتاج با آمیزش روح است آمیزش دهد و اگر محتاج
تخلیص باشد تخلیص کند که ناطق خواهد شد ان شاء الله
تعالی ذخیره ۱۰ بدانکه چون سؤال را کردی آن را
بهمان طریقه عدد و مداخل حاصل کن و ثبت کرده آن
انتقاء حروفش را بنویس و بسط عددی کن بهمان طریقه
مداخلات را ثبت کن و حروف و نقاط را ز
بنویس و بسط ملفوظی بهمان قواعد بنماد مداخلات را
ثبت کن انتقاء حروف و نقاط را انتقاء حروف
مستنطقه را بیک زمام او را الوقت ۲۴
او را با قلم ووزنت چنانکه بیان شد لکن
اگر بهم رسد از حروف یا نقاط کامل
گردان انتقاء درجه او را به اقلیم که رسد
بعدد همان درجه شهر طلبد و دران شهر بعدد

خوانه

همان قلعه طلبد و بعدد همان محله طلبد و بعدد همان
طلبد و بکش و دران خوانه همین درجه را مرتبه پیدا
کن و از مرتبه او هر کس را بیابی او را بگیر و بشمار همان عدد
هر کس که رسد او را ثبت کند بهمین طریقه این
زمام را تمام کن و باز از سر گیر همان درجه اول را
بهمین طریقه در اقلیم و شهر و قلعه و محله و خانه سازد
و دران خانه هر کس که پیدا شود بعدد آن خوانه
بشمر بعد از آن مردم بشمار و هر کس برسد
او را بگیر و بنگار تا این هم مثل همان آید بگذار بعد از آن
این دو زمام را با هم مدرجه باشند بدون انتقاء
تکسیر توان یافت از آن در باب جواب را
اگر حرفی نزند آنها را دل انکشاف و هر چه در آن
دلها باشد جمله را بنگار چنانکه نوشتن از غم و حرف
نگوید رحش کن باز تا آنکه برآید کام تو نگار تکسیر کن

در همه تکسیر بکن و در همه سطری این حرفی بگذار گر عاقل دانا
این راز نگه دار ذخیره ۱۰۷ این عجایب قاعده را
تو نگه میدار و چون مدعا را لسجا کردی الفه
حروف او را در یک سطر طولانی به نحوی بنویس
و درمیان هر حرفی حرفی دیگر تواند آمد الفه درجه
درجه ترفع ده تا بدوازده مرتبه رسد الفه هر درجه را
جمع کن و از آن مداخلات حاصل کن و ثبت نما
تا تمام درجات باین قسم آخر شود الفه هر دو
درجه را مداخلاتش بهم جمع کند و آن را مداخلات
ثبت کن تا باخر رسد الفه از این هر دو
مداخلات مداخل را جمع کن و مداخلات ابرز آن
بنویس تا باخر همین طریق نما تا بجوی منتهی شود
بدو مدخل و بعد از این مدخلی نباشد و بهم جمع
آید الفه حروف الفا را در یک سطر تمام گردان

الفه ان درجه اول را با قلیم رسان هر جا که با قلیم رسد
در آن اقلیم یک محله بگیر سرتاسر و ثبت نما و دو حرف
آخر هر خانه را الفه درجه دویم باین طریق تا تمام
شود الفه حروفات را بدایره ثلاثه دور ده
و بدستور از آن تکسیر و تدریج لسان الغیب کنند تا بجدها
رسد فهم کن العاقل و انا ذخیره ۱۰۱ دیگر بیت
ما لقد همین بافتم و نوشته شد الغاً سئوال را بحروف
مقطعه بنویس و مکرراتش را بینداز و غیر مکرران را
یک سطر نما بعد از آن ملفوظ کنند و ما زان سطر
ملفوظ را مکررات را بینداز و غیر مکرران را
یک سطر نمایند به ترتیب ابجدی و اسطر را تکسیر نمایند
بطریق صدر و مؤخر که جواب منظوماً یا منثوراً
حاصل خواهد شد سئوال بدین دستور خواستیم که
به نجم محمد غنی میشود یا نه باین ضابطه عمل نمودیم

این شده

م ح م د غ ن ع م ع شف و د ع ان
ه شف و د غیر مکرر این شده م ح د ع ن
ع شف و ا ه ملفوظی نمودیم این شده م ع
م ه ا د ا ل غ ع ن ن و ن ع ا
بش ع ن و ا ا الف ه آسی غیر مکرر
ان این شده م ع ه ا د ل ح ن و شف
ف ه ا ترتیب ابجدی این شده نمودیم
ا د ه و ح ع ل م ن ف ش خ
بعد از آن تکسیر نمودیم چنین شده نموده است

بسم الله الرحمن الرحیم
ا د ه و ح ع ل م ن ف ش خ
غ ا ش د ف ه ن و م ح ل ع
ع غ ل ا ح ش م د و ف ن ه
ه ع ن غ ف ل و ا د ح م ش
ش ه م ع ح ن د غ ا ف و ل
ل ش و ه ف م ا ع غ ح د ن

بقیه حروف جدا شده در صفحه دیگر نوشتیم

تمام این حروفات باید در یک خانه باشد والله

ن ل د ش ح و غ ه ع ف ا م
م ن ا ل ف د ع ش ه ح غ و
و م غ ن ح ا ه ل ش ق ع د
ذ و ع م ف غ ش ن ل ح ه ا

جهت جلب و دوام دولت و اقبال عزت و دوام جاه طالب خلق و حب اهل السلام مطلوب بدر بکند و مربع بر

زین للناس
۱۹۷۰۳

التماس دعا و السلام

انا فتحنا لک فتحا مبینا
۱۲۳۰۲

الله الکرسی صحیح
۳۰۲۴۸:۱۰۲

لقد جاءکم ما روف رحیم
۲۸:۱۰۸

لقد جاءکم ما عزیز
۹:۲۰

تحت تحریر
۱۰۸۰۲۰۳

عنده مفاتح الغیب ۸:۲۲۴۸	آیة الکرسی ۹ بر ۱۴	سبحه دلد ۱۴۱۰۲	زین اللاس ۹۱ ب ۹
والقینا بینهم ۳۳۴۲	هذا فراق بینی ۱۲۴۷	نحو بینهم ۴۴ ب ۲	۱۲ آنه محبت ۷۰۲۸۸۴
والقیت علیک محبة منی ۱۰۱۱۷۰۶	یحبونهم کحب الله ۱۲ ب ۵۷۰۲	ختم الله ۳۸۹۰۲	والعصر ۴۷ ب ۴۲
اذا زلزلة ۱۸۹۸	التکاثر ۱۳۰۷۰۹	یس ۲ ۴۲ ب ۹۰۷	فلق بسم الله ۹۴ ب ۳
الناس بسم الله ۸۹۳۰	وال ناخرج ۳۲۹۳	حم بکم ۱:۲۰۴	حم بکم ۱۷۰۳

رلع ٢.٢ | نصف ١:١٠ | ربع ٥٥ | رك ٢:٢٠ | ركات ١٠٥ | ٤٠

٢:٢٠

٥٤ع	٥جـ	عج	٤ع
عج٤	٤.٢	٥ ٢	عج٢
٤.٤	٧	٥ع	٥
٥٨	٤.٨	ع٤	عج٨

ابجس انسغ

ز و هـ د ج ب ا		[illegible]
ح ط ى ك ل م ن		[illegible]
ش ر ق ص ف ع س		[illegible]
ت ث خ ذ ض ظ غ		[illegible]

المهل

ربع ٧٠١ | زلها ١٠٥ | ٤٤ ٢:١ زحل | سطف ٤٤٢ | ٢١

٢:٢٠

٧٠	٤هو	٥	٥ع
٤ ٨	٥ ٨	عج٨	[illegible]
عبه	٤٥	٤ع	عج
٤ ٣	ع٤	ع ٢	٢

م ك ط ز هـ ج ا		[illegible]
ن ل ى ح و د ب		[illegible]
ظ ذ ث ش ق ف س		[illegible]
غ ض خ ت ر ص ع		[illegible]

ناد	اب	ها	اس
١٤	١١	٨	١
٤	٥	١٠	١٥
٩	١٦	٣	٦
٧	٢	١٣	١٢

بسم الله الرحمن الرحيم

يروى عن الشيخ الثقة ابى الحسين محمد بن على الحلى عن شيخه السيد ابى
عبد الله الحسين بن حمدان الخصيبى قال حدثنى جعفر بن مالك الفزارى
الكوفى عن عبد الله بن يونس الموصلى عن محمد بن صدقة العبدى
عن محمد بن سنان الزاهرى عن صفوان بن يحيى الكوفى عن المفضل بن
عمر الجعفى قال قلت لمولانا الصادق عليه السلام الوعد منه الى الحمد
وقد خلوت به فوجدت منه فرصة اتمنا ما اشكالات يا مولاى عما جرى
فى خاطرى عن ظهور المعنى كلفته بصورة مرئية فهل الذات تتصور او
تتجلى او تتبعض ان تتحول او تتجزى عن كيانها او تتوهم فى العقول
بحركة او سكون وكيف ظهور الغيب الممتزج بخلق ضعيف وكيف
يطيق المخلوق النظر الى الخالق مع ضعف المخلوق فقال يا مفضل ان فى
خلق السموات والارض واختلاف الليل والنهار لآيات لاولى الالباب
يا مفضل علمنا صعب مستصعب ودنيانا وعر بعيد على الناس ان يترجم الا لمن كان
وما يعرف شيعتنا بحسب درايتهم بنا ومعرفتهم لنا واستحقاقا لمن يروى ما لا
يدرى ويعتقد ما لا يتصرف فى عقل ولا يتضح فى لب وذلك ايمان الناس

ووعى الحواس

ووعى الحواس والحجة فيه على صاحبه وذلك ان القران نزل على اياك اعنى
واسمعى يا جارة فاستمع لما يوحى اليك وانظر بعين عقلك وبنور ربك واسمع
وعى فقد سكت عن بيان عظيم وحق يقين وسالقى منه قولا ثقيلا وهو
الذى ضل فى معرفته خلق كثير الا من رحم ربك انه الغفور الرحيم وما انبائى
الباقر عليه السلام لجابر فى الوعى الا وعى الذى خفى عن سائر العالم الا فى صفوة
المختصين والبلغاء المستحفظين الذين اخلصوا واختصوا وشهدوا
الحق بما علموا وصدقوا بما عاينوا كما ذكر فى التنزيل قول السيد الامين الا من
شهد بالحق وهم يعلمون انه الحق والامر يا مفضل لطيف وترها العلم
غامض واعلم ان الذات تجلى عن الاسماء والصفات غيب ممتنع
لا يمتنع عنه بالحق ولا يستتر عنه خفى لطيف ولا شىء اعظم منه موصوف بالصفات
له شهور باياته معروف لظهوره انه كان قبل القبل وقبل ان كيث الحيث
لا حيث غيره وقبل المكان اذ لا مكان الا ما كونه وهو الى ما لا نهاية
له لا يحول عن حال ولا على ما كان منه فى كيانه ولا يفتقر الى شىء فيستعين به
ولا اتت الى غيره فيعرف به بل هو حيث هو وحيث كان فلم يكن الا
هو واعلم يا مفضل ان الظهور تمام البطون والبطون تمام الظهور
والقدرة والقوة تمام الفعل ومتى لم تكن كليات الحكمة تامة فى بطونها
تامة فى ظهورها كانت الحكمة ناقصة من الحكيم وان كان قادرا قال

المفضل قلت زدني شرحا يجيء به من قرب به وتقرب به من شيء نورك و
وعرفك حقيقة المعرفة فقال عليه السلم يا مفضل ان ظهور الازل بين خلقه
عجيب لا يعلم ذلك الا عالم خبير وان الذات لا يقال لها نور لانها منيرة كل
نور فلما شاء من غير فكر ولا هم اظهار المشية وخلق المشية للشيء وهما
الميم والشين فاشرق من جوهر ذاته نور شعشعاني لا تثبت له الانوار غير
بائن عنه فاظهر النور الضياء لمن تبين منه واظهر الضياء ظلا فاقام صورة
الوجود بنفس الضياء والظل وجعل النور باطنه والذات منه مبدؤها
وكذلك الاسم غير محتجب بنوره مارا خلقه بخلقه فاذا بطن فهو ذاته وغيبه والذي
ليس شيء كهو الا هو فتعالى الله العظيم يا مفضل وسالت عن المشية
كيف ابداها فافهم ما انا ذاكره لك يا مفضل فلقد سالت عن
امر عظيم ان مولاك العظيم القديم الازل تعالى ذكره يبدا مشية لم يزل لها
عالما وكانت تلك ارادة من غير همة ولا حدوث فكرة ولا انتقال من
سكون الى حركة ولا من حركة الى سكون ولان القدرة طباعه وذلك انه يظهر
المشية التي هي اسمه ودل بها على ذاته لا لحاجة منه اليه ولا غيبة به
فلما بدت بطبع الحكمة عند ارادته تكون الاسم والعلم بان الحكمة اظهار
ما في الكيان الى العيان ولو لم يظهر ما علمه من غامض علمه الى الوجود معانيه
بعضها لبعض لكان ناقصا والحكمة غير تامة لان تمام القوة الفعل
وتمام العلم المعلوم وتمام الكون المكون فافتح يا مفضل قلبك للكلام
افتح
واعلم

واعلم ان النور لم يكن باطنا في الذات وظاهرا منه ولا ظاهرا منه فبطن
فيه بل النور من الذات بلا تبعيض وغائب في غيبته بلا استتار ومشرق
منه بلا انفصال كالشعاع من القرص والنور من الشعاع لمولاك يا
مفضل اخترع الاسم الاعظم والمشية التي انشات الاشياء ولم يكن
النور عند اختراعه الاسم زيادة ولا نقصان والاسم من نور الذات
بلا تبعيض وظاهرة بلا تجزي يدعو الى مولاه ويشير الى معناه ذلك عنده
تعز كلمة لاثبات الحجة واظهار الدعوة ليثبت على المقر اقراره ويرد
على الجاحد انكاره وان غاب المولى عن ابصار خلقه فهم المحجوبون بالغيبة
ممتحنون بالصورة يا مفضل التي ظهر به الاسم ضياء نوره وظل ضيائه
الذي تشخص به الخلق لينظروه ودلهم على بارئه ليعرفوه بالصورة التي
هي صفة النفس والنفس صفة الذات والاسم مخترع من نفس نور الذات
ذلك سمي نفسا ولا احد ذلك قوله تعالى ويحذركم الله نفسه وانما حذركم ان تجعل
محمدا صلى الله عليه واله مصنوعا لكان الذات محدثا مصنوعا وهذا هو
الكفر الصراح واعلم يا مفضل انه ليس بين الاحد والواحد الا كما بين
الحركة والسكون او بين الكاف والنون لاتصاله بنور الذات قائمة
بذاتها وهذا هو قوله تعالى الم تر الى ربك كيف مد الظل ولو شاء لجعله ساكنا
ثم جعلنا الشمس عليه دليلا يعني ما كان فيه من الذات الصورة الانزعية
هي الضياء والظل وهي التي لا تتغير في قديم الدهور ولا فيما يحدث

من الازمان فظاهره صورة الانزعية وباطنه المعنوية وتلك الصورة هيولي
الهيوليات وفاعلة المفعولات واس الحركات وعلة كل علة للابعد
ستر وطيم ما هو اللاهوت ويجب ان تعلم يا مفضل ان الصورة الانزعية
التي قالت ظاهري امامة ووصية وباطني غيب ممتنع لا يدرك ليست
كلية الباري ولا الباري سواها وهي اثباتا وايجادا وعيانا ويقينا لا
هي هو كلا ولا جمعا ولا احصاء ولا احاطة قال قلت يا مولاي زدني
شرحا فقد علمت من فضلك ونعمك ما اقصر من صفته قال يا مفضل
سل عما احببت قلت يا مولاي تلك الصورة التي رئيت على المنابر
تدعو من ذاتها الى ذاتها بالمعبودية وتصرح باللاهوتية قلت لي
انها ليست كلية الباري ولا الباري غيرها فكيف نعلم بحقيقة هذا القول
قال عليه السلم يا مفضل تلك بيوت النور وقمص الظهور والسن العبارة ومعدن
الاشارة حجبك بها عنه وذلك منها اليه لا هي هو ولا هو غيرها محتجب بالنور
ظاهر بالتجلي كل يراه بحسب معرفته وينال على مقدار طاعته فمنهم من يراه
قريبا ومنهم من يراه بعيدا يا مفضل ان الصورة نور منير وقدرة قدير
وظهور مولاك رحمة لمن آمن به واقر وعذاب على من جحد وانكر ليس وراءه
نهاية ولا غاية قلت يا مولاي فالواحد الذي هو محمد صلى الله عليه واله فقال عليه
هو الواحد اذا سمي ومحمد اذا وصف قلت يا مولاي فمعنى منه بائن غير المعنى
وصف اسمه فقال عليه السلم الم تسمع الى قوله ظاهري امامة ووصية وباطني

غيب ممتنع

هي (نسخة) — ممتنع (نسخة) — عن (نسخة) — بالمعنوية سواها (نسخة) — وراءه غاية ولا نهاية (نسخة) — عن المعنى — وصفه (نسخة)

غيب لا يدرك (نسخة)

غيب ممتنع لا يدرك قلت يا مولاي فما باطن الميم فقال عليه السلم نور الذات
وهو اول الكون ومبدأ الخلق ومكون لكل مخلوق ومتصل بالنور منفصل
لمشاهدة الظهور ان بعد فقريب وان نأى فمجيب وهو الواحد الذي ابداه
الاحد من نوره والاحد لا يدخل في عدد والواحد اصل الاعداد واليه
عودها وهو المكنون قلت يا مولاي يقول السيد الميم انا مدينة العلم
وعلي بابها فقال عليه السلم يا مفضل انما عنى نفسه الذي سلسل من نوره
فمعنى قوله عليه السلم وعلي بابها يعني انه هو اعلى المراتب وباب الميم ومنه
يدخلون الى المدينة وعلم العلم وهو المترجم بايمده لسده في علم الملكوت
وجلال اللاهوت فقلت يا مولاي يقول السيد الميم انا وعلي
كهاتين لا ادري يمينا ولا شمالا او اقرن بين سبابتيه فقال يا مفضل
ليس مقدار احد من اهل العلم ان يفصل بين الاسم والمعنى غير ان المعنى
فوق لانه من نور الذات اخترعه من نور فليس بينه وبين النور فرق ولا فاصل
ولا حد ذلك قال عليه السلم انا وعلي كهاتين اشارة منه الى العارفين
ان ليس هناك فصل ولو كان بينه وبين بارئه فصل لكان شخصا
غيره وهذا هو الكفر الصراح اما سمعت قوله ان يفرقوا بين الله ورسله
وقوله ويقطعون ما امر الله به ان يوصل وايماؤه للعارفين ان
يقال ان بينه وبين بارئه باسط ولا حد هذا قال انا وعلي كهاتين
لانه بداء الاسماء واول من تسمى ومن عرف الاشارة استغنى عن

هي هو (نسخة) — فالواحد (نسخة) — نور الذي (نسخة) — وباب العلم (نسخة) — سيده (نسخة) — فاقرن (نسخة) — فان المعنى (نسخة) — فلا حد (نسخة) — بينه وبينه فصل (نسخة) — دائما (نسخة) — ولا حد (نسخة) — تسمى (نسخة)

البیان

نصه منبع العرفان

العبارة ومن عرف مواقع الصفة بلغ قرار المعرفة الم تسمع للاشارة
الاسم الى مولاه تصریحا بغیر تلویح حیث یقول انک کاشف الهم
عنی وانت مفرج کربی وانت قاضی دینی وانت منجز وعدی ثم
یکشف عن اسمه الظاهر بین خلقه فیقول انت علی اشارة منه
الى مولاه فطابت الاشارة الى بابه انا مدینة العلم وعلی بابها
ومن اراد الباب المدینة فلیقصد الباب ثم قال مفصل
ان القدیم هو هو بلا کیف لماشاء ان یظهر حجابه فانه اخترع نورا من
نوره لا بائنا عنه

عددی

اقول

فمن اراد

یکشنبه	ا	ح	س	ت
دوشنبه	ب	ط	ع	[illegible]
سه‌شنبه	ج	ى	ف	خ
چهارشنبه	د	ك	ص	ذ
پنجشنبه	ه	ل	ق	ض
جمعه	و	م	ر	ظ
شنبه	ز	ن	ش	غ

آتش	باد	آب	خاک	مراتب
ا	ب	ج	د	
ه	و	ز	ح	[illegible]
ط	ى	ك	ل	[illegible]
م	ن	س	ع	ثالثه
ف	ص	ق	ر	رابعه
ش	ت	ث	خ	خامسه
ذ	ض	ظ	غ	سادسه

اسم الملفوظ ناید عدد دیگر بگیرد و ربع برکند
در بعدد ه حرف کند اسم ملک و دیم اسم کواکب
کواکب برون آورد و عزیمت کند بجا آورد اثر نماید

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد وآله اجمعین

بدانکه این ده فصل است از قول ابو علی سینا که از عربی بفارسی آورد

فصل اول در تقسیم ایام بکواکب سبعه سیاره بدانکه هر روز

و هر شب از شبها منسوب بکوکبی است و باز ساعات او نیز منقسم

بکواکب سبعه سیاره است بدین صورت

ساعات	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	ه
روز جمعه و شب شنبه	زهره	عطارد	قمر	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	زحل	مشتری	
روز پنجشنبه و شب جمعه	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	
روز چهارشنبه و شب پنجشنبه	عطارد	قمر	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	زحل	مشتری	مریخ	
روز سه شنبه و شب شنبه	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	
روز دوشنبه و شب جمعه	قمر	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	زحل	مشتری	مریخ	شمس	
روز یکشنبه و شب پنجشنبه	شمس	زهره	عطارد	قمر	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	زحل	
روز شنبه و شب چهارشنبه	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	

وچون

وچون خواهیم که اعمال محبت کنیم ابتدا با یام زهره و مشتری و
ساعات ایشان کنیم و نیز در اختیارات می باید که قمر منصرف
شده باشد از تثلیث و تسدیس و قران زهره و متصل
باشد به تثلیث و تسدیس و قران مشتری یا خود بعکس تا
عمل بمراد آید اما چون عمل از بهر عداوت باشد آغاز عمل
بشبها و روزهای زحل و مریخ و ساعات ایشان کنیم
و نیز در اختیارات می باید دید که منصرف شده باشد از مقابله
و تربیع زحل و متصل باشد بمقابله و تربیع مریخ و مجاسده
و ذنب یا خود بعکس تا مقصود حاصل شود **فصل دویم**
در منسوبات کواکب از طبقات مردم زحل دهاقین
و مشایخ و رئیسان و اصحاب تصرف و حداد و اکراد و ارباب
فلاح و اصحاب بیوتات قدیم و جهودان و ترسایان و مغان
و ساحران و کاتبان و مهندسان و دباغان و کناسان

و عصاران و مردم سیاره چرده مشتری سادات و قضا
و اکابر و اشراف و علما و صلحا و اهل مدارس و خداوندان نعمت
و روشنایی و خواجگان علاقه‌مند و درویشان مطور پاکیزه مریخ
امرا و اتراک و ارباب شر و اصحاب شوکت و قتالان و
و جلادان و دزدان و عیاران شمس ملوک و سلاطین و خلفا
و خداوندان گنج و دفینه و روشنایی زهره خواتین و زنان و
و مطربان و امردان و مخنثان و ارباب لهو و لعب و مشغ
ذلک عطارد وزرا و اهل عمل و زرگران و نقاشان و
محاسبان و معرفان و مردمان فیلسوف و معلمان و
و معماران و منجمان و طبیبان قمر رسولان و ایلچیان و سوداگران
و مسافران و اهل دریاها و عوام الناس فصل سیم در
و بغض کواکب با هم و مضادات کواکب بحسب جرم طبع
احوال و افعال باشد و او بر نهج است که در

آتش و آتش	محبت	نیک
آتش و باد	محبت	نیک
آتش و خاک	محبت	بد
باد و باد	محبت	نیک
باد و آب	محبت	نیک
باد و خاک	محبت	[illegible]
آب و آب	محبت	نیک
آب و خاک	محبت	نیک
آتش و آب	محبت	بد
خاک و خاک	محبت	نیک

زحل و مشتری	دشمنی	مریخ و زهره	دشمنی
زحل و مریخ	دشمنی	مریخ و عطارد	ممتزج
زحل و شمس	دشمنی	شمس و زهره	دوست
زحل و عطارد	ممتزج	شمس و عطارد	ممتزج
زحل و قمر	دشمنی	شمس و قمر	دوست
مشتری و مریخ	دشمنی	عطارد و زهره	ممتزج
مشتری و شمس	دوستی	مریخ و قمر	دشمنی
مشتری و عطارد	ممتزج	زهره و قمر	دوستی
مشتری و قمر	[illegible]	زحل و زهره	دوستی
مریخ و شمس	[illegible]	مشتری و زهره	دوستی

فصل چهارم در طبیعت اسما بدانکه هر اسمی را از اسما باید
دانست که منسوب بکدام حرف است و آن حرف بکدام
عنصر تعلق دارد و طبیعت او چیست پس اسم طالب
مطلوب را موازنه باید کرد اگر بطبیعت موافق یکدیگر آید فبها

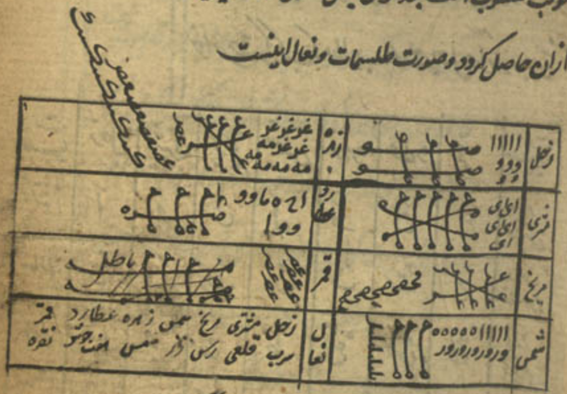
والا معتبر نبود بعضی در محبت اثر نکنند و اگر اثر کنند نادر بود و احوال
طبایع بنوعی است که در جدول دویم ثبت ورق ثبت شده

فصل پنجم در ادخنه کواکب و اجزا از لوازم اوست در وقت
عمل بباید دانست که هر کوکبی بخوری دارد که در وقت عمل جمله اجزا
مساوی باید کوفت و فتیله ساخت و برافروخت و نیز هر کوکبی بعضی
بخورها دارد که در وقت عمل لازم است بموجبی که ازین شکل معلوم است

کواکب	ادویه			هیمه	مداد	وزن	ماء العجین
زحل	زعفران	قردمانا	قفر کندر	سرگین گاو	نیل و کرکم	۷ درم	کرکه
مشتری				چوب رز	زعفران و گلاب	۶ درم	خمر
مریخ				چوب گز	شنجرف	۵ درم	خون آدمی
شمس				چوب گرو	زعفران مشک	۴ درم	شیر گاو
زهره				چوب گل	زعفران گلاب	۲ درم	گلاب
عطارد				چوب [illegible]	گلاب مشک	۳ درم	شیر گاو
قمر				چوب صنوبر	مداد زعفران	۱ درم	شیر دختران

زحل
زعفران قردمانا قشر کندر مغل ازرق
علک فلفل سیاه آردها قلاگرد
لوگرد روناس مشتف
میعه سنه روس عود صمغ صنوبر
مربا سیب حب القار قصب الذریره
صمغ کندر صبر افیون دار فلفل
فرفیون حمص فنجنکشت
شمس زعفران میعه گلنار مورج
جوز بویا سعتر ترکی لادن زهره
مشک زعفران عود عنبر نکر قط
لادن قشر خشخاش از عطارد در خانه
زهره واز زهره
... برگ بید
عطارد در خانه عطارد
زیره کرمانی اشق جاجم ریحان
بادآورد حب الطرفا زرد دویر
قمر حب البان اذخر طلق دانه انار
حب الخرنوب قشر طلق صمغ ...
کندر

فصل ششم در طلسمات و نعالی که بکواکب سیاره منسوبست
بدانکه هر کوکبی را اجزای بوی منسوبست که در حین عمل پیش از آنکه
بترکیب مشغول گردند باید که نوشت و در آتش نهند که بدان
کوکب منسوب است بعد از آن بعمل مشغول شود تا فایده عظیم
از آن حاصل گردد و صورت طلسمات و نعال اینست

فصل هفتم در خواص ابجد و تقسیم آن بعناصر اربعه بدانکه
این بیست و هشت حرف ابجد را بچهار بخش کرده اند قسمی از وی را
حار و قسمی را یابس و قسمی را رطب و قسمی را بارد قرار داده اند

طلسم قمر صحیح اینست

و بکواکب سبعه نیز قسمت کرده اند و هر یک را حصه داده اند
چنانکه یک حرف از اول حار برداشته اند و یک حرف از اول
حروف یابسه و یک حرف از اول حروف رطبه و یک حرف
از اول حروف بارده و بزحل داده اند و علی هذا و در هر کدام که
خواهی حصه کوکب که مطلوب است بعمل در آورند بدین صورت

منسوبات	زحل	مشتری	مریخ	شمس	زهره	عطارد	قمر	منسوبات
آتش	ا	و	ی	ل	م	ن	ع	حار مفتوح
خاک	ج	ز	ک	س	ف	ت	ح	یابس مضموم
هوا	ب	د	خ	ظ	غ	ض	ق	بارد مجزوم
آب	ه	ر	ش	ث	ذ	ص	ط	رطب مکسور
	بغض	محبت	تسلط و عداوت	سعادت و عز و اقبال	محبت	کارهای دقیق	بسرعت و اکمال	

فصل هشتم در خواص حروف و تاثیر آن در اجسام نقوش

بدانکه هرچه در عالم عنصری مکون می‌شود همچنانکه او را طبیعت
واجب است اسم نیز واجب است و آن اسم از طبایع اربعه
خالی نیست و از طبایع دو فاعل‌اند و دو مفعول و در هر جسمی که
حرارت باشد یبوست لازم آید و در هر جسمی که برودت باشد
رطوبت لازم آید و حرارت و یبوست لازم اند در فعل و برودت
یا رطوبت پس هرگاه که اسم دو شخص را ترکیب کنیم و معرب
و معجم سازیم هرجا که جزم افتد بجزم معرب سازیم تا با حرف
معربه معجمه برابری کنند و این در بعضی اسما افتد و در بعضی نه

فصل نهم در ترکیب اسما و آن بر دو قسم است قسم اول
آنست که حروف اسم ط و مط و کوکبی که بمط منسوب است
بنهیم پس حروف اول از اسم ط و مط و کوکب مط بگیریم و
ترکیب کنیم و برین قیاس تا جمله حروف اسم ط و مط و کوکب
مط مرکب گردد و بر جمله حروف که منتهی شود باز آنرا از اول

باید گرفت تا مجموع ترکیب یابد آنگاه او را معرب و معجم سازیم
و بخور کوکبی که با اسم شخص مط منسوب است در آتش اندازیم تا
مقصود حاصل آید مثالش اسم محمود و فاطمه و اسم کوکب مط
یعنی زهره که مفذع باشد معرب و معجم و مرکب ساختیم چنین شد
مفه حاف مطف و مغ ده قسم دویم آنست که اسم
ط را بنهیم و حروف کوکب بعد از ان و اسم مط بنهیم مثالش
خواستیم که اسم علی و آسیه ترکیب کنیم کوکب مط که آفتاب است
لام از علی دار دو سین از آسیه و مریخ از هر دو ی یا دار دا ما آفتاب
اولیتر پس مجموع اسما را مغلوب گردانیدیم و نهادیم بدین نوع
ی ل ع ث ظ س ل ه ی س او ترکیب کردیم چنین شد
یظه لثی عسس یلا اکنون مر باید که در وقت عمل خطوط
کواکب را بنهد و حروف بروی ترکیب کند و بر پشت آن رقعه
خاتم کواکب را بنویسد و یکپاره موم صافی بیاورد و بچهار قطعه

مثلا یکی از زحل اسم... یکی از زحل
... از زحل و یکی ... از زحل
کوکب و یکی ... از زحل
... مط ... ۱۳۳

سازد و هر قطعه را صورتی سازد بنام مط و در آخر هر رقعه بنویسد
این کلمات را اجبت و احرقت و عطشت فی قلب فلان علی حب
فلان سرله الحب ا روحانیات المویس و بحق هذه الحروف المعجمه
العجل العجل العجل الساعة الساعة الساعة الوحا الوحا الوحا و آن
رقعه را در سینه آن صورتها نهد و در محبت یکی را در آتش خوشبوی
دفن کند و یکی را از درخت میوه دار بیاویزد و یکی را در آب روان
اندازد و یکی را در محراب مسجد در خاک کند و در عداوت یکی را در
آتش بدبوی مثل تون حمام و یکی از درخت پرخار بموی دم استر بیاویزد
و یکی را در آب گنده حمام اندازد و یکی را در مستراح یا گور کهنه دفن کند
تا اثر تمام ظاهر شود مثالش اسم محمود و فاطمه و زهره است مفهما
فطف و مغ ده و مثال اسم علی و آسیه و آفتاب این یظه لثی
عسس یلا و خطاب کواکب مط بخوانند و در آخر خطاب حروف
مرکبه معربه معجمه را نیز بخوانند بقولی هفتاد مرتبه و بقولی صد و دو بار

فصل دهم

خطوط کواکب و خواتیم کواکب بعد ازین بیان خواهیم کرد
در خطوط کواکب و خواتیم ایشان خطوط اینست زحل ١٧
مشتری ٥ مریخ + شمس ٥ زهره ١٧ عطارد
اا قمر ٥ اکنون بروج را باید نوشت تا هر کار که کند
میسر گردد اگر برج مط باشد نیک آید حمل ا ثور ١ ا
جوزا ا اسرطان سو اسد ه سنبله لها
میزان ا ٢ عقرب ٣ قوس ٥ جدی ١
دلو اا حوت لها و خواتیم کواکب که بر ظهر رقعها باید
نوشت اینست زحل مشتری ٥ ک مریخ
سلامع شمس ما زهره عطارد
قمر ده و شرط دیگر آنست که درین ایام حیوانی
نخورد و روزه دارد و با مردم سخن و اختلاط کمتر کند و در خانه خلوت
رود و خطاب کواکب خواندن گیرد و حروف ترکیب نماید چون حروف

ترکیب

ترکیب شود بموجبی که پیشتر شروع داده شد بعمل آورد تا چهره مقصود
از پردهٔ خفا ظاهر گردد و خطاب کواکب اینست زحل
ایها السید العظیم اسمک الکبیر شانک الرفیع قدرک العالی
درجتک الکافیة انت الزحل البارد الیابس المعظم النحس
الصادق فی القول النصب التعب بالغم والحزن من امتحل
الطرب والفرح المختال المکار العالم الفهم الشیخ المجرب والتقی
من الحسنة والسعید من السیئة والنحس من الجنیة والسعید من
اسعد بنیه الا ایها الاب انک بحق آلائک العظام واخلاقک الکرام
اسئلک ان تفعل مقصودی خطاب مشتری ایها السید السعید
المبارک الحکیم الحلیم الجلیل الرطب اللین صاحب الحق والعدل
والزکی الزاهد البارع العظیم الهمة الصالح الکریم الشیخ المعین الوفی
بالعهد اسئلک ایها الاب بحق اخلاقک الجمیلة وافعالک النفیسة
اسئلک ان تفعل بی مقصودی خطاب المریخ ایها السید الفاضل

الحار اليابس الشجاع القلب المهرق في الدم القوي الزكي الغلب
القاهر الغالب الباطش بالحديد الشديد صاحب الشر والعذاب و
الضرب والسجن والكذب والتهمة القليل المقالات بالقتال
والجدال الوحيد الغريب الحامل السلاح الكثير البكاء اسئلك ان تفعل
بي مقصودي ومرادي خطاب الشمس ايها السيد المعظم
الحار اليابسة المنير الدين الكريم الحليم بمملكة الكواكب فان عادت
واسعدتك وعلوت عليها بركتك اذا بعدت عنها رجعت
اليك واذا قربت منها احترقت بك ومن نورك تقتبس و
تضابك بشرف ولك الفضل على جميعها وانت الملك عليهم
وهم اقدم لك اسعدون اذا نظرت ويحرن فاذا جامعت فاذا
تحالط عرفته فضلك وانت تدرك عنه الشك يا جبار السماء
اسئلك باقوى الاقوات يا شديد البطش ان تفعل بي
مقصودي ومرادي خطاب الزهرة ايها السيدة المباركة

الرطبة المعتدلة اللطيفة الفطرة الحسنة الخلق انصافك صاحب
الحلي والزينة والذهب والفضة والسمع الذي يحرك به العبد ان
اللعب والمزاح القاهرة الباطن المستورة المحاطلة العادلة
المحبة خير النكاحة صاحبة السرور اسئلك ان تفعل بي مقصودي
ومرادي خطاب العطارد ايها السيد الفاضل الصادق
العاقل الناطق الفهم المناظر الشاطر العالم بحقيقات العلوم
الكاتب العالم يا جبار السموات والارض القليل الفرح و
المفيد المال في التجارة صاحب الحيل والمكر والفكر والظنون
الصادق اللطيف الكبير الخبير الخنيف فلا يعرف لك طبع
ولطف فلم يوجد ولم تتخذ بوصف انت مع المسعود سعد و
مع النحوس نحس ومع الذكور ذكر ومع المؤنث انثى ومع النهارية
نهارية ومع الليلية ليلية عارفهم في طبايعهم وشاكلهم في
مشاكلهم انت اسئلك ان تفعل بي مقصودي ومرادي

خطاب القمر ایها السید السعد السعید البارد الرطب المعتدل
الجمیل السعد الفخر فی التدبر المحب اللهو والهزل واللعب صاحب
الرسل والاخبار و قلتم کتان بدر المنیر الکبیر السنی الکریم الحلیم انت
اقربهم الینا قدرکا داعظمهم نفعا و ضررا اذ انت المولف بین الکواکب
الناقل الانوار المصلح بین بعضها ببعض و بصلاحک یصلح
کل شیء و بفسادک یفسد کل شیء واعطی الله تعالی لک الکرامة و
الشرف والفضل اسئلک ان تفعل بی مقصودی و مرادی له
بحق محمد و آله الطاهرین
م م
م

حمل و عقرب — مریخ
قوس حوت — مشتری
ثور و میزان — زهره
اسد — شمس
سرطان — قمر
سنبله و جوزا — عطارد
جدی و دلو — زحل

در شرف شمس

لقد جاءکم رسول	من انفسکم عزیز علیه	ما عنتم حریص علیکم	بالمؤمنین رؤوف رحیم
[illegible]	ما عنتم حریص علیکم	من انفسکم عزیز علیه	لقد جاءکم رسول
من انفسکم عزیز علیه	لقد جاءکم رسول	بالمؤمنین رؤوف رحیم	ما عنتم حریص علیکم
[illegible]	بالمؤمنین رؤوف رحیم	لقد جاءکم رسول	من انفسکم عزیز علیه

٨٠٧

٢[illegible]	٢٧٨	٢٧٤	٢٧١
٢[illegible]	٢٧٠	٢٦٥	٢٧٧
٢٦٩	٢٧٢		٢٦٦
٢٧٩	٢٦٧	٢٦٨	

بسم	الله	الرحمن	الرحیم
٣٣١	٢٨٨	١٠٣	٦٥
٢٨٧	٣٣٢		١٠٤
٦[illegible]	١٠٥	٢٨٦	

٣٢٨

دعای ترس و هراس طاعون

صراط علی حق نمسکه

بسم الله الرحمن الرحیم

باب ند در کیفیت وضع نامها در مربع ۴ در ۴

چون خواهند که اسمی را درج کنند آن اسم را بچهار قسم و در چهار
خانه بالا برولا بنهند و بنگرند که حروف آخرین اسم بحساب جمل
چنداست بیاورند و در زیر حرف اول از نام در خانه اول
از ضلع دویم حرفی بنهند که از ان خانه دیگر در خانه ضلع سیم بر
قیاس عدد ثانی آن باشد انکه در سطر چهارم جدول از ان
عدد باید نهاد هم حرفی بنهند که ثانی این حرف باشد که در
سطر سیوم نهاد و هم با حرف اول بر قیاس روش باشد و
باید که این حرف آخرین از نام در ضلع اول از خانه چهارم
ثانی او باشد دیگر بار در خانه سیوم از ضلع اول بنگرد و در

خانه سیوم که حرفش بحساب جمل چنداست به خانه اول از
ضلع چهارم حرفی نهد که ازین حرف بیکی زیاده باشد دوم
باید با ضلع اول و دو در خانه دوم و بداند که عددش چنداست
و در خانه آخر از ضلع چهار حرفی نهد که از ان یکی کمتر باشد
چون بنگاه خانه او حروف پر شده باشد بر بین مثال که در حاشیه
ثبت شد بعد از ان از نظر است در بین سه خانه پر باید
و یکی تهی میرسد باید که خانه را بشماری و بنگری تا مجموع عدد آن
چنداست عدد ۹ و در سه خانه این نظر ۲۰۱ حاصل است
در باید و همچنین هر اسمی که خواهد در جدول ۴ در ۴ وضع میکند
باین طریق مطرد است فصل بدانکه در ۱۲۸ اصطلاح
و فقیهان ذوالکتابه نیز میگویند مربع یا مطهر است یا مظهر اما
مضمر بر چند نوع است مربع ربعی و لصفی و سدس اما
سدس آن است که از یکی تا دوازده بنظم طبیعی پر کنند بعد از ان

اسد لطیف بعبا ۵۵

۹	۶۵	۱۲۹	۶۶
۶۵	۱۳۰	۷۸	۶
۷۷	۷	۶۴	۱۳۱
۱۲۸	۶۷	۸	۷۶

۱:۷.۹

از ضلع ٢١ طرح کند و هر عدد که خواهد در خانه ١٣ بنهد
کند که نظر و ضلع راست باشد بدین مثال غنی ١٠٦٠
یکی تا بدوازده بصورت نظم طبیعی آمدیم و از یکضلع ٢١
طرح کردیم باقی در خانه ١٣ نهادیم و تمام کردیم و اما طریقه
وآن چنانست که عدد اسم بگیرند و نصف طرح کنند و باقی را از
یک تا خانه هشتم بطریق نظم طبیعی که وفق اقطار و اضلاعش
راست باشد و می باید که در عدد اصل کسر نباشد بدین مثال
منعم ٢٠٠ نصفش ١٠٠ از یکی تا هشت بصورت نظم
طبیعی آمدیم ٨ که از ١٠٠ برود ٩٢ میماند در خانه نهم نهادیم
و تمام کردیم برین شکل که در حاشیه ثبت شده و اگر عدد
کسر بود در خانه سیزده بیفزاید که راست آید بدین مثال لطیف
١٢٩ نصفش ٦٤ از یک تا هشت بصورت نظم
طبیعی آمدیم و ٨ که از ٦٤ رود ٥٦ باقی میماند در خانه ٩

٨	٩٤	٩٧	١
٩٦	٢	٧	٩٥
٣		٩٢	٦
٩٣	٥	٤	٩٨

٩٩

نهادیم

نهادیم و در ١٣ یکعدد آوردیم برین شکل که در حاشیه ثبت
شده اما طریقه ربعی آنست که از عدد ٦٤٣٠ طرح کنند و باقی
را بچهار قسم منقسم کنند و سه قسم را طرح کرده یک قسم را در خانه
اوّل نهد و بصورت نظم طبیعی تمام کند که وفق راست آید
مثال علی ١١٠ است ٣٠ طرح کردیم ٨٠ باقی ماند چهار قسم
کردیم و یک را در خانه اوّل نهادیم و بصورت نظم طبیعی تمام
کردیم برین مثال که در حاشیه تحت شکل اوّل ثبت شده
و این طریق را کسر و رفع می شود چون اسمی را که کسر باشد
و اگر سه کسر بود در خانه ٣
یکعدد در خانه پنجم بیفزاید و بصورت نظم طبیعی تمام کند

٨	٥٨	٦٢	١
٦١	٢	٧	٥٩
٣		٥٦	٦
٥٧	٥	٤	٦٣

	٢٧	٣٠	٣٣	٢٠
	٣٢	٢١	٢٦	٣١
١٥	٢٢		٢٨	٢٥
	٢٩	٢٤	٢٣	٣٤

فصل در طریقه مظهر و ذو الکتابه و وضع اسامی در این
طریقه آنست که اسمی چند در سطر اوّل ثبت کند و هر خانه را
سه خانه دیگر حواله باشد چنانکه یک را ٢ و ٣ و ٤ و ٥ و
را ٦ و ٧ و ٨ و ٩ را ١٠ و ١١ و ١٢ و ١٣ را ١٤ و ١٥

۳۱۶

و ۱۶ برین شکل که در حاشیه ثبت شده **فصل** در آیاتی چند مخصوص که در مربع درج کرده‌اند اول در خواص بسم الله الرحمن الرحیم چون کسی مضطرب احوال باشد و هیچ امیدی و سرانجامی نداشته باشد این مربع را در ساعت زهره بنویسد در حالتی که متوضی باشد ۷۸۶ بخواند و شرط خواندن آنست که اول وضو سازد و دو رکعت نماز بگذارد در رکعت اول ۱۹ مرتبه بسم الله الرحمن الرحیم بخواند بعد از آن فاتحه بخواند و رکوع و سجود کند و در رکعت دوم نیز بهمین صورت و سلام باز دهد و این مربع با خود نگاه دارد و عدد مذکور را بخواند و بخور بسوزد و در حالت خواندن با کسی سخن نگوید هفت روز یا هفت شب متصل چنین کند و این مربع با خود نگاه دارد مقصودش حاصل شود و از جهت گشادن بخت و کسب معاش و عزت و حرمت نزد خلایق و تسخیرات و منزلتی که دارد چون به بسم الله

ی	ن	غ	ف
۹۹۹	۴۱	۹	۹۱
۴۲		۱۴۸	۸
۴۹	۷	۱۴۳	۱۰۰۱

عدد بسم الله الرحمن الرحیم ۷۸۶

و بعد از آن صلوات ۱۳۲ بخواند مطابق عدد قلب

بجز عود و عنوان ... لادن کندر پوست خشخاش

۳۱۷

مداومت نماید کفایت شود اما دو مربع کشند پشت و روی مساوی و آنطور در یک مربع مطهر نویسد و در یک مربع مضمر برین شکل که در تحت ثبت شده و هو هذا

الرحیم	الرحمن	الله	بسم
بسم	الله	الرحمن	الرحیم
الرحمن		بسم	الله
الله	بسم	الرحیم	الرحمن

الرحیم

۱۹۶	۱۹۹	۲۰۳	۱۸۹
۲۰۲	۱۹۰	۱۹۵	۲۰۰
۱۹۱		۱۹۷	۱۹۴
۱۹۸	۱۹۳	۱۹۲	۲۰۴

۲۰۵

نوع دیگر طریق رفع اوراد در رفع اول ... در خانه دوم ... و در خانه ... نوع دیگر بسم الله ... دیگر

[illegible]	الرح	الله	بسم
الله	بسم	الرحیم	الرحمن
بسم		الرحمن	الرحیم
الرحمن	الرحیم	بسم	الله

خواص آیه والهکم اله واحد چون این آیه را در مربعی بنگارند بساعت شمس و قمر ناظر مریخ بنظر سعد دارنده بر خصم غالب آید و هیچ آفریده با او برابری نتواند کرد و اعدای او مقهور مخذول گردند و اگر این آیه را او روسا زد بچشم خلق با هیبت باشد و چیزهای غریب مشاهده کند و مربع اینست که در حاشیه ثبت شده

الرحمن	الا هو	لا اله	والهکم اله
[illegible]	[illegible]	[illegible]	لا اله
[illegible]		[illegible]	[illegible]
[illegible]	الرحمن	[illegible]	لا اله

خواص آیة الکرسی چون آیة الکرسی بمربع بنگارند در ساعت مشتری و قمر ناظر بسعود و با خود دارد ایمن گردد از ظلم سلطان عدد آیة الکرسی و هو العلی العظیم

۱۳۳۸۶

سیزده هزار و سیصد و هشتاد و شش است

وقهر جباران ومحفوظ باشد از سحرها واز برای کشایش کارها
نیک است وفتوحات راموثراست جون مربع بنویسد اسم
خودرا داخل عدد کند بعد ازان پنجاه نوبت بخواند وبخور بسوزاند
ودر اثنای خواندن باکس سخن نکوید که اثرها عجب روی نماید ومربع
اینست که در حاشیه ثبت شده خواص آیه آمن الرسول
جون در ساعت سعد وقمر ناظر بسعد عدد این آیه را وعدد اسم
خودرا در مربع ثبت کند وصد نوبت این آیه را بخواند ودر اثنای
خواندن باکس سخن نکوید وبخور بسوزد وبدین آیه ملازم باشد
وهمه روزه خواند اکر درویش باشد توانکر کردد واکر فقیر باشد
قوی کردد ودر جشم خلق عزیز باشد ودر فتوحات اثری عظیم دارد
خواص آیه الملک جون آیه کریمه را عدد بکیرد واسم خود را هم
عدد بکیرد ودر مربع ثبت کند بساعت سعد وقمر مسعود وبخور
بسوزد وهفت روز هر روز صد نوبت بخواند وبا کس سخن نکوید
در اثنای خواندن

الی ۲	الا ۸	لا ۱۱	الم ۱۳
۶۶	۱۳۸	۲۳۵	۴۴
۱۳۹		۱۴۱	۳۴
۴۲	۲۲۳	۱۴۰	۶۸

خواص این مربع در صفحه دست چپ نوشته شده

عدد الم تا قیوم ۴۹۸۳

جاه ودولت روی نماید واثری عظیم دارد واکر ورد سازد و
عقب هر نماز بخواند فتح وجمعیت روی نماید والبته توانکر کردد
خواص الم الله لا اله الا هو جون عدد این آیه را در ساعت
شمس وقمر ناظر باو در مربع بنکارند وبخور بسوزانند وبعدد خود شر
بخواند ودر اثنای خواندن باکس سخن نکوید در میان خلق با حرمت
وهیبت باشد واکر امر دشوار پیش آید مربع با خود وعدد
مذکور بخواند ومتوجه آن امر شود نزد سلطان وغیره مهماتش
کفایت شود ودر جشم خلایق بزرک نماید واثری عظیم دارد
خواص آیه ان الله وملائکته یصلون علی النبی تا آخر را
جون عدد بکیرد وعدد اسم خود را داخل کند جون قمر ناظر سعدین
باشد وبخور بسوزد وصد نوبت آیه را بخواند وجون برین ملازم
شود مقبول القول کردد وباهر که سخن کوید مطیع وفرمان بردار
کردد وخلایق مسخر او شوند بشرط طهارت واکر اسم خود را اسم

عدد یحبونهم کحب الله
1493

خواص آیه محبت چون خواهد که کسی را مسخر سازد عدد آیه
لو انفقت ما فی الارض جمیعا ما الفت بین قلوبهم ولکن
الله الف بینهم انه عزیز حکیم بگیرد و عدد اسم طالب و مطلوب
و در مربع ثبت کند و هفت مرتبه بعدد اسم مطلوب بخواند این
آیه را و مربع با خود نگاه دارد البته آنکس مسخر او شود دیگر آیه
یحبونهم کحب الله والذین آمنوا اشد حبا لله که 1491 است
و آیه والقیت علیک محبة منی که 1227 است و آیه وانه
لحب الخیر لشدید که 1219 است این جمله هر یک این خواص
دارند و اگر همه را با هم جمع کنند مطلوب مسخر گردد و میباید که قمر
ناظر بزهره باشد و بساعت زهره و مشتری اولی و انسب است

و آیه والقیت علیک محبة منی

و دیگر آیه زین للناس حب الشهوات تا حسن المآب
همین عمل کند و آیه لو انزلنا هذا القرآن علی جبل تا یتفکرون
جهت سر کردن احمقان و جباران از مجربات است چون عدد آیه و اسم آن

ابن الملک
عدد آیه مذکور
9197

مطلوب اضافه کند در محبت اثری عظیم دارد خواص آیه
ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة چون
از شخصی هراسان باشد عدد اسم او و داخل عدد این آیه کند
و در مربع بنگارد و وقتی که قمر در ثور یا سنبله باشد و ناظر بسعد
بساعت نیک و آن مربع با خود دارد و آیه را بعدد اسم آن شخص
بخواند البته زبانش بسته شود و اگر خصمان جماعتی باشند عدد
جمله بگیرد و در شیب سنگ گران نهد و نام خصمان برد زبان
جمله بسته گردد و هفت نوبت این آیه را بخواند وجعلنا من بین
ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا فاغشیناهم فهم لا یبصرون
صم بکم عمی فهم لا یعقلون واخسئوا فیها ولا تکلمون شاهت
الوجوه وعنت الوجوه للحی القیوم این آیتها هر یک این خواص
دارند و اگر این جمله را عدد بگیرد و نام خصمان اضافه کند و در
مربع ثبت کند اثری عظیم دارد تا غایتی که گنگ و لال شوند و تجربه

زبان بند

السیده

۸:۹۰۸
[illegible]

شخص را با عدد آیه در مربع ثبت کنند بساعت موافق
اثر عظیم دارد خواص آیه لقد جاءکم تا روف رحیم چون
[illegible] مسخر گردانند عدد این آیه و عدد اسم آن
شخص را در مربع در ساعت موافق و قمر ناظر بسعدین ثبت
کنند چون شب یکشنبه یا چهارشنبه رسد و مردم در خواب
باشند وضو سازد و دو رکعت نماز کند در رکعت اول فاتحه
یکبار و ۲۰ نوبت این آیه را تا آخر و در رکعت دوم نیز چنین
و سلام دهد و ۲۰ نوبت صلوات فرستد و سر بسجده نهد و ۲۰
نوبت بگوید یا رحیم مط را مهربان من گردان چون این نماز
بگذارد هر روز محبت آن شخص زیاده شود تا غایتی که ما فوق
بیان گردد خواص آیه و من یتق الله یجعل له مخرجا و یرزقه من
حیث لا یحتسب چون کسی فقیر و تنگدست باشد عدد این
آیه که ۱۳۱۱ الف است با عدد اسم خود در مربع ثبت کند بساعت

موافق

عدد آیه مذکور [illegible]
۴۸۹۸

هر که این آیه را در شرف آفتاب در مربع وضع کند و با خود دارد در نظر خلایق و سلاطین و حکام باعزت و حرمت باشد و ... دولت او گردد ... ۹۳۰ ... با عدد اسم خود و ... اسم پادشاه ... مربع ... ۵

و اگر ... با خود ... دارد ... باشند و فهم و خرد ... حامل این مربع ... عالم ... و همه ... و عقلا ... شوند ... این عدد ...

موافق و با خود دارد و در عقب هر نماز بعدد اسم خود آیه را
بخواند و اگر نتواند بحساب جمل صغیر بخواند [illegible] تعالی در رزق
بر روی او بگشاید خواص آیه قل ان الفضل بید الله یؤتیه
من یشاء و الله واسع علیم ~~۳ ... ... علیم الا~~
~~نوشته بود در باب ... ... مجربست~~ یختص برحمته من یشاء و الله
ذو الفضل العظیم چون عدد این آیه که ۷۳۲۴ الف است در مربع
بنگارند بساعت موافق در هر دکان که بیاویزند کسرت معامله
پیدا شود در خرید و فروخت اثر عظیم دارد و چون کسی این
آیه را ورد خود سازد برکت در روزگار او پیدا شود و مقبول القول
گردد و خلایق او را عزیز دارند خواص آیه و عنده مفاتح
الغیب لا یعلمها الا هو تا فی کتاب مبین چون کسی خواهد
که از حال خود یا کسی غایب خبر یابد یا از روزگار آینده خود
که او را چه پیش می آید شب یکشنبه یا چهارشنبه عدد این آیه

ارکان ... کافی

عدد و عنده مفاتح
۸۷۴
۸۲:۴۸۱

وعدد اسم خود را در مربع ثبت کند و این آیه را در حوالی آن مربع

بنویسد و هفت نوبت سوره والشمس بخواند و نیتی که دارد بکند

و این مربع را در زیر سر نهاده بخواب رود البته روحانیان او را از آن

حال خبر دهند و حقیقت استقبال بدانند و اگر این آیه را ملازم شود

غنی گردد و هر که هر صباح باور سد سخنان قریب با او گوید و بسی

عجایب از و ظاهر شود و اثری عظیم دارد خواص آیه الله نور

السموات والارض تا آخر آیه چون کسی را درد چشم باشد عدد

این آیه را با عدد اسم خود در مربع بنگارد و باید که قمر ناظر به شمس

باشد و مربع بر میان کربندد که البته شفا یابد و روشنی چشم بیفزاید

و اگر در شرف آفتاب بنویسد و با خود دارد تسخیر خلایق حاصل

گردد و علوم غریبه او را روزی شود و از سید شریف حسین اخلاطی

منقولست که بخواند آیه نور ای عزیز در که اشراق حرف قاف و کاف

چهار دیگر که مضاف او کنی و از هر از چهار طبع بر خلاف

کرمواظب

کر مواظب باشی اندر ضبط دین در درج صدره رسی در کوه قاف

خواص معوذتین اگر کسی را بسته باشند این هر دو سوره

را بمشک و زعفران بنویسد و در مربع با خود دارد با عدد اسم

مفعول و بصحبت مشغول شود و گشاده گردد و از جهة باطل السحر

مجربست هم بدین صورت ترس و خیال باطل را نافع است

خواص ۳ و ۳ از خواجه نصیر الدین محمد طوسی منقولست که ۳ و ۳ در

در عصای موسی علیه السلم نوشته بود و در باطل السحر مجربست

اما برای وضع حمل بر سه پاره سفال آب نادیده نویسد یکی

بر زانوی راست بندد و یکی بر زانوی چپ و یکی بر پشت در

ساعت خلاص شود و چون روز دوشنبه در ساعت قران این

شکل بنگارند و در زیر پای محبوس نهند خلاص شود و اگر

بنام گریخته بنویسند و نام او در برابر عددها بنویسند و در محل

خوابگاه او دفن کنند و سنگ گران بر بالای آن نهند متحیر

۲۱۶ ص

شود و باز کردد و اکر بر چهار پاره کاغذ نویسند و هر یکی در یک
کوزه نو آب نادیده اندازد و در چهار کوشه و در چهار کوشه و
کشت دفن کنند ملخ دران موضع نایاب شوند و از جهة
باطل السحر این شکل بنگارند و آیة للاکاسر را بحروف مقطع
در حوالی آن بنویسند و باب حل کنند و بان آب خود را بشویند
و اکر کسی را بسته باشند بهمین عمل کند کشاده کردد و چون قمر
در شرف باشد و نظر بسعد بر پوست آهو نویسند حامل
آن قادر کردد بر حرکت و از راه رفتن ملول نشود و اکر قمر در
سرطان باشد و نظر بسعد بر نقرهٔ خالص بنگارند حامل آن
بهر که سخن کوید مطیع او کردد و اکر در روز قمر و ساعت قمر بنگارند
و در سفر با خود دارند از جمیع مکاره و خوف ایمن باشند
و اکر در اجتماع نیرین بنویسند بهر حاجت که متوجه شوند روا
شود و اکر قمر ناظر شمس باشد بتثلیث یا بتسدیس

حاملش را جاه و حشمت بیفزاید و اکر قمر به تربیع مریخ بود و
اکر اسم شخص بنویسند در میان ایشان تفریق افتد و چون
قمر ناظر بزهره یا مشتری باشد بنظر سعد جهت محبت بنگارند
و هم جهة فتوحات باین نظرات بنویسند و شرط نوشتن
بجای آورند و بخور بسوزند و عظیمت بخوانند مثال ۳ در ۳
بنحوی است که در حاشیه ثبت شده و اکر خواهند کسی
را دل رد کسی کردانند بکیر و عدد سوره والعصر را و عدد اسم
آن شخص و در مثلث ثبت کند و در کوزه نو اندازد که آن
دو کس ازان آب خورند و اکر خواهند که میان دو کس تفریق
و بغض افکنند عدد آیه والقینا بینهم العداوة والبغضاء
الی یوم القیمة قال هذا فراق بینی و بینک بعد المشرقین و
بعد المغربین ۶ ۳ ۹ ۸ عدد است و ثلث او
۱۳۱۳ است اسم مریخ و اسم شخص را عدد بکیرد و

۲	۷	۶
	۵	۱
۴	۳	۸

۲ ۱۴ ۷ ۱۴ ۹
والعصر

۶ ۳ ۹ ۳

اسم شخص را عدد بگیرد و مجموع را در مثلث درج کند و میان
دو گور دفن کند مرگز یکدیگر را نه بینند و در وقت نوشتن قطران
بخور کنند و از جهة آوارگی شخص عدد اسم سوره الم تر کیف را
که ۹۶۶ است با اسم آن شخص درج کند و در رهگذار
او یا جای نشستن او دفن کند و از برای انداختن از مرتبه
عدد آیه و ما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی با عدد اسم
آن شخص درج کند و در وقت نوشتن آیات را بعدد اسم
آن شخص بخواند و در گورستان دفن کند و عدد آیه ۲۴۷۱ ۷۰۵ ۴ ۲
است و اگر خواهد که ظالم را رنجور گرداند عدد آیه فی قلوبهم
مرض فزادهم الله مرضا ولهم عذاب الیم که ۹۲۴۳ است ۹۰۲ ۴ ۳
با عدد اسم آن شخص درج کند و آیه را بعدد این جمله بخواند
و در رهگذار او یا در گورستان دفن کند تا آن شخص توبه
نکند خلاص نشود و اگر خواهد زبان شخصی را ببندد عدد آیه

صم

تا بکشند عزمها بدین بند اختلاف بسیار دارد باید با نسخه صحیح باید داد

۷۰۲۰۴
صم بکم عمی فهم لا یعقلون که ۷۰۲۳ است درج کند و در زیر
سنگ گران نهد و در جمیع اعمال این عزیمت باید خواند که
بسم الله الرحمن الرحیم برهتیه برهتیه کریر
کریر تتلیه طوران مزجل تبن جل تن قب
ترمش غلمش خرطیر فلنهو زا برشان کهطیر
لموشلخ برهیولا تشکلیخ کرمر لغل لبط
قیرات عجطیر نمیاها کیک مبولا شمخاسیر
شماخیر شمهاسیر بحق العهد المأخوذ
علیکم الانقیاد فیما امرکم به و بعزة العزیز فی عز
عزة بطشه شدة قهر و اوفوا بعهد الله
اذا عاهدتم ولا تنقضوا الایمان بعد توکیدها
وقد جعلتم الله علیکم کفیلا تحفظوا او تفعلوا
کذا و کذا و بحق الذی لیس کمثله شیء و هو

اجهظ بدر
السمیع العلیم البصیر و بحق بد وح اجهظ
بطه زح واح و بحق قم اوله ال واخره ال
ذو الجلال والاکرام و بحق الله لا اله الا هو
الحی القیوم و افعلوا ما تؤمرون بارك الله فیکم
وعلیکم بعد از ان سه نوبت اخلاص بخواند و بگوید انصرفوا
من حیث جئتم بارك الله فیکم وعلیکم اد ایتم
ما وصف علیکم انصرفوا من حیث جئتم من
اجله بلا ضار و اضار بارك الله فیکم وعلیکم
بعد از ان قل هو الله احد و آیة الکرسی و معوذتین بخواند
و بر خود دمد تا از ضرر محفوظ بماند فصل اول در پیدا کردن
دزدیده و باز آوردن دزد و آبق بنویسد این شکل را بر بیضه
و نام سارق یا نام بیاض آبق و نزدیك آتش دفن کند
چون گرمی آتش بوی رسد آن دزد یا رفته یا گریخته باز گردد

وچون

وچون دفن کند بگوید اللهم اجمع بینی و بین فلان و ابق
کرد چون ... فصل در خواص مربع عدد و این عدد را
متماثل خوانند هر که این شکل با خود دارد رفعت و عزت
افزاید و جهة تحصیل مرادات مناسب است چون آفتاب
در شرف باشد بنویسد و با خود دارد مقبول نظرها شود
و محبوب سلاطین و اگر ماه در کف الخضیب باشد و ناظر
بمشتری یا زهره بنظر دوستی این شکل بنگارند محبت و مودت
را نیك باشد و چون ماه با مریخ ناظر باشد بنظر سعد بنگارند
حامل آن بر دشمن مظفر گردد و چون زهره در شرف باشد
و قمر در ثور ناظر بنظر دوستی با قمر در میزان این شکل را
بر خاتم بنگارند یا بهر چه خواهند حامل آن محبوب خلایق گردد
و داشتن این شکل دفع قولنج بکند و چون قمر ناظر مریخ
بنظر دوستی این شکل را کشند حامل آن از راه رفتن

مانده نشود و بر دشمن ظفر یابد و اگر بتوان زهره و عطارد
بکشند رفیع القدر گردد و اگر بر لوحی از سرب نقش کنند در
شرف زحل و قمر در حد زحل حاملش معروف و مشهور گردد
وصیت و آوازه او در عالم منتشر گردد و نافذ القول شود
و نزد سلاطین مقبول و محفوظ گردد از کید اشرار و اگر بر
خشت پخته بنگارند و در منبع کاریز لعبیه نمایند آب روان
گردد و چون قمر به تثلیث شمس باشد بر کشند حاملش
نزد ملوک با حرمت باشد و اگر به تثلیث عطارد باشد
نزد وزرا و اهل قلم با حرمت باشد و اگر به تثلیث زحل
بنگارند بر دشمن فیروز گردد و نزد اهل قلاع و احتشام
با حرمت باشد و اگر در ساعت نیک و قمر خوشحال باشد
بنگارند و با آب حل کنند و بیاشامند مجموع علتها را دفع
کنند و اگر در زیر مصروع بیهوش نهند بهوش باز آید

آبله یا علتی عام باشد حاملش محفوظ ماند و اگر در پشت کتاب
بنگارند از دزد محفوظ باشد و در هر خانه که باشد همین خواص
دهد و از برای تالیف قلوب و از جهت جمیع مطالب که مرقوم
شد باین ترتیب باید نوشت از قطر با سب و از انجا بفرز
و از فرز با سب و از اسب برخ و از رخ با سب و از اسب
بفرز و از فرز با سب و از اسب بفیل و از فیل با سب و از
اسب با سب کبیر و از و با سب و از اسب برخ و از رخ
با سب و از اسب با سب کبیر و از و با سب بطریق اخرب وجده

عدد ش
۱۵ : ۸ : ۷
عجب جیش

۱۰۲	۱	۷	۱۰۴
۱۵	۶	۴	۹
۲	۱۰۱	۱۰۳	۸
۵		۱۰	۳

۱۰۶

نقص

۱۰۴	۷	۱	۱۰۲
۹	۴	۶	۱۵
۸	۱۰۳	۱۰۱	۲
۳	۱۰		۵

بسم الله الرحمن الرحیم

اما بعد این چند کلمایست در بیان نزول قمر بمنازل سبعه سیاره منازل
زحل بدانکه چون قمر بمنزلی از منازل زحل رسد روا نبود بخدمت
پادشاه رفتن و جامه نو پوشیدن و خانهای جدید عمارت کردن
و مباشرت کردن که فرزند نافرمان و دشمن دارین و چیزی بعاریت
بکسی دادن که باز بدست نخواهد آمد و شکار کردن اما اگر چیزی کم
شده باشد چون قمر بدین منازل رسد طلب کنند بزودی باز یابند
منازل مشتری چون قمر بمنزلی از منازل مشتری رسد مختار است خدمت
ملوک و طلب حوایج از ایشان و ستوده است بر سریر ملک نشستن
و درخت نشاندن و کشت کردن و ریاضت دادن ستوران و
روا نبود حرب کردن و زینت دادن و تهیه طعام در خانه خویش
کردن منازل مریخ چون قمر بمنزلی از منازل مریخ رسد مکروه بود

طلب حاجت از پادشاه یا هر چه تعلق به سلاح و ارباب آن دارد
از خریدن و فروختن و ساختن روا باشد و ستوده بود بحرب
رفتن و فصد و حجامت و نشاید نهال نشاندن و کشت کردن
و جامه بریدن و پوشیدن و ناخن چیدن و سر شستن منازل
شمس چون قمر بیکی از منازل شمس رسد پسندیده بود خدمت
ملوک و سلاطین و حاجت خواستن از ایشان و روان
کردن آب در جویها و زراعت کردن و درخت نشاندن
و ناخن چیدن و روا نبود بصید رفتن و منازعت کردن
منازل زهره مذهب حکماء هند است که هر گاه قمر در منزلی
از منازل زهره باشد چون پادشاهی بر تخت نشیند آن پادشاه
دوام و ثبات دولت داشته باشد و مدتی دران بماند و بر رعیت خویش
مبارک باشد و روا بود تزویج و بریدن جامه و پوشیدن و
فرزندان را بمعلم سپردن و حذر باید کرد از صید و قتال و علاج

ایشان گویند هرگاه سال نو شود و ماه در یکی ازین منازل بود
اگر دران سال جنگی واقع شود ظفر مشرکان را باشد و این حکمت
عجیبست منازل عطارد چون قمر در یکی ازین منازل باشد
روا بود خریدن و فروختن صلاح و هدیت کردن آن و بکار
زار رفتن و صید کردن و فرزند بمکتب دادن و اگر کسی در حق
کسی افراه خواهد کرد یا دزدی در خاطر دارد درین وقت بمقصود
خویش رسد و حذر باید کردن از بریدن جامه و پوشیدن
و بنا نهادن که گفته اند چون قمر در یکی ازین منازل باشد و
کسی آغاز بنا بر کند هرگز دران بنا ننشیند و اگر کسی حاجتی دارد
الا بجز دروغ بمطلوب نرساند و اگر کسی با مارت نشیند مدت
مدید بماند و کسی او را با سانی مکروه نتواند رساند منازل قمر
چون قمر بر یکی از منازل نحوسی باشد هیچ کار ستوده نبود ابو
ریحان میگوید اگرچه ما را این حقیقت معلوم نبود از وجه

توضیح این منازل گفته اند ولیکن چون در علم نجوم امثال این
بسیار است چون حدود و وجوه نه بهرات و اثنی عشریات
و بترتیب ارباب اثنی عشریات ایام و ساعات و غیر آن و این
جمله را اثرها ظاهر است این کار نمودن بهیچ وجه روی ندارد
و انجز استاد ابو البشر خواجه نصیر الدین رحمه الله علیه در منازل
چنین فرموده است از منازل که برین چرخ بدی دارد حالی
الجمله سخن همین است که گفتیم سماک شوله جبهه نثره صرفه
دبران ازین وادی مینماید که حقیقت آن وقوفی حاصل نیست
بلده و ذراع و اکلیل و زبانا و سماک و منازل کواکب نیز عزات
که در جدول ثبت شده و استاد ابو ریحان بیرون آورده اند بد الکه
این اختیارات منازل بر مذهب حکماء روم و هند است و
صاحبان زیر بران روند الجمله ملوک را شاید و لابد باشد بلکه
کافه خلق بران محتاجند و می باشند بر منازل بنا کرده اند و حکیم

اسمعیل باخرزی آورده است انجا ازین باب امتحان کرده شد
اکثر موافق قول ایشان آمد و درین استاد ابوریحان چند جدولی
نهاده اند و انرا از جیهان روایت میکند از حکماء هند در بیان
منازل قمر و نسبت هر منزلی بکواکب سبعه سیاره داده و حکم
بر هریک کرده و استاد ابوریحان درین باب مبالغه بسیار کرده
فبهرحال استاد ابوریحان صفت آن کند کسی را اجمال فراغت
و خلاف با او نباشد و جداول مذکوره اینست

زحل	مشتری	مریخ	افتاب	زهره	عطارد	قمر
زراع	ثرطین	ثریا	هقعه	بطین	زبانا	هنعه
سماک	صرفه	اکلیل	طرفه	دبران	نعایم	نثره
بلده	مقدم	جبهه	قلب	عفرا	سعود	زبره
ذابح	شوله	بلع	مؤخر	اخیله	غفر	رشا

و نزد طایفه از محققین حروف را قسمی دیگر هست بحسب طبیعت
حروف و لازم بر یبوست و رطوبت یا حرارت و رطوبت یا
برودت و یبوست و بدین قسمت ایشان را اعمال غریبه
و علوم جلیله است و آن اینست نار اَهَطَمَفَشَذْ باد
بَوْیَنَصَتَضْ خاک دَحَلَعَرَخَغْ آب
جزکسقثظ و بعضی دیگر گفته اند که این قسمت بحسب
حروف مفرده است و برین تقدیر اول حاره دوم بارده
سیوم رطبه چهارم یابسه و حروف مفرده قسمی دیگر هست بحسب کواکب
سبعه چنانکه از حار د بارد و رطب و یابس از هریک یک حرف
گرفته اند بترتیب و با اعرابی که خاص اوست بکواکب داده اند بترتیب
کواکب چنانکه نموده میشود زحل اَجْهَبْ مشتری وَزْحِ مریخ
یَکَشَنَخْ شمس لَسْنَظْ زهره مَفَزَغْ عطارد
یَتَقَضِ قمر عَحَطِقْ و در اعمال تکسیر جایی که محتاج گردد بحروف

کواکب رجوع باین حروف کن چنانکه در طه و مطه جهت محبت حروف
زهره و مشتری باید کرفت و در عداوت حروف زحل و مریخ و رعایت
اوقات مناسبه نیز ضرورست پس باید بدانیم که روز جمعه از زهره است
و شب او شب سه شنبه است پس ساعت اول روز جمعه و ساعت
هشتم و ساعت اول شب سه شنبه و ساعت هشتم ازان زهره است
و روز مشتری پنجشنبه است و شبش شب دوشنبه و ساعتش
ساعت اول و هشتم از شب و روز مذکورین است و بخور زهره
عود و مشک و شکر و قسط و زعفران و عنبر و قسور خشخاش و بخور
مشتری سعد و سندروس و عود و صمغ و حب الغار این جمله اجزا
مقساوی باید کوفته و حب سازند بدانکه صاحب تکسیر را از معرفت
این چند فصل چاره نیست تا عمل او را از بر بصیرت باشد و ما
سه نوع در عمل آوریم تا مجموع بماند اول تکسیر اسماء الله است که هر یکی
خاصیتی دارد و طریق آنست که حروف اسم یا اسماء البسط کنند

تکسیر

و تکسیر کنند تا انکه سطر اول باز آید و در آخر اعداد آن حروف جمع
کنند بحساب تهجی و بر پشت حروف تکسیر در مربعی وضع کنند بطریق
وفق بر وضع طبیعی تا از وی تاثیری که خاصه اوست پیدا کردد
و مثال در اسم الحی القیوم نموده می شود و باقی اسماء الله تعالی
را برین قیاس می باید کرد و مربعی که در ظهر باید نوشت اینست

٨	١١	١٤	١
١٣	٢	٧	١٢
٣		٩	٦
١٠	٥	٤	١٥

١٦

ح ی ق ی و م
م ح و ی ق
ق م ی ح ی و
و ق ی م ح ی
ی م ق ح و ی
ی ی م و ق ح
ح ی ق ی و م

و درین تکسیر انکه محافظت وقت معین یا چیزی که بران نقش
کنند از زر یا نقره یا نکین یا ورق آهو یا کاغذ در هیچ چیز دیکر نیست
و قسم دویم ازین سه نوع آنست که چون خواهد که میان دو کس الفت
و محبت پدید آید اسم طه و مطه بنویسد هر کدام در سطری انکاه

بران قاعده که در حی قیوم گفته شد تکسیر کنند تا سطر تمام باز آید مثال
چنانچه در حاشیه ثبت شده پس حرفهای اول این سطور هفتگانه
که آنرا صدر خوانند واگردد و در اول یک سطر ثبت کنند و حرفهای
آخر این سطور که آنرا مؤخر خوانند فراگرد و بر پهلوی آن ثبت کنند
بدین مثال صدر مؤخر
ع ی ر ل ع م ع
ی ر ل ع م ع ی
پس ازین هردو سطر سطری دیگر بیرون آورد بدین طریق که یک
حرف از سطر اول و یک حرف از سطر دویم بگیرد و مجموع را در یک
سطر ثبت کنند بدین مثال ل ل ع ع م م ع ع ی و این سطر را
مولد از سطرین خوانند پس این سطر مولد را آنچه باشد بنویسد و
اعراب کند چنانچه در اعراب حروف گفته شد بضم و فتح و کسر و جزم
بدین موجب عیییر رر للعععمعی پس در ساعت زهره یا مشتری
و روز ایشان چون زهره در خانه خود که ثور و میزان است باشد
و یا مشتری در خانه خود که قوس و حوت است باشد و در نظر قمر

ع م ر ع ل ی
ی ع ل ع م ر
ر ی ع ع م ل
ل ر م ی ع ع
ع ل ع ر ی م
م ع ی ل ر ع
ع م ر ع ل ی

بتثلیث

بتثلیث یا مقارنه باشد پس با مقابله مشغول گردد و بخور زهره
یا مشتری بر آتش نهد اندک اندک از زمان تکسیر تا غایت فراق
از عمل آنگاه این حروف را بر پاره حریر زرد یا سفید بنویسد و چون
اعراب کرده باشد آنرا بهمین اعراب میخواند و این حریر را چون
فتیله پیچیده در چراغدان مس نهد و روغن گاو و عسل در چراغدان
ریزد چنانچه دو حصه روغن و یک حصه عسل باشد و چراغ برافروزد
و در همه حالت از خواندن این حروف معرب خالی نباشد و روی
چراغدان بجهتی کند که مطلوب او آنجاست و خود برابر چراغدان
در موضع خالی و این کلمات بعدد حروفی که در آن سطر معرب است که بر
حریر نوشته بخواند و این خواندن در وقت چراغ سوختن است
و کلمات اینست بسم الله الرحمن الرحیم اقسمت علیکم یا ارواح
العلویة والسفلیة لکل اسم حاصل من تکسیر هذه الحروف من اسماء
ربنا و ربکم والهنا والهکم ومن اسماء رؤسائکم من الملائکة المقربین

والارواح المقدسین ان یعونونی بمحبة فلان بن فلان و بمحبه
بتهیجه الی الی الی اکر تا خواندن این فتیله سوخت و تمام شد
فبها والا خاموش بنشیند تا انکاه که تمام شود که مقصود حاصل
آید و کفته اند بسا باشد که در حالت این عمل فتیله تمام نا سوخته
که مطلوب آمده است و یک روایت اینست که فتیله بعد حروف
این سطر معرب باید و بر هر فتیله آن یک سطر حاصل معرب
نوشته و بر پشت فتیله حریر نام ط و مط با حروف زهره یا مشتری
ممزوج پیوسته یعنی عمر و علی و مغذع که حروف زهره است
یا ورزد که حروف مشتری است بنویسد منقطع و یکبار تکسیر
کند تا ممزوج شود و این ممزوج را بر پشت فتیله بنویسد مثال
عمر علی مغذع عغذ مفر معیل والله اعلم بالصواب تمت

دویم از تکسیر در خلوتی در آید و دو رکعت نماز گذارد و خیر
[illegible] در ان عمل از خدای تعالی و حروف طالع ط و مط که آن
تعلق است استخراج کند و در دو سطر بنهد انکاه امتزاج
[illegible] ان قاعده کند تا تمام شود اگر حروف هر دو اسم با هم مساوی باشد
[illegible] ف اسم ط زیاده باشد از اسم مط آن زیاده را به تقدیم اسم مط
[illegible] چنانچه در مثال نموده شد پس آن دو سطر ممتزج از طالعین
[illegible] ن را با هم امتزاج دهد ابتدا بحروف طالعین آما برین
[illegible] ه که اگر حروف سطر طالعین زیاده باشد آنرا زیاده را بتقدیم
[illegible] روف اسمین تمام کند و اگر حروف سطر اسمین زیاده باشد
بتقدیم حروف طالعین تمام کند چنانچه مثال بازیابی انکاه ازین
سطر متولد از همه سطر هم اسماء حسنی برون آورند و بر طرف راست
بنویسد و هم اسماء ملائکه استخراج کند آنرا ملائکه را در تحت اسماء
بروج و کواکب و حروف نام ایشان نوشته شده است بر طرف

دیگر بنویسد و آن نیز در مثال مینمایم پس حروف آ...

و بر هر پاره یک سطر بنویسد پیوسته و اعراب کرده و آن...

و بر هر فتیله یکبار این حروف معرب با اعراب میخواند و...

و این فتیلها در چراغدان نهد و چراغ و روغن و ...

بهمان طریق که مذکور شد و بعد بر هر فتیله یکبار اسمی...

برین وجه که مثال یاد کرده اند و در آخر هر خواندن ا...

میخواند و از اول عمل فراغ بخور زهره یا مشتری بر آتش...

اندک بدانکه ملائکه را بدا لحرف دعوت باید کرد اگر ...

دعوت یا بند وای اوی رست و اگر هم نیابند قبلا...

فلان و فلان یا یا فلان و افلان یا ای فلان یا ا...

فلان و اگر حروف دعوت درو نیابند همچنان مجرد بگوید...

داود مط سلیمان طالع طا اسد طالع مط بخور...

وطح حروف جز اق ی ص سطر الامتزاج وقط...

یا ... مطا
بنویسند بشوید بنحو رانند
از ... موافق
و ...
یا ...
یا ...
یا ...

٣٤٦